PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

★

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, PETEK, 31. JANUARJA 1975
LETO XVII. ● ŠTEVILKA 25 ● CENA 2 DINARJA

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK MITJA GORJUP
ODGOVORNI UREDNIK SLAVKO FRAS

Nota podpisnicam „pariškega miru“

Vlada DR Vietnama obtožuje Saigon in ZDA sistematičnega kršenja pariških sporazumov — Thieu o položaju

HANOJ, SAIGON, WASHINGTON, 30. jan. (VNA, AFP, AP, UPI). — Zunanje ministrstvo Demokratične republike Vietnam je poslalo vladam Sovjetske zveze, Kitajske, Poljske, Madžarske, Francije, Velike Britanije, Indonezije in Irana — državam, ki so podpisale pariške sporazume o Vietnamu — noto, v kateri obtožuje Združene države Amerike in režim v Saigonu za sistematično kršenje teh sporazumov v minulih dveh letih.

Noto je poslalo tudi zunanjim ministrom več držav in generalnemu sekretariu OZN Nota vsebuje dolg seznam dosedanjih kršitev sporazuma in navaja, da sporazum o prekinitvi ognja Thieujeva vlada sabotira s ponovnimi akcijami »pacifikacije« in nenehnimi operacijami, da bi si prigrabila ozemlje

Voditelj sajgonskega režima Thieu je danes črno opisal vojaško razmerje med svojimi silami in silami osvobodilnega gibanja v Južnem Vietnamu, vendar je zahteval nadaljevanje vojne, pa četudi ne bo dobil dodatne vojaške ameriške pomoči. V odgovoru na vprašanje, kaj bo storil, če ne bo dobil novih 300 milijonov ameriških dolarjev pomoči, je Thieu na tiskovni konferenci dejal, da bo »boj nadaljeval s tistim, kar ima«. Dodal je, da niti teh 300 milijonov dolarjev ne bi dolgo trajalo, niti ne bi bilo dovolj. Odkar so ZDA umaknile svoje enote iz Južnega Vietnama, je moč naše armade zmanjšana za 60 odstotkov, medtem ko so se sile nasprotnika v tem času skoraj podvojile, je dejal Thieu.

Ameriški predsednik Ford je izjavil, da se je pripravljen »bojevati«, da bi kongres odobril dodatno vojaško pomoč Saigonu in Lon Nolovi vladi v Kambodži. S to izjavo na seji vlade je želel poudariti nujnost takšne odločitve. Podprla sta ga minister za zunanje zadeve in obrambo Kissinger in Schlesinger. Tudi predstavnik Bele hiše Nessen je na tiskovni konferenci vztrajal pri tem, da kongres čimprej odobri posojila, ki jih je zahteval Ford. Na vprašanje časnikarjev, kako dolgo bodo morale ZDA dajati vojaško pomoč, da bi »rešile« režima v Saigonu in Phnom Penhu, je Nessen odgovoril, da je nemogoče dati natančen odgovor.

Sajgonski predstavnik je izjavil, da so osvobodilne sile včeraj streljale na konvoj 16 ladij, ki je po reki Mekong plul iz Južnega Vietnama proti Phnom Penhu. Napad, v katerem sta dva mornarja izgubila življenje, štirje pa so bili ranjeni, je bil izveden na pol poti med južnovietnamsko mejo in kamboškim pomorskim oporiščem Neak Luong. V phnompenško pristanišče je danes priplulo samo šest ladij tega konvoja, in sicer dva tankerja z nafto ter dve ladji s strelivom in rižem.

Sajgonski režim je ukazal, da se razpusti zasebna policija, ki šteje približno 100.000 ljudi, vodi pa jo budistična sekta Lao Hoa na območju reke Mekong. Predstavniki sekte, ki šteje menda kar tri milijone članov, je izjavil, da so 2 voditelja sekte, med njimi poveljnika policije, včeraj aretirali.

Nadaljevanje v dvorcu Hofburg

Po premoru spet sestanek med predstavniki obeh vojaških zvez

DUNAJ, 30. jan. (Reuter) — V dvorcu Hofburgu se po 7-tedenskem premoru nadaljuje konferenca predstavnikov 19 držav dveh vojaških organizacij — atlantskega pakta in varšavskega sporazuma. Zahodni diplomati menijo, da bodo pogajanja prinesla »konstruktiven odgovor druge strani na predlog NATO, naveden konec lanskega leta«. Konferenca je zašla v slepo ulico prav po tem predlogu, v katerem so ZDA zahtevale, naj Sovjetska zveza umakne iz Evrope 69.000 vojakov, same pa naj bi poklicale domov 29.000 svojih mož. A SZ vztraja pri enakem številu — 10.000 vojakov na vsaki strani.

Čilska hunta prizna 3500 zapornikov

V številkah precej protislovij, vsekakor pa so manjše od resničnih

BUENOS AIRES, 30 jan. (Tanjug) — Čilska hunta je izjavila, da je v državi še 3500 političnih jetnikov. Podatek je navedel šef sekretariata za aretirane polkovnik Jorgo Espinoza. Ze zgolj dejstvo, da je hunta ustanovila poseben »nacionalni sekretariat za aretirane«, priča, da je v ječah na tisoče čilskih patriotov. Kolikšno je natančno število zapornikov ni znano, saj so člani vojaške vlade navajali zelo kontradiktorne podatke. Šef hunte general Pinochet je celo trdil, da je aretiranih manj kot 1000, »pristojni« polkovnik pa omenja tri in pol tisoč. Menijo pa, da je ta številka precej večja.

Druga seja CK ZKJ 18. februarja

Predsedstvo CK ZKJ razpravljalo o poročilu o delu po desetem kongresu ZK Jugoslavije

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug). — Predsedstvo centralnega komiteja zveze komunistov Jugoslavije je na današnji seji — seja je bila v Beogradu v okviru priprav za drugo sejo centralnega komiteja ZKJ — razpravljalo o poročilu o svojem delu po X. kongresu zveze komunistov Jugoslavije in ga sprejelo; poročilo bodo predložili centralnemu komiteju zveze komunistov Jugoslavije.

Predsedstvo je sklenilo, da bo druga seja centralnega komiteja 18. februarja t. l. v Beogradu. Dnevni red te seje bo takle:

1. poročilo o delu predsedstva centralnega komiteja zveze komunistov Jugoslavije in njenih organov po X. kongresu ZKJ;
2. idejnopolitična in organizacijsko-kadrovska krepitev zveze komunistov;
3. predlog za izvolitev novih članov predsedstva centralnega komiteja zveze komunistov Jugoslavije;
4. razno.

O vprašanjih miru v Evropi in svetu

Danes v Beogradu slavnostna otvoritev druge medparlamentarne konference o evropski varnosti in sodelovanju

OD NASEGA POSEBNEGA POROČEVALCA

BEOGRAD, 30. jan. — Jutri dopoldne se bo začela v Beogradu druga medparlamentarna konferenca o evropski varnosti in sodelovanju. Konferenca bo končala delo 6. februarja in bo vse svoje delo opravljala v prostorih skupščine SFRJ.

Na konferenci bodo sodelovali predstavniki parlamentov iz 25 evropskih držav, in sicer iz Avstrije, Belgije, Bolgarije, ČSSR, Danske, Finske, Francije Irske, Islandije, Italije, Jugoslavije, Luxemburga, Madžarske, Nizozemske, NDR, Norveške, Poljske, Romunije, Sovjetske zveze, Španije, Velike Britanije, Švice, Turčije in ZRN, kakor tudi parlamentarci ZDA in Kanade. Vrh tega računajo na prisotnost predstavnikov grškega parlamenta. Grčija sicer ni članica unije, ker je vojaška hunta razpustila parlament, vendar je v zadnjem času Grčija ponovno zaprosila, da bi jo sprejeli za člana unije.

Konferenci bodo kot opazovalci prisostvovali tudi predstavniki OZN, UNESCA, svetovne zdravstvene organizacije, kakor tudi predstavniki neevropskih držav, ki so članice unije.

Točno ob 10. uri bo konferenco odprl predsednik medparlamentarne unije in hkrati predsednik indijskega spodnjega doma G. F. Dilon Računajo, da bodo takoj v začetku konference prebrali poslanici predsednika SFRJ Josipa Broza Tita in generalnega sekretarja OZN Kurta Waldheima. Udeležence konference bo pozdravil pod predsednik predsedstva SFRJ Petar Stambolić, že dopoldne pa se bo začela generalna razprava, ki se bo nadaljevala še v soboto. V ponedeljek, torek in sredo bo konferenca delala v treh komitejih, v četrtek pa bo konferenca končala delo s plenarno sejo.

Vodja jugoslovanske delegacije na konferenci je podpredsednik skupščine SFRJ Peko Dapčević, člani pa so dr. Jože Vilfan, Mihajlo Javorski, Branko Mirković Bogdan Osolnik, Hisen Preka zi, Darinka Puškarić, Vojislav Rakić, Moric Romano, dr Vladimir Stipetić in Ladislav Varga.

Po zamisli jugoslovanske skupine medparlamentarne unije naj bi konferenca zaradi nadaljnjega razvijanja sodelovanja in popuščanja v Evropi in kot prispevek k svetovnemu miru ter napredku razpravljala zlasti o vprašanjih varnosti, o ekonomskih odnosih, o sodelovanju na področju znanosti, tehnologije, izobraževanja, kulture in izmenjave informacij ter o nadaljnji dejavnosti med parlamentarne unije v Evropi.

Delegacije iz raznih dežel so današnji dan v Beogradu izkoristile za izmenjavo mnenj v neposrednih stikih z drugimi skupinami in se tako že pripravljale na jutrišnjo slavnostno otvoritev ter na generalno razpravo oziroma delo v komisijah. Nasploh pričakujejo, da bo jugoslovanska delegacija kot predstavnica neuvrščene socialistične države, podobno kot na konferenci v Helsinkih, odigrala pozitivno vlogo v nekaterih skrajnejših stališčih, tako Vzhoda kot Zahoda.

BOGDAN POGAČNIK

Razdejanje v zunanjem ministrstvu ZDA

WASHINGTON, 30. jan. — Bomba, ki je eksplodirala v toaletnih prostorih v tretjem nadstropju ameriškega zunanjega ministrstva, kot smo poročali včeraj, sicer ni ranila nikogar, napravila pa je precejšnje razdejanje. Za povzročitelje še ne vedo; nekateri dogodek povezujejo z obletnico pariških sporazumov. **Telefoto: UPI**

Ankara načelno za pot v Haag

Turški premier Irmak o sporu zavoljo črpanja nafte v Egejskem morju

ANKARA, 30. jan. (AP, Reuter) — Grški predlog, naj bi spor s Turčijo, nastal zaradi Egejskega morja, uredili pred mednarodnim sodiščem v Haagu, je naletel v Ankari na previdno »dobrodošlico«. »Načeloma gledamo na predlog za tako rešitev kot na pozitiven,« je izjavil turški premier Sagi Irmak. Poprej pa je predstavnik turškega zunanjega ministrstva dejal, da v Ankari razpravljajo o grškem predlogu, da bi lahko poteklo več tednov, preden bodo pretresli vse nadrobnosti predloga in sestavili odgovor. Premier Irmak pa je izjavil, da bo Turčija vztrajala pri svojih načrtih.

Vojna v premirju

27. januarja je Vietnam vstopil v tretje leto premirja. Premirje, sklenjeno pred dvema letoma v Parizu, pa je le diplomatska prispodoba za vojno, ki se po vseh pravilih vojskovanja odvija v Južnem Vietnamu; od premirja je ostalo le okostje: brezmočna mednarodna komisija za nadzor, delegacija začasne revolucionarne vlade v Saigonu in morda še kaj. Vse ostalo je vojna in policijsko nasilje na ozemlju pod saigonsko administracijo.

Vojna je sicer drugačna kot tista pred pariškimi sporazumi: DR Vietnam in Združene države nista več v neposredni vojaški konfrontaciji. To je tudi edini pozitivni dosežek sporazuma, s katerim nista bili zadovoljni ne ena ne druga stran iz Južnega Vietnama. Začasna revolucionarna vlada se je morala odreči zahtevi po odstranitvi Thieuja kot predsednika sajgonskega režima, le-ta pa je moral za to, da je preživel Pariz, dopustiti, da severnovietnamske čete ostanejo v Južnem Vietnamu. S tem, da je bilo v Parizu južnovietnamskima stranema prepuščeno, naj sami uredita probleme v zvezi s politično rešitvijo, je bil torej že na samem začetku praktično podaljšan konflikt južno od 17. vzporednika: vojna v pravem pomenu besede se je sprevrgla v državljansko vojno iz preprostega razloga, ker Saigon že ob podpisu sporazuma ni imel namena, uveljaviti njegovih določil. Rezultat: 200.000 mrtvih, novih 1,400.000 beguncev ter prepolna koncentracijska taborišča.

Ob sedanjem razpletu visi kot Damoklejev meč v zraku vprašanje, ali se bodo sedanji spopadi sprevrgli v vojno prejšnjih razsežnosti.

Kakor stoje stvari sedaj, je to malo verjetno, kajti tako Washingtonu kot Hanoju ustreza, da ostaneta zunaj neposrednega dogajanja. Toda posredna vloga Združenih držav v tem dogajanju je že jasno in nedvoumno opredeljena: ZDA, ki so v dveh letih premirja »investirale« v Thieujev režim 2 milijardi dolarjev, so trdno odločene, vsaj še za nekaj let podaljšati njegovo agonijo. To sodi v okvir ameriške globalne strategije, namen sam pa je podčrtan v Fordovi zahtevi kongresu, naj odobri Saigonu 520 milijonov dodatne pomoči, in v izjavi State Departmenta, da bo ameriška vlada še naprej »gospodarsko in vojaško« podpirala sajgonsko administracijo.

Ponuja se vprašanje, kakšni globalni razlogi narekujejo Združenim državam take odločitve. Odgovoriti je mogoče z domnevo, ki temelji na očitnih dejstvih: težišče bližnjevzhodne krize se s Sueza premika v Perzijski zaliv in v prostor Indijskega oceana.

MIRAN ŠUŠTAR

Kako s presežnim dohodkom?

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug). — Generalni direktor SDK Jugoslavije Anton Polajnar je v pogovoru z novinarjem Tanjuga med drugim poudaril delikatno vlogo SDK glede zaustavljanja priliva dohodkov družbenopolitičnim skupnostim in SIS, če le-ti presežejo okvir, določen z resolucijo o razvoju. Ni namreč urejeno ali dogovorjeno, kako naj to napravi. Zato bo SDK to vprašanje zastavila zveznemu izvršnemu svetu

stran 2

Redki zamudniki pri pomoči

LJUBLJANA, 30. jan. — Večina organizacij združenega dela je pravočasno izpolnila svoje solidarnostne obveznosti do Kozjanskega, je ugotovil republiški koordinacijski odbor za odpravo posledic potresa in preostale pozval, da to storе čimprej. Gradnja novih šol poteka po predvidenih rokih, odbor se je zavzel tudi za uresničitev pobude, da bi bila letos na Kozjanskem zvezna mladinska delovna akcija.

stran 2

Arafat o palestinskem boju

BEOGRAD, 30. jan. — Voditelj Palestinske osvobodilne organizacije Jaser Arafat je v izjavi za Tanjug povedal, da se je palestinsko osvobodilno gibanje rodilo v boju proti imperializmu in njegovemu zavezniku cionizmu. Zato je za Palestince bistveno, da se bojujejo do konca, da bodo tako prišli do svojih nacionalnih pravic v domovini — Palestini.

stran 4

Pozdrav kongresu KP Indije

NEW DELHI, 30. jan. — Na desetem kongresu indijske KP je govoril tudi član IK predsedstva CK ZKJ Dragoljub Stavrev, ki je med drugim povedal, da kongres indijske KP nima pomena le za to partijo, temveč tudi za uresničitev in utrditev enotne transformacije in za družbeno preobrazbo.

stran 4

Pravda za plinski dinar

LJUBLJANA, 30. jan. — Dva Ljubljančana, Peter Liberšar in Peter Maležič sta ustavnemu sodišču SR Slovenije predlagala, naj oceni zakonitost in ustavnost odloka o dodatni pristojbini za avtomobile na plinski pogon.

stran 5

Iz jugoslovanskega tiska

Nekateri predavatelji beograjske filozofske fakultete so pod krinko znanosti in akademskih svoboščin že leta navdihovali in vodili odprt politični boj proti zvezi komunistov in socialističnemu samoupravnemu družbenemu sistemu, o tem piše v NIN Vlada Miletić in bomo nadaljevanje njegovega članka objavili v prihodnjem pregledu jugoslovanskega tiska.

stran 7

Zadrega ob mrtvi reki

ILIRSKA BISTRICA, 30. jan. — Dve ilirskobistriški tovarni sta začeli ob svojih odpadnih vodah graditi čistilne naprave, ki bodo skoraj v celoti očistile in oživile notranjsko Reko, sicer mrtev vodotok, zaradi katerega so zapuščene Skocjanske jame, življenje ob njej pa pogostokrat zaradi smradu komaj znosno. To bo velika investicija v varstvo okolja, ki pa je delavci obeh tovarn najbrž ne bodo zmogli, zato se ozirajo po finančni pomoči.

stran 10

Kralјica posegla v krizo

Predsednik danskega parlamenta išče možnost za večinsko vlado

KOBENHAVN, 30. jan. (AP) — Kraljica Margareta II. je mimo vseh pričakovanj zaupala predsedniku parlamenta Karlu Skytteju dolžnost, naj razišče možnosti za ustanovitev večinske vlade in naredi konec krizi, do katere je prišlo po odstopu vlade premiera Hartlinga. Odločitev danske kraljice pa še ne pomeni, da bo Skytte bodoči šef vlade, poroča AP. Ta odločitev, vsekakor prva te vrste v danski zgodovini, odraža nujo, da bi se čimprej rešili iz politične krize. Dosedanji danski premier Hartling je s svojo vlado odstopil, ker je parlament glasoval za resolucijo socialdemokratov, ki so zahtevali sestavo večinske vlade.

Prisilno delo za nesojene ugrabitelje

PLO obsodila pet mož, ki so hoteli v Abu Dabiju ugrabiti letalo

DAMASK, 30. jan. (Reuter) — Palestinska osvobodilna organizacija je obsodila na skupno 57 let strogega prisilnega dela pet ljudi, ki so avgusta poskušali v Abu Dabiju ugrabiti »britansko ali kako drugo letalo«. Na tiskovni konferenci je tako povedal uradni predstavnik PLO Ziad Abdel Fatah. Po njegovih besedah so pri teh neuspelih ugrabiteljih našli 4 pištole in 5 ročnih granat. Obsodili so jih po kazenskem zakonu, ki ga je lani sprejel izvršni komite PLO.

Sneg na Pohorju, dež v Pomurju

Pri Ribniški koči teče vlečnica - Dež v Pomurju je napolnil kapnice

LJUBLJANA, 30. jan. — Danes zjutraj je v višjih legah severovzhodne Slovenije snežilo. Na Koroškem je padlo za dobra dva prsta snega, a se je obdržal le v višinah. V dolinah ga je pobral dež, ki je sledil snegu.

Snežilo je tudi na Pohorju, največ pa ga je zapadlo na Ribniškem delu, tako da je vlečnica pri Ribniški koči že stekla in privabila številne smučarje.

V Pomurju je zjutraj pričelo močno deževati, kar je razveselilo hribovske kmete na Goričkem in Slovenskih goricah, ki so že dolgo imeli prazne kapnice.

Poseg v razprtije

Portugalski vojaški svet prepovedal javno merjenje sil med socialisti in komunisti — Pomorski manevri NATO

LIZBONA, 30. jan. (AFP, TASS). — Portugalski »svet dvajsetih«, v katerem so najugledneje vojaške osebnosti, to je tudi najvažnejša točka oblasti v državi, je sporočil, da zbonovanja in pouličnі sprevodi, ki so jih komunisti in socialisti ločeno nameravali jutri zvečer organizirati v Lizboni, »v sedanjih okoliščinah niso zaželeni«.

Uradno so tako komunisti kot socialisti in tudi maoistično »gibanje za reorganiziranje proletarske partije« razglasili ta zborovanja kot podporo gibanju oboroženih sil, obenem pa kot proslavo 84-letnice prve republikanske vstaje proti monarhiji v vojaški garniziji mesta Porto.

Predstavnik »sveta dvajsetih«, major Vitor Alvez, ki je tudi podpredsednik vlade, je izjavil, da bi zborovanja treh strank utegnila biti vzrok za spopade in da bi lahko spravila v nevarnost proces demokratizacije v deželi.

Agencija France Presse je nocoj sporočila iz Lizbone, da sta komunistična in socialistična stranka Portugalske sprejeli mnenje vojaškega »sveta dvajsetih« in ne bosta v petek zvečer v Lizboni organizirali ločenih mitingov in uličnih sprevodov svojih pristašev.

Obe stranki sta tako sprejeli oceno, po kateri bi takšni rivalski zborovanji dveh največjih portugalskih strank, ti sta zadnje čase v sporu zaradi več vprašanj, še nadalje pa glavna partnerja v vojaško-strankarski koalicijski vladi — lahko pripeljali do nezaželenih dogodkov v že tako razburkanem političnem ozračju Portugalske.

Kampanja za volitve v ustavodajno skupščino Portugalske se bo začela 4. marca. Predvideno je bilo, da bodo volitve 31. marca, vendar kaže, da jih bodo iz tehničnih razlogov preložili za teden ali dva.

Britanski tisk je sporočil, da so se včeraj začeli v vodah Španije in Portugalske manevri pakta NATO. Čeprav je bilo uradno rečeno, da so manevri namenjeni boju proti podmornicam, se je pokazalo, piše današnji »Morning Star«, da je resnični cilj te demonstracije proučiti možnosti za napad na Lizbono.

V znamenju krize

Wilson in Callaghan v Beli hiši — Predmet pogovorov: gospodarska kriza, Bližnji vzhod, odnosi Vzhod—Zahod

WASHINGTON, 30. jan. (AP) — Britanski premier Harold Wilson je dopotoval v Washington na dvodnevne pogovore z ameriškim predsednikom Fordom. Pogovori so se že pričeli, obsegali pa bodo, kot je dejal tiskovni sekretar Bele hiše Ron Nessen, dvostranska vprašanja, atlantsko alianso, odnose med Vzhodom in Zahodom in mednarodne finančne probleme. Udeležujeta se jih tudi zunanja ministra Callaghan in Kissinger.

Britanija se bo do leta 1980 povsem »postavila na lastne noge«, za kar se bo imela zahvaliti naftnim bogastvom v Severnem morju; tako je povedal premier Wilson na tiskovni konferenci v Ottawi. Opazovalci v Londonu menijo, da bodo ob srečanju med Wilsonom in Fordom glavno pozornost posvetili zdajšnji gospodarski krizi, ki je zajela ves Zahod, in v tej zvezi govorili tudi o energetskem položaju v industrijsko razvitih državah kapitalističnega sveta ter o inflaciji. Beseda bo tekla tudi o krizi na Bližnjem vzhodu.

V Londonu pričakujejo, da bi se kmalu lahko uresničili nekateri koraki, ki naj bi pomagali omiliti zdajšnjo politično napetost na tem koncu sveta. Pri tem imajo predvsem v mislih delen umik izraelskih čet s Sinaja, opozarjajo pa, da je še vedno čutiti nerazumevanje stiske izraelske meje v Jordaniji in Sirijo. V krogih, ki so blizu britanski vladi, so pred kratkim izrazili mnenje, da bo Izrael moral v kratkem nekolikanj spremeniti svoje stališče in se odločiti za precej bolj prožne poglede na pogajanja, ki naj bi vodila do rešitve krize na Bližnjem vzhodu.

V dobro obveščenih krogih v Britaniji menijo, da bodo med pogovori v Washingtonu obravnavali tudi britansko-ameriško strategijo na območju Perzijskega zaliva. V tej zvezi tudi ni izključeno, da bo beseda tekla o priznanju olajšav ameriškim silam v Indijskem oceanu pri uporabi britanskega vojaškega oporišča na otoku Mesirahu ob obali Omana.

Odprava na Mount Everest

TOKIO, 30. jan. (UPI) — S tokijskega letališča se je v Nepal med nebotične vršace odpravila ženska himalajska odprava, ki jo vodi Eiko Hisano (v belem jopiču). Petnajst žensk bo poskušalo osvojiti vrh Comolungme (Mt. Everesta) sredi maja po trimesečnih pripravah in treningih po okoliških himalajskih vrhovih. Japonke so prva v celoti ženska odprava na najvišjo goro sveta. **Telefoto: UPI**

V SOBOTNI PRILOGI

Pogovor z Ivico Račanom
ŽIVI PESEK TRADICIONALIZMA

Slavoljub Djukić
PO VSEM — POPRAVEK

Dr. Dominik Komadina
CENA ZDRAVJA IN STROŠKI BOLEZNI

Dragoslav Adamović
DRAGOCENE NAVADNE REČI

Dr. Tone Zorn
ZAHTEVA PO »UGOTAVLJANJU« SLOVENCEV

Dobro obveščanje – temelj odločanja

A. Polajnar o letošnjem programu dela SDK — Nerešeno vprašanje: ali vsaka TOZD potrebuje knjigovodstvo?

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug). — Dejavnost službe družbenega knjigovodstva Jugoslavije bo letos v glavnem usmerjena v uresničevanje ustave in izpolnjevanje nalog, navedenih v resoluciji o temeljih skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja naše države v letu 1975.

Ni mogoče samoupravljati in upravljati brez dobro organiziranega informativnega sistema, je rekel direktor službe družbenega knjigovodstva Anton Polajnar in poudaril, da je zdaj najpomembnejša naloga te službe, pa tudi drugih družbenih dejavnikov, da prilagode ves sistem obveščanja potrebam nove vloge delovnih ljudi in združenega dela. To bomo lahko dosegli, če bomo v tem letu uskladili z ustavo ustrezne zakone, za SDK pa je najpomembneje, da čimprej sprejmemo zakon o skupnem dohodku in dohodku, zakon o knjigovodstvu in zakon o službi družbenega knjigovodstva. V tej zvezi bi morali najprej pojasniti vprašanje, ali mora imeti vsaka temeljna organizacija združenega dela svoje knjigovodstvo oziroma ali bi morali za vsako TOZD voditi potrebne knjigovodske podatke, da bi delavcem lahko pojasnili in predočili vse bistvene okoliščine poslovanja njihovih TOZD; tako bi lahko delavci kvalificirano odločali tudi o vprašanjih delitve. To je namreč eno od vprašanj, ki za zdaj ni urejeno in zaradi katerega že nastaja vrsta problemov.

V zvezi z že omenjenim vprašanjem bi morali, kot je poudaril Polajnar, tudi razvrstiti TOZD v novo klasifikacijo dejavnosti, ki naj bi ustrezala spremembam v družbi in gospodarstvu. To je del dejavnosti zveznega zavoda za statistiko, ki je pravkar dal v javno razpravo predosnutek zakona o enotni klasifikaciji dejavnosti. Sprejeti bi morali tudi sistem enotnih kazalcev o pogojih za ustvarjanje dohodka in rezultatov gospodarjenja in delitve.

Sindikat je to nalogo prevzel kot eno od svojih osnovnih akcij v tem letu in pri tem računa tudi na aktivno sodelovanje službe družbenega knjigovodstva. Od tega, v kolikšni meri bodo letos uredili ta tri vprašanja, ki so pomemben kompleks v družbenem informacijskem sistemu, je v marsičem odvisna tudi uveljavitev združenega dela v skladu z ustavnimi določili, je opozoril Polajnar.

Kontrola pravilnosti podatkov je nova in zelo pomembna naloga, ki jo je prevzela SDK pri uresničevanju ustave. Služba pa se pri tem srečuje tudi s problemom, kako izpolniti to nalogo. SDK je tudi doslej pri opravljanju svoje nadzorne funkcije kontrolirala finančno in materialno stanje ter poslovanje organizacij združenega dela. To svoje delo pa je opravljala, lahko bi dejali, bolj s stališča formalnega spoštovanja zakonitosti.

Zdaj naj bi imela kontrola pravilnosti podatkov precej večji pomen in pomenila globlje poseganje v gospodarsko poslovanje organizacij združenega dela. Služba naj bi navajala podatke in analizo o tem, kaj je na primer v zalogi kake OZD, kakšna je struktura terjatev in podobno. Tako naj bi se pokazalo, ali so podatki te vrste pozitivni za ekonomsko poslovanje, čeprav so lahko formalno v skladu z zakonskimi predpisi. To delo bo od službe družbenega knjigovodstva terjalo poseben trud in prizadevanje. Poleg tega bo SDK omogočila, da bodo ti podatki na voljo ne le upravnim organom in samoupravni delavski kontroli v TOZD, temveč tudi drugim OZD, ki podatke potrebujejo za navezovanje zdravih medsebojnih poslovnih in drugih odnosov.

V zvezi z vlogo službe pri uresničevanju ciljev in nalog resolucije pa je Polajnar posebej opozoril, da ima SDK kočljivo vlogo, kadarge za ustavitev stekanja dohodkov v družbenopolitični skupnosti in samoupravne interesne skupnosti, če ti dohodki segajo nad okvire, predvidene v resoluciji. Niso kakšna je struktura terjatev namreč še določili tega, pa tudi dogovorili se še niso, kako bo služba ustavila stekanje takih dohodkov. Zato bo SDK te dni predložila to vprašanje ZIS.

Sodelovati z mesti dežel v razvoju

Odbor stalne konference mest SFRJ o preveč enostranskih stikih

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug) — Več kot 70 jugoslovanskih mest sodeluje z mesti v tujini. Generalni sekretar stalne konference mest Jugoslavije Slavko Zalokar je na seji odbora te organizacije za mednarodne stike, ki je danes razpravljal o mednarodnem sodelovanju jugoslovanskih mest povedal, da so ti stiki, če gledamo ozemeljsko, dokaj enostranski. To se vidi predvsem v zelo razvejanih stikih z evropskimi mesti in zelo skromnimi stiki z mesti dežel v razvoju. Trideset jugoslovanskih mest in občin sodeluje kar s 40 italijanskimi mesti in občinami, 16 mesti v Franciji, 9 mesti Velike Britanije, 13 mesti ZR Nemčije itd. Z madžarskimi mesti sodeluje 14 jugoslovanskih mestnih občin, češkoslovaškimi 11, prav toliko s sovjetskimi. Naša mesta uspešno sodelujejo tudi z mesti Poljske in Nemške demokratične republike.

Na seji so poudarili, da bi morali izboljšati in razširiti stike z mesti dežel v razvoju. Položaj glede tega je olajšala ustanovitev sklada za sodelovanje z deželami v razvoju, ki je začel delovati s 1. januarjem.

Samoupravljanje razbija monopole

Sergej Kraigher: »Vpliv občanov na komunalne organizacije mora biti bolj poudarjen« — O dnevnih redih

MARIBOR, 30. jan. — Predsednik predsedstva SR Slovenije Sergej Kraigher — spremljala ga je članica predsedstva Ančka Kuharjeva — je imel včeraj na enodnevnem obisku v Mariboru vrsto razgovorov s predstavniki gospodarskega in družbenopolitičnega življenja. Seznanili so ga z ustanavljanjem samoupravnih interesnih skupnosti na stanovanjskem in komunalnem področju, s problemi delitve dohodka v občini, samoupravnim planiranjem, novo vlogo krajevnih skupnosti, spregovorili pa so tudi o mejnih problemih, delegatskem sistemu, gospodarstvu v občini in drugih problemih.

Sergeja Kraigherja so predvsem zanimale zamisli pri ustanavljanju samoupravne komunalne interesne skupnosti, kjer je poudaril, da je napačno izhajati le iz organiziranosti skupnosti, temveč mora biti poudarjen vpliv občanov na komunalne delovne organizacije. Dejal je, da občani dajejo denar za opravljene komunalne storitve, nimajo pa nobene možnosti vplivati na delo tovrstnih delovnih organizacij. Zato se je zavzel za povezavo koristnikov komunalnih storitev in njenih izvajalcev, kajti uporabniki komunalnih storitev morajo imeti pravico soodločanja v dejavnostih posebnega družbenega pomena, kjer je pravzaprav minulo delo vseh občanov. Po njegovem je ravno na tem področju začetek samoupravljanja, ko bo treba razbiti monopol komunalnih delovnih organizacij in uveljaviti interese občanov. Podobno velja tudi za zdravstvo, šolstvo, trgovino in druge dejavnosti.

Ponekod se pojavlja bojazen, da bodo ob ustanovitvi samoupravnih interesnih skupnosti krajevne skupnosti ostale brez dela. Sergej Kraigher je ocenil takšno mišljenje za zmotno, zakaj SIS ne prevzemajo funkcij krajevnih skupnosti. SIS pokrivajo širše družbene interese, ob katerih pa se skrb krajevne skupnosti za otroško varstvo, telesno kulturo itd. prav nič ne zmanjša.

Ko je govoril o delegatskem sistemu, je Sergej Kraigher dejal, da vidi veliko nevarnost v tem, ko dnevne rede skupščin še vedno določajo upravni organi in izvršni sveti. Sestava dnevnega reda bi morala biti po njegovem odraz demokratične odločitve delegatov. Za dnevne rede sedaj velja, da so preveč zatrpani, tako da je prav malo možnosti, da bi delegati razpravljali o tistem, kar jih res najbolj žuli. Delavec in kmet pa bosta delegatski sistem vzela za svojega takrat, ko bosta začutila, da se z delegatskim sistemom uresničujejo njuni življenjski problemi, je opozoril predsednik predsedstva SRS.

Omenili so mu tudi problem zapiranja regij in občin v svoje okvire. Kraigher je poudaril, da se v okviru združenega dela ne bi smeli zapirati v regije. To pa predvsem zavoljo tega, ker se v regionalnih poprečjih prekrijejo resnični problemi in specifičnosti ljudi. S poprečji v regijah ljudem mečemo pesek v oči, ne vidimo pa resničnih problemov. Sergej Kraigher je poudaril, naj v medobčinskem merilu rešujejo probleme neposredno prizadeti, kar ima vsekakor svoj pomen.

BORKO DE CORTI

Interesna skupnost le prvi korak

Tekstilci se zavzemajo za čimbolj racionalno panoško organiziranje

LJUBLJANA, 30. jan. — Potrebno je čimbolj racionalno in učinkovito organiziranje za opravljanje vseh tistih nalog, ki so skupne za vso panogo tekstilne industrije. Sodimo, da bi bila najustreznejša oblika panoškega organiziranja poslovna interesna skupnost, ki naj bi razen drugih prevzela tudi funkcijo zbornične združenja TOZD tekstilne industrije. Takšna skupnost, ki naj bi bila odprta tudi za proizvajalce surovin in tekstilnih izdelkov ter organizacije blagovnega prometa iz vse države, naj bi zlasti omogočila hitrejši potek združevanja in poslovnega povezovanja tekstilne industrije z vsemi drugimi panogami, ki so povezano z njo v celovitem procesu reprodukcije. Poslovna interesna skupnost naj bi torej predstavljala prvi korak v procesu organiziranega združevanja dela in sredstev; to nadalnje združevanje bo treba v gradivu »Temeljna izhodišča za združevanje in poslovno povezovanje tekstilne industrije« kolikor je mogoče podrobneje opredeliti.

Tako so menili na današnji seji izvršnega odbora združenja TOZD tekstilne industrije, ko so obravnavali omenjeno gradivo, ki ga bodo predložili zboru delegatov združenja TOZD panoge. Domenili so se tudi, da bodo na prihodnji seji obravnavali predlog samoupravnega sporazuma o povezovanju tekstilne industrije s trgovino, ki ga pripravlja delovna skupnost v gospodarski zbornici Jugoslavije.

ZDRAVKO STEFANČIČ

Dogovarjanja je že kar dovolj

Gradbinci žele čim prej dogovor o cenah stanovanjske graditve

LJUBLJANA, 30. jan. — Gradbeniki želijo, da slednjič le sprejmemo družbeni dogovor o načinu oblikovanja cen v stanovanjski graditvi v naši republiki, saj se o tem že predolgo dogovarjamo. Če bomo ugotovili, da posamezna določila dogovora niso dovolj pretehtana, pa jih bo vselej možno še dopolniti.

Tako je menil izvršni odbor združenja TOZD gradbeništva in industrije gradbenega materiala pri republiški gospodarski zbornici in s tem podprl zamisel, da bi družbeni dogovor podpisali najpozneje sredi februarja. Člani izvršnega odbora so poudarili, da bi z nadaljnjim odlašanjem le povečali težave gradbene operative, ki se že sedaj otepa stanovanjske graditve ali pa raje gradi drugje. Tudi na ta račun, so dejali, prepočasi gradimo stanovanja v okviru akcije 26.000 stanovanj v dveh letih.

Prav tako pa sami gradbeniki ne morejo reševati stanovanjske problematike in jim morajo konkretno priskočiti na pomoč tudi drugi dejavniki. To pa bodo najbolje lahko opredelili posebni občinski oziroma regionalni družbeni dogovori, ki bodo morali biti vsekakor precej manj načelni od republiškega.

Glede na to, da sedaj manjka le še soglasje četrtega podpisnika družbenega dogovora — slovenskih sindikatov — so menili, da bi bilo prav, če bi se tudi sindikati čim prej dokončno izjasnili o predlogu družbenega dogovora.

STOJAN ŽITKO

Beseda o skupnih problemih

CK ZKS: razprava slovenskih in hrvaških komunistov v zdravstvu

LJUBLJANA, 30. jan. — Izmenjava izkušenj ter razprava o pristopu in metodah uveljavljanja novih družbenoekonomskih odnosov in samoupravljanja, kot ga je začrtala ustava, je spodbudil današnje srečanje na CK ZK Slovenije. Člani aktiva komunistov, ki pri nas delajo na zdravstvenem področju, so namreč sprejeli tovariše, ki vodijo podobno delo pri CK ZK Hrvatske.

Pod vodstvom članice izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS, Majde Gaspari so člani aktiva obrazložili sedanji položaj in perspektive v uveljavljanju samoupravnih interesnih zdravstvenih skupnosti, problematiko odnosov in glavne značilnosti financiranja ter posebej programiranja kadrovske politike in načela reforme medicinskega šolstva.

Sekretarka komisije za socialno politiko pri CK ZK Hrvatske Milena Cvijović pa je dala besedo svoji skupini, da so s podrobnimi vprašanji usmerili razpravo v dileme, ki so se jim zdele najbolj aktualne. V soočanju problematike obeh republik pri vodenju zdravstvene politike so zlasti osvetlili vlogo in metode akcijskega delovanja organizacij ZK znotraj zdravstvenih organizacij kot tudi v širšem družbenem prostoru. Usmerjevalno vlogo zveze komunistov in akcijo članov bo nujno treba okrepiti zlasti v uveljavljanju družbeno-idejnih procesov integriranja zdravstvene dejavnosti, delovanja samoupravnih interesnih skupnosti in pri prilagajanju organizacije dela.

Gostje iz Hrvaške so si popoldne ogledali naš klinični center ter se s tamkajšnjimi zdravstvenimi delavci pogovorili o razvojnem programu medicinske fakultete.

MARIJA NAMORŠ

Poziv zamudnikom

Večina OZD pravočasno izpolnila solidarnostni dolg do Kozjanskega - Šole v roku - Za zvezno mladinsko akcijo

LJUBLJANA, 30. jan. — Večina delovnih organizacij je svojo solidarnostno nalogo pravočasno in v redu opravila, so ugotovili na današnji seji republiškega koordinacijskega odbora za odpravo posledic potresa na Kozjanskem, ko so bili seznanjeni s poročiloma o zbranih in angažiranih sredstvih drugega solidarnostnega kroga te akcije.

Od predvidenih 170 milijonov dinarjev so delovne organizacije do 15. januarja letos zbrale ozrioma prispevale v obeh solidarnostnih krogih skupno okoli 150 milijonov dinarjev, do konca meseca, ko se drugi krog izteče, pa se bo najbrž še kaj nateklo. Ob tem pa je odbor sklenil pozvati vse tiste delovne organizacije, ki solidarnostne naloge niso izpolnile oziroma z njo kasnijo, naj to opravijo čimprej. Zamudnike naj bi posebej pozvali tudi občinski koordinacijski odbori in vsi družbenopolitični dejavniki.

Vsa zbrana solidarnostna sredstva za odpravljanje posledic potresa v tretji in četrti kategoriji (večja popravila in novogradnje) se angažirajo kot krediti prek samoupravnih stanovanjskih skupnosti v obeh prizadetih občinah, Šmarju in Šentjurju, s tem da bodo prizadetim občanom krediti odpisovani po sprejetih socialnih merilih.

Ker so na seji ugotovili, da leži na računih nekaterih občinskih koordinacijskih odborov še nekaj neporabljenih sredstev, pozivajo te odbore, naj ta sredstva takoj prenesejo na samoupravne stanovanjske skupnosti v obeh kozjanskih občinah, in sicer za uresničitev gradbenih programov (tretje in četrte kategorije) v letu 1975.

Odbor je med drugim razpravljal tudi o poročilu, kako poteka graditev novih šol v Šmarski in Šentjurski občini. Ugotovil je, da potekajo dela normalno, zlasti ker je vreme ugodno. Vse šole bodo zgrajene do začetka prihodnjega šolskega leta, torej do konca avgusta letos, nekatere pa že prej.

Ob tem in še posebej so na seji opozorili, da za gradbeno operativo še vedno velja, da je odprava posledic potresa na Kozjanskem prednostna naloga, ki jo je treba neodložljivo opraviti.

Odbor je danes toplo pozdravil pobudo ZSM Slovenije za letošnjo jugoslovansko solidarnostno mladinsko akcijo na Kozjanskem. V tej delovni akciji naj bi sodelovalo 350 do 400 mladih iz vseh republik in pokrajin. Sklenili so, naj biro za tehnično pomoč zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij v Šmarju pripravi delovni program za izvedbo te mladinske delovne akcije.

MARKO JAKŠE

V Vojvodini za 12,6 odst. več v industriji

Nikola Kmezić: takšne rasti si niso obetali največji optimisti

NOVI SAD, 30. jan. (Tanjug) — Predsednik pokrajinskega izvršnega sveta Nikola Kmezić je danes v skupščini SAP Vojvodine izjavil, da se je v vojvodinski industriji lani proizvodnja povečala kar za 12,6 % in da si takšne rasti še pred nekaj meseci niso obetali niti največji optimisti.

To je bil hkrati tudi eden od temeljev, na katerem so »gradili« resolucijo o politiki ekonomskega in socialnega razvoja Vojvodine v tem letu; resolucijo je danes sprejela skupščina SAP Vojvodine. Ta dokument predvideva, da se bo družbeni proizvod gospodarstva v pokrajini povečal za 7,3 %, industrijska proizvodja za 9,5, kmetijstvo pa za 3,4 %. Te in nekatere druge stopnje rasti so v SAP Vojvodini višje od tistih, ki so predvidene za vso državo.

Iz Kmezićevih besed je jasno razvidno, da ta spodbudna ocena rasti proizvodnje v lanskem letu ne more biti povod za kakršnokoli samozadovoljstvo. »Naloge, katerih uresničitev smo si zastavili v resoluciji za leto 1975, jemljemo kot svoj delež pri uresničevanju zamisli o razvoju vse naše družbene skupnosti, z vso odgovornostjo za uresničevanje svojega dela nalog,« je dejal Kmezić. Dodal je, da smo v resoluciji posebno pozornost posvetili proizvodnji v agroindustriji, in poudaril, da je v zdajšnjih razmerah pomanjkanja živil v svetu proizvodnja hrane za našo državo najbolj pomembna naloga.

Vojvodina je kot glavni nosilec te proizvodnje prevzela odgovornost, da veliko pripomore k temu, da postane naša država manj odvisna od uvoza živil.

Dogovor o pomoči pri prireditvah

Vso skrb kulturno-prosvetnemu delu med našimi delavci na tujem

LJUBLJANA, 30. jan. — Koordinacijski odbor za vprašanja naših delavcev v tujini pri republiški konferenci SZDL Slovenije je na svoji današnji seji, ki jo je vodil predsednik odbora Matjaž Jančar, obširno razpravljal o vprašanjih kulturno-prosvetnih in drugih aktivnosti društev in klubov naših delavcev, ki so na začasnem delu v tujini.

S temi vprašanji se je odbor ukvarjal v razpravi o osnutku družbenega dogovora o pomoči pri samoorganiziranju in prirejanju kulturnih in drugih prireditev za naše delavce na začasnem delu v tujini. Dogovor, ki ga bodo podpisali socialistična zveza, zveza sindikatov, zveza socialistične mladine, zveza kulturno-prosvetnih organizacij, zveza za telesno kulturo, Slovenska izseljenska matica, sekretariat izvršnega sveta SRS za informacije, gospodarska zbornica in drugi bo vseboval pravice in obveznosti podpisnikov pri razvijanju družbenih, kulturno-prosvetnih in drugih aktivnosti v okviru društev in klubov naših delavcev na začasnem delu v tujini. Namen tega dogovora pa je razvijati neposredne stike med domovino in društvi, skrbeti za vsebinsko in kakovostno rast programov kulturnih in drugih prireditev, usklajevati te programe, združevati vse napore zainteresiranih dejavnikov pri podpiranju in širjenju dejavnosti društev in klubov naših delavcev (dr. Da bi bile vse te dejavnosti čim bolje organizirane in usklajene, bodo podpisniki dogovora tudi dolžni vsako leto pripraviti programe gostovanj in drugih prireditev.

Odbor se je tudi seznanil z informacijo o letošnjih novoletnih sestankih z našimi delavci na začasnem delu v tujini, ki so jih organizirale občinske konference SZDL ter občinski sveti zveze sindikatov.

JOŽE OLAJ

Na kratko

Simpozij o marksizmu

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug) — V Beogradu se je danes začel simpozij o marksistični vzgoji in izobraževanju odraslih. V uvodni besedi je direktor marksističnega centra pri CK ZK Srbije inž. Mirko Mirković med drugim poudaril, da ni samo dovolj pridobiti si znanje o marksizmu, marveč je treba tudi vedeti, kako in zakaj to znanje uporabiti.

Delegacija Bremna v Kopru

KOPER, 30. jan. — Koper je danes obiskala desetčlanska delegacija zahodnonemške pokrajinske vlade in luke iz Bremna. Vodil jo je senator za luke, pomorstvo in promet Oswald Brinkmann. Delegacija si je ogledala koprsko luko in se pogovarjala z njenimi predstavniki, sprejel pa jo je tudi predsednik koprske občinske skupščine Mario Abram. Pogovori so se zlasti nanašali na sodelovanje med koprsko luko in luko Bremen, ki že nekaj let navezujeta stike. Mladi koprski luki so nadvse koristne bogate izkušnje bremenske luke pri uvajanju moderne luške pretovorne tehnologije, še posebej pri kontejnerizaciji. S. K.

Združeno elektrogospodarstvo Hrvaške

ZAGREB, 30. jan. (Tanjug). — Predstavniki enajstih elektrogospodarskih podjetij Hrvatske so podpisali samoupravni sporazum o združitvi v skupnost elektrogospodarskih organizacij te republike. Z ustanovitvijo skupnosti se odpirajo še večje možnosti povezovanja elektrogospodarstva z združenim delom.

Namesto filmov družbe Walt Disney – Chaplin

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug). — Skupina uvoznikov, včlanjenih v poslovno združenje »Jugoslavija film«, je danes sklenila, da do naslednjega prekine pogovore in vse stike z ameriško družbo Walt Disney Za to so se odločili zaradi izredno neugodnih finančnih pogojev pri nakupu filmov Obenem so se uvozniki odločili, da bodo skupaj kupovali filme Charlyja Chaplina za prikazovanje v jugoslovanskih kinematografih in po TV. Gre za filme Zlata mrzlica, Dirka za zlatom, Luči velemesta, Sodobni časi, Veliki diktator, Gospod Verdoux, Odrske luči, Kralj v New Yorku, Cirkus in za dva kratka filma.

Namakalni sistem Streževo za Pelagonijo

BITOLA, 30. jan. (Tanjug). — Za namakanje več kot 20.000 ha obdelovalne zemlje v makedonski žitnici — Pelagoniji bodo zgradili hidromelioracijski sistem Streževo. Dela bodo začeli letos, projekt pa bo veljal preko milijardo dinarjev. Sredstva so zagotovljena iz »državnega kapitala«, namenjenega kmetijstvu, iz sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja nezadostno razvitih območij ter iz lastnih sredstev elektrogospodarskih in drugih delovnih organizacij. Na reki Semnica pri vasi Streževo bodo zgradili 82 metrov visok jez, ki bo zagotavljal akumulacijo več kot 82 milijonov kubičnih metrov vode. Glavni dovodni kanal bo dolg okoli 46 kilometrov.

Združeni za Iran

Posvet v zvezni gospodarski zbornici o graditvi 40.000 stanovanj — Posel za približno 4,5 milijarde dolarjev

OD NAŠE BEOGRAJSKE DOPISNICE

BEOGRAD, 30. jan. — Na današnjem sestanku v gospodarski zbornici Jugoslavije, ki so se ga udeležili poleg predstavnikov skoraj vseh gradbenih podjetij v državi tudi predstavniki ZIS, poslovnih bank, Narodne banke Jugoslavije in zainteresiranih zveznih institucij, so razpravljali o vprašanjih, povezanih z uresničevanjem načrta o gradnji 40.000 stanovanj v Iranu, ki ga ponujajo domači gradbeni operativi.

Kupčija je velika, osemkrat večja kot katerakoli, ki jo je doslej sklenilo naše gradbeništvo v tujini. V osmih letih naj bi zgradili (po 5000 stanovanj na leto) kar celo mesto za približno 150.000 ljudi. Z drugimi besedami, gradili bi tudi komunalne in druge objekte, pri čemer naj bi sodelovala še sorodna industrija z opremo. Po prvih predračunih naj bi znašala vrednost del približno 4 in pol milijarde dolarjev.

Načrt je za domače gradbenike nadvse zanimiv, ne le zaradi teh zares vabljivih številk in zaradi tega, da bi Iranci želeli, da bi Jugoslavija prevzela gradnjo še več stanovanj za njihovo deficitarno in lačno stanovanjsko tržišče. Načrt pomeni pravzaprav začetek dolgoročnega sodelovanja.

Da bi lahko opravili vsa ta dela, si bo moralo združeno delo ob vsej previdnosti in skrbnih predračunih izoblikovati zamisel svojega organiziranega in enotnega nastopanja. Prvi korak naj bi bil, da bo v Teheran 14. februarja odpotovala posebna delegacija strokovnjakov pod vodstvom predstavnika gospodarske zbornice Jugoslavije in nadaljevala začete pogovore.

Kot zaključek k tem razgovorom, med katerimi so jugoslovanski gradbeniki pokazali zanimanje in pripravljenost za dela v Iranu, pa se vsiljuje ugotovitev, da je pot do uresničitve načrtov še dolga. Morali bi odgovoriti na vrsto važnih vprašanj, kot na primer, kaj naj bi izvažali v Iran, kompletno gradbeno operativo ali tehnologijo in možgane kakih 100 strokovnjakov, kje bomo gradili, s čim in podobno. Poiskati bi morali tudi najboljše rešitve za tranesport, za zagotovitev potrebnega gradbenega materiala v Iranu, kvalificirane delovne sile itd.

BOJAN JAGER

Priznanje skupščini občine Bežigrad

LJUBLJANA, 30. jan. — Ob uspešnem zaključku akcije za izgradnjo Doma borcev in mladine v Kumrovcu je danes predsednik republiškega koordinacijskega odbora za izgradnjo tega doma Janez Dremelj izročil občinski skupščini Bežigrad posebno priznanje — prvo tovrstno plaketo v Sloveniji. V imenu občinske skupščine jo je prevzel njen predsednik Janez Rigler.

D. B.

DELO

Glavni urednik in direktor publikacij: MITJA GORJUP

Odgovorni urednik: SLAVKO FRAS

Namestnik direktorja: ANTE MAHKOTA

Pomočnika glavnega urednika: VLADO JARC, SLAVKO BEZNIK

UREDNIKI: MIRO POČ (centralna redakcija), JANEZ STANIČ (sobotna priloga), JOŽE ŠIRCELJ (notranja politika), ALENKA MIŠIČ (gospodarstvo), BOŽIDAR PAHOR (zunanja politika), TIT VIDMAR (kultura), BORIS DOLNIČAR (dopisništvo), VOJKO ČERNELČ (zanimivosti, reportaža, podlistek), EVGEN BERGANT (šport), BOGO SAJOVIC (kronika).

Lani prenočilo manj tujcev

LJUBLJANA, 30. jan. — Po letu 1967 število turističnih prenočitev v Sloveniji neprestano narašča. Tako je bilo v Sloveniji že 6.129.770 turističnih prenočitev, za 2,3% več, kot jih je bilo leta 1973 in za 61,6% več kot leta 1964.

Vendar pa po podatkih zavoda SRS za statistiko v zadnjih štirih letih zastaja rast prenočitev tujih gostov, lani pa se je število tujih prenočitev celo zmanjšalo: bilo jih je 2.554.384, kar je za 355.400 ali za 12,2% manj kot leta 1973.

Ta izostanek tujih gostov pa je nadomeščalo znatno večje število turističnih prenočitev domačih gostov. Teh je bilo lani v Sloveniji skupaj 3.575.386, kar je za 521.000 ali za 17% več kot leta 1973.

ILJA POPIT

31. januar

Danes je petek, 31. januarja 1975. Do konca leta je 334 dni. Med drugim se na današnji dan spominjamo naslednjih dogodkov iz preteklosti:

1973 — Na Dunaju se je začela konferenca predstavnikov držav NATO in varšavskega pakta o skrčenju vojaških sil v Srednji Evropi.

1962 — Umrl je znani jugoslovanski karikaturist Pjer Križanić.

1946 — Zvezna ustavodajna skupščina je na skupni seji obeh zborov sprejela prvo ustavo SFR Jugoslavije.

1943 — Ostanki obkoljenih nemških armad pri Stalingradu so se vdali; njihov komandant feldmaršal von Paulus je moral brezpogojno kapitulirati.

Prednosti obveznic

Federacija računa s prodajo v vrednosti 3,5 milijarde dinarjev — Olajšave za kupce, sredstvo proti inflaciji

LJUBLJANA, 30. jan. — V proračun federacije se bodo stekali deloma njeni izvirni dohodki, prispevki republik in pokrajin ter denar od prodaje obveznic. Federacija letos računa, da bi prodala obveznice v vrednosti 3,5 milijarde dinarjev. Skupaj z obrestmi in drugimi spodbudami bi ta vsota znašala blizu 4,2 milijarde dinarjev.

Obveznice lahko kupujejo vsi uporabniki družbenih sredstev, druge organizacije, civilne pravne osebe in občani. Za letos so za kupce pripravili ob dosedanjih še nove olajšave. Federacija daje na obveznice, ki se jih bo kot doslej dalo vnovčiti v letu dni, 10-odstotne obresti. Te se obračunavajo od naslednjega meseca, v katerem je bila obveznica prodana, do konca posojila. Razen tega, da bodo občanu zniževale davek na dohodek za šest odstotkov, jih bo lahko uporabljal za plačevanja davka, carine, jamstvenih zneskov in kot kavcijo.

Tem že znanim olajšavam in spodbudam pa se bo letos pridružila še nova. To bo zmanjšanje republiškega prometnega davka za šest odstotkov, veljalo pa bo za tiste imetnike obveznic, ki bodo kupovali trajne potrošne dobrine — elektrotehnične, lesne in kovinske izdelke.

Federacija bo letos izdala obveznice v bankovcih od 100 do 100 tisoč dinarjev. Prodajale jih bodo podružnice SDK in pooblaščene poslovne banke. Kupovati jih bo moč samo za dinarje. Zdomci pa bodo lahko svoje devizne prihranke v naših bankah zamenjavali za dinarje in kupovali obveznice po sproščenem postopku (na podlagi pisma).

Občani so na splošno doslej kupovali manj obveznic, kot je bilo predvideno. Nekaj so bile na primer lani za to krive pozne spremembe v proračunu. Povečani znesek obveznic v drugi seriji pa so podružnice SDK zabeležile šele v začetku prejšnjega meseca. Potem pa je preostalo le še malo časa za prodajo.

Toda glavni razlog je bila nezadostna obveščenost o tem, kakšne prednosti se z nakupom obveznic ponujajo njenim lastnikom. Zato letos računajo, da bi z boljšo obveščenostjo, s spretnejšo organizacijo prodaje in z novimi ugodnostmi lahko dosegli, da se bo med kupci obveznic delež občanov povzpel na tretjino.

Obveznice podpiramo v Jugoslaviji zato, ker se naj bi pokazale kot dobro sredstvo proti inflaciji. Federaciji omogočajo, da z njimi plačuje del potreb, ker bi sicer morala predpisati nove davke in nove prispevke. Zneski obveznic se razporejajo po republikah in pokrajinah glede na njihove prispevke proračunu federacije. V Sloveniji naj bi do julija letos pokupili za 16,33 odstotka vrednosti vseh obveznic, ki bodo izdane za celo državo v prvi seriji prodaje. To je za 328 milijonov 541.300 dinarjev obveznic.

ANDREJ ARKO

oglašujte v dnevniku DELO

BORCEM XIV. DIVIZIJE

V soboto, 1. februarja, z začetkom ob 19. uri, bo tradicionalno srečanje borcev enot štirinajste (Bračičeve, Sercerjeve in Tomšičeve brigade) v Domu JLA, Ljubljana, Trg OF 13.

Udeležence srečanja bo pozdravil poveljnik ljubljanske armadne oblasti generalpolkovnik Franc Tavčar-Rok.

Vabimo vse borke in borce štirinajste divizije, da se srečanja udeleže.

Informacije dobite po telefonu 316-081.

Odbor XIV. proletarske divizije
Ljubljana, Vrtača 11

PREDSEDSTVO SKUPŠČINE SRS

Uskladiti priprave

LJUBLJANA, 30. jan. — Predsedstvo skupščine SR Slovenije je na današnji seji, ki jo je vodil predsednik Marijan Brecelj, obravnavalo program za prihodnje seje zborov. Menilo je, da je treba priprave uskladiti z izvršnim svetom skupščine SR Slovenije in njegovimi upravnimi organi, da bi gradivo bilo pravočasno predloženo skupščini in posredovano delegacijam in delegatom za njihovo obravnavo in zavzemanje temeljnih stališč. Opozorilo je, da je treba tej nalogi prilagoditi tudi program dela izvršnega sveta skupščine SR Slovenije in upravnih organov v republiki.

V nadaljevanju seje je predsedstvo ocenilo prvo številko »Poročevalca skupščine SR Slovenije za delegacije in delegate« ter sprejelo nekatere predloge v zvezi z nadaljnjim urejanjem tega glasila, ki naj zagotovi, da bodo delegacije in delegati kar najbolje in pravočasno obveščeni o delu skupščine.

Prav tako je obravnavalo program dela skupnosti slovenskih občin za leto 1975 in podprlo njegovo delovno usmeritev.

Končno je bilo predsedstvo seznanjeno še z vsebino sestanka predstavnikov republiških in pokrajinskih skupščin v Zagrebu, ki je bil posvečen razpravi o poslovnikih ter vprašanjem nadaljnjega razvijanja in krepitve delegatskega sistema.

SKUPNOST SLOVENSKIH OBČIN

Kje so središča?

V zasnovah urbanizacije SRS vsa mesta niso ustrezno ovrednotena, so menili na velenjskem posvetovanju

VELENJE, 30. jan. — Na posvetovanju, ki ga je o zasnovi urbanizacije Slovenije, kot elementa regionalnega prostorskega plana, pripravila skupnost slovenskih občin, so danes obravnavali mnenja iz javne razprave o tem dokumentu, kakor so se oblikovala od leta 1971 dalje.

Po besedah direktorja republiškega zavoda za regionalno prostorsko planiranje inž. Milana Naprudnika so se v javni razpravi pokazale različne želje manjših središč, da bi jim, kot je rekel, priznali večjo veljavo in pomen, kot ga imajo z vidika republiškega načrta.

Na posvetovanju so predstavniki Velenja ponovno opozorili, da njihovo mesto v slovenskem urbanem prostoru ni ustrezno ovrednoteno, saj ga dokument komaj omenja, oziroma ga uvršča med mesta zadnje skupine s pet do deset tisoč prebivalci, čeprav jih ima že danes nad 20.000; že 1980 jih bo po dolgoročnem razvojnem programu imelo 30.000, medtem ko mu jih republiški dokument načrtuje toliko šele leta 2.000.

Sestavljalci urbanistične zasnove, ki dvomijo v nadaljnjo ekspanzijo v energetiki, so prezrli, da ta zaposluje danes dobro četrtino vseh delavcev (5 tisoč ljudi), medtem ko je v kovinski predelovalni industriji samo v Gorenju zaposlenih 6 tisoč delavcev. Velenje, so poudarili, ni nikoli širilo svoj vpliv v koroške, mozirsko ali druge občine, je pa središče na območju Šaleške in delno Mislinjske in Zgornje Savinjske doline.

Tudi predstavniki Kočevja so menili, da je njihovo mesto zapostavljeno in bi mu morali v republiškem dokumentu odmeriti večjo pozornost, medtem ko Krani vztraja, da mu prizna vlogo središča celotne Gorenjske in ne le treh občin.

Na posvetovanju so med drugim menili, naj bi skupščina SRS sprejela zasnove urbanizacije kot resolucijo o bodoči politiki na tem področju. Bolj zavestno bi morali usmerjati razvoj manj razvitih in obmejnih območij. Gradivo naj bi tako dopolnili, da bi Velenje opredelili kot središče, ki ima kot samostojni pol razvoja svoje vplivno območje, kar naj bi podprla skupnost slovenskih občin, prav tako pa naj bi v urbanem prostoru Slovenije dobila ustreznejše mesto tudi Ribnica in Kočevje.

DRAGO HRIBAR

Polkrepko

Če sme predsedstvo ZKJ . . .

Predsedstvo ZKJ je svojim članom omejilo čas razprave na 15 minut. To je bilo presenečenje tudi za okrog 200 novinarjev, ki jim je novico sporočil sekretar izvršnega komiteja Stane Dolanc, s pripombo: »Zakaj se o tem nič ne piše?« Zares — zakaj? Novinarji pravijo: tega nismo vedeli, saj so seje predsedstva v glavnem zaprte in tako so tudi sklep o omenjenem času razprave verjetno sprejeli na eni teh sej. — Toda sklep o tem so sprejeli na koncu seje, novinarji pa navadno odidejo še pred koncem, je odvrnil Dolanc.

Verjetno drži eno in drugo. Sicer pa se ne mislimo spuščati v razglabljanje o tem, zakaj je nenavadni, za novinarje sicer privlačni sklep pozno prišel v javnost. Bistveno je, da gre pri tej odločitvi za precedens, ki lahko — če bodo temu zgledu sledili tudi drugi — pripomore k skrajšanju številnih sestankov.

Že prej so mnogi s sklepi skrajševali sestanke, v resnici pa so se ti še naprej vlekli, poreče kdo. To je res. Ni pa se dogajalo, da bi najvišji partijski organi za pravilo svojega dela sprejeli, da morajo biti razprave kratke. Če to lahko stori predsedstvo ZKJ, čemu drugi še čakajo? vprašuje zagrebški »Vjesnik«.

Nikar drobiti kmetij

Ena izmed nalog, ki čakajo delegate občinske skupščine v Radovljici je tudi ureditev zadev okrog zaščitenih kmetij. Gre za kmetije, pri katerih bi bilo zaradi smotrnega izkoriščanja obdelovalne zemlje škodljivo, če bi jih z dedovanjem ali kako drugače drobili. Sedaj morajo obravnavati vsak primer posebej, v prihodnje pa naj bi jih urejali z občinskim odlokom.

V pripravi odloka bodo morali imeti glavno besedo delegati kmetijske zemljiške skupnosti. Ta bo skupaj s krajevnimi skupnostmi na območju občine pripravila predloge tistih kmetijskih enot, ki ustrezajo določenim merilom.

Poleg splošnih meril bodo morali upoštevati tudi posebna, ki se nanašajo na ekonomske, prostorske in splošne družbene dejavnike.

LADO STRUŽNIK

FINANCIRANJE SIS

Vrsta odprtih vprašanj

LJUBLJANA, 30. jan. — V problematiki predvidenega financiranja SIS za letošnje leto je še vrsta odprtih vprašanj, ki jih bo treba čimprej urediti. Tako se kulturna skupnost Slovenije ne strinja s predvidenimi dohodki, neurejeno je vprašanje financiranja zdravstva v ljubljanski regiji, težave pa slutijo tudi v vzgoji in izobraževanju ter na področju socialnega skrbstva, kjer bo verjetno poraba večja, kot so jo načrtovali.

To so temeljne ugotovitve razprave o vsebinski usmeritvi SIS, programiranju in financiranju skupne porabe v letošnjem letu v zvezi s predlogom družbenega dogovora o razporejanju dohodka ter gibanju, obsegu in strukturi splošne porabe, o katerem so med drugim govorili na današnji seji predsedstva medobčinskega sveta SZDL Ljubljana.

V razpravi so opozorili na nekaj podrobnosti, med katerimi ne gre prezreti šestega člena, ki ureja gradnjo dijaških in študentskih domov. V ta namen naj bi le tos zbrali 100 milijonov dinarjev. Razpravljalce je pritegnila tudi problematika zbiranja sredstev izven tega dogovora, (za katerega na primer zdravstvo nima možnosti), solidarnostno prelivanje denarja in vprašanje presežkov lanskih proračunov

J. O

ZAKONODAJNE NOVOSTI

Ustanovljen odbor za inovacije

LJUBLJANA, 30. jan. — Lani decembra je skupščina SFRJ sprejela odlok, da leto 1975 razglasi za leto tehnoloških inovacij in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji. Odlok je sprejela z namenom, da bi spremenili razmerje do znanstvenega in tehničnega ustvarjanja.

Hkrati z zveznim odlokom so ustanovili tudi svet za tehnološke inovacije in varstva pravic industrijske lastnine v Jugoslaviji.

Na predlog zveze sindikatov in gospodarske zbornice SR Slovenije so zbori skupščine SR Slovenije na včerajšnjem zasedanju sprejeli odlok o ustnovitvi, sestavi in nalogah odbora za inovacije SR Slovenije.

Odbor ima predsednika, dva podpredsednika in 24 članov, ki jih delegira gospodarska zbornica Slovenije, in sicer osem, republiški svet sindikatov, republiški izvršni svet in raziskovalna skupnost Slovenije po dva člana ter skupščina SR Slovenije, predsedstvo CK ZSK, RK SZDL, predsedstvo RK ZSMS, univerza v Ljubljani, združenje visokošolskih zavodov Maribor, zveza inženirjev in tehnikov, zveza ekonomistov, zveza izumiteljev in zavod SR Slovenije za produktivnost dela pa po enega člana.

Za predsednika odbora so izvolili Andreja Verbiča, za podpredsednika pa Vladimirja Logarja in Mirana Potrča.

BOJAN KAVČIČ

Novi direktor in glavni urednik ČZP „Politika“

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug) — Predsedstvo republiške konference SZDL Srbije je danes imenovalo za direktorja ter glavnega in odgovornega urednika ČZP »Politika« Vukoja Bulatovića, člana izvršnega komiteja predsedstva CK ZK Srbije.

ODGOVORI NA VPRAŠANJA DELEGATOV

Zagotoviti dobavo osnovnih surovin

Nemotena oskrba s surovinami je odvisna od racionalnega poslovanja ter dogovora med dobavitelji in kupci

V imenu republiškega izvršnega sveta je Drago Petrovič na zasedanju zbora združenega dela skupščine SRS 29. januarja odgovoril na vprašanje delegata Aleksandra Iliča, ki je želel zvedeti, kaj bodo storili pristojni organi, da bi se stanje na domačem trgu surovin izboljšalo in bi tako predelovalni industriji zagotovili normalne možnosti poslovanja.

Drago Petrovič je med drugim omenil, da v Sloveniji nimamo dovolj močno razvite bazične industrije. Večje zmogljivosti imamo v predelovalni industriji, ki pa se mora v veliki meri oskrbovati z uvoženim reprodukcijskim materialom in surovinami. Zadnji podatki zavoda za statistiko pa hkrati kažejo, da je bila oskrba industrije z domačim reprodukcijskim materialom v novembru 1974 boljša kot v juniju ali januarju prejšnjega leta.

Oskrba s surovinami in reprodukcijskim materialom je v kar največji meri odvisna od tržnih možnosti. Zadnja surovinska in energetska kriza je povzročila visok porast cen na svetovnem trgu, zlasti v letu 1973, vendar pa so te cene lani pričele padati.

Svetovnemu gibanju cen pa niso dovolj hitro sledile spremembe cen surovin in materialov na domačem trgu. To je v dobi naraščanja cen povečalo izvoz naših surovin, pri tem pa je trpel domači trg. Ko pa so se surovine zunaj pričele pocenjevati, so pri nas še vedno ostale na enaki (visoki) ravni. Zato so podjetja omejila izvoz surovin in se usmerila tudi na domači trg. Predvsem zaradi tega je na domačem trgu v zadnjem času več reprodukcijskih materialov.

Najpomembnejši ukrepi s področja trga in cen so v pristojnosti zveznih organov; tako ti odločajo o politiki cen, uvoznih in izvoznih predpisih ter kreditno-monetarni politiki. Republiški organi pa spremljajo dogajanja na trgu in po potrebi opozarjajo zvezne organe na konkretno problematiko in predlagajo ustrezne rešitve. Nemotena oskrba s surovinami in reprodukcijskim materialom pa je v največji meri odvisna tudi od racionalnega poslovanja organizacij združenega dela ter pravočasnega dogovarjanja med dobavitelji in kupci.

Drago Petrovič je nadalje omenil, naj bi si porabniki surovin in reprodukcijskega materiala z dolgoročnimi pogodbami zagotovili redno dobavo. Najbolj zaneslijiva pot za oskrbo, zlasti s tistim materialom, po katerem je največ povpraševanja, pa je z vertikalnimi integracijami in povezavami, ki bi morale segati tudi preko naših meja.

S. Z.

Delegati vprašujejo

»Kdo je odgovoren za prepozno in prenizko odobrene tarife v železniškem prevozu v Sloveniji?«, je na seji zbora občin republiške skupščine 29. t.m. postavil vprašanje **Janez Bohinc**, delegat iz občine Ljubljana-Bežigrad.

Dornava in Črna, edina zavoda v Sloveniji za telesno in duševno prizadete osebe, ne moreta sprejemati novih varovancev, poleg tega pa je oba nujno potrebno sanirati.

Spričo tega je **Vinko Mate**, delegat iz občine Ribnica, postavil vprašanje: »Zakaj se zavlačuje z gradnjo tretjega, nujno potrebnega republiškega zavoda za srednje in težje duševno prizadete otroke? Kako je s sanacijo domov v Dornavi in Črni?«

Oba delegata bosta prejela odgovor na naslednji seji zbora.

DELEGATI GOVORE

Potrebujemo dober servis

»Vloga delegata ni le v tem, da se sestaja pred sejami občinske skupščine, se seznani z dnevnim redom in, če ga delegati določijo, gre na sejo, potem pa spet čaka na gradivo za prihodnjo sejo,« pravi 25-letna članica delegacije podbreške tovarne »Bača« za zbor združenega dela tolminske občinske skupščine **Justina Žafran.**

Meni, da mora biti delegat vedno sredi dogajanja tiste delovne skupnosti, ki ga je izvolila, da bi z njegovo pomočjo odločala o družbenih zadevah.

»Večina dosedanjih delegatov, ki je govorila za »Delo«, je v izjavah predvsem grajala slabo pripravljeno gradivo za seje občinskih skupščin, ki tudi prepozno prihaja v roke delegatom. To pa kaže, da se mora tudi občinska uprava preurediti, da bo poslovala kot dober servis delegatom. Seveda tudi dobro urejena občinska uprava ne bo razreševala delegatske uganke, če delegacije na skupščinske seje ne bodo prinašale del življenja in dela okolice, ki jo zastopajo.

Dve delegatski vprašanji, ki smo ju postavili na seji občinske skupščine (o vzdrževanju ceste po Baški grapi in o nujni ureditvi osnovne šole na Grahovem) kažeta, da naša delegacija ni zaprta v tovarniške prostore, saj zastopa delavca in njegove potrebe tudi v krajevni skupnosti, kjer živi. Če zaposlene žulijo neurejene ceste do njihovih domov ali slabo otroško in zdravstveno varstvo, mora delegacija prenašati njihove zahteve tako na seje občinske skupščine in tudi druge interesne skupnosti. Le tako si bomo zagotovili vpliv na porabo našega denarja, ki smo ga namenili za razne dejavnosti. Delavci nas večkrat opozarjajo, da za to, za kar dajo denar (interesne skupnosti), dobijo malo vrnjenega,« pravi Justina Žafran, doma iz Grahovega.

P. P.

Tudi kooperanti

Pri investicijskih delih v tujini se bodo predvidoma mogli zaposlovati tudi delavci iz OZD — kooperantov

Organizacije združenega dela, ki izvajajo investicijska dela v tujini, bodo pri teh, kot je pričakovati, po novem lahko zaposlovala tudi delavce OZD, svojih kooperantov, ki nimajo zunanjetrgovinske registracije.

To je ena izmed novosti, ki jih predvideva osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o temeljnih pogojih za začasno zaposlovanje in zaščito jugoslovanskih državljanov na delu v tujini. Osnutek tega zakona, ki ga zdaj obravnavajo v telesih skupščine SFRJ, vsebuje tudi vse bistvene predloge organizacij združenega dela iz Slovenije. Le te so nekatere spremembe omenjenega zveznega zakona predlagale tudi spričo tega, ker so bile po svoje včasih v neenakopravnem položaju, saj so v nekaterih drugih republikah v nasprotju z določbami zakona takšno prakso tolerirali že doslej.

Razlogi za spremembe in dopolnitve zakona o temeljnih pogojih za začasno zaposlovanje in zaščito naših delavcev v tujini so tudi v tem, da je tisto njegovo določilo, po katerem se obveznosti državljanov, ki se zaposlujejo v tujini, in konkretni pogoji za to zaposlovanje določajo z družbenim dogovorom med republikami in pokrajinama, ne ujema s 126. členom ustave SFRJ. Ta člen ustave namreč določa, da družbeni dogovor zavezuje le njegove podpisnike.

V predloženem osnutku sta od predvidenih novosti pomembni zlasti dve. Prvič: če OZD izvaja investicijska dela v tujini skupaj z OZD svojim domačim kooperantom, ki ni registriran za zunanjetrgovinski promet, ima OZD — domači kooperant glede pošiljanja delavcev na delo v tujino iste pravice in obveznosti po tem zakonu, kot organizacije združenega dela, ki je sklenila pogodbo o izvajanju investicijskih del v tujini. Drugič: organizacija združenega dela lahko za čas, v katerem izvaja investicijska dela v tujini, sprejme na delo jugoslovanskega državljana, kateremu je prenehalo delo pri tujem delodajalcu, če ta pridobi lastnost delavcev v združenem delu za nedoločen čas.

Kar velja za drugo novost, velja zapisati, da doslej OZD pri izvajanju investicijskih del v tujini niso mogle sprejemati delavcev takoj, ko je le-tem prenehalo delo pri tujih delodajalcih. Zakon je namreč določal, da so na takšna dela v tujino lahko pošiljali le delavce, ki so bili vsaj šest mesecev zaposleni v OZD, ter delavce, ki so ali bili pred svojim odhodom v tujino vsaj pol leta nezaposleni ali so se šele prvič zaposlili.

JOŽE OLAJ

Novi devizni tečaji

država	valuta	tečaj velja za	tečaj v dinarjih nakupni	srednji	prodajni
ZDA	dolar	1	17,0354	17,0510	17,0766
Avstrija	šiling	100	97,5666	97,7132	97,8598
Belgija	frank	100	46,3200	46,3896	46,4592
Danska	krona	100	293,5160	293,9569	294,3978
V. Britanija	funt	1	39,4736	39,5329	39,5922
Francija	frank	100	376,2141	376,7793	377,3445
Nizozemska	florin	100	672,1294	673,1391	674,1488
Italija	lira	100	2,5697	2,5736	2,5775
Kanada	dolar	1	17,0616	17,1073	17,1530
ZRN	marka	100	697,7825	698,8307	699,8789
Norveška	krona	100	319,3284	319,9081	320,3878
Švica	frank	100	655,1756	656,1598	657,1440
Švedska	krona	100	407,5403	408,1530	408,7652
Finska	marka	100	464,5064	465,2042	465,9020
Japonska	jen	100	5,6623	5,6708	5,6793
Španija	pezeta	100	29,9900	30,0351	30,0801
Kuvajt	kv dinar	1	58,3122	58,3998	58,4874
Irak	ir. dinar	1	58,3122	58,3998	58,4874

Navedeni tečaji začnejo veljati 31. januarja leta 1975. Uporabljajo se za nakup in prodajo v skladu z navodili Narodne banke Jugoslavije štev. 97/31—41 k štev. 269 z dne 23. aprila 1973.

Tečaji efektivnih valut

država	valuta	tečaj velja za	Tečaj v dinarjih nakupni	srednji	prodajni
ZDA	dolar	1	16,96	17,0510	17,07
Avstrija	šiling	100	97,22	97,7132	97,85
Belgija	frank	100	46,16	46,3896	46,45
Danska	krona	100	292,49	293,9569	294,39
V Britanija	funt	1	39,33	39,5329	39,59
Francija	frank	100	374,89	376,7793	377,34
Nizozemska	florin	100	669,77	673,1391	674,14
Italija	lira	100	2,56	2,5736	2,58
Kanada	dolar	1	17,02	17,1073	17,13
ZRN	marka	100	695,34	698,8307	699,87
Norveška	krona	100	318,21	319,9081	320,28
Švica	frank	100	652,83	656,1598	657,14
Švedska	krona	100	406,11	408,1530	408,76
Finska	marka	100	462,88	465,2042	465,90
Japonska	jen	100	5,64	5,6708	5,67
Španija	pezeta	100	29,83	30,0351	30,08
Kuvajt	kv dinar	1	58,11	58,3998	58,48
Irak	ir. dinar	1	58,11	58,3998	58,48
Avstralija	av dolar	1	21,22	22,00	22,83
Grčija	drahma	100	46,80	47,32	52,00
Izrael	izr. funt	1	1,10	1,20	1,30
N. Zelandija	n. z. dolar	1	17,50	19,16	21,63

Tečaji s te liste veljajo od 31. januarja 1975 pa vse do objave nove tečajne liste za efektivne valute.

Ti tečaji veljajo tako za odkup in prodajo čekov in kreditnih pisem, kakor tudi za obračunavanje mednarodnih poštnih nakaznic.

Ne le nova lupina

Na obali so z ustanovitvijo interesnih skupnosti zaključili proces organiziranja družbenih dejavnosti

Na slovenski obali so v zadnjih dneh ustanovili vrsto interesnih skupnosti na občinski in obalni ravni, nekatere pa tudi za širše območje šestih južno-primorskih občin. Tako je bil — vsaj formalno — zaključen proces organiziranja številnih družbenih dejavnosti v duhu nove ustave, ko o vseh pomembnejših postavkah izobraževanja, kulture, vodnogospodarske politike in drugih dejavnosti posebnega družbenega značaja odloča kar najširši krog ljudi, predvsem pa tisti, ki za vse to prispevajo potrebna sredstva.

Na ustanovnih skupščinah interesnih skupnosti so potemtakem prvikrat širše sodelovali predstavniki gospodarstva, krajevnih skupnosti in drugi »uporabniki«. Takšna oblika organiziranja družbenih dejavnosti pa je resnično smiselna le, če so delegati, ki sicer zastopajo glas gospodarstva ali drugih okolij, dovolj izčrpno seznanjeni z vsaj temeljnimi vprašanji kulture, šolstva ali drugih dejavnosti. Drugače utegnejo biti interesne skupnosti zgolj nove pravne lupine, v katerih pa v bistvu živi dalje stara vsebina, torej bolj ali manj enostransko odločanje predstavnikov strokovnih organizacij, ki — zaradi strokovnega in širšega vpogleda v mnoga vprašanja — lahko do neke mere manipulirajo z delegati in obenem ustvarjajo videz samoupravnosti.

Nočemo s tem reči, da je bilo doslej povečini ali celo vselej tako, vendar pa v tem pogledu vzbujajo pomisleke vsaj nekatere nedavne ustanovne skupščine obalnih SIS. Kar je posebej bodlo v oči, so bile nadvse medle razprave okrog osnovnih izhodišč programov, nekajkrat pa celo popolna odsotnost vsakršnih pripomb in predlogov, čeprav bi se na predložene osnutke dalo marsikaj reči. Podoben vtis je zapustil tudi sestanek konference delegacij za delegiranje v SIS, ko si je bilo mogoče besedno praznino razlagati edino z nadvse pomanjkljivo javno razpravo.

Že oblikovanje prispevne stopnje za financiranje skupnosti zahteva nemalo odgovornosti, nič manj pa tudi samo kreiranje kulturne, izobraževalne ali socialne politike. To potemtakem terja od delegatov kar najbolj global no vedenje o številnih vprašanjih, ki zadevajo delo skupnosti, od predstavnikov zbora izvajalcev pa, da skupščino — in preko nje vse delovne ljudi — čim izčrpneje seznanijo z vsemi aspekti problematike. Z ustanovitvijo SIS je delegatski sistem na področju družbenih dejavnosti resda šele »štartal«, vendar pa bo moralo nadaljnje delo skupnosti imeti ta imperativ vseskozi pred očmi. Sicer se kaj lahko zgodi, da bo odločanje o nekaterih alternativah na videz povsem samoupravni akt široke baze proizvajalcev in drugih delovnih ljudi, končni rezultat pa v bistvu plod dogovarjanja ozkih skupin strokovnih delavcev. Torej spet to, kar z delegatskim sistemom odpravljamo, vendar pa v novi preobleki.

BORIS JEŽ

VAŠE IZKUŠNJE

Najprej splošno znanje

»Na uresničevanje ciljev delegatskega sistema v naši delovni skupnosti vpliva vrsta izjemnih okoliščin. Med njimi velja posebno omeniti to, da na Kočevskem do pred kratkim nismo imeli nobenih izkušenj v industrijskem pietiljstvu in konfekciji, da zaradi posebnosti proizvodnje zaposlujemo predvsem mlade nekvalificirane ali priučene delavke ter da smo bili do lanskega leta v svojih razvojnih prizadevanjih prepuščeni sami sebi.«

Tako je v kočevskem Trikonu stekel pogovor o utrjevanju notranje samouprave te delovne organizacije in njenim delegatskim povezovanjem z občino, samoupravnimi interesnimi skupnostmi ter družbenopolitičnim dogajanjem nasploh.

Mihael Štefanič, vodja delegacije Trikona v kočevskem zboru združenega dela je potem povedal: »Glede na to, da po ustavi vodilni delavci ne morejo biti vključeni v delegacije in ker zaposlujemo predvsem nekvalificirane delavce, imamo pri vsebinskem delu precej težav. Zaradi slabe izobrazbene strukture in ob zahtevi, da bi bilo čimveč sestankov izven delovnega časa, bi morali dobivati gradivo nekaj dni prej. Za njegovo sistematično obravnavo bi potrebovale delegatke več časa. Izobraževanje bi morali na občinski ravni organizirati pri delavski univerzi. Program bi moral poleg izobraževanja za delegatski sistem vsebovati tudi osnovo strokovno izobraževalnih predmetov, saj si ne moremo predstavljati delegata, ki ne bi bil tudi dober strokoven delavec na svojem delovnem mestu. Kljub temu, da bi denar za tako izobraževanje prispevale delovne organizacije, bi bili njihovi stroški precej manjši, kot če bi izobraževanje organizirale same.«

»Organizatorji takega izobraževanja — za samoupravljanje in delo — bi se morali pred tem povezati z osnovno šolo. Sami ugotavljamo, pa tudi od šolnikov večkrat slišimo, da otroci, ki zapustijo osnovno šolo, največkrat nimajo delovnih navad, pa tudi o samoupravljanju so komaj kaj slišali. To še posebno velja za naše delavke, ki največkrat niso končale osnovne šole, oziroma jih nikjer drugje niso hoteli sprejeti, ker so se komaj pretolkle čez osemletko. Te skoraj leto dni navajamo na delo. Ko dosegajo norme in bolje zaslužijo, si rade privoščijo malo več zabave, ko pa se poroče nimajo več časa — tako da z družbenopolitičnim delom pogosto ni nič. Ugotavljamo, da bi nam bilo veliko laže, če bi delavci prinesli iz šole več osnovnega znanja. Ker pa tega ni, ga morajo nujno pridobiti, da se delegatski sistem zaradi pomanjkljivega znanja delegatov ne izrodi. Vemo, da ljudje sodelujejo v razpravi, kadar govorimo o njim razumljivih, vsakodnevnih problemih. Zato jim je treba gradivo približati v primerni obliki, obenem pa z izobraževanjem nje približati gradivu.«

JANEZ ODAR

Komentirajo - zapisali so - komentirajo - zapisali so

»SAMO TOVARIŠ DIREKTOR«

V zadnjem času se čedalje pogosteje dogaja, da novinarji na zastavljena vprašanja dobivajo odgovor: »Želo nam je žal, toda v našem podjetju (ustanovi) je samo tovariš direktor pooblaščen, da daje izjave . . .«

Tovariša direktorja pa največkrat ni.

Tako se zgodi, da novinar ne more dobiti niti informacije o gripi, o vremenskih razmerah, še manj pa kakšne druge informacije, še posebno če so le-te povezane z življenjem in delom kolektiva.

Nihče ne bi imel nič proti temu, da samo tovariši direktorji dajejo informacije, če bi bili direktorji dostopni tistim, katerih glavna naloga je, javnost seznanjati z življenjem in delom naših kolektivov. Če pa si direktor izključno pridržuje pravico, da se sme le on pogovarjati s predstavniki tiska, pa je zaradi številnih obveznosti največkrat odsoten, potem je to monopoliziranje informacij, uzurpiranje oblasti in kršenje enega naših temeljnih načel — načela o javnosti dela. Pokazalo se je, da je v naših organizacijah ta »zaprtost« večja. V teh organizacijah ima tovarš direktor takšno vlogo, da nihče drug ne sme in tudi ne more dati nikakršne informacije. Seveda je v večjih podjetjih, kjer je samoupravljanje bolj uveljavljano, in kjer se zavedajo pomena informiranja, položaj veliko ugodnejši, zato je tudi širjenje informacij iz teh kolektivov neprimerno večje.

V glavnem, ta monopol voditeljev organizacij nad informiranjem je zgovoren primer — odpora proti samoupravljanju.

»VJESNIK«, Zagreb

POMANJKLJIVA PRAVNA ZAŠČITA

Ali lahko rečemo, da je naš delovni človek učinkovito zaščiten od kakršnekoli samovolje, zlorabe in nezakonitosti? Ali imamo zadosti potrebnih pravnih sredstev in zagotovil, da se uresničujejo načela zakonitosti, določenih z ustavo, sprašuje v beograjski »Politiki« prof. dr. Mirko Perović in nadaljuje: Naš delovni človek, pa tudi naša OZD, še nima razvite pravne službe, pogosto ne ve, na koga se obrniti, kaj in kako ukreniti, ko gre za neke pravne zadeve, obveznosti in akte. Nimamo še zadosti kvalificiranih pravnih pomočnikov, pravnih služb, posvetovalnic in podobno. To pa praktično pomeni, da naš sistem pravne zaščite še ni v zadostni meri organiziran, demokratiziran in dostopen vsem in vsakomur. Hkrati pa načelno sodimo da naš pravni sistem ni več seštevek vsi ljenih odtujenih norm, za katerimi stoji državna moč in prisila, temveč vedno bolj oblika racionalnega podružbljenega samodogovarjanja, samoreguliranja, samonormiranja ipd. To pa je vsekakor pomemben sestavni del celotne družbene revolucije. Gre končno za izpopolnjevanje sistema družbene samozaščite s pomočjo adekvatne pravne organiziranosti družbe.

SEDEM OGRAJENIH DIREKTORJEV

V eni najlepših mestnih četrti v Zavidovičih je že zraslo naselje solidarnosti. Tam stoje večnadstropne stavbe, kakor tudi pritlične hiše za delavske družine — in pa več zasebnih lepih vil, eno ali dvostanovanjskih, v katerih stanujejo direktorji. Sedem direktorjev . . .

Zakaj pa ne bi stanovali v lepih hišah? Strokovnjakom je pač treba nuditi vse, kar jim bo pomagalo, da bodo delali, kot je treba, da bodo čim lepše živeli, saj je njihovo delo v splošnem skupnem interesu Posebno še na primer tam, v malih Zavidovičih, v provinci, kamor ni lahko pri vabiti in kjer ni lahko obdržati dobrega strokovnjaka — in kjer vsi vedo, da se ti ljudje tudi marsičemu odpovedujejo, da jim je podjetje drugi dom . . .

Gre za nekaj drugega. Okoli lepih hiš, v katerih stanujejo direktorji, so postavili visoko, visoko leseno ograjo. Prej se skozi to ograjo ni mogio ničesar videti, ko pa so jim to začeli očitati, so lastniki ograje izbili vsako drugo desko. Tako je tisti prvi vtis ločenosti in izoliranosti do neke mere omiljen. Toda ograja je kljub temu ostala, kot ena tistih starih, preživelih navad in običajev, eno od znamenj načina dela in življenja, mišljenja in ravnanja, ki pripada preteklosti.

Med direktorji in delavci so že zdavnaj podrte tudi veliko višje ograje. Zaradi tega ta ograja v Zavidovičih toliko bolj bode v oči.

»OSLOBODJENJE«, Sarajevo

SLADKA MANIJA

Brž ko je bilo sprejeto stališče, da je potrebno rekonstruirati številne sladkorne tovarne, in postaviti nekaj novih, se je sprožil plaz. Medtem ko je rekonstrukcija tako rekoč v drugem planu, je gradnja novih tovarn predmet dosti večjega zanimanja. Vse kaže da se je začela psihološka priprava za gradnjo novih neracionalnih tovarn. Že danes napovedujejo 10 novih na popolnoma novih lokacijah. Več novih sladkornih tovarn naj bi zgradili v Vojvodini in sicer v Virovitici, Biljeljini, Bogatiću, Požarevcu in drugod. Taka orientacija napoveduje težave. Kljub očitni ekonomski nelogiki si vsakdo upa priti na dan s svojim načrtom. V takem položaju je potrebno poslušati vsa mišljenja in upoštevati interese vseh da bi odpadle neupravičene zahteve in lokalizmi, in da se preko samoupravnega dogovora pride do najbolj ustreznih rešitev

»PRIVREDNI PREGLED«, Beograd

IZJAVE VODITELJEV NEUVRŠČENIH DRŽAV (10)

Svet naj bo pravilno poučen o našem boju

Jaser Arafat: Računamo na podporo naprednega dela človeštva, da dosežemo svoje pravice

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug) — Predsednik izvršnega komiteja organizacije za osvoboditev Palestine Jaser Arafat se je odzval prošnji Tanjuga in je ob začetku izmenjavanja vesti in informacij med agencijami neuvrščenih držav dal naslednjo izjavo:

»Glavna skrb človeštva je boj proti vojni ter za pravičen in trajen mir. Toda tega cilja ni mogoče doseči, ne da bi odpravili razlike med revnimi in bogatimi, ne da bi se zatirani narodi osvobodili in ne da bi odpravili vse oblike imperializma, kakor tudi zatrli ekspanzionistično sionistično gibanje.

Za usodo miru in vojne na svetu je letošnje leto odločilno. Človeštvo je resnično v nevarnosti, zato je dolžnost naprednih sil na svetu, da si z vsemi silami prizadevajo za poraz imperializma, za odpravo ostankov kolonialne previade, da se bojujejo proti vsem oblikam izkoriščanja in predvsem proti izraelski okupaciji Palestine.

Palestinsko osvobodilno gibanje se je rodilo v boju proti imperializmu in njegovemu zavezniku sionizmu. Zato je za nas bistveno važno, da nadaljujemo svoj boj do konca, tako da bi vzpostavili svoje nacionalne pravice v naši domovini — Palestini.

JASER ARAFAT: odločilno leto

Pri tem računamo s podporo naprednega dela človeštva. Palestinska revolucija je v obdobju svojega boja dosegla tesno sodelovanje z neuvrščenimi državami, socialističnimi državami in drugimi naprednimi in osvobodilnimi silami v Aziji, Afriki in Latinski Ameriki. Palestinska revolucija bo še naprej razvijala te tesne in bratske odnose, upoštevajoč, da je boj za mir in pravičnost nedeljiv.

Palestinska revolucija bo nadaljevala svoj oboroženi boj in hkrati razširjala svojo politično dejavnost na mednarodnem prizorišču. Prav tako bomo podpirali vse prizadevanje v OZN kot svetovni organizaciji, ki dela za boljšo prihodnost in trajen mir, zasnovan na pravičnosti in pravici.

Letošnje leto je za palestinsko osvobodilno gibanje še posebnega pomena, saj mineva 11 let našega osvobodilnega boja za vzpostavitev nacionalnih pravic in naše domovine. Posebnega pomena se nam zdi, da je svet pravilno poučen o našem boju, saj zelo dobro vemo, kolikšno škodo prizadevajo našemu gibanju zlonamerne in popačene informacije, ki jih širi zahodni tisk o boju, upih in težnjah naše revolucije, imperializem in kolonializem si obupno prizadevata ohraniti svoj položaj na svetu in si še naprej lastiti prevlado nad sredstvi javnega obveščanja, v katerih imajo sionisti velik vpliv.

Palestinska revolucija si veliko prizadeva, da bi v svet prodrla objektivna informacija. Zaradi tega iz srca pozdravljamo začetek sodelovanja med časopisnimi agencijami neuvrščenih držav, ki nadaljujejo boj za pravico in pravičnost z objektivnim obveščanjem o aktualnih dogodkih in razvoju na svetu, v enotnem prizadevanju za boljšo prihodnost človeštva.

Dobro znana je zgodovinska resnica, da si je večina neuvrščenih držav pridobila svojo neodvisnost po dolgotrajnem in težkem boju. Tak boj bije naša palestinska revolucija in zato pozdravljamo vsako prizadevanje, pomagati nam v našem boju proti imperializmu, kolonializmu in izkoriščanju tu na našem območju, ter proti njihovemu agensionizmu,« je rekel Arafat na koncu ter se ponovno zavzel za sodelovanje med palestinsko revolucijo in naprednimi silami sveta.

Krizna žarišča v ospredju sestanka

Priprave na sestanek koordinacijskega biroja neuvrščenih držav v Havani - Miroljubno iskanje izhoda iz kriz

NEW YORK, 30. jan. (Tanjug) — Bližnji sestanek zunanjih ministrov neuvrščenih držav v okviru njihovega 17-članskega koordinacijskega biroja v Havani v prvem tednu v mesecu marcu spremljajo v diplomatskih krogih OZN z velikim zanimanjem. Tam tudi potekajo intenzivne priprave za ta prvi pomemben sestanek neuvrščenih v tem letu.

Zanimanje za sestanek in sklepe v Havani je povečano zaradi dejstva, da je v večstranskih in dvostranskih prizadevanjih za miroljubno iskanje izhoda iz največjih mednarodnih kriz nastopil nevaren zastoj, ki grozi z izbruhom novih vojn.

Konference v Havani se bodo udeležili zunanji ministri Alžirije, Gvajane, Indije, Jugoslavije, Kube, Kuvajta, Nigerije, Malezije, Malija, Nepala, Peruja, Senegala, Sirije, Somalije, Sri Lanke, Tanzanije in Zaira.

Povsem naravno je, da bodo v žarišču sestanka v Havani glavna mednarodna politična vprašanja. Posebno pozornost bodo osredotočili položaju na Bližnjem vzhodu in palestinskemu vprašanju. Takšno usmeritev so sprejeli na konferenci voditeljev neuvrščenih v Alžiru, ministri pa se bodo pri tem naslonili tudi na sklep rabatskega vrha arabskih držav, ki je razglasil Palestinsko osvobodilno organizacijo za edinega zastopnika palestinskega ljudstva. Na sestanku v Havani pa bodo razpravljali tudi o drugih krizah — cipruski, indokitajski, južnoafriški itd. Pri reševanju teh kriz so neuvrščene države zmeraj tvorno delovale in se bodo v Havani dogovorile, kakšnih novih ukrepov se je treba lotiti, saj se zavedajo, da vsako pasiviziranje sil miru na svetu daje možnost za rušilno delovanje imperialističnih in vojnohujskaških sil.

Zvedelo se je, da namerava koordinacijski biro uvrstiti na dnevni red tudi položaj v Latinski Ameriki ter vprašanje, da bi Indijski ocean razglasili za območje miru.

Ekonomski kompleks vprašanj se sam po sebi vsiljuje vsem dejavnikom v svetu in tudi neuvrščenim državam. Te imajo skupaj z državami v razvoju posebne vzroke, da se ustvarjalno vključijo v mednarodne dialoge in akcije za reševanje gospodarske krize v svetu. V njenem središču je inflacija. Zvedelo se je, da bo koordinacijski biro na bližnjem sestanku vsestransko proučil težaven mednarodni gospodarski položaj in sprejel ustrezne sklepe. Pri tem bo upošteval dejstvo, da se razvite države vse bolj organizirajo v reševanju lastnih gospodarskih problemov.

O aktivnem stališču neuvrščenih do temeljnih vprašanj mednarodnega gospodarskega sodelovanja govori tudi to, da se bodo neuvrščeni pri obravnavanju uresničevanja sklepov IV. konference voditeljev neuvrščenih, usmerili k tistim vprašanjem, ki se nanašajo na gospodarsko področje.

Pred konferenco v Beogradu

OD DIPLOMATSKEGA UREDNIKA TANJUGA

BEOGRAD, 30. jan. — V uradnih jugoslovanskih krogih pripisujejo izjemno velik pomen drugi medparlamentarni konferenci o evropski varnosti in sodelovanju, ki se bo jutri začela v Beogradu. Poleg tega pričakujejo tudi konkretne neposredne rezultate in spodbude za pozitivni razvoj odnosov in sodelovanje v Evropi. S tem v zvezi sta bistvena dva momenta. Prvi je, da je konferenca evropskih parlamentarcev srečanje ne samo skoraj vseh evropskih držav, ampak tudi vseh političnih sil v evropskih deželah, kar zagotavlja tudi moč in dolgoročnost sprejetih sklepov. Drugi moment je, da je že prva konferenca v Helsinkih dala vidne pozitivne rezultate — prva je določila vrsto splošnih načel sodelovanja in varnosti, ki so bila kasneje obravnavana na vladni konferenci o evropski varnosti in sodelovanju.

Druga faza te konference v Ženevi se prav zdaj, upamo, približuje koncu. Ker se bodo evropski parlamentarci sešli pred tretjo fazo te konference, bodo nedvomno imeli ne samo možnost, da pozdravijo tisto, kar je bilo doslej storjeno in dogovorjeno, ampak tudi možnost, da spodbudijo k nadaljnjim odnosom in vsestranskemu enakopravnemu sodelovanju evropskih narodov.

Glede na najvišja telesa svojih držav, ki jih zastopajo, je treba pričakovati, da bodo sklepi in predlogi parlamentarcev kasneje uresničeni v konkretnih akcijah evropskih vlad in drugih izvršilnih teles in organov. To bo vsekakor najbolj neposreden prispevek vseh medparlamentarnih skupin, zbranih v Beogradu, saj je pričakovati povsem jasne in konkretne predloge glede evropske varnosti, gospodarskih stikov in sodelovanja na področju znanosti, prosvete in kulture ter izmenjavi ljudi in informacij.

Evropski parlamentarci bodo imeli svojo konferenco v času, ki precej obljublja, da bodo postavljeni trdnejši temelji evropski varnosti in sodelovanju, pa tudi v času, ko se tudi nad evropskim nebom znova kopičijo temni oblaki, nastali ne samo s nepremagano blokovsko razdelitvijo v Evropi, ampak tudi z določenimi krizami v njeni neposredni bližini. Zato se tudi konferenca parlamentarcev, čeprav bo njen poglavitni cilj evropska problematika, ne bo mogla ogniti temu, da ne bi reagirala na vse tisto, kar se dogaja mimo Evrope, vendar pa posredno ali neposredno vpliva na njena gibanja in razvoj. Kriza na Bližnjem vzhodu in mednarodni gospodarski problemi so najboljši primer za to.

Dejstvo je, da Evropa ne more imeti niti svojega zagotovljenega miru in skladnih odnosov, če tega ni samo v njeni neposredni bližini, ampak v vsem svetu. Iz Evrope izhajajo mnoge težave sodobnega sveta (blokovska delitev odnosi, krize, neenakopravni gospodarski odnosi v svetu, kolonializem in drugi) in Evropa je dolžna zdaj biti preostalemu svetu zgled za vsestransko enakopravno sodelovanje ne samo na svoji celini marveč tudi drugje, saj je to v njeno in splošno korist.

O jugoslovanskih pogledih in prizadevanjih za resnično evropsko sodelovanje skoraj ni treba govoriti. Jugoslovanska skupina medparlamentarne unije je bila eden izmed pobudnikov in kot je to včeraj dejal generalni sekretar unije Terenzio, gonilna sila za takšno dejavnost evropskih parlamentarcev. Znana je zelo konkretna in velika dejavnost Jugoslavije že na prvi medparlamentarni konferenci v Helsinkih. Jugoslovanski parlamentarci so se ne samo kot gostitelji, ampak tudi kot člani unije pripravili, da dajo svoj prispevek k vsem točkam dnevnega reda, ki bodo predmet obravnave. Jugoslavija je že predlagala več osnutkov dokumentov in mnoge druge predloge. To so storile tudi nekatere druge skupine.

Tudi na tem srečanju bo Jugoslavija pokazala, koliko ji je do takšnega razvoja odnosov v Evropi, ki najbolje odsevajo načela tvornega miroljubnega sožitja. V tem ne vidi samo zagotovitve svojega socialističnega neuvrščenega in samoupravnega razvoja, marveč tudi prispevek evropskemu razvoju in evropski prispevek k svetovnemu miru, varnosti in mednarodnemu sodelovanju.

VELIMIR BUDIMIR

Prepoved nacistične zveze?

Predlog za prepoved avstrijske BNS — Protesti demokratičnih sil

DUNAJ, 30. jan. (Tanjug) — Pristojnim avstrijskim oblastem so vložili policijski predlog za prepoved neonacistične organizacije »Zveze nacionalnodemokratskih študentov« (BNS), ki je pod patronatom avstrijske »nacionaldemokratske stranke« po Dunaju in Avstriji povzročala šovinistične provokativne nerede in rovarila s pomočjo Hitlerjevih nacističnih gesel. Neposredni povod za to je bilo za danes predvideno neonacistično zborovanje, ki so ga neonacistični študentje napovedali pred dunajsko univerzo. Na tem zborovanju so nameravali poveličevati tretji rajh in s tem proslaviti 42 letnico Hitlerjevega prihoda na oblast.

Policija je zaradi protestov avstrijskih protifašističnih demokratičnih sil zborovanje prepovedala in obenem vložila predlog, da se organizacija neonacističnih študentov razpusti.

Dunajski tisk pa prvič brez izjeme in odkrito govori o zvezi nacionalnodemokratskih študentov »BNS« kot neonacistični organizaciji. Časopisi navajajo, da so prepoved zahtevale mnoge protifašistične in demokratične organizacije, ta sklep pa je pozdravila tudi dunajska mladina. Volksstimme navaja, da je posebni akcijski odbor protifašističnih sil sklenil odločno zahtevati prepoved zveze nacional-demokratskih študentov in nacionalnodemokratske stranke ter preprečevanje vsakega novega ustanavljanja neonacističnih skupin in strogo izvajanje zakonov proti neonacističnim, rasističnim in šovinističnim napadom.

Nujnost naših dni

Dragoljub Stavrev pozdravil kongres KP Indije — Socializem je čedalje bolj proces univerzalnih razsežnosti

NEW DELHI, 30. jan. (Tanjug). — Član IK predsedstva CK ZKJ Dragoljub Stavrev je pozdravil deseti kongres indijske KP v imenu ZKJ, delavskega razreda, narodov in narodnosti SFRJ, govoril je o našem desetem kongresu ZKJ in o tem, kako naši ljudje zdaj uresničujejo kongresne sklepe ter tako razvijajo socialistično samoupravljanje ter vodilno vlogo delavskega razreda.

Med drugim je poudaril tudi neuvrščeno politiko kot trajno zunanjepolitično usmeritev socialistične Jugoslavije, ki je življenjski interes našega delavskega razreda. Potem je nadaljeval:

»Zdaj smo priče velikanskih sprememb, ki se godijo v sodobnem svetu. Socializem vse bolj postaja proces univerzalnih razsežnosti. Stalno se krepijo sile miru in socializma in vpliv delavskega razreda na gibanja družbenega razvoja tudi v mednarodnih odnosih. Vse bolj aktivne so tudi sile, ki se bojujejo za bistvene spremembe v mednarodnih odnosin, za mir in drugačno delitev svetovnega dohodka, za nitrejši ekonomski razvoj, za nacionalno in družbeno osamosvojitev. Vendar se še vedno soočamo z velikanskimi mednarodnimi problemi, z gospodarsko krizo in vojnimi nevarnostmi. To od vseh nas terja veliko truda, da bi rešili.

Indija in Jugoslavija se zelo zavzemata za reševanje teh vprašanj. S posebnim zadovoljstvom poudarjamo, da se stiki in sodelovanje med našima državama tradicionalno uspešno razvijajo na osnovah, ki sta jih postavila vaš premier Nehru in naš predsednik Tito. Nadaljuje se tudi sodelovanje z vlado pod vodstvom Indire Gandhi.

Za sodoben boj za socializem sta značilna raznolikost poti in bogastvo oblik, kar izhaja iz različnih zgodovinskih in družbenih razmer vsake države. Zato je iskanje novih vsebin in novih oblik sodelovanja med komunističnimi, delavskimi in drugimi naprednimi partijami in gibanji objektivna nujnost naše časa. Sodelovanje in stiki se lahko razvijajo samo na podlagi spoštovanja načel neodvisnosti, samostojnosti enakopravnosti in nevmešavanja ter pravic vsakega naroda do proste izbire poti svojega razvoja in odgovornosti vsakega revolucionarnega gibanja pred svojim delavskim razredom in ljudstvom.

ZKJ pozdravlja dosedanje rezultate, ki so doseženi pri popuščanju mednarodne napetosti. K temu nedvomno pozitivnemu procesu je pomagala dejavnost neuvrščenih, socialističnih in drugih miroljubnih držav in vseh demokratičnih in naprednih sil na svetu. Vendar kljub stalnim prizadevanjem za mir, mednarodno sodelovanje na svetu, politika sile in pritiskov še vedno bistveno vpliva na mednarodne odnose. Reakcionarne in imperialistične sile še naprej dušijo prostost in neodvisnost posameznih narodov, pri tem uporabljajo silo, grobe pritiske in vmešavanje v njihove notranje zadeve. To posebej potrjujejo dogodki v Vietnamu, Laosu, Kambodži, na Bližnjem vzhodu in v Čilu. Vse to resno ogroža svetovni mir in kaže na omejitve pri sedanjem popuščanju napetosti.

Zato ZKJ meni, da je mogoče do trajnega miru in varnosti na svetu priti samo pod pogojem, da se proces popuščanja razširi na vse predele sveta in da zagotovijo enakopravno udeležbo vseh narodov in držav pri reševanju mednarodnih vprašanj.

Sedanji sistem gospodarskih razmerij, ki temelji na privilegijih in izkoriščanju, je vzrok, ne le temu, da se nadaljuje, poglabljanje prepada med razvitimi in državami v razvoju, temveč je tudi vir novih in vse ostrejših kriz in nevarnosti za svetovni mir. ZKJ in SFRJ si prizadevata za nujno spremembo sedanje ureditve gospodarskih razmerij ter za pravičnejšo delitev gmotnih dobrin, ki bo zagotovila hitrejši razvoj držav v razvoju, kar je tudi v interesu razvitih držav.

Na četrti konferenci v Alžiru so neuvrščene države pokazale na vse te probleme in na smer njihovega reševanja ter začele vrsto konkretnih akcij. Te in druge akcije neuvrščenih so potrdile, da so ne samo moralni, temveč tudi pomemben materialni in politični dejavnih v svetovnih odnosih in da brez njih ni mogoče reševati svetovnih vprašanj.

Potem je Stavrev omenil našo podporo osvobodilnim gibanjem po svetu, ob koncu pa še dobre in prijateljske stike med KP Indije in ZKJ ter dejal, da so še velike možnosti za razširitev teh stikov.

Pomembno za boljši tranzit

Kancler Schmidt o bližnjih novih pogovorih med ZRN in NDR

BONN, 30. januarja (Tanjug) — Kancler ZR Nemčije Helmut Schmidt je danes izrazil pripravljenost svoje vlade, da izboljša stike z Nemško demokratično republiko in tako prispeva k nadaljnjemu popuščanju napetosti v Evropi. V izjavi pred Bundestagom o »položaju naroda« je Schmidt poudaril, da imajo bližnji novi pogovori v NDR »velik pomen« za izboljšanje tranzita in s tem za »krepitev stikov med dvema nemškima državama in Berlinom«. Bonnu je do tega, je poudaril, da se izboljšajo ne samo gospodarski stiki, ampak tudi stiki med ljudmi in politiki obeh držav. Kancler je posebej poudaril »elementarni pomen sposobnosti za življenje zahodnega Berlina« in poudaril, da bo vlada ZR Nemčije tudi v prihodnje storila vse za nadaljnje razvijanje stikov med ZR Nemčijo in Berlinom. Doslednо spoštovanje sporazuma štirih sil v Berlinu je poskusni kamen za popuščanje napetosti v Evropi, je dejal kancler.

Vlada ZR Nemčije še naprej meni, je na koncu dejal Schmidt, da državljani Nemške demokratične republike imajo pravico, ko so v tujini, da se obrnejo na konzularna predstavništva ZR Nemčije. S tem je ponovil stališče Bonna o »enotnem državljanstvu Nemcev«. To stališče je prejšnji teden povzročilo nesporazum z Avstrijo, ker je Dunaj parafiral sporazum o konzularnih zadevah z Nemško demokratično republiko.

Pogovori o afriških zadevah

Britanski zunanji minister Callaghan 6. februarja obišče Lizbono

OD NAŠEGA LONDONSKEGA DOPISNIKA

LONDON, 30. jan. — Callaghanov obisk bo prvi obisk na tako visoki ravni nekega britanskega politika v Lizboni po lanskem aprilu ko so na Portugalskem strmoglavili diktaturo. S tem pa seveda ni rečeno, da britanska vlada in nove portugalske oblasti ne bi bile v tesnih stikih že sedaj.

London je bil že lani prizorišče pogajalske konference med predstavniki Lizbone in osvobodilnega gibanja Gvineje-Bissau o neodvisnosti te nekdanje portugalske posesti v Afriki. Portugalski zunanji minister Soares se je že večkrat oglasil v Londonu, revolucionarni portugalski režim je poslal v London tudi sindikalno delegacijo, da bi preučila delovanje britanskih Trade Unionov ...

V ospredju Callaghanovih pogovorov s portugalskimi voditelji bo nedvomno Afrika. Britanska vlada odobrava proces Portugalske politike nagle dekolonializacije tako načelno kot tudi zaradi praktičnega političnega vpliva, ki ga ima ta politika — predvsem, kar zadeva Mozambik — na razmere v Rodeziji, ki še vedno predstavlja velik problem za britansko zunanjo politiko.

Callaghan pa bo s Portugalci verjetno tudi razpravljal o paktu NATO, katerega članica je še vedno tudi Portugalska. V londonskih krogih in tudi v nekaterih drugih članicah zahodnega zavezništva se v zadnjem času napol uradno dvomi o razumnosti posredovanja zaupnih podatkov pakta Portugalski.

MITJA MERSOL

Čuden sklep obrambnega ministrstva

D'Annunziovim legionarjem priznal status borcev na bojišču

OD DOPISNIKA RTV LJUBLJANA

TRST, 30. jan. — D'Annunziovim legionarjem, ki so leta 1919 zasedli Reko, so priznali status borcev in udeležencev na aktivnem bojišču. Sklep o tem je že novembra lani sprejelo italijansko obrambno ministrstvo, ki pa je dar so ga objavili šele zdaj. Sklep so sprejeli ob 50 letnici priključitve »Reke materi domovini«, kot je rečeno v uradni obrazložitvi in določa, da bodo udeleženci D'Annunziovega pohoda na Reko, ki so sodelovali v okupaciji tega jugoslovanskega mesteca od decembra 1919 do marca 1922, dobili posebno priznanje, oziroma bo to priznanje prejela legionarjeva družina.

Tržaški demokratični krogi so ob tej odločitvi obrambnega ministrstva začudeni, da tak sklep, s katerim legalizirajo dejavnost začetnikov fašizma, pada prav v čas praznovanja 30 obletnice osvoboditve in zmage nad fašizmom.

Posebno so presenečeni, ker so tak sklep sprejeli in objavili prav v dneh, ko člani rimske vlade izražajo pripravljenost za odpravo odprtih vprašanj, ki motijo razvoj dobrih sosedskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo.

Poleg tega priznanja nimajo nobene praktične vrednosti za bivše legionarje, kar sklepu daje prvenstveno politični pomen.

JURE PENGOV

AFERA WATERGATE – AFERA WATERGATE – AFERA WATERGATE – AFERA WATERGATE – AFERA WATERGATE – AFERA WATERGATE – AFERA WATERGATE – AFERA

Igrice na veliko

(23)

Woodward je načel vprašanje Bele hiše. »Tam so bili štiri personalno različno zasedene skupine za tajne akcije Prvič, grupa November, ki se je ukvarjala s propagando CRP; potlej grupa Konvent, zadolžena za vohunske naloge in sabotažne operacija tako pri republikanski kot demokratski konvenciji; potlej grupa Primary, ki je opravljala enake naloge pri predhodnih volitvah obeh strank. In naposled grupa Howarda Hunta, ki je bila ‚operativni tim' v ožjem smislu.

Grupa Howarda Hunta je bila podrejena Chucku Colsonu, ki morebiti o vlomu samem ni nič vedel. Pač ni dokazov za to. Toda Colson je bil na tekočem, kako naprej dujejo načrti. *Deep Throat* je zmajal z glavo. »V vsem mestu same storije — vse jih preverita, vsaka od njih je dobra.«

Tudi tista o Marthi Mitchellovi?

»Ta seveda nič ne ve, kar pa ne pomeni, da ne govori okoli,« je resnobno dejal in nadaljeval: »Vem za vohunske in tajne akcije v Illionisu, New Yorku, New Hampshireu, Massachussettsu, Kaliforniji, Teksasu, na Floridi in District of Columbia.«

Predsednikovi možje so se trudili onemogočiti tako volilno kampanjo demokratov kakor tudi lastnih strankarskih kolegov, ki Nixonu niso šli na roko, kot recimo Paul McCloskey in John Ashbrook.

Woodward je vprašal o Huntu in o poskusih, da bi preprečili, da bi informacije prišle na dan.

»Pri tem je šlo ne samo za to, da so kontrolirali objave v tisku, marveč pogosteje za to, da so lansirali določene informacije. To sta počela Colson in Hunt. Vsem vam sta postregla — Postu, New York Timesu in Chicago Tribune. Totalna manipulacija vseh, ki so kdaj jedli z njihove mize... celo tiska, to je bil cilj teh ljudi.«

Deep Throat je potrdil, da je FBI po izvedoval zastran Watergata, ne pa tudi glede vohunjenja in sabotaž na splošno.

Če bi namreč segli dlje od Watergata, preiskava ne bi bila nikoli končana... Pred veliko poroto so bili primeri, ko so zaslišani odkrito odklonili izpovedi, tudi primeri krivoprisežništva so bili.«

Sally Harmony? — Sally in drugi.

Dolgo sta se še pogovarjala. Na Woodwardovo vztrajanje, da potrebuje Post določnejše dokaze, je *Deep Throat* naposled rekel:

»Okay. Stvar je resna. Z gotovostjo lahko trdita, da je za Belo hišo in CRP delalo petdeset ljudi. Vseh sort informacij so nabirali, kuhali umazane »igrice« in se ukvarjali s špijonažo in sabotažo. Opozicijo so hoteli eliminirati z vsemi sredstvi. Nekatere od teh operacij poznata.«

Deep Throat je odobravajoče kimal ko je Woodward našteval primere taktike zoper opozicijo: vlom, nadzorovanje ljudi, napačne informacije posredovane tisku, ponarejena pisma, motenje zborovanj z odpovedjo dvoran, vohljanje po zasebnem življenju ljudi, udeleženih v volilnem boju, uporaba vohunov, kraja dokumentov, uporaba provokatorjev pri zborovanjih.

»Tako je zapisano tudi v aktih«, je rekel *Deep Throat*. »Pravosodni organi in FBI to zadevo, čeprav zadeve niso podrobneje preiskovali.«

Woodward je bil ves iz sebe. Petdeset ljudi, vodenih iz Bele hiše in CRP zato, da petdeset agentov so zasnubili zato, da bi preprečili demokratične volitve? In najmanj petdeset agentov so zasnubili zato, da bi vse to izpeljali?

Deep Throat je ob vsakem vprašanju prikimal. »Lahko bi celo rekli, da jih je bilo več kot petdeset«, je rekel. Potlej se je zasukal in odšel po rampi, držeči navzgor, na cesto. Ura se je bližala šesti zjutraj.

Na podlagi Woodwardovega poročila o pogovoru z *Deep Throat* so v uredništvu sklenili, da bodo o tem objavili tri članke. Bernstein in Woodward naj bi skupaj poročala o metodi, »kavsanje podgan« imenovani in o ciljih te akcije ter s tem povezanih vohunskih in sabotažnih akcijah petdesetih agentov; Bernstein bi posebej pisal o Segrettiju, vsebina tretjega članka — njen avtor naj bi bil Woodward — pa bi zajela vlogo Bele hiše pri ponarejenem pismu zoper senatorja Muskieja.

Medtem ko je Woodward snoval članek o Canuckih, je Bernstein začel pisati o vohunjenju in sabotažah, vodenih iz Bele hiše. A ni prišel daleč, ker je bilo pri roki premalo dejstev; boljša odkritja naj bi namreč uporabila za drugi dva članka.

Kakor zmerom, kadar mu pisanje ni šlo od rok, je kolovratil po uredništvu. V centralni redakciji ga je zunanjepolitična novinarka Marilyn Bergerjeva vprašala, če z Woodwardom vesta, kako je bilo s pismom o Canuckih.

»BOG BLAGOSLOVI PREDSEDNIKA NIXONA« — Takole je bilo v kampanji za Nixonovo ponovno izvolitev.

Seveda, je odvrnil, saj že pišeta o tem za jutrišnjo številko. Potlej je obnemel. Kako neki sploh ve o tem? Woodward je šele zjutraj zarana zvedel za ozadje zadeve in v uredništvu o tem nista nikomur nič izklepetala. O tem sta govorila le s Sussmanom, Rosenfeldom, Simsonom, Bradleejem in Davidom Broderjem, političnim urednikom Posta.

»Dave vama torej ni povedal?« je vprašala Marilyn.

»Kaj pa naj bi povedal?«

»Da je Ken Clawson napisal tisto pismo,« je odvrnila.

Bergerjeva mu je razložila, da ji je Clawson večkrat zagotovil — vtem ko sta on dan malo popivala — da je avtor tistega pisma. To ji je povedal pred dobrimi štirinajstimi dnevi, se pravi tedaj, ko Bernstein še niti ni imel pojma o Segrettiju. Bernstein je pomislil: ta Clawson je v resnici tip, ki ob takem početju ne bi niti trenil.

Ko je Bergerjeva ponovila zgodbo pred Woodwardom, je ta sprva podvomil, da bi Clawson tako rekoč takoj zatem, ko je zapustil Post in presedlal v predsednikov štab, izpeljal tak umazani trik. Potlej pa mu je nekaj šinilo v glavo. Neki prijatelj iz Bele hiše mu je nekoč pripovedoval, da uporabljajo za nove sodelavce v predsednikovem štabu nekakšen »krst«, ki je v tem, da mora novinec okoli prinesti kakega nasprotnika Bele hiše. Morda je bilo pismo o Canuckih za Clawsona izpit, s katerim si je prislužil značko s predsednikovim pečatom.

Uredniki so ob tem sklenili, naj se Bergerjeva s Clawsonom zmeni za kosilo in si naj pri tem na vse kriplje prizadeva, da bi vnovič spregovoril o pismu zoper Muskieja.

Clawson je povabilo na kosilo sprejel. Okoli tretje ure se je Bergerjeva vrnila v uredništvo in o pogovoru zapisala:

»Kosilo v Sans Souciju (plačal on). Kenu sem povedala, da Woodward in Bernstein lovita imenitno storijo, pri kateri igra vlogo pismo o Canuckih. Sled ča ju je pripeljala v Belo hišo samo. Jaz pa da sem jima rekla: »Saj to ni nič novega, Ken mi je povedal, da je pismo napisal on.« Ken me je ves čas resno in trezno gledal. Dr. Lukash (zdravnik predsednika Nixona) mu je pred kratkim povedal, da ima previsok krvni pritisk in da mora zato paziti, koliko je in pije. Imela sem vtis, da želi opustiti pijte in shujšati za nekaj funtov. Naročil je samo Caesarjevo solato in je niti ni pojedel do kraja.

Kako se znebiti oklepov dovolj trdožive prakse

Ni priporočljivo počivati na lovorikah pozitivnega razpoloženja množic — V temeljnih samoupravnih celicah je veliko pobud za boljše delo - Stari oklepi

OD NAŠEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

Kako postaja socialistična zveza fronta organiziranih progresivnih sil, je vprašanje, ki nastaja spričo še vedno preveč splošnega in forumskega delovanja v socialistični zvezi — je izzvenelo iz nedavne razprave na temo delovanja komunistov v socialistični zvezi na razširjenem sekretariatu zvezne konference SZDLJ. Pravšno delovanje je tisto, ki narekuje komunistom aktivnost v vseh organizacijah, ki so in delujejo pri nas in jih združuje socialistična zveza.

Torej sploh ni dileme, ali naj komunisti delujejo v socialistični zvezi z večjim ali manjšim številom, po nalogu zveze komunistov ali kako drugače, temveč je tako delovanje njihova temeljna dolžnost.

Dileme, o katerih govorimo, izhajajo iz tiste prakse, kjer so kljub ustavnim določilom in sklepom 10. kongresa ZKJ še vedno predsodki, oklepi starega. Gre še vedno za način delovanja, ki smo ga nekoč prevzeli in uveljavljali kot način oblasti zveze komunistov oziroma način ukazovanja, nasproti čemur se je pozneje uveljavljal način spodbujanja in pritegovanja množic k gospodarjenju in drugim oblikam prevzemanja odgovornosti za dogajanje v naši družbi.

Problem je v tem, da je marsikomu navidez lažja pot bolj všečna kot pa težja, ki zahteva od človeka, predvsem pa od komunista zvrhano mero požrtvovalnosti.

Opravka imamo torej z različnimi simptomi zavajanja na stranpoti, ki se kažejo v vsakdanji praksi. V praksi je namreč vedno ponekod v navadi obrambništvo do vsega novega, do vsake pobude in dejanja, češ da je vse novo in še nedognano lahko dobro, lahko pa tudi sumljivo in je torej treba o vsem znova govoriti in se sporazumevati, čeprav je marsikaj že dogovorjeno in znano. Nasproti tezi obrambništva, ki zožuje aktivnost in mobilnost na najbolj zaupne in izbrane ali preverjene, se vse bolj izraža nuja, da se borimo za tisto, kar je že sprejeto kot pozitivno in kar ima množično podporo v obliki pozitivnega političnega razpoloženja množic.

Te množice čakajo na akcije socialistične zveze in zahtevajo od ZK čim večjo prisotnost komunistov v vsakdanjem življenju in urejevanju vsakdanjih problemov. Od tod tudi zahteva socialistične zveze (ne pa prošnja), naj bodo komunisti čim bolj prisotni v oblikovanju organizirane fronte naprednih sil.

Kakor je dejal predstavnik zveze borcev, je treba ta duh vodilne sile v naši družbi negovati tudi v sedanjih bitkah, ki niso nič manj pomembne kot nekdanje. In kakor je poudaril sekretar RK SZDL Slovenije Kučan, ne smemo počivati na lovorikah pozitivnega političnega razpoloženja množic, kajti z odlaganjem mobiliziranja množic za akcije si utegnemo nakopati za prihodnje velike težave in nevšečnosti, ki nas lahko odrinejo nazaj, namesto da bi prišli naprej.

V tem kontekstu so na omenjenem sestanku in tudi na drugih mestih opozorili tudi na dejstvo, da je v krajevnih skupnostih in drugod veliko pobud, ki jih kaže čimprej uporabiti za uresničevanje partijskih kongresnih sklepov, da pa tega niso sposobne višje organizacije od občinskih naprej, ki se še vedno prerade ukvarjajo z »veliko« politiko, ki jo pretočo samo prepisujejo iz govorov, člankov in dokumentov.

Za pobude pa je značilno, da odpirajo nove načine in oblike delovanja v okviru enotne idejnopolitične usmeritve. Sklenemo torej lahko, da je bistvena vsebina delovanja, ne pa oblike ali članstvo in da je tudi za samo zvezo komunistov najpomembneje, koliko aktivnih je v raznih organizacijah in društvih in sploh v vsakršnem organiziranem delovanju, ne pa kolikšni so seznami članstva, kajti tudi socialistična zveza naj v bodoče deluje brez formalnega, pač pa na temelju dejanskega članstva, ki se kaže v pripadnosti akcijam.

VIKTOR ŠIREC

Še plinski dinar

Vse kaže, da se lastniki avtomobilov, ki morajo odšteti po dva tisoč dinarjev dodatne pristojbine, ker njihove železne konje premika plin namesto dražji bencin, niso sprijaznili s tem ukrepom. Bojda doslej še nihče ni plačal dodatnih denarjev, ker ima »plinski« avtomobil.

Toda lastnikom ne bo preostalo drugega, saj odlok republiškega izvršnega sveta o višini pristojbin za cestna motorna vozila, objavljen v zadnjem lanskem uradnem listu zahteva, da morajo vsi lastniki osebnih avtomobilov, preurejenih za pogon na plin, poleg predpisane cestnine plačevati letno še dodatno pristojbino v višini 2000 dinarjev. Preureditev vozila, kakor je zapisano, se ugotavlja pri vsakokratnem tehničnem pregledu in se označi na predpisanem kartonu tehničnega pregleda motornega vozila z okroglim pečatom »PLIN«.

Kakšni so bili nagibi za določitev pavšalne pristojbine, zdaj ni pomembno. Predpis je pač predpis in dolžni smo ga spoštovati. Na Hrvaškem mimogrede, kakor smo pred dnevi povzeli po Vjesniku so predlog o dodatni pristojbini, še za 500 dinarjev višji kot pri nas, umaknili. Upoštevali so, da posebno v zimskih mesecih ni moč vedno dobiti plina ter da so »plinske« črpalke zelo redko posejane tako v njihovi kot v ostalih republikah. Namesto tega je izvršni svet hrvaškega sabora predlagal zveznemu izvršnemu svetu, da bi predpisali enotni prispevek po 30 par pri litru plina, namenjen za ceste.

Dva Ljubljančana, Peter Liberšar in Peter Maležič sta slovenskemu ustavnemu sodišču, kot smo slišali, predlagala, da oceni ustavnost in zakonitost določila odloka o dodatni pristojbini. Sekretar ustavnega sodišča mr. Miha Ribarič nam je potrdil, da je ustavno sodišče pobudi res dobilo. Seveda je po ustavi stvar ustavnega sodišča, če bo začelo postopek za oceno.

ALENKA LESKOVIC

Zadruge ali tozdi

Zakaj kmetje marsikje nasprotujejo temu, da bi zadrugo in s tem kmete ob preobrazbah potisnili na stranski tir

Povezovanje delovnih organizacij se širi v vsem gospodarstvu. Ta val je zajel tudi kmetezadružnike. Težave pri prodaji pridelkov in živine jih opozarjajo, da se je treba povezovati v večje kmetijsko živilske enote (agroživilske komplekse). Takemu razvoju se ne upirajo. Sprašujejo pa, ali bo njihova sedanja organizacija — zadruga dobila v združeni ali sestavljeni organizaciji tako mesto, da bo lahko še naprej opravljala vse dosednje naloge pri pospeševanju kmetijstva na zasebnih posestvih.

Nekateri menijo, da se v takih vprašanjih odraža le prazno nezaupanje kmetov, ki bi ga bilo treba odpraviti s prepričevanjem. Kmetje pa opozarjajo na nekatera dejstva iz preteklih let. O tem je bilo veliko povedanega tudi na sejah Zadružne zveze Slovenije.

»Gremo v zadrugo«

Po vojni so imeli kmetijske zadruge organizirane tako, da so skrbele za ves napredek na vasi. Takrat je njihovo kmetijstvo napredovalo najhitreje. Zadruga je uvajala nove sorte poljščin, gnojenje z mineralnimi gnojili, obdelovanje zemlje s stroji, nego sadnega drevja in skrbela za kreditiranje proizvodnje ter drugo. Kmetje so se tako navadili na takratne zadruge, da marsikje še zdaj rečejo, ko gredo v trgovino, da gredo v zadrugo. Radi se spominjajo, koliko so jim takrat koristile.

Poznejše reorganizacije — združevanje v večje zadruge in kombinate ter sprememba njihove dejavnosti — so zavrle dobro začeti razvoj zasebnega kmetijstva. Mnoge kmetijske organizacije so se bolj posvetile trgovini kot osnovni nalogi, pospeševanju kmetijske proizvodnje. To je bivše vnete zadružnike hudo razočaralo.

Da kmetijske organizacije niso delale prav, potrjuje med drugim novi zakon o združevanju kmetov, ki je spet dal močan poudarek pospeševanju kmetijstva na zasebnih posestvih. Kmetje so ga sprejeli z zadovoljstvom. Mnogi so se spet organizirali v svojih zadrugah, da bi z združenimi močmi uspešneje gospodarili.

Pri nekaterih kmetijskih kombinatih so kmetje zadovoljni tudi z obratom oziroma tozdom za kooperacijo. Vendar ne povsod, čeprav po zakonu o združevanju kmetov naj ne bi bilo posebne razlike med takim tozdom in kmetijsko zadrugo. Naziv zadruga nekaterim kmetom veliko pomeni zaradi dobrih in slabih izkušenj v preteklih letih. Morda tudi zato, ker nekateri delavci menijo, da organizacijske oblike tozda za kooperacijo lahko krojijo kmetom po svoji volji.

Kmetje naj odločijo

Franc Brus iz mariborske občine je povedal, da pri njih kmetje še vedno imenujejo tozd za kooperacijo pri agrokombinatu Maribor zadruga, čeprav ga po sedanjih predpisih ni moč registrirati tako. Želijo, naj ne bi od zgoraj odločali, kako naj se kmetje organizirajo v tej »zadrugi«, koliko delovnih enot naj imajo in drugo, ampak bi to prepustili njim. Če po zakonu lahko 30 kmetov ustanovi novo kmetijsko zadrugo, zakaj ne bi smeli tudi v taki organizaciji samoupravljanja bolj približati kmetom z manjšimi enotami?

Samoupravljanje se ne more omejiti le na delitev dohodka, ampak bi moralo zajeti vse dejavnosti, ki naj bi jih organizirali tako, da bi se kar največ kmetov vključilo v načrtno, organizirano proizvodnjo in prodajo. Kako to storiti, pa menda najbolje vedo kmetje.

Podobno menijo kmetje na Gorenjskem. Zadružniki so za povezavo s kmetijsko živilskim kombinatom Kranj v sestavljeno organizacijo združenega dela. Bojijo pa se enotnega žiro računa, kot ga predlagajo nekateri. Pravijo, da njihove zadruge plačujejo odkupljene pridelke in živino brez velikih zamud. Bojijo se, da pri skupnem žiro računu ne bo za to zagotovljenih dovolj sredstev. Sprašujejo, ali bi velika organizacija odkupovala tudi tiste pridelke, ki jih ni veliko, tako kot zdaj zadruge. Ali bi podpirala tako pridelovanje, če bi z novo organizacijo bila dejavnost zadrug omejena?

Po izkušnjah vedo, da se velike gospodarske organizacije rade specializirajo le za nekaj dejavnosti, druge, ki so jih pospeševale manjše kmetijske organizacije pred združitvijo, pa odpišejo oziroma nočejo zagotoviti sredstev zanje.

Bojazen, da ne bodo prišli do besede

Kot smo slišali na nedavni seji upravnega odbora zadružne zveze, se kmetje bojijo, da pri načrtovanju razvoja velike kmetijsko živilske enote ne bodo prišli do besede. Delovni kolektivi bodo morda dajali prednost le velikim »posloma«, pospeševanje kmetijstva na manjših posestvih pa se jim ne bo zdelo dovolj donosno.

Tako bi bile nekatere razvijajoče se dejavnosti sedanjih zadrug zapostavljene. Ne zaradi širših, družbenih koristi, ampak zaradi ozke poslovnosti ali tehnokratizma. Zadruge pa želijo koristne dejavnosti — koristne po drugačnih merilih — razvijati še naprej. Razvoj naj bi zajel kar največ zasebnih posestev, da bi več pridelali in manj uvažali. To bo koristilo kmetom in družbi.

Pri ocenjevanju integracij je treba postaviti na prvo mesto proizvodnjo. Organizacijske oblike naj bodo take, da bodo ob popolnem samoupravljanju največ prispevale k večji in cenejši proizvodnji. Če se mnogim kmetom zdi najustreznejša osnovna organizacija zadruga, naj jo imajo, saj je dovoljena z zakonom in ustavo. Kmetijske zadruge se lahko vključujejo v kmetijsko živilske enote enako kot druge organizacije združenega dela. Pri takem povezovanju kmetje ne bodo tako nezaupljivi, kot če se jim ponujajo ali vsiljujejo druge oblike. Združevanje bo steklo hitreje, če ne bo ovir na drugi strani.

JOŽE PETEK

Če so funkcije nejasno razmejene

Ali bi bil res odveč samostojen ali kolegialen poslovodni organ, ki bi obstajal poleg kolegialnega izvršnega organa delavskega sveta? To je vprašanje, ki nastaja samo tam, kjer med temi organi ni nikakršnih razlik glede pooblastil za opravljanje določenih nalog, glede načina opravljanja nalog in glede orgovornosti za izvršitev nalog. Tako piše glasilo »Gospodarstvo in vodenje« v članku, ki ima naslov »Položaj, naloge, odgovornost, imenovanje in razrešitev poslovodnega organa v novem ustavnem sistemu«.

V tem pogledu je nova ustava bolj natančna kot so določila 15. ustavnega dopolnila. (Ta določila se nanašajo na samostojni izvršni organ delovne organizacije). Ustava namreč določa, da v vsaki organizaciji združenega dela obstaja poslovni organ, ki je lahko samostojen ali kolegialen. Negotovost nastane v praksi, tam, kjer niso jasno razmejene funkcije upravnih organov, (delavski svet in njegov kolegialni izvršni organ) in poslovnega organa — samostojnega ali kolegialnega (prej upravni organ).

Že v samem imenu poslovnega organa je zajeta tudi njegova glavna funkcija — organizacija dela poslovanja v organizaciji združenega dela. Pod tem je treba razumeti tudi vrsto konkretnih nalog, od katerih so najpomembnejše naslednje: operativno vodenje procesa dela in sprejemanje sklepov v zvezi s tem, izvajanje sklepov delavskega sveta, sklepanje gospodarskih pogodb in pravno zastopanje organizacije združenega dela. Razlike med samostojnim ali kolegialnim poslovnim organom (temeljna organizacija združenega dela odloča o tem, ali bo izbrala samostojni poslovni organ — direktorja, ali pa kolegialni poslovni organ s predsednikom) in odredbami nove ustave o odgovornosti pslovnega organa. Ta pslovni organ je namreč pri svojem delu samostojen.

Za svoje delo odgovarja delavcem in upravnim organom združenega dela, za zakonitost dela pa celotni družbeni skupnosti. Kolegialni izvršni organ delavskega sveta pa za svoje delo neposredno odgovarja samo delavskemu svetu. (Tanjug)

Zakaj beže strokovnjaki s Kosova

Kaj kaže analiza, napravljena v gospodarski zbornici Kosova

Pred kratkim je sekretariat za sistem, ekonomiko in razvoj pokrajinske gospodarske zbornice Kosova izvedel anketo v 46 delovnih organizacijah, v katerih je zaposlenih 50 odstotkov vseh zaposlenih v kosovskem gospodarstvu. Vzrok za anketo je vsekakor bila velika selitev delavcev kot tudi vzroki za te pojave.

Navedimo, da so od 515 delavcev, ki so zapustili delovne organizacije v letu 1970, bili 304 visokokvalificirani, 124 z višjo strokovno izobrazbo, 87 pa z nižjo. V letu 1971 je delovne organizacije zapustilo 479 delavcev, od tega 239 visokokvalificiranih, 125 z višjo strokovno izobrazbo in 115 z nižjo izobrazbo.

V letu 1972 in 1973 je bila selitev malo manjša, vendar je še zaskrbljujoča. V teh dveh letih je delovne organizacije Kosova zapustilo 164 delavcev z visoko strokovno izobrazbo.

Zakaj tako velika fluktuacija kadrov?

V anketi v ugotovitvah je rečeno, da je za takšno veliko fluktuacijo krivda v delovnih in nekaterih družbenih razmerah. Tak visok odstotek fluktuacije kadrov in delovne sile je bil signal organom upravljanja, da nekaj ni v redu v delovni organizaciji. Seveda pa so bili vzroki za to: večji zaslužek, stanovanje, prevoz in drugo.

Velikokrat pa je med strokovnjaki slišati, da niso zadovoljni s svojim delovnim mestom, da niso prav razporejeni na ustrezna delovna mesta, od česar sta v marsičem odvisna njihova prizadevnost in izkoriščenost. V anketi so ugotovili, da so nezaupanje v strokovnjake, zlasti v mlajše, slaba in nesodobna organizacija dela v nekaterih podjetjih, neustrezna politika podjetij, premajhen vpliv strokovnjakov na probleme podjetij botrovali spremembam v delovni organizaciji. Bistven vpliv imajo življenjske in delovne razmere, zlasti kar se tiče odnosa do strokovnjakov, dalje osebni vzroki, premajhna perspektiva za nadaljnjo izpopolnitev, specializacijo itd.

Med strokovnjaki, ki zapuščajo Kosovo, so tudi taki, ki so deficitarni ne samo za Kosovo, ampak za vso državo. Z odhodom takih strokovnjakov zaidejo lahko nekatere delovne organizacije v zelo težak položaj, saj brez kadra ne morejo naprej.

Ob tem pa ne smemo pozabiti, da je tudi veliko štipendistov, ki po svojem študiju ostajajo dve leti v delovnih organizacijah na Kosovu, potem pa jim zlahka dovoljujejo, da Kosovo zapuste.

Na seznamu štipendistov kombinata Trepča in Kosovo so tudi taki, ki so dobivali štipendije v teh kombinatih in doslej niso izpolnili nji svoje obveznosti po pogodbi. Odšli so v druge organizacije. Večinoma so te strokovnjake z lahkoto pustili na novo delovno mesto ob ugotovitvi »pač si je našel nekaj boljšega«.

Morda je res našel nekaj boljšega, vendar so delovne organizacije na Kosovu dolžne zagotoviti dobre pogoje za strokovnjake, kar naj bi preprečilo odvečno fluktuacijo strokovnih kadrov s tega nerazvitega področja.

MUHAMED SKHOZA

Tri tovarne v petih letih

NIŠ — Montažno podjetje »Monter« v Nišu bo v prihodnjih petih letih dobilo tri nove tovarne, v katere bodo vložili 120 milijonov dinarjev. Že letos bo začela delati tovarna za proizvodnjo razdelilne opreme in naprav, ki bo zaposlovala 200 delavcev. Konec marca bo začela obratovati tudi tovarna kotlov, katere predračunska vrednost znaša 75 milijonov dinarjev. Tovarna bo zaposlovala 600 delavcev, financirajo pa jo tuji partnerji, ki bodo odkupili celotno proizvodnjo za naslednjih deset let. Prihodnje leto bodo začeli graditi tudi tovarno za proizvodnjo in montažo klimatskih naprav, prvo te vrste v Srbiji. V okviru razvojnega programa naj bi »Monter« sprejel na delo 4000 novih delavcev in strokovnjakov.

Pot do delovnega mesta po zakonu in drugače

V Bosni in Hercegovini imajo nezaposleni prednost, kadar gre za zasedbo delovnega mesta, toda pri tem naletijo na težave — Predpisi in praksa

OD NAŠEGA SARAJEVSKEGA DOPISNIKA

V Bosni in Hercegovini okoli 70.000 oseb išče zaposlitev. Brezposelnih je verjetno več, kajti to je število tistih, ki si iščejo delo prek zavodov za zaposlovanje. Nezaposleni imajo v BiH prednost, kadar gre za zasedbo nekega delovnega mesta, toda pri tem naletijo na celo vrsto težav: za nekatere so si krivi sami, za večino pa poskrbe drugi.

Delo za nezaposlene skušajo v BiH iskati organizirano, prek devetih skupnosti za zaposlovanje. Zavodi za poslovanje, delovne organizacije, družbenopolitične skupnosti in družbenopolitične organizacije so na občinskih in regionalnih ravneh že sklenile samoupravne sporazume oziroma družbene dogovore o zaposlenosti in zaposlovanju. Kaže pa, da se ne držijo vsi teh sporazumov in dogovorov, kajti od 64.000 lani prostih delovnih mest v BiH so jih dobili nezaposleni s pomočjo skupnosti za zaposlovanje komaj manj kot polovico.

Ker je pač predpis takšen

Mnoge delovne organizacije sploh ne prijavljajo svojih prostih delovnih mest zavodom za zaposlovanje ali pa počno to le formalno, ker je pač takšen predpis, ne želijo pa, da se jim meša zavod v iskanje delavcev. Marsikatera delovna organizacija prijavi prosto delovno mesto potem, ko je že zasedeno. Druge spet odkrito, kar na obrazcu za prijavo, povedo, da ne želijo iskati delavcev prek zavoda za zaposlovanje.

Največ nespoštovanja sporazumov in dogovorov o zaposlovanju je v organizacijah družbene dejavnosti. Gre predvsem za nespoštovanje dogovorjenega, da ima prednostno pravico do prostega delovnega mesta tisti prijavljeni kandidat, ki zbere največ točk po dogovorjenih merilih, ta pa so: pogoji delovnega mesta, ekonomsko-socialne razmere kandidata ter posebna merila. Po teh merilih ima nezaposlen kandidat prednost pred zaposlenim, med nezaposlenimi ima prednost tisti, ki že dalj časa čaka na delo, prednost imajo matere samohranilke in podobno.

»Kršimo merila, ker so slaba«

Organizacije, ki iščejo delavce, se branijo, da kršijo ta merila zato, ker so slaba. Ker je v njih preveč poudarjena socialno-ekonomska plat prosilcev, se dogaja tistim, ki se ravnajo dosledno po črki dogovorov in sporazumov, da morajo vzeti v službo ne najboljše, temveč socialno in ekonomsko najbolj ogrožene delavce.

Očitno so ti sporazumi in dogovori o zaposlovanju še precej neusklajeni in nepopolni. Predvsem pa vsak v njih išče sebe in svoje težave. Prosvetni delavci npr. menijo, da jih je premalo — po njihovem bi morali dodati vsaj še to merilo, da imajo pri zaposlovanju v mestnih šolah prednost tisti prosvetarji, ki že dolgo delajo na vasi.

To zapletenost meril in njihovo pestrost pa s pridom izkoriščajo tudi prosilci za prosta delovna mesta, ki zavajajo komisije za sprejem v delovno razmerje z lažnimi potrdili in izjavami, da bi se prikazali bolj socialno in ekonomsko ogrožene. Tako se na primer navidezno odrekajo posesti zemlje, izjavljajo, da živijo sami, čeprav ne, navidezno delijo posestva in podobno. Za prebrisanca dovolj možnosti, v Bosni in Hercegovini pa pri iskanju lukenj v predpisih niso nič manj zviti kot drugod.

Ženske marsikje zapostavljene

V nekaterih občinah BiH je v posameznih organizacijah opaziti pravo nesocialistično izkoriščanje in zapostavljanje žensk. Ženske, ki iščejo delo, so pogosto zavrnjene, takšne organizacije pa dajejo prednost moškim na vseh področjih. Zgodi se celo, da zaposlujejo ženske za manjši osebni dohodek, kot bi ga dobival moški na istem delovnem mestu.

Poglavje zase so javni razpisi oziroma oglasi v javnih občilih. Tu imajo inšpektorji za delo precej opravka. Že prva ugotovitev pri pregledovanju oglasov, ki ponujajo prosta delovna mesta, je, da organizacije zavodom za zaposlovanje zaupajo iskanje nekvalificiranih delavcev in priučenih moči, v vseh drugih primerih pa bolj zaupajo časopisnemu oglasu in lastni presoji.

Na območju Tuzle so na primer inšpektorji odkrili več oglasov, v katerih so bile takšne zahteve, da je bilo takoj jasno — oglasi so bili prirejeni za vnaprej pripravljene kandidate. V mnogih oglasih ni naveden rok za prijavo ali celo piše, da oglas velja do zasedbe delovnega mesta, kar je povsem nezakonito.

Nekatere organizacije objavijo oglas za sklenitev delovnega razmerja za določen čas, čeprav gre v resnici za delo za nedoločen čas. Zato se lažje znebijo nezaželenih kandidatov.

Kdo vse je med nezaposlenimi

Ve se, kdo sestavlja takšne oglase in kdo ima večino v komisijah za sprejem v delovno razmerje. Delavci ne, pač pa strokovne službe, v katerih strokovnost pa je mogoče dvomiti že na podlagi izrazoslovja v njihovih oglasih.

Če gledamo nezaposlene v BiH po njihovi kvalifikaciji oziroma po poklicih, se pokažejo zanimive stvari. V Sarajevu je na primer 12 zdravnikov splošne prakse brez dela. Hkrati pa v Prozoru iščejo že dolgo zaman dva zdravnika, ki jima nudijo stanovanje takoj in osebni dohodek po dogovoru. Prozor ne more dobiti tudi petih učiteljev, medtem ko jih 30 sedi v Sarajevu brez dela. Zvornik potrebuje tri zobozdravnike, a 25 jih je brez dela, pa se nihče ne odloči za službo v tem kraju.

Gre za to, da precejšen del izobražencev noče iz glavnega v manjša mesta, čeprav bi tam dobili boljše delovne in življenjske razmere. To niti ni tako presenetljivo, če vemo, da je na primer okoli 70 odstotkov študentov na medicinski fakulteti iz Sarajeva. Tako doštudirani zdravniki, inženirji, učitelji, ekonomisti itd. rajši brez dela čakajo v glavnem mestu na stanovanje, službo itn. Na primer na družbeno podporo zaradi brezposelnosti.

Med nezaposlenimi je kar 3808 prodajalcev. Dela zanje ni. Toda hkrati v trgovinah strežejo kot prodajalci pomožni, priučeni nekvalificirani delavci. Vzrok je preprost: takšne nekvalificirane delavce je mogoče plačevati manj, čeprav odjedajo delovno mesto za prodajalce izšolanim kadrom. Temu ustrezna je tudi postrežba v trgovinah.

Pičlo sodelovanje z drugimi republikami

Za precejšen del brezposlenih je v BiH kriv tudi del šolstva, ki nima ravno najboljšega posluha za potrebe gospodarstva. Drugače si ni mogoče razlagati tega, da je brezposlenih tudi 1172 daktilografk, delavske univerze in administrativne šole pa še kar naprej prirejajo tečaje za strojepiske, ker se pač to splača.

Še nekaj pogrešajo v Bosni in Hercegovini na področju zaposlovanja — medrepubliško sodelovanje skupnosti za zaposlovanje. Tako se sedaj dogaja, da prihajajo na primer iz slovenskih podjetij posamezniki spraševat v BiH, kje bi dobili takšne in takšne delavce, namesto da bi se o potrebah po delavcih in prostih delovnih mestih med seboj obveščale republiške zveze skupnosti za zaposlovanje.

BOGDAN NOVAK

PREJELI SMO:

Za omejitev urbanizacije

Stališče skupnosti za varstvo okolja Slovenije ob zasnovi urbanizacije v izhodiščih regionalnega prostorskega načrta — Mesta niso nosilci razvoja

Ker imajo vsi temeljni vzroki onesnaževanja in razvrednotenja okolja svoj prostorski vidik, ki se izraža v ekološko neusmerjeni prostorski delitvi dela, je postala politika varstva. okolja ena od osnovnih sestavin prostorskega planiranja in urbanizma. Vidik varovanja kvalitet okolja mora biti navzoč v nacionalni politiki dolgoročnega razvoja in v sistemu planiranja tega razvoja.

Tako obravnava varstvo in izboljšanje človekovega okolja tudi 104. člen ustave SRS, ki pravi, »da družbeno politične skupnosti določajo s prostorskimi plani politiko urbanizacije, prostorskega urejanja in varstva okolja« Tudi v »Smernicah za urejanje prostora«, ki jih je sprejela Skupščina SRS, je navzočnost vidika varovanja okolja očitna. Oba dokumenta potrjujeta in izpričujeta sovisnost, neločljivost in enovitost prostorskega planiranja, urbanizma in politike varstva okolja.

Ko gradivo za javno razpravo »Zasnova urbanizacije« nudi model urbanega sistema SRS kot glavno sredstvo za uravnavanje procesa urbanizacije v Sloveniji, zapostavlja varovanje okolja s tem, da bolj nadaljuje podedovane tokove prostorskega razvoja, kot pa gradi kvalitete tega razvoja, ki bi nastale na osnovi okoliške analize prostorskih danosti in socialno politične analize podedovanih tokov urbanizacije ter na osnovi že znanih smotrov dolgoročnega razvoja Slovenije in Jugoslavije.

Kolikor iz dokumentov o dolgoročni usmeritvi razvoja Slovenije in Jugoslavije ni mogoče razbrati vseh smernic za njun prostorski razvoj, si je potrebno na osnovi nedvoumne razvojne usmerjenosti naše socialistične skupnosti ustvariti predstavo najboljšega prostorskega razvoja za namen, ki ga narekuje ekološka in socialno politična analiza naravnih in podedovanih pogojev ter sodobnih razvojnih tokov v med narodnem prostoru.

Tehnološko razvite države zaskrbljuje demografska ekspanzija, grozeče pomanjkanje hrane, surovin in energije Razvoj tehnologije kot samostojne sile je uvrstil v seznam naravnih bogastev, ki jim grozi izčrpanje, tudi zemljo, vodo in zrak. Slovenija je dežela umirjene natalitete skromne surovinske osnove in razgibanega geografskega profila, svojstev, ki narekujejo rast proizvodnje brez večanja delovne sile, intenzivno usmerjeno industrijo in najbolj smotrno prostorsko delitev dela v ravninskih območjih, skratka intenzivni gospodarski in prostorski razvoj.

V pogojih razvite tehnologije, industrializacije in prometne tehnike, urbanizacija ni enostavno zbiranje ljudi v mestih, marveč je proces kvalitativnega napredovanja pogojev življenja, prebivanja, dela in rekreacije v vseh naseljih. Zaradi onesnaženja in razvrednotenja okolja v mestih, se je začelo preseljevanje ljudi, industrije in trgovine v okolico mest in dije v zaledje. Zato se problemi urbanizacije ne rešujejo več samo znotraj mestnih območij, marveč v vsej širini nacionalnega prostora. Če imamo pred očmi ta proces, potem ni mogoče brez dvomov reči, da je urbanizacija že sama po sebi pozitiven družbeni proces, ki ga je treba z vsemi sredstvi pospeševati. Sodobno urbanizacijo spremljajo tudi nezaželeni pojavi kot je preveliko zgoščevanje življenja in dela v mestih in industrijskih središčih — tudi takih, katerih ekstenzivni razvoj je že presegel prostorske in demografske možnosti, (npr. Jesenice) — na drugi strani pa širjenje predmestij globoko v najboljše obdelovalne površine V obeh primerih spremljajo urbanizacijo tudi specifični pojavi onesnaževanja in razvrednotenja okolja.

Zato je treba model urbanega sistema Slovenije graditi iz ekološke analize naravnih danosti in iz podedovanih procesov urbanizacije, a ne nadaljevati teh procesov, ki se bodo zaradi razvojnih nasprotij lahko prej ali slej pokazali kot omejitveni dejavniki samega gospodarskega razvoja. Interesi gospodarske samostojnosti in obrambne sposobnosti Slovenije zahtevajo smotrno gospodarjenje z naravnimi viri v rudarstvu, kmetijstvu, gozdarstvu in vodnem gospodarstvu, ki jih ekonomska teorija ne imenuje zaman primarni sektor gospodarstva.

»Zasnova urbanizacije« v bistvu nadaljuje tokove urbanizacije, ki so se začeli v drugačnih gospodarsko-političnih pogojih kot so današnji: v pogojih avstrijskega in starojugoslovanskega upravno-političnega sistema, v pogojih razdeljenosti Slovenije med Jugoslavijo in Italijo, v pogojih, ko je tuji kapital iskal lokacije za tovarne predvsem v dolinah bistrih rek, da bi bile bližje tehnološki vodi in da bi se lažje razbremenjevale odpadkov in odplak. Tako »Zasnova« dopira nadaljevanje take urbanizacije, ne da bi pri tem pokazala ekološko osnovan model prostorske delitve dela v rečnih dolinah ter na neobhodnost rekonstrukcije tehnoloških postopkov in uvajanja recikliže tehnologije v gospodarstvo. Nadaljevanje podedovanih tokov urbanizacije se kaže tudi v tem, da »Zasnova« pušča ob strani širok neurbaniziran pas ob bivši jugoslovansko-italijanski meji. To velja še posebej za Postojno in naš dinarsko-kraški predel nasploh, ki odpira ob ustrezni skrbi široke možnosti razvoja.

Vprašati se moramo kaka na urbanizacija in kje? Ali urbanizacija obdelovalne zemlje? Ali urbanizacija izbranih mest in dolgih predmestij, ali urbanizacija policentričnega razvoja? Z namenom odpravljanja razlik med razvitimi in nerazvitimi območji in socialnega razlikovanja smo v načelu osvojili politiko policentričnega razvoja. Toda taka politika policentričnega razvoja se ne uresničuje z urbanim sistemom 12 izbranih mestnih središč, kot jih predvideva »Zasnova urbanizacije«, kajti sama mesta, tj. središča terciarnih in kvartarnih dejavnosti, niso niti glavni, niti edini nosilci razvoja. Lep primer razvoja zunaj »urbanega sistema« je Velenje, ki ga »Zasnova urbanizacije« sploh ne omenja. Zato usmerjena urbanizacija ne sme zanemarjati drugih nosilcev razvoja, kot so industrijska, turistična, zdraviliška, kulturna in ne nazadnje občinska središča, in mora voditi **v policentrično integracijo prebivanja in dela tam, kjer so zato ekološki, geoekonomski in demografski pogoji. Zato bi moral biti prvi ukrep politike prostorskega razvoja Slovenije zakonsko zavarovanje površin strateškega pomena za intenzivno kmetijstvo in gozdarstvo, za vodne rezervate ter za gojitev in obnavljanje dobrega zdravja in kulturnega življenja njenega prebivalstva, zavarovanje, ki bi odmerilo urbanizaciji smotrno omejen prostor.** Kadar pa je treba v interesu razvoja prometa industrije in energetike uporabiti tudi take površine, mora biti to utemeljeno z nedvoumno gospodarsko potrebo in zagotovljeno uspešnostjo, z zakonsko obvezo, da se izgubljene površine enakovredno nadoknadijo na drugem mestu.

Raziskovanje in spoznavanje objektivnih pogojev gospodarskega in prostorskega razvoja, upravljanje teh pogojev skladno z njihovo ekološko naravo ter samoupravni kot temeljni družbeni odnos narekujejo in omogočajo originalno zamisel prostorskega razvoja in urbanizacije Slovenije za dobro bodočnost njenih delovnih ljudi, ki pa se je ni mogoče zamisliti brez naravnih in kulturnih kvalitet človekovega okolja.

SKUPNOST ZA VARSTVO OKOLJA SLOVENIJE

Okrepljeni aduti

Po sporazumu o nakupu francoskega orožja je pričakovati trdnejši Sadatov nastop na pogovorih z Gromikom

OD NAŠEGA PARIŠKEGA DOPISNIKA

PARIZ, 30. jan. — Dasiravno Egipt v francoski zunanji politiki nima tiste teže kot Sovjetska zveza ali ZDA, je pomen Sadatovega obiska v Parizu večji od tistega, ki ga nakazujejo obsežni sporazumi o gospodarskem sodelovanju in nakupih francoskega orožja. Po temeljni zamisli predsednika Giscarda d'Estainga naj bi imela Francija povsod in zmerom »pomirjevalno in svetovno« posredniško vlogo in če je v vietnamskem primeru dosegla vsaj to, da so bila mirovna pogajanja v Parizu, hoče v bližnjevzhodni zadevi veliko več. Giscard d'Estaing kot praktik in pragmatik skače čez diplomatsko-politične ovire in tako se mu je tudi v egiptovskem primeru posrečilo dobiti več, kot so pričakovali drugi. Med Francijo in Egiptom so se te dni v Parizu začeli medeni meseci.

Uspeh Sadatovega obiska v Parizu je sicer večji za Egipt kot za Francijo, če upoštevamo najpomembnejše pridobitve egiptovskega predsednika: Egipt bo lahko kupil velike količine francoskega orožja in tako zamašil luknje, ki so nastale ob oktobrski vojni in po njej, ko so dobave iz SZ usahnile, Egipt se bo s francosko pomočjo lotil velikih skupnih projektov.

V zameno za te ugodnosti ter za nasploh »pozitivno« francosko stališče do Bližnjega vzhoda (ki sicer traja še iz de Gaullovih časov) je Giscard dobil Sadatovo zagotovilo, da si bo prizadeval za to, da bi Francija postala aktivni udeleženec pri iskanju rešitve za bližnjevzhodno krizo. Po novem naj bi varnosti arabskih držav in Izraela ne jamčili samo supersili, marveč tudi stalne članice varnostnega sveta OZN, med katerimi je Francija. Od te obljube pa do francoske udeležbe na ženevski konferenci o Bližnjem vzhodu je sicer še velik korak, vendar ni nemogoč: Pariz ga lahko naredi, če zagotovi Kairu popolno podporo v diplomatskih akcijah in velika dobava orožja.

Kot je mogoče sklepati po rezultatih Sadatovega obiska, je Pariz pripravljen na eno in drugo. »Tipanje pulsa« v arabskem svetu se je že začelo pred nekaj meseci in francoski odposlanci so se zadovoljno vračali v Pariz: za gospodarsko pomoč Francije so dobili obljube, da bo Francija redno dobivala arabski petrolej, obenem pa so zabijali kole za novo francosko mostišče na Bližnjem vzhodu. Toda ker ima Egipt vodilno vlogo v arabskem svetu, je moral Pariz predvsem oživiti precej zamrle odnose s Kairom. To se je zdaj zgodilo in s prvimi uspehi sta Giscard in Sadat izredno zadovoljna.

Tako naj bi Francija s svojo politično navzočnostjo v Egiptu, nasploh v arabskem svetu in seveda v Sredozemlju (kateremu francoska politika do Giscardovega nastopa ni pripisovala resničnega pomena za evropsko varnost) dobila v roke nekaj adutov, s katerimi bi se lahko vsaj včasih primerjala z velesilama. Zlasti še, ker Sadat v Parizu ni pozabil velikokrat poudariti vloge Evrope in še posebej Francije v reševanju bližnjevzhodne krize.

Čeprav so Giscardove izjave, da so možnosti za mir na Bližnjem vzhodu zdaj veliko večje kot sploh kdaj doslej, v nasprotju z Waldheimovim strahom pred novo vojno, je vendar mogoče, da so vsaj deloma utemeljene. Gre za povezavo z napovedjo Henryja Kissingerja, da bo v kratkem spet potoval na Bližnji vzhod, in s sporočilom demokratične ljudske fronte za osvoboditev Palestine, da bo na »izraelsko-egiptovski fronti kmalu prišlo do delnih pogajanj«.

Zaradi uspeha v Parizu, predvsem pa zaradi sporazumov o nakupu francoskega orožja, se je egiptovski predsednik vrnil v Kairo z novimi argumenti. Čeprav Egipt ne more računati s tem, da bi Francija popolnoma zamenjala Sovjetsko zvezo kot dobaviteljico orožja, je vendarle mogoče pričakovati trdnejši Sadatov nastop v njegovih bližnjih pogovorih z Gromikom. Kakor je tudi mogoče pričakovati, da bodo ZDA odslej morale drugače obravnavati željo Pariza, da sodeluje na ženevski konferenci.

Četudi bo morda treba še dolgo čakati, kolikšen uspeh v »visoki politiki« je prineslo srečanje Giscard—Sadat, pa je spet enkrat jasno, da je današnja politika tako tesno povezana s trgovino, da med njima ni več mogoče potegniti ostre ločnice. Tega ni Giscard nikdar prikrival.

STANE IVANC

„Miragi" za Egipt

»Miragi«, ki jih je naročil egiptovski predsednik Sadat med obiskom v Franciji, so prva letala, ki jih je kupil Egipt neposredno v Franciji, ne bodo pa to prva francoska letala v egiptovski armadi. Kot je potrdil Sadat sam, je saudski kralj Fejsal že kupil za Egipt nekaj orožja, in sicer gre, kot trdijo, za 38 mirageov III, ki jih je kupila Saudova Arabija decembra lani. Poleg tega je v tem sporazumu zajetih tudi 200 tankov AMX in 250 oklepnih vozil. V začetku januarja sta Kuvajt in Abu Dabi podvojila naročilo iz decembra za 18 mirageov F-1, ki je najsodobnejše francosko vojaško letalo. Tudi ta letala so menda namenjena egiptovski vojski.

Kako bo najnovejši sporazum o prodaji orožja med Parizom in Kairom vplival na obrambno sposobnost egiptovske vojske, je odvisno od števila letal (številke se gibljejo od 40 do 120) oziroma tankov in raket ter od rokov dobave in od usposobljenosti egiptovskih pilotov. O vsem tem za zdaj ne vemo dovolj. Gotovo pa je, da gre za investicijo, ki je vsaj dolgoročno vojaško pomembna, že zdaj pa je napravila močan psihološki in politični vtis.

Egipt se je namreč tokrat prvič odločil za resno večjo diverzifikacijo svoje oborožitve in zdaj ima tudi prvič na voljo materialna sredstva za take nakupe. Doslej je bila egiptovska armada glede težke oborožitve izključno odvisna od Sovjetske zveze. Po britanskih ocenah in ocenah londonskega instituta za strateške študije ima Egipt zdaj 4200 tankov (zvečine T 54 in T 55), 2560 topov, 568 letal (največ Mig-17, Mig-21 in Su-7 ter bombnike TU-16 in Il-28, ni pa dobil hitrih Mig-23 ki jih imajo Sirci in Iračani ali celo Mig-25, ki leti 3,2 krat hitreje od zvoka). Pogodba s Francijo je torej nekaj povsem novega, vendar to še ne pomeni, da se bo Egipt docela preusmeril, kajti slejkoprej mu lahko le SZ dobavi večje količine orožja v kratkem roku.

A. N.

HERBLOCK: SRHLJIVA SKUŠNJAVA

»International Herald Tribune«, Pariz

Poziv k budnosti

Sovjetski obrambni minister Grečko pozval k večji ideološki budnosti — Zatišje v popuščanju napetosti

OD NAŠEGA MOSKOVSKEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 30. jan. (po telefonu) — Ne le partijski propagandisti, predavatelji in novinarji, ampak tudi vsi pripadniki sovjetskih oboroženih sil se morajo nenehno boriti proti vsemu sovražnemu in tujemu, ki od časa do časa pronikne v našo sredino, je pozval na posvetovanju vojaških ideoloških delavcev sovjetski obrambni minister Andrej Grečko. Posvetovanje se je začelo včeraj v Moskvi, na njem pa je za Grečkom govoril tudi član politbiroja KP SZ Boris Ponomarev.

Grečko je izrekel priznanje generalnemu sekretarju Brežnjevu za napore v izpolnjevanju programa miru, sprejetega na XXIV. partijskem kongresu. Hkrati pa je Grečko opozoril, da so vojaški proračuni ZDA, ZRN, Velike Britanije in Francije za to leto rekordni, tako da oboroževalna tekma ne pojenjuje, ampak celo narašča. Vrhu tega si določeni buržuazni krogi nenehno prizadevajo potegniti iz popuščanja napetosti določene ideološke koristi, legalizirati svoje ideološke diverzije, je rekel Grečko in pozval k ideološki budnosti.

Podoben poziv je moč razbrati tudi iz govora Ponomareva, ki je hkrati ostro napadel kitajsko vodstvo in izjavil, da bo KP SZ še naprej trdno vodila proti Kitajski isto usmeritev, ki jo je sprejela na XXIV. partijskem kongresu. Tako Grečko kot Ponomarev sta se zavzela za čim večjo enotnost mednarodnega komunističnega gibanja. Ponomarev pa je celo omenil, da se v komunističnem gibanju nadaljuje razprava o sklicanju novega svetovnega posveta partij. Sovjetski listi so nedavno vsi prenesli izjavo voditelja ameriške partije Gusa Halla, ki se je zavzel za ta posvet, kateremu pa, kot je znano, številne partije nasprotujejo. A tokrat je prvič, da je član najvišjega partijskega vodstva sam spregovoril o možnosti novega svetovnega posveta partij, in to takoj zatem, ko je govoril o novi konferenci evropskih partij, kar bi bilo moč razumeti, kot da povezuje drugo z drugim.

Sicer pa je Ponomarev posvetil dokajšen del svojega govora trenutnemu stanju odnosov z ZDA v zvezi z zastojem v trgovini. Ponomarev je rekel, da so dogovori, sprejeti med Brežnjevim in Fordom v Vladivostoku, ohranili vso svojo veljavnost in se pri tem skliceval na izjavo predsednika Forda in zunanjega ministra Kissingerja, da si bodo ZDA, ne glede na težave v trgovini, prizadevale za nadaljnje izboljšanje odnosov med obema državama.

V bistvu predstavlja takšno sklicevanje, povezano z objavljanjem teh izjav v vseh sovjetskih časopisih, določen pritisk na ameriško vlado, naj čimprej odstrani ovire na poti k izboljšanju odnosov med SZ in ZDA. Vladna »Izvestija« so ondan neposredno zapisala, da bo proces popuščanja napetosti tekel toliko hitreje, čim prej bodo iz zakona o statusu države z največjimi ugodnostmi odstranili Jacksonove pogoje. Pri tem je citiral Fordove besede, da »upa, da bo skupaj s kongresom lahko odstranil iz trgovinskega zakona vse tiste ovire, ki so SZ spodbudile k nedavnemu koraku«. »Izvestija« so zapisala, da je to sicer stvar Američanov, a da bi bilo za vse koristno, ko bi se to čimprej zgodilo.

ANDREJ GREČKO: Potrebna je večja ideološka budnost.

Od ponedeljka je na petdnevnem obisku v Moskvi sopredsednik ameriško sovjetskega trgovsko gospodarskega sveta, ki skupaj s sovjetskim sopredsednikom Alhimovom razpravlja prav o tem: kako prebroditi nastale težave v trgovskih odnosih. Kot je slišati, je zdaj nastopilo nekakšno pomirjevalno obdobje, v katerem se obe strani prepričujeta, da se v bistvu ni nič spremenilo. Vsi dogovori ostanejo nespremenjeni, potrjen je denimo sto milijonov dolarjev vreden posel o sovjetskem nakupu ameriških traktorjev, vseh 17 v Moskvi akreditiranih ameriških firm ostane in baje se jim v kratkem pridruži še 10, ne da bi SZ postavljala kakšne ovire.

Zdi se torej kot da je kljub razveljavitvi trgovskega sporazuma ostalo vse po starem, a vendar ni moč trditi, da se ni prav nič zgodilo: to kaže politična zaostritev navzven (okrepljene obtožbe zoper vse nasprotnike popuščanja napetosti), večje pozivanje k enotnosti znotraj vzhodnoevropskega bloka (v kratkem času sta si sledila v Moskvi poljski in vzhodnonemški zunanji minister) in večja ideološka strnjenost in trdnost navznoter. Videti je kot da hočejo tukaj trenutno pavzo v politiki popuščanja napetosti (po tukajšnjih ocenah naj bi trajala 6 do 9 mesecev, ko naj bi prišlo do spremembe ameriškega trgovskega zakona) s pridom izrabiti za to, da se čimprej pripravijo na novo fazo vsestranskega sodelovanja z Zahodom.

TIT DOBERŠEK

Boj dveh taborov

Britanska razprava o članstvu države v EGS - Mnenja so zelo protislovna - Besedni boj na TV - Kmalu odločitev

OD NAŠEGA LONDONSKEGA DOPISNIKA

LONDON, 30. jan. — Odkar je britanski premier Wilson prejšnji teden najavil, da bo njegova vlada konec junija izvedla referendum o britanskem članstvu v skupnem trgu, skorajda ne mine dan, da se ne bi na tak ali drugačen način oglasili najglasnejši predstavniki tabora »Evropejcev« in tribune »anti-Evropejcev«.

Seveda so sredstva množičnega obveščanja najprimernejše orodje za bitko med obema taboroma. Med časopisnimi stolpci se vedno najde dovolj prostora za dolgovezna izražanja mnenj za in proti članstvu. Ta teden pa je v kampanjo odločneje posegla tudi najbolj magična sila sodobnega obveščanja — televizija.

Tako je televizija BBC v svojem programu »Panorama« ta teden posvetila polnih 50 minut debati o britanski nacionalni suverenosti in EGS. To je namreč najbolj žgoče vprašanje, ki poleg gospodarskih zadev bode v svoj Otok zaverovanega Angleža.

Pred televizijskimi kamerami so se zbrali štirje parlamentarni poslanci — en konservativni in laburistični, ki sta pristaša britanskega članstva v EGS — ter njuna kolega iz istih strankarskih vrst, ki sta goreča nasprotnika »evropeizirane« Britanije. Poslancem so se za okroglo mizo pridružili še predstavniki britanskega poslovnega življenja, sindikalisti, predstavniki lokalnih oblasti, akademiki, študentje in celo — en šolarček.

Konservativni poslanec Neil Martin je postavil uvodno tezo: EGS ruši nacionalno suverenost. Parlament v Westminstru da izgublja zaradi Bruslja pravico do sprejemanja zakonov in uvajanja davščin. »Če bomo tako nadaljevali, bomo postali skromna provinca evropskega mehanizma...« Konservativnega poslanca je pri tem podprl še laburistični, ki je dejal, da EGS ne ogroža toliko britanskega parlamenta, ampak samo suverenost britanskega naroda, ki si je svojo neodvisnost gradil dolga stoletja. »Z EGS nas hočejo za večno ukleniti,« je dejal protievropsko nastrojeni labunist, »jaz pa sem osebno raje vrabec kot kanarček v zlati kletki.«

Proti tem trditvam je nastopil konservativni poslanec Peter Kirk, ki vodi britansko delegacijo v evropskem parlamentu v Strasbourgu. »Dejanski suverenosti«, je dejal Kirk, »smo se odpovedali že tedaj, ko smo se včlanili v pakt NATO.« Po Kirkovem mnenju dejanska moč, ki jo nudi Britaniji članstvo znotraj velike organizacije, daleč odtehta nekakšno »namišljeno suverenost«. Poleg tega — je nadaljeval Kirk — pa v Bruslju še vedno teče razprava o načinih nadzora odločitev EGS in do leta 1978 utegne priti do neposredno voljenega zveznega parlamenta, ki bi imel trdnejša pooblastila in tudi večji vpliv.

Največje navdušenje nad britanskim članstvom v EGS je izrazil nek lastnik tovarne lončenih izdelkov, ki je dejal, da je suverenost že zdavnaj »iz mode«, EGS pa je dobra in aktualna stvar. To je tudi potrdil s praktičnim primerom: skupni trg mu je omogočil, da je v enem samem letu povečal prodajo svojih izdelkov za 350 odst.

Bradati profesor prava je menil, da se je Britanija zaradi skupne kmetijske politike že tako in tako odpovedala nekaterim svojim pravicam — in zakaj se ne bi še drugim? Sindikalist iz avtomobilske tovarne Leyland pa je ostro napadel »oligarhično birokracijo« v Bruslju, nato pa je nadrl še nekega študenta, ki je menil, da bo Britanija zaradi trapastega gesla o »nacionalni suverenosti« v kratkem postala bolnik Evrope. Tudi nek Škot je menil, da nekateri ljudje vse preveč opletajo z nacionalno suverenostjo, »saj je končno nimamo tudi mi, Škotje«. In sploh: »Mar se katera izmed prvotnih šestih članic EGS sedaj, po 15 letih, pritožuje nad izgubo nacionalne neodvisnosti?«

Nakar je skočil pokonci spet laburistični »antievropejec« (tisti, ki bi bil raje vrabec...) in se čustveno opri jel zgodovine z veliko začetnico ter vzkliknil: če se ne bomo pravilno posvetovali z narodom o tej zadevi, bomo z enim zamahom zapravili vsa naša stoletja. Šolarček pa ni rekel nič. In tako bo šlo vse do junija. Po referendumu pa se bo filozofska debata končala in Otočani bodo začeli razmišljati o praktičnih posledicah.

MITJA MERŠOL

Razsipavanje denarja za orožje

Mehiški predsednik pozval k preusmeritvi denarja v izobraževanje

CIUDAD MEXICO, 30. jan. (Notimex) — Mehiški predsednik Echeverria je pozval vlade držav Latinske Amerike, naj v razvoj prosvete in izobraževanja dajo več denarja kot pa za vojaške potrebe. Vojaški proračuni so razsipanje za naše narode in so v nasprotju s prizadevanji k sodelovanju in miru, je izjavil mehiški predsednik Echeverria, ko je govoril prosvetnim ministrom držav Latinske Amerike.

Prosvetni ministri držav Latinske Amerike se v mehiškem glavnem mestu udeležujejo VI. skupščine medameriškega sveta za izobraževanje, znanost in kulturo. Mehiški predsednik je ministrom povedal, da je nujno otrokom s pomočjo šolskih učbenikov dati spoznanje o tem, da gospodarska in vojaška premoč ne moreta biti cilj niti vir nacionalnih aspiracij.

Zavrniti moramo idejo o previadi nekega ameriškega sveta nad drugim ameriškim svetom, oziroma določenega števila držav nad drugimi državami je poudaril mehiški predsednik Echeverria. Zavzel se je tudi za solidarnost in miren razvoj ter se postavil po robu uporabi presežka dela za nakup orožja.

AVTO
Jugoslovanska avtomobilistična revija
AVTO

Desni zavoj

Pomenljiva rokada v Luandi — FNLA in UNITA uveljavljata svoj vpliv

Danes bo v Luandi ustanovljena prva angolska vlada prehodnega značaja, ki bo na jesen popeljala Angolo tudi v formalno neodvisnost. Vsako od treh osvobodilnih gibanj bo prispevalo po tri ministre, zasedala pa bo v prehodnem obdobju pod vodstvom portugalskega visokega komisarja, ki bo v tem času na čelu predsedniškega kolegija vodil tudi zunanjo politiko Angole ter imel odločujoče besedo v obrambni komisiji, kateri bodo podrejene integrirane oborožene sile Portugalske ter treh osvobodilnih gibanj.

Iz opisanega sledi, kako pomembna bo v tem obdobju vloga visokega komisarja. Zato je globoko pomembna in pomenljiva zamenjava, ki so jo pred dvema dnevoma opravili v Luandi: »rdeči« admiral in dosedanji visoki komisar Rosa Coutinho je bil odpoklican in portugalski predsednik Costa Gomes je v guvernerjevi palači ustoličil njegova naslednika, generala Silvo Cardosa.

Pobuda za to zamenjavo ni prišla iz Lizbone. Zahtevali sta jo dve osvobodilni gibanji, Holdena Roberta FNLA in Jonasa Savimbija UNITA. Za obe gibanji je oni admiral Coutinho preveč »levičarski« in naklonjenost, ki so jo njegovi najožji sodelavci, vsi iz »gibanja oboroženih sil« izpričevali za MPLA Agostinha Neta, je plačal s svojim odhodom iz Luande, prav na predvečer končne faze dekolonizacije, s katero se je politično in moralno identificiral.

Nepričakovana rokada v Luandi pa opredeljuje tudi mesto, ki ga bo imela v prehodnem obdobju in po njem MPLA, osvobodilno gibanje z najbolj modernimi koncepti. Politična profila FNLA in UNITA sta namreč znana: prvo izdatno podpirajo Američani in Zaire, drugo pa kolonialistična desnica v Angoli.

M. SUŠTAR

Konferenca o bananah

QUITO, 30. jan. (Prensa Latina) — Ekvadorski minister za trgovino in industrijo Alejandro Shanvin je izjavil, da lahko samo mednarodno sodelovanje in solidarnost vseh dežel — izvoznic banan reši probleme svetovne proizvodnje banan. Minister je govoril na zasedanju strokovnjakov iz osmih dežel — izvoznic banan, ki so se sestali v Guayaquili, ekvadorskem pristanišču, znanem po izvozu banan.

Dežele, ki so se udeležile konference, izvozijo na leto 4,5 milijona ton banan, kar je 65 odstotkov banan, ki jih letno prodajo na svetovnem tržišču.

Spodrezani frak

... Šejk Masoud al-Sharif al Hamdan iz Saudijske Arabije bi svojemu sinu kot darilo prav rad kupil trdnjavo Alamo, ki stoji na meji med Mehiko in Teksasom. To je bila nekdaj cerkev, ki pa je danes spomenik in legenda — na trdnjavi so vklesana imena branilcev, padlih v teksaško-mehiški vojni leta 1836. Šejk pravi, da je njegov sin med šolanjem za vojnega pilota v San Antoniu večkrat obiskal Alamo in da mu je zelo pri srcu. Za nakup je zadolžil svojega ameriškega advokata iz Houstona, ki naj se pozanima, če je nakup mogoč in seveda — o ceni ...

S teleprinterja

Živahna poljska zunanja trgovina — Pričakujejo, da bo poljski uvoz konec tega leta za 150, izvoz pa za 108 odstotkov večji kot leta 1970, oziroma v obeh smereh dvakrat večji, kot so računali pred petimi leti. Partijsko glasilo »Trybuna ludu«, piše, da je zunanja trgovina ne le gospodarski, ampak tudi politični problem, od katerega je odvisno ravnotežje na trgu. »Boj za pravočasno dobavljanje industrijskih proizvodov« je, kot piše list, »kronična bolezen« poljske zunanje trgovine, enako tudi boj za boljšo kakovost in sodobnejšo proizvodnjo, od česar je odvisna konkurenčnost na svetovnem trgu. Glavna naloga poljske industrije je, da mora osnovni uvoz za potrebe za investicijske potrebe in potrebe trga kriti ustrezno povečan izvoz.

Cene v Franciji rastejo — Lani so v Franciji cene narasle za 15,2 odstotka. Najbolj so se podražili industrijski izdelki, za 18,6 odstotka, storitve za 13,4 in živila za 12,1 odstotka. Ta podražitev pa je nekoliko manjša, kot so pričakovali. To je pripisati pozitivnemu vplivu uspešne zunanje trgovine na ravnotežje med ponudbo in povpraševanjem.

Predstavnik OZN na Kubi — V Havano je prispel pomočnik direktorja za Latinsko Ameriko UNDP (programa OZN) Gabriel Valdez. Njegova naloga je, da na Kubi prouči, kako se uresničuje program UNDP, ki mu kubanska vlada pripisuje velik pomen. Valdeza sta sprejela predsednik Kube Oswaldo Dorticos in zunanji minister Raul Roa.

Kaunda o pomenu neuvrščenosti — »Od konference neuvrščenih v Lusaki se je to gibanje precej okrepilo in pomnožilo z novimi člani,« je izjavil zambijski predsednik Kenneth Kaunda na tiskovni konferenci v Colombu. Kaunda je zdaj na uradnem obisku v Sri Lanki. V izjavi je zlasti poudaril potrebo po tesnejšem sodelovanju med neuvrščenimi državami. Neuvrščene države bi morale izreči vso podporo predlogu o vzpostavitvi cone miru v indijskem oceanu, za kar je dala pobudo Sri Lanka. Optimistično se je izrekel o izidu boja južnoafriške večine za njene zakonite pravice.

Ford kljubuje kongresu — Ameriški predsednik Ford je zahteval od kongresa, da saigonskemu režimu odobri dodatnih 300 milijonov dolarjev vojaške pomoči. Lon Nolovi vladi v Kambodži pa 222 milijonov dolarjev za iste namene. Ford zahteva to od kongresa kljub opozorilu kongresnih voditeljev, da bodo predsednikovo zahtevo verjetno zavrnili. Ford je izjavil, da je ta denar nujno potreben zaradi vsebolj težavnega položaja v teh dveh državah jugovzhodne Azije.

Egipt je zadovoljen

Komentatorji v Kairu složno ugotavljajo, da je bilo Sadatovo potovanje v Pariz uspešno — Kdaj bodo letala?

DOPISNIK TANJUGA POSEBEJ ZA DELO

KAIRO, 30. jan. — Po enodušni oceni vseh egiptovskih komentatorjev je predsednik Sadat zaključil obisk v Parizu zelo uspešno — s šefom francoske države in drugimi pariškimi gostitelji se je domenil za francosko-egiptovsko sodelovanje v prihodnje, predvsem pa za dobavo francoskega orožja Egiptu. Tudi po drugi strani pripisujejo v krogih vselej previdnih kairskih diplomatov in opazovalcev temu obisku prav tako velik pomen, a pri tem opozarjajo, upoštevaje izkušnje iz preteklosti, da bi bilo vseeno treba nekolikanj počakati in videti, kako bo z uresničevanjem vseh teh sporazumov.

Kairski opazovalci imajo predvsem v mislih dejstvo, da za francoska bojna letala tipa mirage F-1, ki naj bi jih Francozi pošiljali Egiptu, kot je rečeno v skupnem sporočilu, izdelujejo nekatere rezervne dele v Izraelu. Piloti pa se usposabljajo za ta tip letala v francoskem letalskem oporišču tri leta, tako da bo moral Egipt, četudi bo dobil ta najboljša bojna letala že v kratkem, še precej časa čakati, preden bodo njegovi piloti lahko sedli vanje. Ali pa se bo morda odločil za libijske pilote. Kot je znano, imajo le Libijci eskadrilo tega tipa letal, ki so jo med vojno dali na razpolago Egipčanom skupaj z vsem letalskim osebjem in mehaniki; ta eskadrilja je še vedno v Egiptu. Libijski piloti so se edini od Arabcev šolali v francoskem oporišču Cognac, če ne štejemo jordanskega kralja Huseina, ki že dlje časa sam vozi svoj mirage.

Precej večji pomen pripisujejo tukajšnji opazovalci stavku iz skupnega francosko-egiptovskega sporočila, v katerem je rečeno, da je francoska vlada na prošnjo egiptovske odobrila načelo ma več pomoči v hrani za sezono, ki se bliža.

Bolj kot kakršnokoli orožje in modernizirane vojske, kar je za Egipt sicer življenjskega pomena, ne glede na umiritev krize, pa so državi potrebna živila, zlasti žito, saj po vojni opustošeno gospodarstvo še zdaleč ne more zadovoljevati potreb domačega tržišča, na katerem zdaj ne primanjkuje le živeža, temveč tudi blaga široke potrošnje; tako je v Kairu na primer te dni nemogoče kupiti vžigalice.

A če pustimo ob strani tako ozadje obiska, so si tako domači kot tuji opazovalci edini v mnenju, da je sodelovanje Francije oziroma »stare celine« v prizadevanjih za mirno ureditev krize na Bližnjem vzhodu ne le izredno pomembna stvar, temveč tudi moder korak egiptovske diplomacije, ki je naposled spoznala, da s pomočjo velikih ne bodo mogli urediti zadev, temveč da bo treba k temu pritegniti tudi druge arabske prijatelje. Kako in v kolikšni meri bo to pomagalo razvozlati bližnjevzhodni gordijski vozel, pa se bo še pokazalo.

MIRO VIŠNJIĆ

SAMO stop PRINAŠA 9 TV PROGRAMOV
stop VAŠ TV VOZNI RED!

Pospešena gradnja stanovanj

Na Madžarskem si prizadevajo omiliti stanovanjsko stisko

BUDIMPEŠTA, 30. jan. (Tanjug) — Danes so objavili, da bodo 15-letni program zidanja milijon stanovanj na Madžarskem v obdobju od leta 1960 do leta 1975 do konca tega leta uspešno urešničili. Pričakujejo, da bodo zgradili 30 tisoč stanovanj več od predvidenih milijon. V petnajstletnem obdobju so se razvile mnoge oblike sodelovanja pri reševanju stanovanjskega problema od zasebnega, ki je še zmeraj najbolj prisoten, prek zadružnega in tovarniškega, do graditve stanovanj, ki jo financirajo v celoti s pomočjo državnih skladov.

Stanovanjska posojila kot oblika spodbujanja graditve stanovanj na Madžarskem se vse bolj uporabljajo, vsak četrto stanovanje pa zgradijo s sredstvi delovnih organizacij. Madžarska zdaj zgradi na leto 90 tisoč stanovanj, vendar pa tudi ta pospešeni tempo ni dovolj, da bi v kratkem času trajno rešili ta akutni družbeni in socialni problem. Prav zato je predvidena še nadaljnja pospešena gradnja.

Dvomljiva avreola

Na Straussovo potovanje na Kitajsko, kjer so ga sprejeli zelo pozorno, je večina tiska v ZRN reagirala zadržano

OD NAŠEGA BONSKEGA DOPISNIKA

BONN, 30. jan. — Glavni urednik neonacističnega »Deutsche Nationalzeitung« Frey potegne iz žepa Mao Ce Tungovo rdečo žepno »biblijo« ter pred TV kamero bere: »To proti čemur se bori naš sovražnik, moramo mi podpirati — to, kar podpira naš sovražnik, moramo mi napadati«. Neonacistični veljak tako podpira svojega bavarskega kolega, šefa skrajno konservativne krščansko-socialne unije (CSU) Franza Josefa Straussa, ki se je pravkar vrnil z zmagoslavne turneje po LR Kitajski. Kot le šefom držav in britanskemu vodji opozicije Edwardu Heathu je Straussu pripadla velika čast: sprejel ga je sam Mao Ce Tung.

Njegov »Bayernkurier« (v Pekingu ima zaradi jasne protisovjetske osti kar enajst naročnikov) razlaga, zakaj je Mao govoril s Straussom: ker sta obe državi, Nemčija in Kitajska, ogroženi od Sovjetske zveze in ker je očitno Strauss edini veliki Nemec, ki se tega v zadostni meri zaveda.

Straussova 14-dnevna pot po Kitajski je celih 14 dni skrbela za senzacije v zahodnonemškem tisku. Televizijski programi so na kitajsko zahtevo oddajali originalne, neskrajšane posnetke srečanja med Maom in Straussom. Gledalci, radijski poslušalci in časopisni bralci pa so v glavnem dobivali trezne komentarje.

Kakorkoli se Strauss že zdaj omejuje od očitkov, da se je šel spraidašit s Kitajci na izrazito protisovjetskih stališčih, kakor že skuša dokazovati, da ne pomišlja na nikakršno os Bonn—Peking, pa so že prve reakcije iz Moskve zahodnemu Nemcu jasno pokazale, da je Peking sicer velik prijatelj nemške združitve in zahodnoevropske vojaške krepitve, da pa je — daleč.

Kaj pomeni »epohalna turneja« za Straussove volilne kombinacije? Nedvomno ga je ta državniška turneja povzdignila v očeh ozkih pristašev in nedvomno mu je s tem v delu opozicijskega bloka CDU/CSU še bolj porastel ugled. Toda ali je morebitni kandidat za kanclerski stolček Franz Josef Strauss »šarmiral« tudi povprečnega Nemca? Prej lahko rečemo obratno. Šele zlovešče kombinacije z novimi osmi spet spomnijo Nemca na nekdanjo »machtpolitik«, politiko sile. Pretežna večina sredstev javnega obveščanja se je skrajno zadržano lotevala Straussovih podvigov v Pekingu. Moskva je bliže, Sovjeti so naši sosedje. ZSSR drži ključ za popuščanje napetosti v Evropi, samo preko Moskve lahko dosežemo napredek v mednemških in berlinskih zadevah. Izzivati dremajočega leva pa je še vedno bila nevarna pustolovščina v politiki, pravijo komentatorji. Zatorej je »vzhodna politika« le zapoved, od katere ni poti nazaj. Če se ne bodo vse trezne napovedi do septembra 1976 izjalovile, naj bi zahodnonemški volilec takrat spet povedal, da zaupa le trezni politiki levo liberalne koalicije in ne naseda vizijam o sovjetsko-kitajskem spopadu, ki jih je gojil Adenauer.

ANTON RUPNIK

Za gram sveta

...»V teh dneh pravijo v Belfastu: »Mir je pokopan.« Po petindvajsetih dnevih premirja je irska republikanska armada (IRA) začela z novimi bombnimi in drugimi atentati tako na Severnem Irskem kot tudi na Otoku. Kaže, da ulstrska tragedija doživlja novo dejanje tragedije in zapletov, ki jim ni videti konca. Nedvomno bodo na ta dejanja odgovorili tudi protestantski skrajneži, s tem pa se smrtonosni ples v začaranem krogu nadaljuje...«

»...Organizacija izvoznic nafte je industrializiranim državam ponudila srečanje na široko zasnovani konferenci, da bi se zoperstavili vsesplošni gospodarski krizi, »zaradi katere narašča grožnja za mir in stabilnost v svetu. Ponudba, ki so jo izrekli obenem z zamrznitvijo cen nafte do konca leta, je državniška in obetavna, čeravno predstavljajo visoke cene nafte težavno breme za svetovno gospodarstvo...«

Panorama Herald Tribune

Zlom „filozofije“ lažne levice

Za kulisami znanosti in akademskih sporov so nekateri predavatelji beograjske filozofske fakultete navdihovali in vodili politični boj proti ZK in socialističnemu samoupravnemu sistemu

Tri dni potem, ko so zbori skupščine SR Srbije sprejeli zakon o spremembah in dopolnilih zakona o visokem šolstvu, je znana opozicijska skupina osmih profesorjev beograjske filozofske fakultete uvidela, da se te spremembe delno nanašajo tudi nanjo, zato je podpisala skupno izjavo, v kateri ostro napada zvezo komunistov in v obliki ultimata postavila tudi določene pogoje, pod katerimi naj bi ti profesorji »začasno« predavali.

Omenjeni zakon predvideva med drugim tudi možnost, da skupščina SR Srbije takrat, kadar bi bili na kateri izmed visokošolskih ustanov huje prizadeti družbeni interesi, lahko sklene, da mora profesor, ki je s svojo dejavnostjo pripomogel pri krnjenju družbenih interesov, začasno zapustiti delo, osebni dohodek pa se mu v tem času izplačuje iz sredstev republiškega sekretariata za izobraževanje in kulturo.

Ta »ultimat« so podpisali dr. M. Marković, dr. Z. Pešić-Golubović, dr. Lj. Tadić, dr. M. Životić, dr. D. Mičunović, N. Popov in T. Indjić, torej celotne skupina, razen Svetozarja Stojanovića, ki gostuje na univerzi St. Louis v ZDA. Njihovo izjavo je na seji predavateljsko-znanstvenega sveta filozofske fakultete 21. novembra lani prebral prof. dr. Mihailo Marković. Kot se je pokazalo, je skupina računala, da jo bodo udeleženci podprli. Zato je izjavo tudi napisala.

Udeleženci seje pa niso ravnali tako kot na nekaterih prejšnjih sejah, temveč so preprosto vzeli na znanje tisto, kar jim je prebral Marković. Dekan, ki je vodil sejo, je v tem smislu izrekel nekaj stavkov, in tako je vsa stvar ostala ob strani, na koncu dnevnega reda pod točko »razno«.

Hkrati je bil to tudi konec dobro zamišljene in zelo široke akcije, ki jo je skupina osmerice s filozofske fakultete, ob široki pomoči somišljenikov »Praxisa« in ob močni propagandi ter drugi podpori nekaterih krogov v tujini, začela že lani spomladi.

Začetek konca

Spomladi leta 1974, nekaj dni po X. kongresu ZKJ, je dekan beograjske filozofske fakultete zahteval, naj ga sprejme predsednik mestnega komiteja ZK Beograda Dušan Gligorijević.

Po navadi se takšnih razgovorov kot predstavniki kolektiva poleg samostojnega organa, ki je v tem primeru dekan, udeležijo tudi vodilji samoupravnih organov. Ko pa se že gre na komite zveze komunistov, je ustaljena navada, da gre tja tudi vodja partijske organizacije. Tokrat je bilo drugače. Dekan je — vsekakor ne brez vzroka — določil, naj bo v »predstavniški troiki«, ki se je razgovora udeležila 4. junija, tudi Mihailo Marković S tem je, hote ali nehote dal vedeti, kdo pravzaprav vodi to fakulteto.

Bilo je na torek, natanko teden dni po tem, ko je propadel poskus ekstremistične skupine tridesetih študentov, ki se je zbrala okoli osmerice profesorjev in ki je v času X. kongresa pripravila miting, na katerem je hotela protestirati proti načinu dela zveze komunistov ter drugih organizacij in organov, katerih dejavnost je prav na X. kongresu ZKJ dobila polno veljavo.

To zborovanje so tudi imeli, vendar pa je bilo že na prvi pogled moč opaziti, da je zrežirano in tako je imelo nasprotni učinek. Poročevalec uglednega stockholmskega lista »Svenska Tagbladet«, ki je bil tako kot drugi tuji novinarji na kongresu obveščen o mitingu, je 2. junija lani objavil, da so »študenti nameravali izraziti podporo osmerici profesorjev«, in da bi »zborovanje moralo imeti provokativni pomen«, dodal pa je, da so ti študentje »očitno premišljeno pripravljali ta protestni sestanek, katerega namen je bil, v prisotnosti številnih poročevalcev svetovnega tiska, omadeževati sicer izredno dobro organiziran X. kongres.«

Razumljivo je, da omenjeni trije predstavniki niso prišli na razgovor zaradi neuspeha mitinga, saj je bilo več podobnih demonstracij, tudi neuspelih, že prej. Na tej fakulteti je vedno enako: če protesti uspejo, si jih lasti skupina osmih profesorjev, če pa doživijo poraz, potem jih pripisujejo mladostniškim izbruhom študentov.

Vendar pa je opozicijsko skupino profesorjev veliko bolj skrbelo to, kar se je na X. kongresu tako jasno pokazalo: zamislili so se zaradi očitne, močne odločenosti ZKJ, da bo odpravila vse deformacije in slabosti ter dosledno vztrajala na svoji poti nadaljnje graditve socialističnega, neuvrščenega, samoupravnega družbenega sistema, na poti, ki je bila določena s Titovim referatom in dokumenti X. kongresa.

Zato so tudi pohiteli na komite.

Nekaj mesecev kasneje se je pokazalo, da je tudi ta še nekaj drugih korakov v zvezi s to skupino, bilo dobro premišljenih. Skupina, ki je bila ločena od zveze komunistov in od naše stvarnosti, je upala, da bo tako kot nekdaj dovolj, če bo samo malo omenila svojo dobro voljo in svoje namere, pa bo partija svoje dokumente že spravila ob stran in ustavila že začete akcije.

Takrat in še dvakrat so jih sprejeli na razgovor, ker je skupina trdila, da se prej ni hotel z njo pogovarjati nihče. To so izkoristili in se hoteli z vodstvom »pogovarjati«, čeprav jim je Dušan Gligorijević-Saša že 4. julija dejal, da ne bo nikakršnega kompromisa in da morajo zapustiti fakulteto.

Medtem pa aktivnost univerzitetne in beograjske partijeske organizacije ni zastala niti za hip.

Ko je ta skupina spoznala, da je njen dobro zamišljen načrt propadel prav zaradi tega dejstva, je podpisala skupno izjavo, v kateri bo celotno aktivnost ZK imenovala »kafkovsko«. To pa je že konec kronike, ki se je začela pred več kot desetletjem.

»Gibanje« v gibanju

Stališča, ki so nasprotna glavni idejni orientaciji in politiki ZK ter njenemu programu, so se pri omenjenih profesorjih javno pokazala na filozofski in sociološki katedri filozofske fakultete v Beogradu, odkoder so se začela tudi širiti. Določene so se formirala in izražala prav v času priprav nove ustave.

Glavne točke teorije, ki jo je razvila ta skupina — povezana z ustreznimi idejnimi strujami v domovini in tujini — lahko na kratko in v grobem navedemo takole: v zvezi z družbenoekonomskimi temelji našega sistema napadajo in kritizirajo blagovno proizvodnjo, kot tudi »izvor odtujevanja v socializmu«, delovanje gospodarskih zakonitosti pa ocenjujejo kot krepitev kapitalističnih elementov v naši družbi. Pomen te kritike ni bil v tem, da bi se ta skupina zavzemala za odstranitev posameznih ekscesov, ki med drugim tudi ne nastanejo vedno zaradi gospodarskih faktorjev, pač pa tudi zaradi samih temeljev družbenega sistema. Ta idejnopolitična platforma zvrača sum na politične cilje ter oporeka naprednemu družbenemu pomenu gospodarske reforme. Politični sistem, zasnovan na samoupravljanju in neposredna socialistična demokracija, sta na eni strani ocenjena kot nekaj, česar ni mogoče ustvariti, po drugi strani pa skupina priporoča, naj bi ta sistem »razvilia« in »zpopolnili« z vnašanjem elementov buržoazne demokracije, političnega pluralizma in večpartijskega sistema.

Pomen te teorije je jasen — znotraj samoupravnega sistema omogočiti svobodno organiziranje in delovanje sil, ki so proti našemu sistemu. V zvezi s tem so odkrito pozivali k ustanavljanju organizacij in »gibanj« znotraj ter proti organizacijam in institucijam našega političnega sistema. Tako so se že v razpravah pred VIII. kongresom ZKJ pojavljali članki in nastopi, s katerimi so podpirali legalizacijo frakcije v ZKJ in zavračali demokratični centralizem. V imenu demokracije in boja mnenj so zahtevali, naj bi v zvezi komunistov omogočili koeksistenco različnih ideologij in teorij, s čimer naj bi razvili njeno idejno in organizacijsko enotnost.

Težili so za tem, da bi napredno organizacijo delavskega razreda spremenili v debatni klub in jo onesposobili za opravljanje njenih funkcij v samoupravnem sistemu ter v boju za nadaljnji socialistični napredek.

Drugo stran takšnih »interpretacij« naše družbe pa tvorijo obravnave, na katerih so razpravljali o tem, katera socialna sila je nosilka družbenega napredka. Odkrito so zagovarjali stališče, da to ni delavski razred — niti v svetu niti pri nas. Posamezniki so poudarjali, da je delavski razred v razvitih kapitalističnih državah korumpiran in integriran v »potrošniško družbo«, v socialističnih državah so ga »obglavili«, pri nas pa razdrobili s samoupravljanjem. Zato delavski razred ni nosilec družbenega napredka. Nosilka družbenega napredka je zdaj »humanistična inteligenca«, prežeta s »kritičnim duhom« — ta sila so oni. Na podlagi tega je ta skupina ustvarjala temelje »novega gibanja«, ki ga je hotela uveljaviti kot organiziran in učinkovit politični faktor.

Prirojena lastnost

Ta idejna gibanja so prešla na tla praktičnega političnega boja in postajala skupaj s svojimi nosilci čedalje bolj napadalna. Čedalje manj so se ukvarjala s splošno teorijo in politično filozofijo, vse bolj pa s strategijo in taktiko ter ocenjevanjem tekočega položaja in z objavljanjem političnih gesel, ki so pozivala k akciji, organiziranju in usmerjanju.

Že tedaj, ko je bila še v povojih, je naša nova levica razkrila svojo »prirojeno lastnost«: od samega nastanka pa vse do današnjega dne ji ni nikoli oporekala klasična meščanska »desnica«, ki ji je že po naravi globoko nasprotna. Z meščansko desnico, predvsem pa z nacionalisti in ibejevci je bila vedno v bratskem in krvnem sorodstvu, saj je bila, kot bomo videli, tudi zasnovana kot »politično gibanje najrazličnejših opozicijskih skupin«.

Skupina je sčasoma širila svojo zvezo in izoblikovala sklep, da je treba položaj obvladati z neposredno politično akcijo zunaj političnih struktur. To akcijo naj bi vodila humanistična inteligenca. Omnejena skupina je izhajala iz aktivnosti študentov v svetu in iz teoretičnega sklada »nove levice« ter počasi oblikovala taktiko, kako ravnati s študenti, kot bojno silo za uresničitev lastnih ciljev. V skladu s tem si je med junijskimi dogodki na beograjski univerzi leta 1968 na vse kriplje prizadevala, da bi si zagotovila mobilno vlogo. Zato so posamezni profesorji, ki so bili v tej skupini, pa tudi študentje, odhajali na druge fakultete, da bi dajali določene direktive in navodila. Filozofska fakulteta je bila edina, ki je sklenila, da bo prekinila delo. Nekateri profesorji pa so bili v času prekinitve dela močno zaposleni. Tako je bil Dragoljub Mičunović nenehno okupiran s spodbujanjem ekstremističnih študentov, vsi razglasi, ki so bili v tem času napisani na fakulteti, pa so prišli izpod Stojanovićevega in Mičunovićevega peresa. Pri pozivanju k temu, da bi prekinitev podaljšali in da bi šli na ulice ter razbijali, ni zaostajal tudi Ljuba Tadić.

Istega leta se je »jedro gibanja« preselilo na morje. Zborovanje filozofov, ki je znano pod imenom »korčulanska poletna šola« so tokrat prvič izkoristili kot kulisо za širši sestanek, na katerem so bolj razpravljali o političnih kot pa o teoretičnih problemih.

Tako je v okviru »letnega znanstvenega simpozija« počasi nastajala vsejugoslovanska zveza političnih somišljenikov. Zato so že jeseni tega leta študentje, ki so se udeležili korčulanske poletne šole, na sestankih organov ZK na katedrah za sociologijo in filozofijo v Beogradu še naprej razpravljali o »gibanju v gibanju«.

Čeprav je bilo v smernicah in Titovem govoru jasno opozorjeno na poskuse političnega organiziranja zunaj zveze komunistov, in čeprav so te poskuse politično okarakterizirali, so komunisti na teh dveh katedrah govorili le o tem, kako razviti gibanje in kako naj bi bila študentska zborovanja oblika političnega zbiranja, ne pa oblika samoupravljanja na univerzi, in tako dalje.

Ko se je že pokazalo, da zveza komunistov v svojih vrstah ne more več trpeti organiziranja »gibanja v gibanju«, je univerzitetni komite sklenil, da se bo neposredno in odločno ločil od nekaterih članov te organizacije, in je na teh katedrah razpustil osnovni organizaciji ZK.

Komisija za ugotavljanje odgovornosti in preregistracijo, ki jo je imenovala univerzitetna konferenca, je januarja 1969 sprejela vse zahteve za preregistracijo in tako so ustanovili novo celico, v kateri je bilo skupaj 122 članov, ker so 51 članov ZK registrirali iz vrst na novo vpisanih študentov.

Profesorji, ki niso izpolnjevali pogojev za ponovno registracijo, so na lastno željo ostali zunaj zveze komunistov.

Kasneje niti eden od teh bivših članov ZK ni zaprosil za sprejem v organizacijo, pa tudi kako drugače se niso skušali približati politiki in akcijam Zveze komunistov Jugoslavije.

Na IX. kongresu ZKJ je Tito med drugim dejal: »Med nas se prišli ljudje, s katerimi smo imeli opravka na univerzah in pred »študentskim uporom«. To so posamezni profesorji, filozofi, razni praksisovci in drugi, razni dogmatiki in tisti, ki so zakrivili različne odklone v upravi državne varnosti itd. Vse to se je danes nekako povezalo. Seveda vsak dela zase, združuje pa jih namera, da bi pri nas ustvarili zmedo in da bi »lovili v kalnem«. Odločno se jim moramo upreti, »odločno« moramo reči »ne«. Razglasili so prekinitev dela na fakulteti. To ni zamisel študentov, temveč ljudi, ki so hoteli ustvariti nekakšen zarodek večpartijskega sistema in se postaviti kot faktor, ki se bo s skupščino in drugi mi pogovarjal kot enak z enakim. Še več, gredo tudi dlje: zanikajo delavski razred kot najpomembnejši faktor in steber naše družbe. Delavski razred in njegova vloga sta po njihovem mnenju že preteklost. Menijo tudi, da bi morali nekakšni modrijani, nekakšni tehnokrati stopiti na čelo in poveljevati, vse drugo pa naj bi bila »brezbarvna« množica. Delavski razred naj zanje gara in naj se pokorava njihovi samovolji. Toda ali je to mogoče danes v naši državi, ali je res mogoče, da takšni ljudje nastopajo s takimi idejami in da mi vse to mirno opazujemo še naprej? Ali naj takšni ljudje vzgajajo naše otroke na univerzi in v šolah? Zanje tam ni prostora!«

V naslednjem obdobju pa je bilo v organizaciji zveze komunistov filozofske fakultete tri leta popolnoma mirno. Posamezne celice ZK niso imele sestankov tudi po leto in pol. Opozicijska skupina profesorjev je neposredno spodbujala majhno, toda »militantno« ekstremistično skupino študentov, ki je s svojimi neodgovornimi dejanji filozofski fakulteti povzročala veliko škode.

V tem času je ekstremistična skupina storila vse, da bi »uredila položaj« tudi na sami fakulteti. Na svojo črno listo je najprej uvrstila vse profesorje, ki niso soglašali z njo. To metodo so uporabili že veliko prej, pa tudi kasneje, po letu 1969, večji delež tega dela pa so opravili tudi »napredni študenti«.

Eden zadnjih primerov te vrste je pamflet, ki ga je podpisal fakultetni odbor zveze študentov. Ta sramotilni spis so raztrosili kot letak, zahteva pa, naj bi na fakulteti odpravili predmet »filozofija marksizma«. To so baje zahtevali zato, ker so menili, da se tega predmeta učijo že ob drugih predmetih, ki jih predavajo na fakulteti. Pravi vzrok pa je bil v tem, da so hoteli iz podriniti profesorja dr. Andrijo Stojkovića, ki se je zameril skupini filozofov — pravih marksistov, ker ni soglašal z njihovimi znanstvenimi stališči. Seveda je omenjeni pamflet samo del intrig in različnih oblik pritiska, s katerimi se je skupina spotikala ob vse tiste, ki so jr našprotovali, pa tudi ob vse tiste, ki se ji niso postavljali po robu, a se tudi niso dovolj glasno podpirali.

Tako so sčasoma s filozofske fakultete »očistili« vse komuniste zunaj predavateljskih vrst. Danes je filozofska fakulteta na beograjski univerzi edina, ki v celotnem nepredavateljskem osebju nima niti enega člana zveze komunistov. Zaradi nenehnega, resda malenkostnega, toda vsakodnevnega in različnega »mrcvarjenja« so nekateri odšli, novih pa ni so sprejemali, ker so na vsako prosto delovno mesto pripeljali zanesljive in obeta joče pristaše.

Tako so Ljiljano Jovrčić sprejeli v stalno delovno razmerje kot uslužbenko dekanata, v času, ko je bila v preiskavi, čeprav je znano da po veljavnih zakonskih določilih, ne more biti nihče, ki je v preiskavi, sprejet v stalno delovno razmerje.

Profesor Mihailo Marković je predsednik kadrovske komisije na fakulteti, Ljiljana Jovičić pa je žena bivšega študenta Branimira Miljanovića. Gotovo se še kdo spomni, da je bil Branimir eden izmed prvih »žrtvovanih za morčkov« svojih profesorjev Ta študent, ki so ga dobro nahujskali, je junija 1968 in kasneje navdušeno nastopal m deloval proti našemu družbenemu sistemu, pljuval nanj in ga večkrat žalil — vse dokler ga niso postavili pred sodišče. »Gospodarji« so potem zaposlili njegovo ženo, pa ne zato, ker bi skrbeli za samega Miljanovića, pač pa zato, da bi od tistih, ki so bili tej skupini zvesti leta 1968, obdržali katerega tu di na fakulteti zadnji »revolucionarne kontinuitete« z generacijo, ki prihaja.

Tako so »sprejeli« tudi Jelko Kljajić. Po prestani enoletni zaporni kazni, na katero je bila obsojena leta 1972 zato, ker je bila članica taine trockistične subverzivne organizacije in zaradi dejavnosti v tej organizaciji Takoj so jo zaposlili v fakultetni knjižnici.

Zaposlitev je bila najprej samo honorarna, da so »gospodarji« medtem pripravili vse potrebno za redno zaposlitev. Dejstvo, da sta ti dve »uslužbenki« še naprej v družbi sedanjih študentov in da pripadata najholj ekstremistični skupini, jasno priča da so se na tej fakulteti dogajale najrazličnejše uzurpacije, četudi je bilo treba grobo kršiti zakon.

Manipuliranje s študenti

Tako se je sčasoma, z vsemi sredstvi, oblikovala majhna, toda »militantna« agresivna skupina, poskrbeli pa so tudi za njeno pomladitev. saj so prejšnji študenti večinoma že končali študij Ta skupina danes na filozofski fakulteti lahko maltretira kogarkoli hoče To tudi počne pri tem pa večinoma iskreno verjame, da izpolnjuje najsvetlejšo dolžnost svojega življenja — spreminja in razvija ta gnili svet.

Ti mladi ljudje so prepričani, da so prav njihovi profesorji »zavest naše družbe« in da so ti filozofi ter »humanistična inteligenca, ki se zbira okoli njih« prava avantgarda in nosilka revolucije Kot mladi profesorji odhajajo na srednje šole, kjer poučujejo mladino. Tako vsak diplomirani študent te fakultete postane bolj ali manj politični del opozicijske skupine profesorjev na kakr srednji šoli, delavski univerzali v delovni organizaciji.

Posebni in glavni namen delovanja te skupine profesorjev pa je, da je ta skupina svoje politične pristaše vpeljala v univerzitetni pouk Počasi, toda sistematično so odstranili vse tiste, ki so jih znanstveno kritizirali in ki niso soglašali z njihovim »antitološkim marksizmom«, kot so ga imenovali. Opozoriti moramo na to, da so se ob strokovni kritiki v naši javnosti člani te skupine delali gluhe in neme, posebno po letu 1968, ker so se hoteli proglasiti za »prave« marksiste.

Čedalje bolj so se posluževali intelektualnega nasilja, .. »ki je v mednarodnih krogih povzročilo pravi terorizem z denunciranjem domačih marksistov kot oficialnih in neostalinističnih, v notranjih razpravah pa s histeričnim označevanjem takšnih marksistov kot ovaduhov ‚renegatov‘ in ‚ždanovcev. Sebe so postavili kot utelešenje zunajpartijske linije marksističnega mišljenja, katere ga glavne težnje so bile usmerjene k razdiranju delavske domovine . .« kot jih je ob neki priložnosti označil »Komunist«.

Izgnani s fakultete

Z raznimi konstrukcijami je skupina osmih profesorjev uspelo popolnoma »očistiti« predavateljsko osebje filozofske fakultete — odstranili so ljudi, ki niso hoteli sprejeti »znanosti« te skupine.

Vera Mujbegović, ki je zdaj doktorica zgodovinskih znanosti in ki je bila nekdaj znanstvena sodelavka inštituta za delavsko gibanje v Beogradu, je bila asistentka za zgodovino filozofije na katedri za filozofije beograjske filozofske fakultete. Ker ni sprejela tistega, kar se kot znanost vsiljevali »šefi«, je morala zapustiti fakulteto.

Aleksandar Todorović, ki je zdaj izredni profesor sociologije na naravoslovno-matematični fakulteti v Beogradu in dr. znanosti, je moral leta 1961 zapustiti filozofsko fakulteto, kjer je bil strokovni sodelavec — zato, ker ni soglašal z načeli skupine.

Krsto Kilibarda, ki je zdaj doktor znanosti in izredni profesor sociologije na kmetijski fakulteti v Beogradu, je moral iz istega vzroka zapustiti filozofsko fakulteto.

Jelena Džimić je bila profesorica srednje šole na filozofski fakulteti kjer b' verjetno tudi ostala, če ne bi nasprotovala Markovićevemu »marksizmu«. Zdaj je doktorica znanosti, zaposlena kot znanstvena sodelavka inštituta za kriminologijo v Beogradu.

Borivoje Samolovčev, zdaj redni profesor na skopski univerzi, doktor znanosti je bil docent na beograjski filozofski fakulteti. Celo na seji katedre za pedagogiko, ki tedaj še ni bila pod popolnim vplivom skupine, so mu priznali naslov izrednega profesorja. Ob preimenovanju za docenta pa ga je na seji sveta napadla skupina, s katero je ves čas polemiziral, ker ni hotel sprejeti njenih stališč.

Darinko Mitrović, docent-ko za pedagogiko, so odstranili ob drugem imenovanju za docentko, ker ni upoštevala predhodnega »opomina« Zdaj je izredna profesorica na sarajevski univerzi.

Dr. Tihomira Prodanovića so »mučili« leta in leta, če prav je bil izredni profesor za pedagogiko. Opozarjal je namreč na to, da je »namišljena znanost« osmerice prav zaprav navadna politična manipulacija Zaradi večletnega mučenja ni prišel do rednega imenovanje za izrednega profesorja in se je upokojil nepravično delovno dobo. čeprav mu je bilo šele 38 let Da ga ne bi upokojili z nepolno delovno dobo so posredovali nekateri člani sveta filozofske fakultete. ki jim je uspelo preprositi skupino in njen klan, da je »dosluženje« — toda ne s predavanjem — kot bivši znanstveni sodelavec še dve leti.

Doktorja Bogdana Šešića rednega profesorja filozofske fakultete so z večletnim »mučenjem« (ker mu niso mogli dokazati, da je nekvalificiran) pripeljali do tega, da je sam zapustil filozofsko fakulteto. Ko pa je bil izbran za rednega profesorja logike na filozofski fakulteti v Zadru, se je skupina »spomnila« da bi utegnil tam postati še bolj »nevaren«, in so ga tako poslali nazaj v Beograd ter »konfinirali« spet na svoji fakulteti To so storili zato, da bi ga »imeli na očeh in da ne bi mogel ničesar delati samostojno«. Da so bili pri tem zelo rigorozni pri ča tudi naslednji primer profesor Šešić je bil član komisije za zagovor doktorske teze Miloša Ilića Doktorand je bil pred zagovorom obveščen. da so mu pripadniki osmerice profesorjev zavrnili tezo že pri ustnem zagovoru. Zato je isto tezo prijavil tudi na ljubljanski univerzi Profesor Šešić je bil član tamkajšnje komisije Zato so ga zelo grobo napadli na partijskem sestanku kjer so ga posamezniki te skupine imenovali celo »brezzna čajnega človeka«. Na zahtevo te skupine je svet filozofske fakultete izglasoval sklep da nihče od profesorjev ne more biti član nikakršne komisije zunaj filozofske fakultete. če mu tega ne odobri svet filozofske fakultete.

Dr. Ilija Stanojčić je zdaj redni profesor fakultete političnih znanosti. »Antološki marksistje so preprečili izglasovanje referenta za njegovo imenovanje na mesto izrednega honorarnega profesorja filozofske fakultete, ker je javno kritiziral stališča osmerice. Ker ob ponovnem imenovanju osmerica tega ni mogla javno povedati, si je za vzrok izmislila to. da je Stanojčić že leta 1962 s filozofske fakultete odšel na inštitut za družbene znanosti.

Dr. Miloš Ilić, tisti, ki so mu delali še omenjene ovire, zato da ne bi mogel doktorirati, in ki je navzlic njihovemu preganjanju vseeno doktoriral na ljubljanski univerzi 1961 leta, ni bil izvoljen za asistenta za logiko zato ker je bila njegova protikandidatka Svetlana Knjazeva — ki je zvesta osmerici predavateljev Dr. Miloš Ilić je danes redni profesor sociologije na filološki fakulteti in dekan te fakultete.

Dr. Gligorije Zaječaranović profesor in rektor niške univerze, ki je hotel iz Novega Sada prestopiti na filozofsko fakulteto v Beogradu, ni mogel biti sprejet, ker mu je skupina že nalepila etiketo. da je »nezanesljiv«.

Prvoslavu Paliću so zavrnili — resda samo ustno — prijavo doktorata Skupina ga je z najbolj grobimi izrazi večkrat žalila na korčulski poletni šoli, zmerjala ga je s »policijskim in birokratskim agentom«, »prodano dušo«, za katero ni prostora na beograjski univerzi niti na drugih naših univerzah. Glavni Palićev greh je bil, da se je zaposlil v strokovnih službah predsedstva CK ZKJ in da je v svojem publicističnem delu nastopal proti stališčem, ki jih je zagovarjala skupina osmerice.

Pa tudi tisto povsem novo gonjo proti profesorju Andriji Stojkoviću je sprožila ta skupina samo zato, ker je na skupščini filozofov po letu 1973 predložil referat z naslovom »Materialistična dialektika – filozofska osnova jugoslovanske socialistične revolucije in izgradnje samoupravnega socializma«. Z dokazovanjem teze iz naslova je v svojem referatu spodbijal tezo »antropoloških marksistov«, da je edino in ravno »praksizem« »naš marksizem«. Ekstremistični študentje so prav tako zagnali gonjo proti Stojkoviću, in čeprav na koncu z vsem tem niso uspeli, ni težko ugotoviti, kako se je profesor tiste mesece počutil — samo zato, ker si je »drznil« javno povedati svoje mnenje.

Takšne so bile videti te akademske svoboščine v interpretaciji in pojmovanju »pravih« marksistov z beograjske filozofske fakultete: kdor ne dela po njihovih obrazcih bo zbrisan!

In res v dobrem desetletju je na podoben način in pod podobnimi pogoji odšlo s te fakultete veliko ljudi. Tu smo omenili samo nekatere. Njihov edini »greh« je bil vedno isti: misliti so drugače kot skupina »antropoloških marksistov« in so verjeli, da jim pravice do svobodnega izražanja mnenja ne more izpodbijati nihče, zlasti še ne ljudje, ki se sicer venomer sklicujejo prav na te pravice. Tej prevzetni nasilnosti skupini ni prišlo niti na misel, da bo nekoč morala, za svoje delo odgovarjati Zaradi občutka svoje moči in zavesti o pooblaščenem položaju v družbi je Svetozar Stojanović — kot odgovor na prizadevanje univerzitetnega komiteja, ki so ga spodbudila stališča druge konference ZKJ in 21. seje – poleti 1972 v »Praxisu« (št. 3—4) objavil svoj članek »Od postrevolucionarne diktature k socialistični demokraciji«.

Ta tekst dejansko pomeni sintezo »najbolj znanstvenih« stališč skupine predavateljev, za katere gre. Kritika, ki leti na »uradnike« in na »posvečeni vrh«, je intonirana tako, da postavlja pod vprašaj delo celotne zveze komunistov v obdobju pred recolucijo, med njo in po njej.

Nič od tega, ker je bilo napisano, sicer ne pomeni s stališča »znanstvene« dejavnosti te skupine nekaj posebno novega. Že leta 1967 je Mihailo Marković oznanil, da v celotnem razvoju ideje in prakse socializma v zadnjih 50 letih ne vidi nobene svetle točke. (Njegovo besedilo »Sodobni nihilizem in nove možnosti človeka«, »Filozofija« št. 2, leto 1967.) Stojanović je samo nadalje obdelal to »znanstveno« tezo.

VLADA MILETIĆ

(Konec prihodnjič)

НИН

— Kdaj boš vendar razumela bistvo uspešnejšega poslovanja Kalo imamo samo za knjigovodstvo!

OTO REISINGER, Vjesnik

Barake naprodaj

V Skopju bodo prodali 1515 barak nosilcem stanovanjske pravice - V ceni ne bo vračunana vrednost zemljišča

Družbena montažna stanovanja, kateri je največ v obmestnih naseljih Skopja, bo mogoče po sklepu skupščine Skopja odtujiti. To pomeni, da jih bo moč prodati nosilcem stanovanjske pravice, oziroma tistim, ki že žive v njih. Po odloku, ki so ga te dni sprejeli v izvršnem svetu mestne skupščine, v ceno stanovanj ne bodo vračunali vrednosti gradbenega zemljišča pod stavbami, prav tako tudi ne zemljišča, ki služi za uporabo stanovanja, pa tudi ne stroškov komunalnega urejanja mestnega zemljišča. Na ta način bodo v 24 mestnih naseljih Skopja prodali nosilcem stanovanjske pravice 1515 stanovanj.

Pri nakupu družbenih stanovanj, bodo po tem odloku morali nosilci stanovanjske pravic v 60. dneh plačati delež v višini 25 % vrednosti sklenjene pogodbe. Drugi del pa bo prispeval sklad za stanovanjsko komunalno gospodarjenje kot posojilo za 25 let in dveodstotnimi obrestmi.

Za tiste kupce pa, ki imajo družinski dohodek nižji kot 500 dinarjev na družinskega člana, pa bo delež pri nakupu manjši za 10 % vrednosti stanovanja. S tem hočejo olajšati nakup stanovanja tistim družinam, ki ima nizek osebni dohodek.

Največ teh stanovanj, namreč 550 bodo prodali v naseljih Dračevo. Njihova vrednost je odvisna od velikosti stavbe in se giblje od 8236 dinarjev za stanovanje z 15.2 kvadratnega metra do 36.080 dinarjev za stanovanje, ki je veliko 81.2 kvadratnega metra. Stanovanja v naseljih Vlae, Madžari Singelić ter Taftalidže pa bodo dražja. Tako bo stalo 75 kvadratnih metrov veliko stanovanje v naselju Vlae do 51.000 dinarjev

Montažna stanovanja bo moč prodati le nosilcem stanovanjske pravice. Poleg tega pa bodo dokončno vrednost stanovanj določili tedaj, ko bodo sklenili prodajno pogodbo.

T. M.

НОВА МАКЕДОНИЈА

Če se ne odzovete...

Kadar občana kam kličejo: na občino, na sodišče, ali v kakšno komunalno institucijo, tedaj mu pošljejo listek papirja, ki je opremljen z vsemi administrativnimi oznakami — uradnimi številkami in citati zakonskih členov, podpisi in štampiljkami. Spreminjale so se države in sistemi, menjavali so se naslovi ustanov in napisi na štampiljkah, ta košček papirja, ta zloglasna pozivnica pa je v glavnem ostala ista. Vedno je polna nekakšnih temačnih groženj in stroge »državne avtoritete«.

»Če se ne odzovete temu vabilu, boste prevzeli zakonsko odgovornost po zakonu . . .« tem in tem, člen ta in ta.

Če se ne odzovete . . .

Temu kratkemu grozečemu stavku sledi arzenal najrazličnejših groženj, od tožbe na sodišču, plačevanja kazni, »miličniške intervencije« pa vse do »očarljivega« opozorila, da vas čaka — zapor!

Človeku se zdi, da pozivnice pišejo mračni ljudje, ki nikomur ne verjamejo in za katere je ves svet ponarejen nesmisel. Kot kaže, ti mračni ljudje »mislijo«, da je svet kopica neposlušnih prikazni, ki so pripravljene vsakogar prevarati in ki se jih da spametovati ter navaditi na red in ureditev samo s slovarjem strogih opozoril, za katerimi stojijo najostrejša zakonska določila.

Ne glede na vse naše nemarnosti nikakor nočem verjeti, da je ta način v naši sedanji družbi potreben in nujen. Veliko je načinov (grožnje so v pozivnicah po mojem mnenju najmanj učinkovite), s katerimi bi nerazumne občane lahko spametovali. Tudi ni nikakršne potrebe po tem, da bi vse občane na enak, pogosto grob način opozarjali, naj izpolnijo svoje obveznosti.

Ali obrabljenega stavka, ki se končuje z grožnjo, res ne bi mogel spremeniti v lepo, vljudno frazo? Če že moramo omenjati zakon, potem ga omenjajmo vsaj takole:

»Opozoriti vas želimo na to, da se morate temu pozivu obvezno odzvati, da nam ne bo treba izvajati sankcij zakona . . .«

Saj vsa naša družbena prizadevanja govorijo v prid lepega in vljudnega vedenja do naših občanov, ali ne?

SIMO KLARIĆ,

OSLOBOĐENJE

SAMO stop PRINAŠA 9 TV PROGRAMOV
stop VAŠ TV VOZNI RED!

Utemeljeni obeti

Ob ustanovitvi kulturne skupnosti Ljubljane: »uporabniki« kot enakopravni udeleženci kulturnega snovanja

Ko se je sredi tedna konstituirala nova skupščina kulturne skupnosti Ljubljane, je bilo v zvezi z obravnavo predloga letošnjega programa KSL slišati dve značilni misli: najprej, da bi kulturna dejavnost bila potrebna ugodnejše finančne stimulacije, in zatem, da naj bi kulturna skupnost s svojo dejavnostjo prispevala resničnejši kulturni delež k podobi Ljubljane in Slovenije. To je bilo izrečeno, seveda, med besedami o osnovnih načelih in nalogah, ki da si jih more zadati delegatsko ustanovljena skupnost, sestavljena iz petih občinskih kulturnih skupnosti.

Obe zahtevi oziroma želji nista le od včeraj. Že začasna kulturna skupnost Ljubljane si je ves čas svojega obstoja prizadevala, da bi za kulturno dejavnost zagotovila zadovoljivo gmotno podlago, hkrati pa stremela za čim širšim kulturnim programom, ki bi mogel, vzpostavljajoč kontinuiteto z že obstoječim, zbuditi zanimanje in prispevati h kulturni omiki karseda velikega števila ljubljanskih in drugih občanov. Ni pa, razumljivo, neznano, da obe težnji dostikrat nista bili do kraja uresničeni: dolgotrajne obravnave finančnih vprašanj so neredko izčrpavale voljo do vsebinskega dela, tako da ne le zavoljo finančnih zagat, temveč tudi zavoljo drugih zavor kulturni program kdaj ni izžareval tiste vsebine, ki bi lahko oblikovala ljudi v tistem znanem kulturnem in človeškem smislu. Vse to nemara pomeni, da so bile na poti do tega cilja številne ovire, tudi objektivne narave, in da je potemtakem bilo treba, da se tako zapiše, premestiti pot, po kateri je mogoče hoditi za smotri. Nova kulturna skupnost že s svojo sestavo predstavlja nove objektivne okoliščine, znotraj katerih bodo odslej tekle besede o kulturni politiki in kulturnem programiranju, to pa pomeni, da je tudi pot, po kateri se bodo oblikovali kulturni programi, v marsičem drugje in drugačna od prejšnje, ne da bi pri tem že kajpak natančno vedeli, ali je povsem ravna in brez zapletenih ovinkov.

Predvsem je novost v tem, da skupščina KSL, torej najvišjega organ organizacije, ne sestavljajo več zgolj kulturni delavci, temveč tudi — v »zboru uporabnikov« — delegati iz TOZD in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti ter krajevnih skupnosti. Ker so v drugem sestavnem zboru skupščine — »zboru izvajalcev« — zbrani delegati kulturnih delavcev, bo delo KSL (skozi vsa njena telesa, se pravi, izvršilni odbor in odbore za posamezne dejavnosti) moglo poteka ti po načelu novega dogovarjanja med obema zboroma, dogovarjanje med »neposrednimi proizvajalci« in kulturnimi delavci, v tej zvezi pa bo šlo tudi za skupna iskanja in ustvarjalne poskuse v kulturnem programiranju.

Zaenkrat še ni znana sestava odborov, strokovnih komisij, ki bi jih v nasprotju z odbori sestavljali samo kulturniki in ki bi pripravljale osnovne kulturne načrte za nadaljnje obravnave — toda že zdaj je seveda na dlani, da bodo pri kulturni politiki v mestu prihajali do izraza — enakopravno in odločujoče — predlogi in interesi tistih, ki jih je doslej kultura združevala pod imenom »porabniki« njenih proizvodov in njene ponudbe. S tem pa, ko so neposredni udeleženci programskega kulturnega snovanja postali tudi »neposredni proizvajalci«, imajo seve le-ti možnost širšega kreativnega nastopa znotraj kulturnih dejavnosti, odpiranje te možnosti pa je bil eden izmed osrednjih ciljev, ki si ga je zastavil samoupravni model kulture.

Pričakovanje ob ustanovitvi nove KSL, ki ima več kot le mestni značaj, je potemtakem veliko in se lahko nanaša tudi na dve v začetku izraženi misli: da bo finančna stimulacija za kvalitetno delo ugodnejša in da bo kultura hkrati obogatila svojo vsebino.

JOŽE HORVAT

ISMAR MUJEZINOVIĆ: »RUMENI PIŠ«, olje, 1974, format originala: 180 krat 180 cm. Z razstave v ljubljanski Mali galeriji.

Vsebinske dileme

Ob samostojni slikarski razstavi sarajevskega gosta Ismarja Mujezinovića v Mali galeriji - »Odtujeno« slikanje

Ne vem, ali je ravno od kritikov in spremljevalcev Mujezinovićevega slikarstva tolikokrat zapisana in poudarjena sestavina ali vsebinska usmeritev v popularno tematiko odtujenosti predvsem zaslužna za pozornost, ki jo to slikarstvo uživa, in za priznanja, ki jih dobiva. Navsezadnje samo prikazovanje — pa naj bo še tako oseben način — različnih pojavov in stanj sodobnega človeškega odtujevanja še ni nujno aktivno umetniško dejanje, angažirano v pomenu, ki se približuje pomenu ustvarjalnega. Za tem je še nekaj in tisto nekaj niti ni tako skrito, čeprav je res, da počiva v občutljivem tkivu posameznih sestavin vsakega slikarskega organizma posebej in v celotni umetniški transpoziciji odzivanja na neko zaznavanje.

Ismar Mujezinović je eden redkih naših (in posebej bosenskih) slikarjev, ki so se posvetili figuralnemu slikarstvu in to v času, ko je skrajno subjektivno in pogosto abstraktno slikarstvo uživalo še vso pozornost in veljavo. Že ta usmeritev je kazala drugačno razmerje do vsebine in s tem skoraj terjala tudi drugačno vsebino. Velike figuralne skupine, deloma nakazanih, deloma izgotovljenih figur so nastajale in oblikovno transpozicijsko zorele skupaj z izpopolnjujočo se barvnostjo in s kompozicijskim znanjem v novoekspresionistične izpovedne celote. Zahteve medtem vznikle nove figuralike, novega realizma, fotorealizma, novega strip- in hiperrealizma oziroma naturalizma seveda niso mogle mimo tako občutljivega in dojemljivega umetnika, kot je Ismar Mujezinović, vendar jim ni sledil. Prvotno izoblikovani, v osebnem novem ekspresionizmu najustrezneje izraženi in slikarsko razbohoteni nazor je svoja temeljna izrazila obdržal. Nova vsebina — odtujevanje sodobnega človeka — se je torej lahko predvsem podredila. Spreminjala je malo oziroma manj bistveno: figuralika je ostala, množičnost tudi, kompozicija in barvnost sta se v že nakazanih skupkih samo prilagajali in bogatili.

Težko je ugotoviti, kaj nas pri današnjem Mujezinovićevem slikarstvu bolj šokira: veliki, kar ogromni formati, bogat, živahen, skoraj divji kolorit, na trenutke vulgarna ali lascivna tematika, suvereno komponiranje na nov, kadrirni ploskovno-prostorski način ali vse skupaj. Celote delujejo presunljivo, kot izjemen osebni napor z aktivnim odzivanjem premagati razorožujoča spoznanja o stanju v izseku neke družbe in nekega časa. V tem naporu je slikar številne pridobitve in odkritja novejše upodabljajoče umetnosti podredil celostni osebni viziji in jih zlil v dinamično harmonične organizme, katerih temeljni urejenosti se podreja celo sicer šokantnost sestavin.

Razlag, v čem je aktivnost njegovega odzivanja ali doprinos k razreševanju (seveda umetniškem) nakazanih stanj in dilem, je seveda možnih precej. Toda za prvinski umetnostni, estetski učinek Mujezinovićevih ogromnih in srednjih kompozicij gre zahvala prav gotovo velikemu znanju in oblikovalni moči, s katero oblikuje, preureja, postavlja, prilagaja, transponira tako prostor, figuro, množico, barvo. Navidezna vehemenca in bogastvo oblikovalnih prvin sta sprejemljiva in učinkujeta prav zaradi vselej opaznega strogega reda, katerega ne poruši še tako dinamična težnja po notranjem izrazu ali po zunanji razgibanosti. Kvalitete, ki za zdaj zagotovo vsaj utemeljujejo sporočilo in estetsko transpozicijo, so, upajmo, porok poznejših, morda že skorajšnjih jasneje določenih in izoblikovanih angažiranih nakazovanj umetniških razrešitev ugotovljenih vsebinskih dilem.

JANEZ MESESNEL

Odkrivanje vzhoda

Vtisi o januarskem filmskem sporedu RTV Ljubljana: pestrost zvrsti, zlasti ob sredah, bi lahko bila večja

Filmskemu sporedu so na televiziji določili nove termine. Znajti se je morala televizija in njeni gledalci tudi. Januarski spored je omogočil medsebojno prilagajanje: ob nespremenjenem elitnem jedru filmov tedna, ki se vrstijo vsako sredo, lahko računamo na sobotni zabavni obrok, na nedeljsko popularno nadaljevanko (dobrodošel intermezzo med »Vidocqom« in napovedanim angleškim znanstveno fantastičnim »Vesoljem 1999« so bili nekateri filmi), ob petkovih večerih nas čaka programska loterija, saj je raven oziroma zahtevnost filmov zelo spremenljiva.

Televizija je postala najmočnejši filmski posrednik, saj gledalci lahko v tem pogledu ljubljanski spored dopolnijo z zagrebško in včasih beograjsko (še pestrejšo) ponudbo. Skorajda ni večera, ki ga ne bi bilo mogoče preživeti v »domačem kinematografu«. Ali se televizija svojega dosega, vplivnosti zaveda? Po pregledu filmov, ki nam jih je januarja posredovala Ljubljana, bi lahko odgovorili pritrdilno — z nekaj pomisleki.

Veljajo sporedu, ki ga sicer pozdravljamo z največjim veseljem, izboru filmov tedna. Kar navajeni smo si že vzeti čas zanje, najbrž tudi širšega kroga gledalcev ne preplaši več napoved, da bo predstavljeni film dosežek vzhodnoevropske kinematografije (ki sicer žalostno prazni filmske dvorane).

Januarja so bili filmi tedna žanrsko precej monotoni. Od štirih možnosti so tri najpolnili znanstveno fantastični filmi. Res so bili različnih zvrsti in tehnik, res se je en film raztegnil v dve nadaljevanji. Vendarle bi bilo mogoče poskrbeti tudi za večjo pestrost zvrsti. Sicer nobenemu od predvajanih filmov ne moremo nič očitati. »Divji planet« nas je s fantastike polno risbo povedel v že znani svet znanstvenih, nravnih, ekoloških in nazadnje tudi filozofskih domišljijskih špekulacij.

»Solaris« je obljubljal postati dogodek prvega razreda. Izkazalo pa se je, da je dimenzija TV zaslona, zlasti črno belega (in nanj mora računati televizijsko programiranja vsaj še nekaj prihodnjih let), za dela takšnega kova preskromna.

»Solaris« gledalca televizije ni absorbiral, ni ga zapeljal v svoj filmsko sugestivni vizualni svet prispodob, domnev in razglabljanj. Ker je izpadla vizualna razsežnost, je film Andreja Tarkovskega izzvenel v skorajda suhoparen traktat in ni vplival vizionarno, kot kompleksna prispodoba. Na sočna in tenkočutno zarisana tla sodobnega sveta je januarske filme tedna postavila šele zadnja sreda s češkoslovaško miniaturo »Zaljubljena v letena«. Če upoštevamo, da so tudi pri »Divjem planetu« vplivno sodelovali češkoslovaški filmski risarji, lahko rečemo, da je januarski »filmski vrh« potekel v znamenju vzhodnoevropske kinematografije. Dobra, spodbudna protiutež kinematografskemu sporedu!

In naprej: veseli smo bili igralske briljance Katharine Hepburnove in Spencerja Tracyja v sicer bulvarsko ubranem »Adamovem rebru« in tudi neposrednega soočanja s strahotami pacifiških front v »Golih in mrtvih«. »Pismo trem ženam« in »Iskalca« sta prišla iz zelo solidne ameriške konfekcije. Spored je, najbrž v splošno ugajanje, dopolnila stara angleška »Sedma tenčica«. Ko je »Vidocqu« pošla proizvodna sapa, smo gledali dobrega sovjetskega »Robinzona« in lepo zastavljeno, a žal ne čisto jasno izveljano češkoslovaško »Povest o srebrni jelki«.

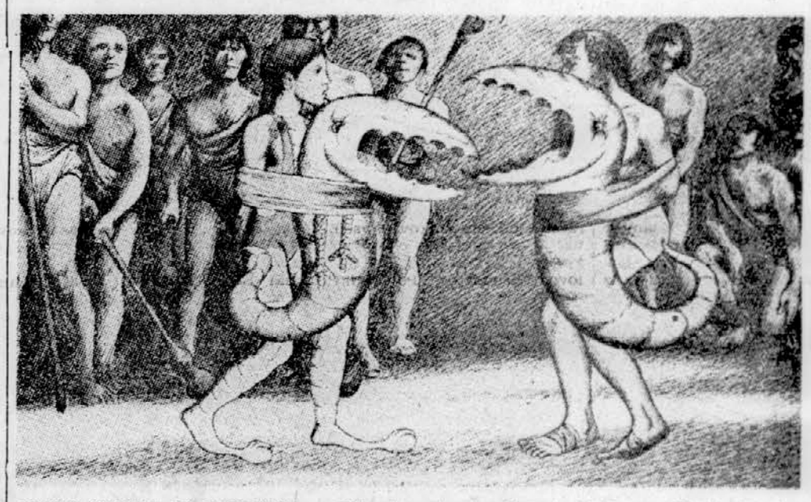
Imenitno, brez kakršnekoli parade in poudarjenega »sporočanja« so se iztekle sovjetske »Sence izginjajo opoldne«, ki tako po režijskem oblikovanju kot po igralskih dosežkih sodijo med najboljše, kar naša televizija najde na tujem. »Alice v čudežni deželi« je ob slavni literarni predlogi poleg Milene Vukotić (odlično preodrasle za naslovno junakinjo) demonstrirala več elektronske tehnike kakor poezije.

TV filmske ponudbe je bilo v januarju vsekakor dovolj in pravilno je segala od poljudnosti do zahtevnejših del. Ponovimo še enkrat, da je bilo posebno dobrodošlo programsko iskanje v vzhodnoevropskih kinematografijah, ki so nam sicer tako malo znane.

STANKA GODNIČ

Turnerjeva razstava v Sovjetski zvezi

LONDON — Predstavnik britanskega sveta za kulturo je sporočil, da bodo konec tega leta priredili v Sovjetski zvezi dve razstavi znanega angleškega slikarja J. M. W. Turnerja, za katerega menijo, da je s svojimi deli utrl pot slavnim francoskim impresionistom. V leningrajskem Ermitažu in moskovskem muzeju »Puškin« bodo od oktobra do konca decembra razstavili kakih 40 olj in 450 akvarelov tega izvirnega umetnika.

NAGRAJENEC IZ CANNESA — Filmska risanka Reneja Lalouxa »Divji planet« je prišla med naše televizijske »filme tedna« s posebno nagrado mednarodnega festivala v Cannesu.

Alžirska razstava v Beogradu

BEOGRAD — Prva letošnja večja manifestacija v okviru programa kulturno-prosvetnega sodelovanja Jugoslavije in Alžirije bo razstava alžirske umetnosti, ki bo od 14. do 28. februarja v etnografskem muzeju v Beogradu. Umetnost te dežele bo na tej razstavi vsestransko zastopana, začenši z ljudsko umetnostjo preko miniatur do sodobnega slikarstva. Predmeti, izdelani iz bakra, nakit, orožje, preproge in vezenine, ljudske noše, umetniško mizarstvo in glasbeni instrumenti bodo pričarali ustvarjalni duh in smisel za lepoto alžirskih ljudskih umetnikov.

Organizatorji so odbrali tudi okrog 20 miniatur najbolj znanega mojstra alžirske miniature tega stoletja — Mohameda Racima in učencev njegove šole. Gre za nekdanjega profesorja nacionalne akademije likovnih umetnosti, ki je v tridesetih letih tega stoletja prejel največjo nagrado za umetnost v svoji deželi ter razstavljal v Londonu, v Parizu, na Dunaju, v Varšavi, Stockholmu, Oslu in številnih drugih mestih, vključno tudi tista v arabskem svetu.

Kakih petnajst slik bo predstavlja o sodobno alžirsko slikarstvo in njegove zastopnike, avtorje, ki jih navdihuje tradicija arabske, prav tako pa tudi tiste umetnike, ki ob lokalnem koloritu težijo tudi k sodobnemu izrazu. To bo nedvomno zanimiva priložnost, da se naša javnost podrobneje seznani z različnimi težnjami sodobnega alžirskega slikarstva, katerega predstavniki, zlasti mladi, kažejo smisel za raziskave in se trudijo zajeti specifično realnost svoje domovine. Na razstavi bodo zastopana dela Benabura, Bajeja, Isiakhena, Jelesa, Bouzida in Faresa.

Kubanska umetnost

HAVANA — Nad 700 mladih muzikantov, bodočih baletnih umetnikov, slikarjev in kiparjev polni prostore nacionalne umetniške šole v Havani. To so fantje in dekleta iz vseh krajev Kube, ki so uspešno položili sprejemne izpite za posamezne umetniške vaje. Šola je odprta že od zmage revolucije v poslopju nekdanjega aristokratskega kluba in ima sijajno opremljene glasbene učilnice, baletni studio in umetniške delavnice. Poučujejo znani kubanski umetniki. Po besedah direktorja šole Maria Rodriguesa umetniška šola v Havani ni edina. Kuba ima 56 umetniških slikarskih šol, ki jih obiskuje 5000 učencev. V teh šolah si ne pridobijo samo strokovne, temveč tudi splošno izobrazbo.

Čakajoč na izide

Akcijski programi osnovnih organizacij ZK na ljubljanski univerzi so naperjeni proti zasebniškim pojmovanjem

Pomemben, odločujoč dejavnik v procesu uresničevanja reforme vzgojno - izobraževalnega procesa v našem visokem šolstvu so vsekakor (poleg vseh drugih znanih činiteljev tudi družbeno - politične organizacije, ki delujejo znotraj njega; oziroma, pravilneje, aktivnost in ustvarjalnost članstva, ki ga te organizacije zaobjemajo. Vodilno vlogo ima tukaj seveda ZK, oziroma osnovne organizacije ZK na posameznih fakultetah in visokih šolah ter raziskovalnih inštitutih.

Ta vodilna vloga je seveda odvisna od tega, koliko konkretni in k bistvu naravnani so akcijski načrti teh organizacij in predvsem, kako te načrte uresničujejo, kako se na podlagi njihovega učinkovanja spreminja konkretna praksa. Tako sklepanje nam dopušča zadnja seja univerzitetne konference ZKS v Ljubljani, ki je dobršen del časa in svojih miselnih moči posvetila akcijskim programom osnovnih organizacij ZKS v posamičnih univerzitetnih okoljih. Ti načrti za akcijo seveda odsevajo napredne težnje. Če bi jih in ko jih bomo (tak optimizem je nujnost) spremenili v materialne premike, potem bi se, razumljivo, spremenili mnogi bistveni globinski odnosi v visokem šolstvu, tako na področju »produciranja« najboljših kadrov, kot tudi na področju delitve dohodkov in osebnih dohodkov, skratka na področju materialnega zaledja posameznih fakultet in inštitutov.

Ob taki, vsekakor neke vrste hvali pa moramo sporočiti, da v ugledne univerzitetnem političnem forumu ni bilo dosti slišati, v kolikšni meri so se napredni elementi akcijskih programov uresničili v stvarnosti. Pri tem mislimo zlasti na stabilizacijska poglavja, ki jim akcijski načrti podeljujejo mnogo prostora.

Tako nam preostane ošinti s pogledom zgolj nekaj naprednih navedb v programih, ne da bi mogli, kot povedano, tako rekoč statistično ugotavljati rezultate akcij ZK v posameznih okoljih, vsaj na stabilizacijskem področju.

Potemtakem, OO ZKS so v programu svojega delovanja zapisale boj za zmanjšanje osipa in učinkovitost študija, se pravi za kratkost in kvaliteto študija. Te zapovedi pa sicer mnogokrat stopajo v ospredje (zdaj gre le še počakati na rezultate). Enako velja za zahteve po racionalnosti raziskovalnega dela in usmeritvi tega dela k reševanju nalog, ki konkretno zadevajo stabilizacijo.

Posebno pozornost pa velja posvetiti tistim akcijskim usmeritvam ZK na univerzi, ki so naperjene proti zasebniškim odnosom in ravnanju in ki želijo vzpostaviti kolektivna, družbena razmerja tudi v vseh delih delitve in pridobivanja dohodka. Naj v tem prostoru samo bežno omenimo v akcijskih programih zelo jasno in nedvoumno zapisane zahteve, po katerih je treba dohodek, ki ga delavci v TOZD v visokem šolstvu ustvarijo z nepedagoškim delom (vzemimo, svetovanje organizacijam v gospodarstvu, izvedeniška mnenja, ali drugi posebni posli, opravljeni posamično, vendar podprti z imenom kolektivne ustanove, kjer dela njihov izvajalec - posameznik ter dostikrat opravljeni z delovnimi sredstvi te ustanove — fakultete) šteti za skupen dohodek temeljne organizacije združenega dela v visokem šolstvu. Ta dohodek je potem treba primerno deliti. O navedenih pomembnih vprašanjih, ki bodo morda ali celo verjetno rodila ne samo pritrdilne, ampak tudi negativne odzive, bo kazalo še posebej spregovoriti.

PRIMOŽ ZAGAR

Jubilej Leninove biblioteke

MOSKVA — V februarju bo minilo pol stoletja, odkar so ustanovili državno biblioteko ZSSR V. I. Lenina. Leta 1925 so javno biblioteko muzeja Rumjanceva pretvorili v Leninovo biblioteko. To je predstavljalo začetek ustvarjanja vsenacionalnega knjižnega centra v državi. V Leninovi biblioteki čuvajo zelo redke izdaje, od prve v Rusiji tiskane knjige »Apostola« iz leta 1564 do knjig Giordana Bruna, ki so izšle še za življenja italijanskega humanista, in do knjig iz Napoleonove zbirke. Bralec lahko izbira med 27 milijoni zvezkov, kolikor jih hranijo v državni biblioteki. Knjižnica dobi vsako leto 900.000 novih izdaj, od tega 200.000 tujih. V trezorju je tudi prvi tiskani dokument sovjetske oblasti, ki je objavil zmago oktobrske revolucije. Ob jubileju bo prirejena posebna razstava tega izrednega knjižnega bogastva.

Miloščina za shakespearovce

Eno izmed najbolj slavnih gledališč na svetu — Kraljevsko Shakespearovo gledališče — je na beraški palici. Zob inflacije in skopost tistih, ki režejo britansko nacionalno pogačo, sta se zažrla tudi v to britansko gledališče, ki letos praznuje stoletnico obstoja — rojstni dan pri prazni mizi.

Zaradi mršave blagajne so se člani te gledališke družbe odločili, da zaprosijo ves svet za vbogajme. Umetniški direktor družbe, Trevor Nunn, je v ta namen pred dnevi pozval svetovno javnost naj finančno podpre gledališče, to pa bo v zahvalo izvedlo predstavo »Dvanajste noči« v vseh svetovnih metropolah. V tem letu bi morali angleški »shakespearovci« zbrati vsaj milijon funtov (40 milijonov novih dinarjev), če bi hoteli izvesti predvideni program in stratfordsko gledališče opremiti z nujno potrebnim ogrevalnim in ventilacijskim sistemom.

Kraljevska Shakespearova družba RSC ima dve gledališči: Shakespearov spomiski teater v dramatikovem rojstnem mestu Stratfordu na reki Avon ter londonski »Aldwych Theatre«. V Stratfordu uprizarjajo izključno Shakespearova dela, ki jih potem »preselijo« še v London — v gledališče Aldwych, ki poleg teh del predvaja tudi druga klasična in sodobna dramska dela. Prav temu drugemu, londonskemu domu družbe RSC pa grozi pogin. Nekateri predstavniki oblasti, ki gledališču režejo kruh, so namreč prišli na dan s predlogom, po katerem naj bi spričo finančnih težav družbe RSC gledališče Aldwych enostavno zaprli in omejili delo RSC le na Stratford. Temu predlogu, ki še nima konkretnega epiloga, so se člani gledališke družbe najodločneje uprli, direktor Nunn pa je celo zagrozil z odstopom. Vprašanje, ali bo treba vrata tega gledališča zapreti ali ne, pa še kljub temu vedno visi v zraku.

Shakespearovo gledališko družbo delno financira britanski umetniški svet. »Ta podpora pa je zaradi naraščajoče inflacije (v britanskem primeru gre za 20-odstotno stopnjo inflacijske rasti) seveda sedaj premalenkostna, saj jo odmerjajo po merilih, ki so veljala pred leti. Vse ostale vire dohodkov — približno štiri petine celotnega proračuna RSC — pa si morajo gledališčniki izboriti sami z izkupičkom od predstav v Britaniji in z gostovanj v tujini. Družbo RSC lani ni prizadela samo inflacija, ampak tudi velik upad turizma, kar je še posebej prizadelo gledališče v Stratfordu, ki je bilo v poprejšnjih letih vedno »turistična Meka« za ameriške turiste (v ta namen so v Stratfordu celo zgradili »mini-Hiltona«). V lanski sezoni pa je ta ameriški turistični priliv upadel za 30 odstotkov.

Poleg poziva prebivalstvu vseh celin, naj pomaga shakespearovskim gledališčnikom, se je družba tudi odločila, da bo morala letos hočeš nočeš zreducirati svoj program. Tako bo stratfordsko gledališče v letošnji sezoni postavilo na oder vsak mesec le po eno premiero. Shakespearovih del, medtem ko je v finančno plodnejših letih omogočilo tudi po več premier v enem mesecu. Tako bodo februarja v Stratfordu prikazali le »Vesele žene Windsorske«, ker se gledališče sedaj počuti nekako tako kot Shakespeare sam nekoč pred stoletji, ko je sredi najhujših finančnih težav hotel ravno s to igro in s svojimi starimi prijubljenimi komiki napolniti blagajno svojega gledališča. Sicer pa ima spominsko gledališče v načrtu, da v letošnjem letu sploh predstavi ves Falstaffov ciklus, poleg tega pa tudi serijo Shakespearovih zgodovinskih dram, začenši s Henrikom V.

Gledališče Aldwych, katerega usoda visi na zelo tanki nitki, se bo moralo zaradi finančne krize odpovedati dosedanjim pestrim menjavam (vsak večer druga igra), v februarju pa se bo moralo zadovoljiti le s »pogreto« »Dvanajsto noč jo«, ki jo bodo preselili iz Stratforda, marca pa z »Macbethom«, ki smo ga tudi že videli novembra lani v Stratfordu. Tem predstavam bo aprila sledila tradicionalna svetovna gledališka sezona, junij in julij bosta posvečena reprizi Stoppardovih »Travestij«, gledališče pa se bo šele avgusta pohvalilo z novo izvedbo — »Hedda Gabler« z Glendo Jackson v glavni vlogi. Ta igra naj bi tudi nametala nekaj drobiža v prazno blagajno, predvsem z gostovanji v Avstraliji, Kanadi in ZDA.

Lastnik pivovarne v Stratfordu, Charles Edward Flower, ki je leta 1875 ustanovil Shakespearovo gledališko družbo in ji odstopil kos svoje parcele za postavitev gledališča ter prvi prispeval tisoč funtov — tedaj je bilo to veliko — se ob žalostni usodi sedanjih shakespearjancev nedvomno obrača v grobu.

MITJA MERŠOL

Okence v svet

POGLED NA PLATNO

Eksotika, ljubezen itd.

»TRADER HORN« bi kaj lahko poslovenili v »Trgovec HORN«, saj je poklic osrednjega junaka tega ameriškega barvnega filma trgovanje in je zanj vsekakor zanimivejše, kot so vojaško politične spletke, ki so segle s front prve svetovne vojne tudi na afriški kontinent. Le-ta je s svojo slikovitostjo in etnografskimi zanimivostmi prizorišče dogajanja, ne tako dobro izrabljeno, kot je bilo v vrsti safarijskih filmov ali drugih v okolico Ekvatorja postavljenih pripovedi. Zgodba našega filma je častitljivo stara, v njej se prepleta malce pohlepa z veliko pustolovščinami, v katerih se kalijo ljubezenske vezi. Zaljubljenca, v našem primeru trgovec Horn in zaročenka njegovega prijatelja, seveda edina preživita vse nevarnosti, povezane z iskanjem rudnika platine in potovanjem z enega konca Afrike na drugega. Srečen konec pa takšni filmi že morajo imeti, čeprav je zanj očitno zelo težko tako poiskati dober naplet, kot ga je pred mnogimi leti našla dobra stara »Afriška kraljica«.

In ko smo že pri tem filmu s klasično igralsko zasedbo (Katharine Hepburn, Humphrey Bogart), lahko ugotovimo, da mu zasedba in dosežki v »Trgovcu Hornu« nikakor niso kos. Slednje velja zlasti za glavnega junaka, za možatega Roda Taylora, ki nam ponuja poučno primerjavo: njegova igralska sredstva v tem pustolovsko akcijskem filmu niso niti za trohico drugačna od onih, s katerimi nastopa v naših »Partizanih«. Povsod je enako hraber, enako preudaren, izkušen in po potrebi ganjen, nežen, pretresen itd.

Skratka, naš filmski spored razpolaga po zaslugi uvoznika Makedonija film z eno slikanico več.

Še enkrat o odtujenosti

Odtujenost, njeni vzroki in posledica že kar naprej vabijo filmske oblikovalce k različnemi tega značilnega bremena današnjega poeinca in družbe. Film »PLAČILNI DAN« (po scenariju Dona Carpenterja in v režiji Daryla Duka so ga posneli v ZDA leta 1973) pravzaprav ni analitični film. Slika le stanje tik pred katastrofo, ki je v takšni ali drugačni obliki ni več mogoče preprečiti in v tem pogledu je filmski naslov simboličnega pomena.

Filmsko okolje je svet potujočih glasbenih skupin in podeželskih zvezdnikov, ki bi se radi dokopali do vrha resda s trdim delom, toda s tako trdoglavo in zagrizeno ambicioznostjo, da so izgubili sleherni čut za duhovne vrednote, pa tudi za najbolj splošne norme medsebojnih odnosov. Njihovo življenje je vsebinsko skromna imitacija velikega zvezdništva, privzemanje menažerskih navad, hlastanje za priznanjem, denarjem in užitkom, prenaprezanje sleherne vrste, za silo poštačeno in za trenutke premagano z ogromno količino poživil. Njihova odtujenost prerašča iz asocialnosti v amoralnost, v brutalno obračunavanje z ljudmi, ki bi jim utegnili prekrižati vzpon na naslednjo stopničko.

Filmska pripoved vodi junaka po utečeni, poznani poti, ki se vzpenja bree večjih presenečenj za gledalca, vsaj malo razgledanega po novejši ameriški kinematografiji. Pa tudi brez prave zares prepričljive sugestivnosti, ki jo doseže le na redke trenutke. Iz etične umazanije — za njeno značilnost si film izbira seksualno uživaštvo — se junakov odnos do soljudi stopnjuje v popoln razkol z okoljem in z družino, iz njegovega grobega egoizma se porodi nehoten umor. Vrnitev ni več možna, ostane samo še skrajna osamljenost, ki jo prispodablja smrt.

STANKA GODNIČ

II. memorial Metoda Badjure

Marca se bodo srečali in pregledali svoje delo filmski amaterji

I. marca letos bo v Klubu poslancev drugo srečanje amaterskih filmskih ustvarjalcev s širokega območja Ljubljane. I. memorial je bil leta 1973, udeležilo se ga je čez 30 avtorjev. Memorial Metoda Badjure naj bi bil vsakoletni pregled filmske ustvarjalnosti otrok, mladine in odraslih, njegov organizator pa je Filmsko-vzgojni odbor pri Zvezi kulturno prosvetnih organizacijah mesta Ljubljane.

Namen memoriala je zbrati amaterske filmske ustvarjalce Ljubljane ter jim omogočiti javno projekcijo filmov in razgovor, ob tem pa jim tudi podeliti nagrade, ki naj jih moralno in materialno stimulirajo za to vrsto amaterske dejavnosti. Memorial je tudi uvedel posebno kategorijo družinskega filma, ki je enakopravno zastopan med ostalimi žanri. Ravno družinski film se je na prvem srečanju pokazal kot zelo močan in tudi zanimiv.

Prireditev bosta sestavljala dva programa. Prvi del bo predstavljala informativna projekcija, drugi pa program izbranih filmov, ki bodo kandidirali za nagrade. Filmi bodo uvrščeni v tri kategorije: filmi avtorjev pod 15. letom starosti, filmi mladincev (starostna skupina od 15. do 19. leta) ni filmi starejših avtorjev. Po projekciji bo tudi razgovor s člani selekcijske komisije, z avtorji in gledalci.

Rok za oddajo filmov je 15. februar, vse informacije pa amaterji dobijo na ZKPO Ljubljana, Krekov trg 2, Ljubljana, telefon 312-900. Prijavnice pa lahko dobe tudi v trgovinah Fotomateriala.

A. B.

Obiski so in niso

V Makedoniji so slišali več slovenskih reproduktivnih glasbenih umetnikov, delež ustvarjalcev pa je manjši

Ob pregledovanju podatkov o tem, koliko slovenskih glasbenikov je bilo lani na obisku v Makedoniji, se moramo vsaj bežno spomniti obeh kulturnih misij iz leta 1973. Kulturni delavci Makedonije in Slovenije so namreč na izmenjalnih obiskih v Ljubljani in Skopju, med drugim poudarili, kako pomembni so medsebojni stiki, ki so zlasti mogoči na glasbenem področju. Omenjali so glasbene festivale, ki so uveljavljeni tudi zunaj prireditvenih središč, to so ljubljanski festival. Ohridsko poletje in majske operne prireditve v Skopju ter koncertni salon »19,19«, ki se je v Skopju močno uveljavil. Ali smo v Makedoniji zadovoljni s številom glasbenih obiskov iz Slovenije? Najbrž manj kot s kvaliteto izvedb.

Med prvimi je lani v salonu »19,19« gostoval trio Lorenz, o katerih je kritika pisala samo najboljše. Na majskih opernih prireditvah so gostovali pod dirigentskim vodstvom Milivoja Šurbka operni solisti, ki so poželi uspehe z opero Seviljski brivec. Največ odobravanja je občinstvo namenilo Ladku Korošcu, Juriju reji, Sonji Hočevar, Ivanu Sancinu in Marcelu Ostaševskemu. Mladi operni umetniki iz Slovenije so nastopili tudi v okviru prireditve »obetajoči pevci«.

Uvodna operna predstava v sezoni 1974/75 je bil Verdijev »Trubadur«, v katerem je v vlogi Azucene nastopila ljubljanska solistka makedonskega rodu Milka Eftimova.

Od Slovenske glasbene ustvarjalnosti, s katero se tudi seznanja makedonski koncertni in radijski poslušalec, slišimo malo: na sporedih so bile samo skladbe Lebiča, Srebotnjaka, Matičiča in Petrića.

Glasbeni stiki v minulem letu še niso bili, kakršnih si želimo. Toda če so reproduktivci pogostnejši obiskovalci, ne bi bilo prav, če ne bi med njimi omenili vrste domačih umetnikov, ki so glasbo študirali prav v Ljubljani. To so komorni duo Tatjana Bajželj Šopova in Nikola Atanasov, violinski duo Biljana Gavrilska—Božidar Bratoev, dirigent Tomislav Šopov, violinistka Ratka Dimitrova in skladatelj Sotir Golabovski.

Za konec velja omeniti še eno posebnost: ob zaključku proslav za 30-letnico Makedonske filharmonije je pod taktirko dirigenta Lovra Matačića nastopila tudi izredna pianistka Dubravka Tomšič-Srebotnjakova.

JELICA TODORČEVSKA

»Pekarna« v Beogradu

MEDREPUBLIŠKO GLEDALIŠKO SODELOVANJE — Gledališče Pekarna bo v nedeljo in ponedeljek gostovalo v znanem beograjskem gledališču Atelje 212, organizatorju Bitefa, z dvema predstavama: z R. Seligovo »Ali naj te z listjem posujem?«, prizor na sliki, ki je lani sodelovala na jugoslovanskem festivalu malih in eksperimentalnih odrov v Sarajevu, in z M. Kovačevo »Tako, tako«, katere premiera je bila v začetku te sezone. Gledališče Pekarna v Ljubljani zaradi finančnih težav ne more nastopati, pa tudi vabilu Ateljeja 212 se ne bi moglo odzvati, če ne bi gostovanja finančno omogočila republiška kulturna skupnost. Atelje 212 bo gostovanje vrnil konec februarja ali v začetku marca, prav tako z dvema predstavama: z »Malvino« M. Kovača in »Damo s kamelijami« A. Dumasa sina.

Prek 200 novih naslovov

Iz pogovora o letošnjih založniških načrtih v Mladinski knjigi: nikakršnih olajšav za založništvo, četudi mu je priznan »poseben družbeni pomen«

Zanimalo nas je — kakor zmerom v tem letnem času, s kakšnimi načrti in razpoloženji stopajo v novo leto ljudje po slovenskih založniških hišah. Načrti — tako v globalnih kot povsem konkretnih razsežnostih, od splošne uredniške politike v posamezni založbi do pisateljskih imen novih in naslovov, ki jih bomo letos jemali v roke. Razpoloženja — ta so nas zanimala zategadelj, ker so slovenske založbe, pač po nareku nuje, vse bolj tesno ujete v ozek prostor med logiko gospodarskega računa in zahtevnostjo svojega kulturnega dela, med pritisk (zmerom preskromnega) dinarja in potreb, kakor jih postavlja prednje »neposredna produkcija« pisateljev ... Tako so založniki, hočejo, nočejo, kot kulturniki zmerom bolj tudi »gospodarstveniki«, saj si morajo vedno več denarja, če že ne čisto vsega, za svoje kulturne »naloge« prislužiti sami. V razgovoru z glavnimi uredniki slovenskih založb bomo torej poskušali odkriti odgovor na obe, kot kaže, zdaj poglavitni vprašanji kakšni so načrti in kakšna bo mogla letos biti njihova izvedba? In na drugi strani: kakšno je razpoloženje, kot ga povzročajo duhovne potrebe in dane materialne možnosti ali, denimo, (ne)skladje med njimi?

Odgovori iz Mladinske knjige

Naključje je, če smo se najprej pogovarjali z glavnim urednikom ljubljanske Mladinske knjige Borutom Ingoličem, očitno pa ni slučaj, če je beseda že spočetka nanesla na denar. Mladinski knjigi je sicer v minulem letu uspelo pokriti nekaj tistih obsežnih izgub, ki jih je podedovala iz preteklosti, vseh seveda ne, to bo trajalo ... Sodelavci ne občutijo več nelikvidnosti, in letos bodo v založbi tudi občutneje revalorizirali avtorske honorarje. S tem v zvezi velja poudariti, da predstavljajo na MK honorarji sploh samo 10 odstotkov proizvodne vrednosti knjige, medtem ko jih poberejo tiskarne celih 80, ki jih mora založba plačati v 90 dneh. Seveda ni nobenega dvoma, da knjige v tem istem času ni mogoče razprodati. Celo za dobro idoče izdaje se ta čas v najboljšem primeru raztegne na leto in več dni. Krediti so — večjidel kratkoročni — izredno dragi, z 12 odstotnimi obrestmi, pa še težko jih je dobiti. To je seveda še posebej neugodno za založbo, ki izdaja v pretežni večini mladinske knjige, ki bi morale biti — vsaj nekatere med njimi — tako rekoč stalno na zalogi, zraven pa tudi cenene ... Založba je pač gospodarska organizacija, resda s »posebnim družbenim pomenom«, vendar je slednji zgolj deklariran. Knjiga je na tržišču v docela enakem položaju kot — na primer — čevelj. Finančnih olajšav ni nobenih: knjiga ubira do bralca natanko take poti, kot si jih do potrošnika iščejo drugi, bolj in manj koristni in uporabni izdelki.

Subvencija kulturne skupnosti? Ta pomeni bore malo, lahko bi skoraj rekli da nič, zgolj krpanje je, nobena celovita rešitev, pravi Borut Ingolič. In to bi tudi ne pomenilo nič tragičnega, če bi kdo načrtneje in predvsem intenzivneje in še zlasti sistematično razvijal tiste »službe«, ki knjigo spremljajo med bralce. Na priliko, knjižnične odkupe, nakupe po šolah, širše populariziranje ali propagiranje knjige. Razvita knjižnična mreža ima pač izjemen, neposreden učinek na naklade, in s tem, kajpada, na ceno, prav tako razvito in sistematično opozarjanje na knjigo, zlasti v tako imenovanih množičnih medijih, zlasti televiziji. Za letos bo Mladinska knjiga prejela od republiške kulturne skupnosti vsega 900.000 dinarjev — namenjenih ob eni družboslovni knjigi — zgolj njeni »osnovni dejavnosti«, se pravi, tistemu, kar bo založnica izdala za mlado publiko. To pa je v 14 zbirkah 50 do 60 naslovov! Kulturno skupnost je založba — ne glede na programske potrebe — zaprosila za dosti večjo vsoto, za okrog 3 milijone ... Občutno zmanjšanje je diktiralo, kot zmerom, pomanjkanje denarja. Bili pa so lani, v ilustracijo, kar 4 milijoni, ki jih je založnica sama prelila v tako imenovane interne subvencije!

Polovica domačih knjig

Seveda so vse to reči, ki ne zadevajo zgolj Mladinske knjige. Posebej za to založbo pa je značilno, da kljub denarnim težavam in skromni tako imenovani družbeni pomoči, letošnjega programa — sestavljenega, kajpada, že lani, ko nespodbuden izid subvencioniranja na KSS še ni bil jasen — ne nameravajo krčiti. S smotrnim delom lani, tudi z nekaterimi tudi gospodarsko več kot uspešnimi izdajami (omenimo zbirko knjig »Sodobna ženska« in poljudnoznanstveno delo »Narava, neznana znanka«) bo založnici uspelo ohraniti predvideno raven in načrtnovan obseg dela. Vsega ima Mladinska knjiga v letošnjem načrtu 224 naslovov, od tega — kar velja posebej poudariti — več kot polovico takih, ki so jih napisali domači avtorji, 132! (To brez ponatisov.)

Za knjižni program, namenjen mlademu in doraščajočemu bralstvu, je po besedah glavnega urednika značilna velika širina: tako v »žanrskem« razponu, ki sega od pravljice do partizanske zgodbe, od fantazijskih do realističnih spisov in slikanic, tako tudi v izboru avtorjev, saj se ob že znanih, domačih in tujih, preskušenih, tako rekoč klasičnih pisateljskih imenih pojavljajo marsikatera nova, komaj prihajajoča, kar velja v enaki meri za likovne sodelavce. Tako bomo iz tega kompleksa letos dobili — med drugimi — v raznih zbirkah berila Frana Milčinskega in Jožeta Smita, Franceta Bevka in Leopolda Suhodolčana, Miroslava Košute in Anice Černejeve, Ele Peroci in Otona Župančiča in Saše Vegri, Dragotina Ketteja in Daneta Zajca, Kajetana Koviča, Svetlane Makarovič, Toneta Pavčka, Franceta Forstnerića, Mimi Malenškove, Jane Milčinski, Kristine Brenkove, Pavleta Zidarja, Saša Vuge ... Posebej je potrebno omeniti, da začenja Mladinska knjiga letos z izdajami poljudnoznanstvene slikanice, in to prva v Jugoslaviji, med zbirkami pa naglasimo zlasti »Zlato ptico«, ki je doslej že v skoraj 100 knjigah objavila klasična dela iz svetovne in domače mladinske književnosti ter izbore ljudskih pripovedi različnih narodov. Tu bodo letos izšle — med drugimi deli — na primer indijanske pravljice. Omenimo še izdajo izbranega mladinskega dela Josipa Ribičića in Jacka Londona, nadaljevanje »Moje knjižnice«, vključene v tekmovanje za bralne značke ...

Iz množice naslovov tistih knjig, ki jih založba izdaja, naj rečemo, za odraslo občinstvo, je tu zanimiva serija 21 antropoloških knjig »Ljudstva sveta«, nadaljevanje mladinske enciklopedije »Mladi vedež« in zbirk »Zlata knjiga«, »Kondorja« (zlasti z grafično modernizirano izdajo Trubarjeve »Slovenske cerkvene ordninge« in makedonske ljudske poezije). V zbirki »Levstikov hram« bosta izšla tudi Bulgakova »Bela garda« in Crnjanskega »Roman o Londonu«, v »Liriki« Seferis, Dante, Ujević, Machado, Rozewicz, Burns. Omenimo začetek nove zbirke »Beseda sodobnih jugoslovanskih pisateljev«, ki bo nadaljevala slovensko »Našo besedo«, družboslovno literaturo, razdeljeno v več zbirk ... In seveda še mnogo drugega.

Navedimo za konec tudi izvirne literarne novitete: pesniške zbirke Lojzeta Krakarja, Sama Simčiča, Teodorja Lorenčiča in Nevina Birse, romane Pavla Zidarja, Rudija Šelige in Vlada Habjana, monografijo o Prešernu Borisa Paternuja, esejistične knjige Matjaža Kmecla, (»Od pridige do kriminalke«) in Evgena Lovšina (»Rod in mladost Otona Župančiča«) pa še Lavrinovo »Panoramo ruske literature«, »Boj za Leninovo dediščino« Marjana Britovška in »Zgodovino znanosti« Franceta Jermana in »Etiko« Vojana Rusa ...

In še to, da bo Mladinska knjiga prihodnji mesec razgrnila pred javnostjo in njenimi institucijami načrt velike izvirne slovenske enciklopedije, obsežnega dela, prvega svoje vrste na Slovenskem. O njem bomo podrobneje pisali takrat.

ANDREJ INKRET

Objava v Moskvi

BEOGRAD — V zadnji številki sovjetskega časopisa »Innostranaja literatura« je objavljen izbor 12 pesmi književnice Mire Alečković. Uredniki časopisa so izbrali med drugim pesmi »Bosonoga«, »Beograjska balada« »Uporniško pokopališče« in druge. Ugledni sovjetski književni časopis je tako zabeležil 35-letnico ustvarjalnosti ugledne jugoslovanske pesnice. V rubriki »Pisatelji te številke«, v kateri časopis predstavlja bralcem književnike, katerih dela objavlja, priobčuje »Innostranaja literatura« tudi članek o življenju in delu Mire Alečković.

Plodna dejavnost

Galerija beograjskega Doma JLA se lahko pohvali z velikim številom razstav, ki jih je nekaj tudi zunaj centra

Pri širjenju likovne umetnosti, ohranjevanju revolucionarnih tradicij s posredovanjem umetnosti, pri zbiranju ustvarjalcev iz vse Jugoslavije ima pomembno vlogo galerija Doma JLA, katere dejavnost iz leta v leto zbuja vse večjo pozornost in zanimanje javnosti. O njeni plodni dejavnosti govorijo podatki, da je v lanskem letu organizirala in priredila 33 razstav, od tega 18 zunaj sedeža galerije, to je v drugih krajih države, in eno v inozemstvu. Razstave v Beogradu je videlo nad 145.000 ljudi, tiste po garnizijah pa več kot pol milijona obiskovalcev, kar je nedvomno izjemen rezultat in uspeh.

Za temi številkami je kajpak spet velikanski napor, delo in trud, da se uresniči zares bogat in zanimiv program in da se javnosti omogoči pogled v ustvarjalnost naših najpomembnejših umetnikov. Zlasti so pomembna gostovanja galerije z deli iz njene izjemno bogate in edinstvene zbirke »NOB v delih likovnih umetnikov Jugoslavije«, »NOB v delih jugoslovanskih grafikov« in »JLA v delih vojakov likovnih umetnikov«.

Samo v Beogradu so v salonu galerije prikazali skoraj tisoč del 289 avtorjev, med katerimi so bili na samostojnih razstavah zastopani naši znani umetniki France Slana, Aleksander Prijić, Mirko Kujačić, Tivadar Vanjek, Tahir Emra. Pozornost sta pritegnili tudi dve samostojni razstavi umetnikov, ki ju ni več med živimi, Pive Karamatijevića in beograjskega kiparja ter prvega umetniškega vodje Doma JLA v Beogradu Vladeta Petrića. Pomembno dejanje je bilo tudi gostovanje galerije Doma JLA v Havani na Kubi, pripravljeno v sodelovanju z zveznim zavodom za mednarodno znanstveno, prosvetno-kulturno in tehnično sodelovaje.

Galerija načrtuje tudi v letošnjem letu več samostojnih razstav del umetnikov iz vseh naših republik in pokrajin, kar je sicer njena stalna delovna usmeritev. Po veliki Hegedušićevi razstavi je v načrtu samostojna razstava Nadežde Vitorović, ene od umetnic, ki je izšla iz likovne skupine Doma JLA. Svoja dela bo v galeriji razstavila kiparka Angelina Gatalica, slikarja Vojo Stanić in Zlatko Prica, kipar Jovan Kratohvil, skupina mlajših likovnih ustvarjalcev Slovenije in drugi umetniki. Ob tem bodo pripravili tudi tradicionalne skupinske razstave, kot npr. razstave »Svet, ki v njem živimo«. »Vojaki likovni umetniki« in »Likovna skupina Doma JLA«, ki danes vključuje skoraj 90 članov. Nadaljujoč že ustaljeno tradicijo, da se 4. julija, ob dnevu borca in dnevu vstaje pripravi razstava nekemu umetniku borcu, se je galerija letos odločila za znano umetnico kiparko Vido Jocić. Avtorica del »Apel« in »Auschwitz« in drugih skulptur, ki pretresljivo pričujejo o trpljenju v nacističnih taboriščih smrti, se bo Vida Jocić prvič predstavila izključno kot portretistka.

Za razstave iz zbirke galerije je tudi letos veliko zanimanje v domovih JLA zunaj Beograda, npr. v Sarajevu, Vukovaru in Sisku, kjer bi želeli imeti posebne likovne prireditve ob 30-letnici osvoboditve teh mest.

(TANJUG)

Brez nepreudarne naglice

Na Hrvaškem so zoper formalno ustanovitev samoupravih interesnih skupnosti kulture — Široko s tujino — Krklečevo mnenje — Filharmonični »da«?

OD NAŠEGA ZAGREBŠKEGA DOPISNIKA

Na Hrvaškem spoznavajo, da z glavo skozi zid le ne gre oziroma da bi lahko formirali samoupravne interesne skupnosti kulture do 28. februarja, kakor to terja zakon, le formalno. Večina meni, da je potrebno ustanovitev teh skupnosti skrbno pripraviti, kar pa bo uresničljivo do junija. No, zadnjo besedo o tem bo seveda imel sabor. Značilno je, da so v večjem številu občin (Zagreb, Osijek, Karlovac, Split, Korčula, Šibenik itd.) že izdelali osnutke samo upravnih sporazumov. Računajo, da jih bodo marsikje podpisali že pred predvidenim rokom, medtem ko jim ponekod to ne bo šlo ravno lahko od rok. Posebno težavno bo v hrvaški metropoli, ki ima dvanajst občin, kjer so pisani interesi, koncentrirane kulturne ustanove in različna stremljenja ter zahteve. No, do junija bo vendarle več časa za uskladitev mnenj.

Po drugi strani pa v republiki razpravljajo o sodelovanju s tujino. Republiška komisija za kulturne zveze s tujino se je že izrekla, da Hrvaško zanima predvsem sodelovanje s sosednimi državami in tistimi, s katerimi je naša kultura tradicionalno povezana (ZSSR, ČSSR, Poljska itd.), pa tudi z državami v razvoju. Hrvaška se nadalje posebej zanima za kulturnoprosvetno dejavnost med zdomci, sodelovanje s pripadniki hrvaške narodnosti v sosednih državah in v ČSSR ter še za nekatere druge stvari.

Na Hrvaškem bodo letos proslavili 100-letnico rojstva velikega književnika in revolucionarja Vladimira Nazora. Zamišljeno je, da bodo v družinski hiši Nazorjevih v Bobovištu na otoku Braču uredili muzej, v Postirah, Nazorjevem rojstnem kraju pa bodo 30. maja odkrili njegov spomenik. Okvirni program proslave nadalje predvideva, da bo na Braču simpozij o življenju in delu Vladimira Nazora, začeli pa bo do tudi z Nazorjevimi književnimi večeri. Ob tej priložnosti se bodo v Bobovištu vsako leto sešli najbolj znani književniki iz vse države.

Dovolj formalnosti

Bistveni namen Zveze književnikov Jugoslavije bi moral biti v prihodnje reševanje skupnih problemov jugoslovanskih pisateljev, pri tem pa bi morala konstantno izkazovati svojo socialistično solidarnost. To je menda predsednik Zveze književnikov Jugoslavije Gustav Krklec na dubrovniškem sestanku delegacij republiških in pokrajinskih pisateljskih združenj. Dejal je, da je skrajni čas, da se jugoslovanski književniki prenehajo ukvarjati s formalnostmi, pač pa se morajo lotiti bistvenih stvari in problemov. Krklec je tudi izjavil, da vsa javnost podpira zvezo v pripravah za kongres.

In še razveseljivo sporočilo, da je zagrebška založnica »Školska knjiga« pred kratkim začela izdajati — v »poduk« učencem srednjih šol, pa drugim — zbirko »Dobra knjiga«, v kateri bo izšlo (ali pa je že) 48 del klasikov domače in tuje literature. Vanjo sta uvrščena med drugimi tudi Cankar ter antologija slovenske poezije v izboru Cirila Zlobca.

Na likovnem področju ni kaj prida novega. No, morebiti vsaj to, da so se kritiki ob razstavi Dalibora Martinisa v zagrebški galeriji sodobne umetnosti vprašali, kdo pravzaprav vleče koga za nos. Martinis je namreč predstavil 77 pravih tramvajskih kart, na katere je (lani) dopisal nekaj besed itd. — to pa je tudi vse.

Bolj pametno je zato, da »stopimo« do znanega hrvaškega slikarja prof. Krste Hegedušića, ustanovitelja hlebinske slikarske šole. Hegedušić je namreč v predgovoru za reprezentativni katalog naše naivne umetnosti (iz zbirke Gerharda Ledića), ki je izšel ob graški razstavi, med drugim zapisal, da se naivnosti ne da naučiti. Pravi, da je pol čara naivnega slikarstva v neznanju, in pribija, da lahko mirne duše postavimo šopek umetnih rož na grob naše naive, če jo bodo vodili le dinar in dolar, pa nekateri »strokovnjaki« in »teoretiki«.

Gledališču transfuzijo

Z glasbenega področja samo to, da je bilo spet nekaj imenitnih koncertov, kar velja predvsem za nastop moskovskega državnega simfoničnega orkestra. Dirigent je bila Veronika Dudarova, sicer pa je bil to, kakor piše tukajšnja kritika, pravi ognjemet za ušesa, pa tudi za — oči.

Med solisti na koncertu simfoničnega orkestra RTV Zagreb (dirigent J. Daniel), ki je predstavil Dvorakov »Requiem«, sta bila Eva Novšak — Houška in Mitja Gregorač, ki se je izkazal, kakor je zapisal »Vjesnikov« kritik, kot imeniten koncertni umetnik.

Sicer pa se v Zagrebu — recimo pianist Vladimir Krpan — pritožujejo nad dejstvom, ki je sicer že dalj časa znano. Krpan pravi, da glasbenemu življenju v mestu kljub novi dvorani, precej številnemu občinstvu ter uspehom in dosežkom posameznikov ne cveto rože. Vzroke kaže iskati predvsem v pasivnem odnosu družbe do glasbe in glasbenikov, pa tudi v objektivnih in subjektivnih (materialnih) okoliščinah. Oglaša se prav tako stalni član Teatra ITD Rade Šerbedžija, ki izjavlja, da je našemu gledališkemu življenju potrebna sveža kri. Takole pravi: poglejmo na primer »Hrvatsko narodno kazalište« v Zagrebu. Ima čudovito poslopje, dvorano z najsodobnejšimi napravami, izredno akustiko, velik oder. To je gledališče z najboljšimi igralci v državi, pa vendar ni tudi naše najboljše gledališče. Nad tem se moramo zamisliti, opozarja Šerbedžija in pristavlja, da potrebujemo dobra domača besedila, ki pa jih je malo.

MARJAN KUNEJ

Rubinsteinovih 88 let

NEV YORK — Veliki pianist Arthur Rubinstein je proslavil 88. rojstni dan z obljubo, da bo za svojo stoletnico posnel stoto gramofonsko ploščo. Na skromni proslavi v prostorih gramofonske družbe RCA je Rubinstein izjavil, da je bila prva kompozicija, ki jo je posnel na gramofonsko ploščo, hkrati njemu najdražja skladba — Chopinova Barcarola. Prav dobro se spominja dni, ko je gramofonske plošče snemal Enrico Caruso. V tem času, toži Rubinstein, je bila tehnika snemanja tako primitivna, da je »klavir zvenel kot bendžo«. Ko so ga vprašali, kdo je bil njegov največji učitelj, je pianist priznal, da se je največ naučil ko je poslušal svoje gramofonske plošče in ugotovil napake v svoji igri.

Med darili za rojstni dan Arthurja Rubinsteina je bilo tudi dragoceno pismo iz leta 1868, ki ga je Brahms poslal svojemu založniku. Proslavo so povzdignili tudi s slovesno podelitvijo nagrade japonske akademije za najboljšo ploščo klasične glasbe, posneto v letu 1974. Na tej plošči je Arthur Rubinstein posnel Brahmsove kompozicije skupaj z violinistom Henrykom Szeryngom in violončelistom Pierrom Fournierom. V začetku februarja bo veliki pianist nastopil z newyorškim filharmoničnim orkestrom. Ves dohodek s tega koncerta pa je namenjen skladu za pomoč upokojenim simfoničnim glasbenikom.

GRADITELJI
POPUST PODALJŠAN
DO 28. II. 1975
inles
nudi
za vse vrste oken in balkonskih vrat
7-10%
v vseh trgovinah z gradbenim materialom
in v naših prodajnih skladiščih v
RIBNICI, BEOGRADU, ČUPRIJI, JURDANIH,
NIŠU, SLAVONSKEM BRODU, IN VINKOVCIH

TRIDESET MILIJONOV ZA VARSTVO OKOLJA

Zadrega ob mrtvi reki

Delavci dveh ilirskobistriških tovarn si ob velikih stroških močno prizadevajo, da bi Reko očistili in oživili - Gradnja potrebnih čistilnih naprav

ILIRSKA BISTRICA, 30. jan. — Onesnažena notranjska Reka je že dolgo trn v peti marsikomu: turističnim delavcem zaradi zapuščenih Škocjanskih jam, ljudem, ki živijo v dolini te reke zaradi neznosnega smradu in strupene vode, Tržačanom zato, ker pijejo zastrupljeno vodo, ribičem, ker so ostali brez ribolova, še najbolj pa dvema bistriškima tovarnama, Lesno kemični industriji Lesonit in Tovarni organskih kislin, ki zastrupljata to kraško reko, ker neprestano poslušata očitke, da ničesar ne storijo za zgraditev čistilnih naprav, ki bi Lesonit veljale približno 10, TOK pa 20 milijonov dinarjev.

To je precej denarja, ki ga ni lahko dobiti. Zato je zahteva, ki jo precej pogosto slišijo, da naj ti dve tovarni prenehata s tako proizvodnjo, ki onesnažuje vodo, prav gotovo preuranjena, saj to pomeni, da bi ju morali enostavno zapreti. Tega pa verjetno ni mogoče storiti, saj pomeni Lesonitov dohodek več kot polovico vsega dohodka v bistriški občini, dva tisoč ton citronske kisline, ki vsako leto priteče iz Tovarne organskih kislin, pa da marsikateremu Brkincu danes precej debelejši kos kruha kot nekdaj.

Reka je edina večja reka, ki teče na Krasu, bolje rečeno od vznožja Snežnika do Škocjanskih jam, kjer ponikne. Še pred dobrimi desetimi leti je bila ta reka popolnoma zdrava, polna rib in rakov, menda so v njej ulovili celo jegulje. Potem pa so jo polagoma začele zastrupljevati industrijske odplake. Pred šestimi leti je bilo v vodi pod obema bistriškima tovarnama že sedemkrat več strupenih snovi, kot so jih takrat dopuščali jugoslovanski predpisi. Leta 1971 so v Reko spustili dnevno kar 5500 kubičnih metrov odpadnih voda, ki poberejo ves kisik v reki, tako da danes v njej ne živi prav nobeno živo bitje več, razen najtrdovratnejših rečnih trav in alg.

Katastrofalni pogin

Prvi katastrofalni pogin rib so v tej reki zabeležili že pred osmimi leti, malo kasneje pa so se notranjske Reke oziroma Škocjanskih jam začeli izogibati tudi turisti, ki so pred leti tu pustili marsikateri dinar, pa tudi devize. Škode, ki jo tako povzroča strupena notranjska Reka, skorajda ni mogoče oceniti. To pa še ni vse. Tudi Italijani, ki pri Devinu, kjer Reka priteče zopet na dan kot Timav, črpajo vodo za tržaški vodovod, vse glasneje zahtevajo, naj vendarle nekaj storimo, da ne bodo zajemali zastrupljene vode.

Strupi iz Lesonita

V Kemični lesni industriji Lesonit onesnažujejo vodo pri proizvodnji vlaknenk (tako imenujejo lesonit), ko s pomočjo pare zmleta lesena vlakna mehčajo. Pri tem se v vodi raztopi precej snovi, ki odtečejo, ko vlakna ostanejo na situ, in prav te snovi začnejo v vodi oksidirati. V njej porabijo ves kisik in vodo poleg tega še zastrupijo. Pri tem so pri toni izdelanih vlaknenk »proizvedli« tudi 50 do 60 kubičnih metrov odpadnih vod, kar pomeni, da so vsak dan onesnažili skoraj pet tisoč kubikov vode. Tako do leta 1969, ko so proizvodnjo rekonstruirali, in začeli umazano vodo vračati v proizvodnjo. Vseeno pa je nastalo pri proizvodnji ene tone plošč od 7 do 10 kubičnih metrov goste, umazane in strupene vode, ki so jo morali spustiti v Reko. Lesonitov razvojni inštitut je iskal nadaljnje možnosti za zmanjšanje količine teh strupenih snovi v odpadni vodi.

V zadnjih treh letih so v Lesonitovem razvojnem inštitutu izdelali projekt za zmanjšanje količine odpadnih vod, pri tem pa so se zgledovali pri Švedih, ki so dosedaj izdelali najboljše čistilne naprave za tovarne vlaknenk.

Posedalnik je naročen

Načrt predvideva, da bodo del umazane vode ohladili v bazenih in jo nato vrnili v proizvodnjo, del pa jo bodo čistili v velikem posedalniku, kjer bodo izločili lesena vlakna in koloide, pa tudi nekatere druge raztopljene snovi. Tako očiščeno vodo bodo porabili tam, kjer sedaj rabijo čisto rečno vodo. Kljub temu pa bo pri izdelavi tone vlaknenih plošč še vedno ostalo približno dva kubična metra umazane vode.

To so načrti, ki jih bodo kmalu uresničili, če se ne bo zataknilo pri denarju. Za zgraditev tega sistema rabijo namreč 10 milijonov dinarjev, ki pa jih sam Lesonit ne premore. Delavci Lesonita so se že odločili, da bodo za zgraditev teh čistilnih naprav prispevali 4 milijone dinarjev. To je največ, kolikor lahko Lesonit da, upajo pa, da jim bodo na pomoč priskočili tudi drugi. Kljub vsemu v tej lesno kemični tovarni predvidevajo, da bo ta čistilni sistem zgrajen že letos, saj so posedalnik že naročili v Avstriji, te dni pa gradijo bazene za ohlajevanje.

Med onesnaževanjem in gospodarnostjo

Toda nihče ne ve, kdaj bodo lahko očistili tudi tista dva kubika umazanije, ki bo še odtekala v notranjsko Reko. Takih čistilnih naprav, ki bi očistile tudi to vodo, tudi v svetu še ne poznajo. To vodo bi lahko očistili s pomočjo oglja ali pa na biološki način, toda to je tako drago, da se potem proizvodnja vlaknenk ne bi več splačala.

Zato v Lesonitu že resno razmišljajo, da bi te plošče začeli proizvajati na suh način, pri katerem okolja ne onesnažujejo. To pa je precej draga rešitev, saj bi za uvedbo takega proizvodnega postopka rabili kar 200 milijonov dinarjev.

Načrti v tovarni kislin

Tudi v Tovarni organskih kislin si po svoje prizadevajo, da bi onesnažili čimmanj vode. Prvi rezultati so že vidni, saj so s filtriranjem odpadnih vod pri predelavi vinskih droži precej zmanjšali količino odpadnih vod, pa tudi v obratu citronske kisline so že začeli iz vode izločati micelij, ki ga nato prešajo in prodajajo kot krmilo. Podobno je tudi pri predelavi melase, kjer so z izboljšanjem tehnološkega postopka zmanjšali umazanijo v odpadni vodi. Vse to so naredili v zadnjih dveh letih, toda kljub vsemu vsak dan še spustijo v notranjsko Reko 220 tisoč litrov zelo umazane in strupene vode.

Z vakuumskim uparevanjem bi lahko tudi to vodo očistili. Ta postopek je v svetu sicer že dolgo znan, toda šele pred nedavnim so ga toliko izpopolnili, da se tako čiščenje splača. Vodo po tem postopku namreč uparijo in nato paro kondenzirajo, ostanek pa lahko uporabijo kot krmilo za živino, ali pa ga sežigajo. Toda ta naprava ni poceni, saj bodo vsa dela veljala kar nekaj več kot 20 milijonov dinarjev. Tovarna bo že letos dala 4 milijone, ostalo pa bodo zbrali s posojili. Kdaj bo ta čistilni sistem začel delovati, še ni povsem gotovo.

Pomoč iz treh jezer

Ob vsem tem pa je gotovo, da tudi potem notranjska Reka ne bo povsem čista, posebno ne poleti, ko je pretok vode najmanjši. Zato bodo na rečici Molji, ki se steka v Reko, zgradili troje akumulacijskih jezer, iz katerih bodo v sušnih obdobjih spuščali vodo v reko in tako povečali pretok. Tako se voda ne bo zaustavljala, hitrejši pretok pa bo omogočil tudi hitrejše čiščenje vode. Prvo akumulacijsko jezero so že začeli graditi, pri tem pa največ pomagajo vodne skupnosti, pa tudi bistriška podjetja.

Vse kaže, da bodo počasi mrtvo notranjsko Reko le začeli »oživljati«. Vsi dosedanji ukrepi so le malo pomagali, saj je reka v večini svojega toka še vedno povsem mrtva, stanje se je malo izboljšalo le v Škocjanskih jamah, kjer ekologi reko že uvrščajo v predzadnjo skupino na lestvici umazanosti.

JOŽE PETROVČIČ

PREDPUST OKROGLIH UST

„Laufarija"

Na Cerkljanskem se pojavljajo pustne maske — Poganski običaji

Sredi januarja so se v Cerknem pojavile prve pustne maske. Znamenita »laufarija« je stekla, da bi se ohranili staroslovanski poganski običaji. Sekcija turističnega društva bo letos obnovila tudi kapucinarski ples, ki bi nekaj let nazaj skoro že zamrl.

Cerkljanski pustni običaji so edinstveni v Sloveniji in se ponavljajo skozi dolga stoletja. Le obdobje med obema vojnama, ko je na Slovenskem Primorskem vladal italijanski fašizem, je prepredlo domačinom vzdrževati to etnografsko zanimivost. S pomočjo etnografskega muzeja v Ljubljani so potem pustne običaje obnovili leta 1956. Potrebno je bilo veliko truda, saj je spomin na stare čase obledel, potrebni rekviziti pa so bili med obema vojnama poškodovani ali uničeni. No, po ustnem izročilu in kopiranju nekaterih še vedno ohranjenih starih mask, ki jih sedaj hrani ljubljanski etnografski muzej, postaja cerkljanska laufarija spet vsako leto bolj pristna, zanimanje zanjo doma in v tujini pa daje organizatorjem vzpodbudo za čim večjo doslednost, ki ne dopušča izkrivljenega prikazovanja »lauf«, katerih vsaka ima svojo značilnost.

Po starodavnem, morda kdaj dogovorjenem sporazumu, da ne bi bile kršene »laufarske« pravice in ne prizadet ugled cerkve, so se prve pustne šeme pojavile nekako v sredini januarja. Da bi jih ne prehitel sneg, pa so se mladeniči pričeli na prireditev pripravljati že pred Novim letom. Prva skrb je bilo nabiranje mahu, ki so ga potem sušili po skednjih. Z mahom so oblekli pusta, ki je osrednja osebnost cerkljanske laufarije. Pust predstavlja zimo, nepravilnosti in krivice vsakdanjega življenja. Za sešitje pustove obleke potrebujejo mnogo domačega sukanca, ki ga naberejo po hišah. To pa je tudi edini dar, ki ga »laufarji prejemajo, razen skromne pogostitve, če na željo svatov obiščejo kakšno ženitovanje.

Poleg pusta so najpomembnejše maske še »TA TERJAST«, katerega »laufa« ima grozljiv videz in vzbuja strah, pa »TA STAR«, ki na koncu Pusta pobije, in »TA STARA«, ki v pustnem sprevodu hodi z brezovo metlo in cesto pometa, »BRŠLJANAST« in »MARJETICA«, ki predstavljata bližajočo se pomlad, »TA HRASTAV«, simbol bolezni, »TA LAPARJEV«, predsednik cerkljanskih obrtnikov, »TA PJAN« in »TA PJANA«, ki predstavljata zlo alkoholizma in revščine, »TA SMREKAST«, Pustov brat, pa »GOSPOD« in »GOSPA«, predstavnika nekdanje trške gospode in številne druge, zanimive maske. Vse maske so izdelane iz lipovega lesa.

V pripravah na veliko pustno prireditev, ki bo letos v Cerknem na pustno nedeljo, se mladi možje in fantje zbirajo v majhni hišici ob robu vasi, Sneguljčici imenovani. Vsak dan pozno v noč šivajo pustno obleko in pripravljajo ostale potrebne rekvizite.

TONE JANSA

PUSTNO VESELJE — Obraz pod masko ali maska na obrazu, trenutek sprostitve.

DOMISLICE OB VRZELIH V PRESKRBI

Kar nihče ne dela

Iz traktorskih delov skovani nagrobniki iz sladkorne tovarne — Kazni za prekupčevalce z modnimi proizvodi

OD NAŠEGA MOSKOVSKEGA DOPISNIKA

MOSKVA, jan. — To, da tekstilno podjetje izdeluje strešno opeko, farmacevtska tovarna pa se ukvarja s turizmom, se dogaja tudi pri nas in nihče ne dviguje zavoljo tega prahu. A da sladkorna tovarna izdeluje nagrobne spomenike in ograje, je vendarle nekaj nevsakdanjega. Ko se je to zgodilo v ukrajinskem mestu Hotin, se je razpisal osrednji sovjetski tisk. Pri tem ni pozabil omeniti stare resnice: »Česar nihče ne dela, vendarle nekdo dela.«

Kaže, da je na hotinskem področju obstajala živa želja ljudi, da čim lepše in mogočneje počastijo spomin rajnkih. In ker ni bilo nikogar, ki bi tem željam ustregel, sta zavihala rokave direktor Zarožanske sladkorne tovarne Lazarenko in glavni inženir Cimoh. Če tovarna zmore sladkati živim ljudem čaj s sladkorjem v prahu ali kockah, zakaj ne bi še sladila pokoja umrlim z lepimi spomeniki in lično oblikovanimi kovinskimi ograjami?

Kipci državljana J. K.

Tako je tovarna v dveh letih naročila 14 ton kovinskih cevi, ki da jih potrebuje za lastno proizvodnjo, delavec tovarne Galičanski pa jih je za 500 din mesečno varil, okraševal in koval v ograje za grobove. Stekla je serijska proizvodnja. V tovarniški livarski delavnici so hkrati odlivali majhne kipe, ki naj bi predstavljali (podobnost je bila namreč bolj šepajoča) baje leta 33 našega štetja umrlega državljana J. Kristusa!

Že kmalu se je proizvodnja razširila. Sladkorni tovarni so se pridružili še delavci bližnjega podjetja »Seljhoztehnika«, ki so po naročilu direktorja Levčišina porabili kaki dve toni cevi, litega železa in raznih kovinskih izdelkov, sicer namenjenih popravilu traktorjev ali kombajnov — ki zategadelj, pač zaradi objektivnih razlogov, niso mogli biti popravljeni tako, kot je treba. Naposled je proizvodnja segla še v sosednje mesto Černovici: z nagrobnimi okraski so se začeli ukvarjati v tamošnjem znanstveno-raziskovalnem zavodu, v podjetju »Metallist« in še v vrsti drugih podjetij. Železje se je baje stekalo na pokopališča kar v potokih in če bi šel človek mimo njih s kompasom v roki, bi začela igla divje poplesavati, kakor pri najbogatejšem nahajališču železove rude.

Zasebni kamnoseki

Ko so inšpektorji malo podrobneje raziskovali ta zahodni del Ukrajine, nedaleč od romunske meje, so lahko ugotovili, da se je pokopališka dejavnost tod dokaj bujno razbohotila. Resda je denimo v neki vasi obstajalo pogrebno podjetje z imenom »Obžilsnabsbittorg«. A ko se je vaščan, ki je potreboval njegove usluge, navadil izgovoriti to čudno ime in se je nato nameril tja, da bi naročil nagrobnik, je zvedel, da jih pred njim čaka v vrsti že nad 300. Kaj mu je storiti?

Na uslugo mu je bil v bližnji vasi državljan Nikiforjuk, ki je na lastno pest postavil na noge dobičkanosno zasebno kamnoseško podjetje. V sedmih letih je izdelal 385 nagrobnikov in zaslužil z njimi 160.000 din. Njegov kolega po zasebnem — prepovedanem, kajpak — kamnoseškem poslu Čepuh iz neke druge ukrajinske vasi pa je z nagrobniki zaslužil nekoliko manj, 60.000 novih dinarjev. Od kod jima desetine ton potrebnega cementa? Pač nekaj v tem podjetju, nekaj v drugem in spet nekaj na kakšnem pozabljenem gradbišču ...

Mašila za luknje v preskrbi

Vsi ti primeri so se pojavili v časopisju kot potrebno opozorilo vsem iznajdljivim državljanom, ki bi se utegnili lotiti »tistega, česar nihče ne dela.« Tu in tam se namreč v proizvodnji določenih izdelkov ali pa v oskrbi prebivalstva pojavijo luknje, ki jih skušajo nekateri zasebniki s pridom zapolniti — in se pri tem spotaknejo ob zakon. Najbolj znan tak primer je »zasebna taksi služba«. V Moskvi je recimo 16.000 taksistov, kar se zdi veliko — pa se vendarle dogaja, da taksija tedaj, ko ga najbolj potrebuješ, ne moreš dobiti. Pojavi se prijazen zasebnik, ki te za dva, tri rublje odpelje, kamor želiš. Policija seveda to dokaj razširjeno služenje postrani strogo kaznuje z globami.

Še huje pa kaznuje tiste, ki skušajo zamašiti vrzeli v oskrbi prebivalstva z redkim potrošniškim blagom, pa se lotijo raznih prekupčevalskih poslov. Nedavno so na primer po osrednji TV mreži, pač za zgled, prenašali sojenje nekemu Borisovu, ki se je lotil zasebne trgovske obrti, četudi je bil sicer navaden tovarniški delavec. V pribaltiških državah, koder je lepših in modernejših oblačil več na voljo (zaradi tamošnje tekstilne industrije in tudi zato, ker večkrat kaj pride prek morja, iz Finske), je nakupil večje količine škornjev, plaščev, krzna, rut in raznih oblačil in jih za dražjo ceno prodajal ženskam po vaseh in manjših mestih v notranjosti dežele. Obsodili so ga na pet let stroge ječe.

Avtomobilski konstruktorji

Ni pa vselej zasebna pobuda obsojena na sodno preganjanje — če ostane denimo v mejah ljubiteljstva, ne pa zaslužkarstva. V tatarskem mestecu Kinelj, nedaleč od Kujbiševa, se je pred leti razbohotila bogata zasebna avtomobilsko-konstruktorska dejavnost. Pač najbrž zato, ker je treba v SZ na novi avtomobil tako dolgo čakati in odšteti zanj toliko denarja, je kineljski inženir Boris Derkačev pljunil v roke, zbijal, koval, varil, popravljal in dodajal — in izdelal svoje vozilo »Lajka«. Kasneje ga je spreminjal v limuzino, kabriolet, z vrati ali brez njih, z novimi okraski itd.

Novinci ob zvenečih imenih

Posnemali so ga še drugi. In štirim sovjetskim serijskim vozilom, »zaporožcu«, »moskviču«, »žigulju« in »volgi«, so se kmalu pridružila nova z nenavadnimi imeni: »Djumovočka«, »Tuzika«, »Volna«, »Rojal«, »Ponik« in »Los« in podobno, pač po osebnem okusu »proizvajalcev« kineljskih avtomobilskih konstruktorjev. Ponosni na to svojo pobudo so Kineljci začeli vsako pomlad organizirati v domačem kraju avtomobilski salon »Kinelj«. Sloves tega salona je segel čez tatarske meje, po vsej SZ.

Pregovor »Česar nihče ne dela, nekdo pač dela« v SZ nedvomno drži. Z upoštevanjem, da pri tem ne trči ob zakon. Kajti zakon, pravi drugi ruski rek, je kot steber: preskočiti ga ne moreš, lahko se mu samo ogneš ...

TIT DOBERŠEK

Bodite človek, ki ve, kaj hoče berite

DELO ilustrirani tednik dnevnika

ilustrirani tednik dnevnika DELO itd

37-210,
37-410,
38-510

so nove telefonske številke centrale OHIS – a iz Skopja.

Prosimo vse poslovne prijatelje, da nas kličejo od 1. 2. 1975. leta dalje na te številke.

OHIS SKOPJE

emona ljubljana

TOZD MAXIMARKET
razglaša naslednja prosta delovna mesta:

VODJE obračunske službe
POGOJ: višja ali srednja izobrazba ekonomske smeri, z delovnimi izkušnjami

OBRATNEGA ELEKTRIKARJA za delo v vzdrževalni službi
POGOJ: VKV obratni elektrikar

VEČ NATAKARJEV
POGOJ: KV natakar

Za vsa delovna mesta je poseben pogoj poskusno delo, ki znaša za delovna mesta, na katerih se zahteva: VIS, SS, VKV, KV — 2 meseca.
Rok za ponudbe je 15 dni po tej objavi. Ponudbe pošljite na kadrovsko službo Maximarket, Ljubljana, Trg revolucije 18. 802

SLOVENKA V GANI

Nenavadna oblast

Zemlja je last prednikov — Kralj je skoraj božanstvo, ampak postavlja in odstavlja ga zmeraj njegovo ljudstvo

PIŠE: ZDENKA ŽEBRE

Če bi me kdo vprašal, kaj v Gani najbolj preseneča, bi brez premisleka odgovorila: ureditev zemljiške lastnine. Ta je že stoletja skupna. Zemlja, ki so jo predniki današnjih Gancev zasedli in naselili, ni bila last niti posameznikov niti družin. Družine so zemljo lahko obdelovale, izkoriščale, zemlja pa je bila in je še danes lastnina prednikov. Ganci svoje prednike častijo po božje. Nič ni tako svetega, tako spoštovanja vrednega kot so predniki. Simbol navzočnosti vseh prednikov pa je »Stol«.

»Stol« je lesen sedež, navadno ukrivljen in brez naslanjala za hrbet in brez opore za roke. Je izrezljan, okrašen z zlatom. Toda ta »Stol« ni navaden stol niti ni prestol, to je oltar, je svetišče in vsebuje duhove vseh prednikov neke pokrajine ali plemena ali naroda. Je simbol navzočnosti vseh prednikov in je najbolj svet predmet. Shranjen je v posebni sobi, ima svoj dežnik, velik in pisan, ki je v Gani znak najvišjega dostojanstva. Le nekaj ljudi sme do njega. To so člani kraljeve rodbine in tisti ljudje, ki opravljajo delo v zvezi s »Stolom«. V preteklosti so vsako živo bitje, ki je hote ali nehote »Stol« videlo, oslepili, tistega, ki se ga je dotaknil pa usmrtili. »Stol« je preveč svet, da bi stal na tleh, zato stoji na posebnem lesenem podnožju ali na koži. Ni osebe, ni predmeta, ni boga, ki bi mu veljala taka pozornost, skrb in čaščenje, kajti v »Stolu« so vtelešene duše vseh svetih prednikov tistega plemena ali naroda in ob praznovanjih mora kri iz prerezanega grla žrtve teči preko »Stola«. Včasih so bili te žrtve ljudje, vojni ujetniki ali sužnji, danes so živali.

Gana je razdeljena tudi sedaj v področja, ki pripadajo vsaka svojemu »Stolu«. »Stol« je v Gani tisti, ki je lastnik zemlje, lastniki pa so tudi vsi predniki, katerih duše ta »Stol« predstavlja. Zato se zemlja ni mogla v Gani nikoli niti kupiti niti prodati in tako je tudi dandanes.

Kralj, imenovan Nana

Ganci so narod, ki imajo smisel za oblast in do nje gojijo spoštovanje, še posebno takrat, kadar je po sredi oblast, ki so jo osnovali in priznavali njihovi sveti predniki. Prav zato poglavarstvo v Gani še vedno obstaja. Celo Nkrumah si poglavarstva ni upal odpraviti. Višji poglavarji, ki jih v Gani nazivajo tudi kralji, so vedno bili in so še danes osebe, ki »Stol« in prednike, katerih duše ta »Stol« predstavlja, zastopajo in »Stolu« pripadajo. Nikoli ni obratno. Vsa Gana je razdeljena v pokrajine s »Stoli« in kralji na čelu.

Kralj je bil skozi stoletja, kot je tudi danes, deležen najvišjih časti in spoštovanja. Navaden smrtnik s kraljem ne sme govoriti. Vsak dvor ima svojega Očjami, čigar dolžnost je govoriti namesto kralja, ter mu posredovati besede tistih ljudi, ki žele s kraljem govoriti. Pred svojim kraljem ljudje nikoli ne smejo biti obuti, kralj pa nikoli bos, ker so njegove noge preveč svete, da bi se dotaknile tal. Ljudje morajo pred svojim kraljem pokleknili in ga oslavljati z besedo Nana, kar pomeni stari oče. Tak naziv ima kralj, četudi je mlad, ker z njim kralju prisojajo starčevsko modrost.

Starost je v Gani bila in je še vedno zelo spoštovana. Toda isti kralj, ki so mu njegovi predniki izkazovali skoraj božje češčenje, je bil prisiljen vladati demokratično. Kdor misli, da je bil kralj absoluten monarh z neomejeno oblastjo, se moti. Obložen z mnogimi tabuji je bil pod stalnim nadzorstvom veljakov in ljudstva. V nobeni zadevi niti majhni niti veliki ni mogel ukrepati sam brez posvetovanja z veljaki in ljudstvom. Ni smel prodati niti enega kvadratnega metra zemlje, ker ta ni bila njegova last, pač pa last »Stola« in prednikov. Tudi v korist države je ni smel in je ne sme prodati. Kralj je imel in ima nekaj pravic, toda ljudstvo pazi, da jih ne prekorači niti za las.

Ljudje odstavljajo kralje

Kraljevski naslov in oblast nista dedna. Poglavarja izvoli ljudstvo, ki običajno izbira med njegovimi nečaki, ki so kraljevi dediči. Še posebno zanimiva je izredna demokratičnost; ljudstvo, ki svojega kralja izvoli, tega lahko tudi odstavi. Če poglavar svojih dolžnosti ne opravlja, kot je treba, ga ljudstvo po veljakih opozori; če opomin ne zaleže, sledi odstavitev. Če kdo misli, da se je to v zgodovini Gane dogajalo redko, se moti. Odstavitve so bile kar pogoste, toda kazni mile. Odstavljeni kralj je moral prenašati zasramovanje, včasih izgon, zelo zelo redka je bila kazen smrt.

Dandanes višji poglavarji nimajo tistih političnih pravic in dolžnosti, ki so jih imeli nekoč, pač pa so tradicionalni vodje svojih plemen. Že z nastopom kolonializacije, ki tudi ni upala pomesti z njimi, so izgubili nekatere privilegije kot npr. sodniške in vojaške, toda ostali so zadolženi za vse kar je v zvezi s tradicionalnimi obredi, praznovanji in slavnostmi. Danes igrajo še neko politično vlogo in slikoviti tradicionalni »Durbar« je sestanek kraljev z okrožnimi in vaškimi poglavarji, kjer prerešetajo prebleme svoje dežele, oziroma svojega »Stola« in dajejo potem vladi predloge v zvezi z njimi. Danes, ko so že mnogi kralji in poglavarji izobraženi in, ko znanost ter tehnika pojasnjujeta marsikaj, kar se je zdelo nekoč ljudem skrivnostno, nadnaravno in nerazumljivo, stoji poglavarstvo še vedno na prav tako trdnih nogah kot nekoč. Tradicija je v Gani vsemogočna in težko, da je še kje na svetu ljudstvo, ki bi bilo svoji tradiciji tako globoko in popolnoma predano.

Še ena oseba je, ki ji ljudstvo izkazuje prav tako spoštovanje kot kraljem. To je kraljica — mati. V ganski zgodovini je kraljica — mati vsa stoletja igrala vidno in pomembno vlogo in jo igra še danes. Njena važna naloga je, da izbere kandidata za »Stol«. Kadar se »Stol«, bodisi zaradi smrti, bodisi zaradi odstavitve izprazni, kraljica-mati poišče v krogu kraljeve rodbine, med kraljevimi nečaki, najprimernejšega kandidata, ga predlaga veljakom, ti pa potem skličejo sestanek s predstavniki ljudstva. Ljudstvo kandidata lahko sprejme ali pa odkloni. Če ga ne sprejme, mora kraljica-mati poiskati novega. Noben kralj v ganski zgodovini ni bil izvoljen brez sodelovanja in predlaganja kraljice — matere in ko veljaki ime kandidata oznanijo, ga oznanijo z besedami: »Tako predlaga kraljica mati in kaj pravi ljudstvo?« Ona je tista, ki nadomestuje kralja v odsotnosti in nikoli ne sme manjkati pri nobenih tradicionalnih slavnostih. Toda tudi kraljica — mati mora svoje dolžnosti vršiti kar najbolje, ker, če jih ne, jo ljudstvo lahko odstavi.

Prihodnjič: **MOŽ ME VZAME NA TEREN.**

TARR

KOLEKCIJA ZA MOŠKE

TARR MILO — TARR KREMA ZA BRITJE — TARR LOSION PO BRITJU

9209

ALKALOID SKOPJE

LOIS DUNCAN

ZLOMLJENA VEJA

18. nadaljevanje

Drobca tišine, ki je nastala, skoraj ni bilo opaziti. Potem je moja mama rekla: »To je pa imenitno, dragec. Vem, da tudi dedka zanimala tvoja zbirka. Veš, ko je bil še majhen, je tudi on zbiral kamne.«

Iz letala so na majhnem vozičku pripeljali prtljago. Oče in nosač sta šla ponjo, otroci pa so hiteli za njima in vneto kazali na različne kovčke.

»Tistile tam je moji!«

»Tisti, iz katerega maha pas za pižamo, je Chrisov!«

Z mamo sva ostali sami. Premerili sva se z žensko vedoželjnostjo.

»Lase si si pobarvala!« sem rekla na videz očitajoče.

»Morala sem. Takšne mišje barve so postali. Če bi bili tako popolnoma beli, kot so očetovi, bi bilo vseeno, takšni pa so bili nemogoči.« Rahlo se je namršila. Nekaj je zaslutila pa ni mogla točno vedeti, kaj. »Ali je s teboj vse v redu, Kate?«

» Je, mama. Zdrava sem kot Susanini ljubljeni konji.«

Skušala sem ji brati z obraza. Tudi jaz sem nekaj slutila. Gubice v očesnih kotičkih so se ji poglobile. Vedla se je preveč veselo in odločno.

»Kaj pa očetova bolezen? Ali ga je zadela res samo lahka kap, kot si mi pisala? Mu ni pustila posledic?«

»Tamle prihaja,« me je prekinila. »Vsi gredo in nosijo prtljago. Poglej, kako se Chris trudi s tisto ogromno torbo!«

Ni hotela, da bi jo spraševala. Ne še zdaj, ob našem radostnem svidenju.

In zato sem vedela. Sploh mi ni bilo več treba spraševati.

•

Pristali smo v mraku. Ko smo se peljali čez most, ki je vodil na otok, sem prvič po treh letih spet slišala šumenje večernega morja. Skozi odprto okno avtomobila mi je pihal v obraz vlažen zrak, ki je nosil s seboj mehke, znane vonjave noči ob morju. Obliznila sem si ustnice in začutila okus po soli.

Predolgo me ni bilo sem.

Zapeljali smo k vrtu in otroci so se razburjeno krče vsuli iz vozila. Tudi oni so ponovno odkrivali morje. Zdrveli so mimo hiše in stekli po stezi, posuti z zdrobljenimi školjkami, v poslednjo, slabotno svetlobo somraka. Sledila sem jim in na koncu steze naletela na kupček njihovih čevljev.

»Poglej!« je kričal Chris. »Poglej, poglej, Sue, moje noge se svetijo!« Popolnoma je že pozabil na fosforesciranje.

»Jutri,« je vpila Susan, »jutri bom vstala še pred sončnim vzhodom! Že pred zajtrkom bom šla plavat in bom v vodi ves dan!«

V čudežu trenutka je celo Diane pozabila na svoje dostojanstvo. Kot otrok je dirjala ob robu vode. Dolge, gole noge so ji v pršcu bledo sijale. Čez hip pa se je spet spomnila, da je zdaj pravzaprav že odrasla ženska, saj je stara skoraj šestnajst let.

Zaklicala je Susan: »Nikar tako ne škropi! Slana voda ti bo popolnoma uničila popotno obleko!«

Tiho sem obstala na koncu steze in leta so zdrsnila z mene; nič več nisem bila petintridesetletna mati, nič več Kathryn Michener. Spet sem bila Kat Jason! Kat, ki so jo bile same roke in noge in divje zmršeni kodri, drobna Kat, zavita v peščico srebrnih sanj: plesalka, princesa, morska deklica, gozdna vila, beli galeb s široko razprostrtimi krili pod sinjim nebom!

»Kat! Kat, počakaj me!«

To je bil Jimmyjev glas. Tudi on je pritekel iz minulih let, okrogli mali fantič z lasmi, ki so bili tako svetli, kot so zdaj Chrisovi.

»Kat, počakaj!«

Ampak Kat ni nikoli čakala. Zavihrala je z dolgimi lasmi, široko razprostrla drobne zagorele roke, kot bi hotela vloviti veter, in smeje se stekla proč.

»Kat, počakaj . . .«

Na debelih, okornih nožicah je izgubljeno drobenciljal za njo. Po licih so mu polzele solze. Potem se ga je usmilila, se ustavila in se zviška vrgla na trdi beli pesek. Obležala je na hrbtu in se krohotala, ko je prisopihal za njo.

»Ko bom odrasla,« mu je govorila, »bom imela čoln in bom odplula na konec sveta!«

Toliko je bilo reči, ki jih bo počela, ko bo odrasla. In o vsem je pripovedovala malemu bratcu. Imela bo konjarno, polno majhnih ponijev z vihrajočimi belimi grivami in repi. Postala bo velika plesalka, ki bo očarala na tisoče gledalcev. Pred njo bodo klečale množice lepih moških in po vsaki predstavi jo bodo navdušeni ljudje zasuli s cvetjem. Pisala bo knjige, slikala, potovala bo v daljne dežele, hodila bo na lov v Afriko, kjer se bo vozila s čolnom po skrivnostih, neraziskanih rekah!

»Ali bom lahko šel s teboj?« je spraševal Jimmy, ona pa je po sestrsko okrutno odkimala.

»Ti boš moral poiskati svoja potovanja. Ne gre da bi vedno hodil za menoj.«

Zdaj sem se tem spominom smehljala. Oh, grozna, naduta Kat — oh, Kat, ti strašna domišljavka, če bi bila moja hči, bi ti pošteno naložila po zadnji plati in te poslala spat brez televizijske pravljice.

HRČKI NA KABLIH

MAGDEBURG — V okolici Magdeburga so hrčki že trikrat pregrizli plastično in svinčeno oblogo visokonapetostnega kabla. Mrtvo žival so našli samo enkrat na kraju okvare. Zdaj bodo položili z jeklom prevlečen kabel v dolžini 2.5 kilometra.

REKORD S TUJIM SRCEM

NEW YORK — Betty Quick, ameriška gospodinja, je praznovala 55-letnico rojstva in hkrati »sedmi rojstni dan podarjenega življenja«. Od 21. januarja 1968 živi s tujim srcem in je po smrti Louisa Russella pacientka, ki ji v prsih najdlje utripa presajeno srce.

V EVROPI PREMALO LEDVIC

HAAG — Za nujne presaditve je v Evropi premalo ledvic. Nizozemski profesor Rood, ustanovitelj sklada »Eurotransplant«, je dejal, da so lani v evropskih bolnišnicah presadili samo 1964 ledvic, potrebovali pa bi jih vsaj 3.700. Na spisku čakajočih je okoli 1700 ljudi.

GLASBA OB SVEDRU

MUNCHEN — Novost na münchenskem tržišču so kasete s posnetki glasbe za zobozdravstvene ordinacije. »Pacient ob glasbi brez visokih in nizkih tonov pozabi na bolečino, to je velika prednost zlasti za otroke pri zobnem zdravniku,« pove reklama, ki priporoča »vrtalno glasbo«. Seveda lahko ta glasba že v čakalnici pomirja paciente.

NA STARA LETA HOČE K SESTRI

LANSING — Roman Olezniczak, kaznjenec iz Lansinga v Michiganu, je bil z življenjem pod ključem tako zadovoljen, da je ostal 38 let dlje, kot bi bilo treba. Leta 1921 je bil obsojen zaradi sodelovanja pri roparskem napadu, pri katerem sta bila dva mrtva. Ko je odslužil kazen, je iz leta v leto vlagal prošnjo, naj mudovolijo ostati v zaporu. Po 54 letih bivanja v ječi ni več vložil prošnje. Pravi, da se bo pri 75 letih preselil k sestri, ki živi v Chicagu.

AMERIŠKI ZDRAVNIKI

Na zatožni klopi

Ko ima v rokah skalpel ali stetoskop, mu roka drhti spričo strahu, da bo izgubil poklicni ugled — zlom

WASHINGTON, januarja. — Kadar vzame ameriški zdravnik v roko stetoskop ali skalpel, se mu prikrade v zavest strah pred tožbo za odškodnino, pred dolgotrajno pravdo, izgubo poklicnega ugleda in možnostjo finančnega zloma. Zavarovalnina proti spodrsljaju pri poklicnem delu je postala že tako visoka, da si je ne more več privoščiti kdor si bodi.

Mestna bolnišnica v kalifornijskem Oaklandu je morala plačati 44-letni Bobby Gandy nad milijon dolarjev odškodnine. Razlog: po operaciji golše je imela Gandyjeva občasne napade krčev in hromosti, delno pa je tudi oglušela. Po mnenju zdravnikov so bile te posledice kirurškega spodrsljaja.

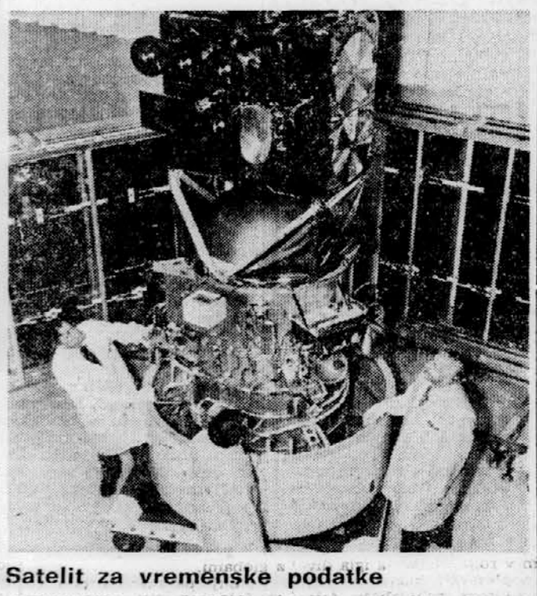
Ameriški bolniki tožijo pogosteje kot kdaj prej. Zdravniško oskrbo so spravili v tako neugoden položaj, da nekateri že govorijo o krizi. Čedalje več zdravnikov ne zmore več iz leta v leto naraščajočih premij za zavarovalnino v primeru spodrsljaja pri poklicnem delu.

Leta 1969 je moralo štiri odstotke ameriških zdravnikov na sodišče zaradi odškodninskih zahtevkov, lani že vsak deseti. V tem obdobju se je povprečna vsota, ki jo sodišča priznavajo bolnikom kot odškodnino, zvišala od 6.700 na 12.500 dolarjev. Odškodnine, izražene s šestmestnim številom, niti ne zbujajo več izredne pozornosti: lani so sodišča samo v Kaliforniji priznala 15 tožečim pacientom milijon dolarjev odškodnine in še več.

Ustrezno seveda naraščajo tudi zavarovalni stroški. Specialist za uho, nos in grlo iz Atlante, ki se je dal za take primere zavarovati za 300.000 dolarjev, je plačal pred petimi leti dvesto, zdaj pa mora že 1350 dolarjev. V Bostonu se je takšna zavarovalnina zvišala skoraj štirikratno, najbolj prizadeti pa so kirurgi: pred petimi leti je plačal houstonski specialist 700, zdaj znaša zavarovalnina 6.700 dolarjev. »Dejstva, da se je zavarovalna premija zvišala v enem letu od 9.400 na 23.000 dolarjev,« pravi newyorški kirurg Lustit, »ne morem označiti drugače kot izsiljevanje.« Nasprotno pa zavarovalnice izjavljajo, da spričo prehude tveganosti sploh ne bodo več sklepale takih zavarovalnih pogodb. Neka newyorška zavarovalnica jih bo zaradi izgub z julijem odpovedala 21.000 zdravnikom.

Pojava, da čedalje več ameriških pacientov vleče zdravnike iz operacijske v sodno dvorano, je po mnenju nekaterih kriv tudi »sindrom Marcus Welby«. Ob televizijski nadaljevanki so si Američani ustvarili predstavo o nezmotljivem, čudodelnem zdravniku, ki je vsemu kos. »Resničnost je drugačna,« je pred kratkim dejal neki kirurg v televizijski razpravi. »Pri odločanju o življenju in smrti se ni mogoče izogniti tveganju.«

Največ očitkov iz zdravniških vrst leti na specializirane odvetnike, za katere je to področje po oceni nevrokirurga Williama Moora »tako donosno kot nova naftna vrtina«. Pravniki ponujajo pacientom svoje storitve po načelu »vsak pol«: če tožba uspe, dobi odvetnik 50 odstotkov odškodnine, v primeru neuspeha ne zahteva od tožnika ničesar. Zdravniki se poskušajo braniti z defenzivno medicino: paciente zadržujejo v bolnišnici dalj časa, kličejo specialiste, pošiljajo bolnike tudi trikrat na rentgen in druge preglede, to pa seveda draži zdravljenje. Kenneth Lehman iz Topeke v Indiani je problem rešil po svoje: po 27 letih je zaprl ordinacijo.

Satelit za vremenske podatke

PRINCETON, jan. — V tovarni RCA v Princetonu (New Jersey) so še zadnjič pregledali pet metrov visoki meteorološki satelit, ki ga nameravajo s Floride izstreliti na krožno pot okoli planeta. Instrumenti v njem bodo zbirali podatke o oblakih in drugih pojavih. Gre za zanesljivejše vremenske napovedi in za varnejši letalski promet.

Mamila v dvojnem dnu

DUNAJ, 30. jan. — Dunajska policija je zaprla tri Američanke iz Los Angelesa, ki so z letalom prispele iz Karačija in so imele v dvojnem dnu šestih kovčkov skupno 25 kilogramov heroina. Njihovih imen niso sporočili, znano je le, da gre za učiteljico in njeno hčer ter za psihologinjo. Na sliki: kovčki z dvojnim dnom. Telefoto: UPI

HUDIČEVA TRAVICA ŠKODUJE DVAKRAT

Nekadilci ogroženi

Britanski zdravnik potrjuje mnenje, da kadilci ogrožajo tudi zdravje tistih, ki ne kadijo — Tleča cigareta

LONDON, januarja. — Britanski zdravnik Alfred Yarrow potrjuje mnenje, da kadilci z dimom iz svojih cigaret ogrožajo tudi zdravje tistih, ki ne kadijo. Pravi, da vsebuje dim, ki se dviga iz tleče cigarete, dvakrat več smole in nikotina kakor dim, ki ga kadilec vdihava.

Količina ogljikovega monoksida se v krvi nekadilcev v sobi, polni tobačnega dima, povečuje prav tako kakor pri kadilcih. Monoksid, ki nastaja pri kajenju, ima enake strupene lastnosti kot isti plin iz avtomobilskega izpuha, opozarja dr. Yarrow. Po najnovejših raziskavah je ogljikov monoksid »pomembnejši dejavnik« kakor nikotin pri razlagi dejstva, da so kadilci pogostejše žrtve srčnih bolezni. Kot enega izmed dokazov, da je kajenje res zdravstveno škodljiva, navaja Yarrow podatek, da je med zdravstvenim osebjem v Angliji in v ZDA razmeroma največ nekadilcev. »Ti ljudje vidijo pri poklicnem delu,« pravi Yarrow, »kako je z zdravjem strastnih kadilcev.«

Britanske prijatelje živali je vznemirila novica, da laboratoriji preizkušajo tobačni nadomestek na 48 psih, ki morajo pokaditi tudi po 30 cigaret na dan. Psi so baje v neke vrste prisilnem jopiču, njihove glave so v napravah, kakršne si predstavljamo v srednjeveških mučilnicah. Sodelavka nekega londonskega lista Mary Beith, ki je začasno delala v takem raziskovalnem laboratoriju, je zapisala med drugim, da je moralo nekaj živali nenehno kaditi tri leta — najprej cigarete s tabakom, nato take z nadomestkom — preden so jih usmrtili, da so mogli proučiti sledove ledvičnih in srčnih bolezni ter raka zaradi kajenja.

»Nekateri psi imajo značilni kadilski kašelj,« je zapisala poročevalka, predstavnik raziskovalnega inštituta pa je potem odgovoril, da dajejo poskusi dragocene podatke o uporabnosti umetnega tobaka. »Kajenje je ena izmed značilnosti sodobne človeške skupnosti,« je izjavil, škodljivo. »znano »znano je, da je zdravstveno škodljivo. Poskusi naj bi pomagali ublažiti zdravstvene posledice.«

Neki britanski specialist je izjavil v tej zvezi, da mine 20 do 30 let, preden se pokažejo posledice kajenja, in da so razmeroma kratkotrajni poskusi s psi vsaj s tega stališča skorajda nepotrebni. Društvo za varstvo živali je sporočilo, da so ti poskusi brez znanstvene vrednosti in da gre za nepotrebno mučenje živali.

Tableta enkrat na teden

BERLIN — Sodelavci farmacevtske tovarne »Jenafarm« iz NDR so pridobili novo kontracepcijsko tableto, ki se jemlje enkrat na teden. Množično rabo tablete »deposiston« napovedujejo že za konec leta, jemati jo bo treba zmerom isti dan, vsak četrti teden pa bosta potrebni po dve. Zdravniki pravijo, da je povsem zanesljiva in da odstranjuje nekatere neprijetne posledice, ki jih včasih povzročajo druga kontraceptivna sredstva. Izpopolnjujejo tudi kontracepcijske tablete za moške, vendar dvomijo, da bodo te kdaj prišle v širšo rabo.

Ljudje in nravi

Z zvijačo do vitkosti

Na trditvi, da je debelost grda navada, ki se je je mogoče iznebiti z majhnimi vsakdanjimi napori, je zasnovana shujševalna kura, ki jo predlaga Gerard Musante z medicinske fakultete na ameriški univerzi Duke. Ko že začnete jesti, naj na mizi manjka še to ali ono: tako se boste manj posvetili hrani. Ob tistih jedeh, ki redijo, poskušajte misliti na neprijetne reči. Zmerom pustite nekaj grižljajev. Kupite majhne in lahke krožnike, na njih bodo porcije videti večje. Obrok naj traja vsaj dvajset minut, med žvečenjem vsakega zalogaja počasi štejte do deset. V hladilniku odvijte žarnico, da ne boste vsakikrat videli vsega, kar je v njem. Na kuhinjska vrata obesite svojo sliko, na kateri se vidijo pretirane vzbokline in gube zaradi sala na vašem telesu. Po vsaki jedi sestavite račun za vse, kar ste pojedli: drugič boste kupili manj. Nagradite se z darilcem vsak dan, ki ga preživite z manj hrane.

Strah pred galebi

»Postali so kruti morilci, ki pobijajo tudi brez potrebe. Napadajo mačke in jih tragjo s kremplji, pobijajo celo ptice, večje od sebe, med drugim tudi morske orle. Lepega dne bodo začeli napadati ljudi. Meni se je že zgodilo,« eden mi je hkrati z lasmi iztrgal tudi košček kože« pravi kanadski znanstvenik Wayne Campbell, pomočnik ravnatelja zoološkega muzeja v Britanski Kolumbiji, ki že deset let proučuje morske galebe na atlantski in pacifiški obali Kanade. »Galebov je preveč,« je zapisal v neki ameriški reviji. »Ker so na tesnem, postajajo izredno napadalni.« Po Campbellovem mnenju je krtv človek, ki jih preveč ščiti. Zdaj je prepovedano pobirati jajca iz galebjih gnezd, ponekod so zgradili umetne otoke, na katerih galebi v miru gnezdijo. Hrane imajo dovolj, saj žro vse, kar človek z odplako spravlja v morje, ne samo ostankov pri predelavi rib, ki so njihova poglavitna hrana.

Trčenje

Popevkar Heintje je ob prometni nezgodi v Aachnu odnesel celo kožo. Z avtom, ki ga je kupil pred tremi meseci, je 19-letni nekdanji lastnik »zlatega deškega grla« trčil v križišču v gasilski avto. Voznik ni bil poškodovan, voz pa je razbit. Po policijskem zapisniku je imel Heintje sicer zeleno luč, ni pa upošteval modre lučke in sirene bližajočega se gasilskega avtomobila.

Na podlagi pete alinee 5. člena pravil o delu skupnih komisij podpisnic samoupravnega sporazuma

o štipendiranju učencev in študentov

je skupna komisija podpisnic na ravni republike na seji dne 27. 1. 1975 sprejela

SKLEP

1.

Vrednost točke za določanje višine štipendij organizacij združenega dela in skladov pri samoupravnih interesnih skupnostih znaša v 1975. letu 1,25 dinarja.

2.

Zneski v dinarjih, upoštevaje potrebno zaokroževanje, znašajo:

350 točk	440 dinarjev
400 točk	500 dinarjev
450 točk	560 dinarjev
500 točk	620 dinarjev
570 točk	710 dinarjev
650 točk	810 dinarjev
750 točk	940 dinarjev
850 točk	1.060 dinarjev

Štipenditorji iz manj razvitih območij lahko povečajo štipendije do 200 točk oz. 250 dinarjev, povečanje štipendij za študente glede na opravljanje študijskih obveznosti pa znaša 250 točk oz. 310 dinarjev ali 100 točk oz. 120 dinarjev.

3.

Podpisnice samoupravnega sporazuma morajo ta sklep uporabljati od 1. januarja 1975.

4.

Ta sklep se objavi v dnevnem tisku.

Številka: 67-5D/75
Datum: 27. 1. 1975

PREDSEDNIK SKUPNE KOMISIJE
Boris Feldin l. r.
800

Na podlagi šeste alinee 5. člena pravil o delu skupnih komisij podpisnic samoupravnega sporazuma

o štipendiranju učencev in študentov

je skupna komisija podpisnic na ravni republike na seji dne 27. januarja 1975 sprejela

SKLEP

1.

Življenjski stroški študentov in učencev iz 10. člena samoupravnega sporazuma o štipendiranju učencev in študentov znašajo v 1975. letu za študente oz. učence, ki se šolajo izven kraja stalnega bivališča 1.650 dinarjev oz. 1.550 dinarjev in so za 300 dinarjev nižji za tiste, ki se v šolo vozijo do 20 km v eno smer in 450 dinarjev nižji za tiste, ki se šolajo v kraju stalnega bivališča.

2.

Višine štipendij in razlik iz združenih sredstev je treba uskladiti s tem sklepom takoj z veljavnostjo od 1. januarja 1975.

3.

Ta sklep se objavi v dnevnem tisku.

Številka: 67-5D/75
Datum: 27. 1. 1975

PREDSEDNIK SKUPNE KOMISIJE
Boris Feldin l. r.
800

JOHN CREASEY

POLICISTOV STRAH

46. nadaljevanje

Roger ga je prekinil: »Ali je mogoče, da vam je on poslal ta pisma?«

»Ne vem, čemu bi to naredil,« je odgovoril Ayreton. »Stanuje v majhnem bungalovu v Devonu in mislim, da redi piščance. Bolj verjetno bo, da so pisma poslali ljudje, ki — so nama dali podkupnino.«

»Ali se jih spominjate?«

»Da, gospod.«

»Ali jih lahko imenujete?«

Ayreton je rekel: »Eden izmed njih je bil Paul Widderman.«

»Trije,« je odvrnil Ayreton. »Bil je Widderman in Jim Kennedy — vedel sem, da so ga odpustili od policije, toda to se je zgodilo, preden sem postal policaj.«

»In kdo je bil tretji?« je vprašal Roger.

»Ne spominjam se njegovega imena,« je rekel Ayreton. »Bil je šef podjetja za izdelovanje krtač — gospodinjskih krtač in takih reči. Imel je celo moštvo uličnih prodajalcev, izmed katerih so številni imeli avtomobile. Tudi po pol ure so parkirali avtomobile poleg drugih vozil in njihov šef mi je stisnil v roko funt na teden, da sem malo zamižal. Vse to se je dogajalo pred osmimi leti, gospod. Takrat sem bil še precej zelen na obhodu. Dopovedoval sem si, da ni nič hudega, toda . . .« Umolknil je in skomignil. »Plačal sem svoj dolg v preteklem letu.«

»Odkar so začela pisma prihajati?«

»Da, gospod.«

»Ali je kdo od vas zahteval, da pričajte po krivem ali da kaj spregledate?«

»Ne, gospod. Priznam pa, da sem imel občutek, da nadzorujejo vsak moj korak. In ko sem se javil v službo na Scotland Yardu tistega dne, ko sem dobil prvo pismo, mi je bilo na smrt težko. Moj bog, kako sem obžaloval svoje dejanje!« Ayreton si je z roko obrisal čelo in s hripavim glasom nadaljeval: »Kakšen disciplinski ukrep me čaka, gospod? Rajši bi vedel, da bi lahko pripravil ženo na to, da bodo, no, težave.«

Roger je rekel: »Ni od mene odvisno, Ayreton, toda to je bilo tako davno, da boste verjetno dobili samo strogi ukor. Morda vas bodo za nekaj časa spet vtaknili v uniformo, toda . . . Skomignil je. »Moja naloga je ugotoviti, zakaj ste tako slabo pričali, in poskrbeti, da ne prejemate zdaj podkupnine.«

»Prisegam, da sem vam povedal vso resnico, gospod.«

»Prav,« je rekel Roger. »Vrnite se domov, jutri se javite v službo kot običajno in bodite mirni. Hvala, da ste mi vse povedali.«

»V veliko olajšanje mi je, da sem se izpovedal, gospod.«

»Ste prepričani, da ne sumite, kdo vam je poslal pisma?«

»Niti pojma nimam,« mu je zagotovil Ayreton.

Ko je odšel, si je Birwitz pomel dlani in rekel:

»Kennedy ali Widderman sta vedela, da je mogoče izvajati pritisk na Ayretona.«

»In vsakdo drug, ki sta mu povedala,« ga je popravil Roger.

Pripel je eno izmed pisem na kos lepenke poleg pisma, ki mu ga je pokazal Birwitz. Birwitz se mu je sklanjal čez ramo, ko je primerjal papir in črke. Niti najmanjšega dvoma ni bilo: bila je ista vrsta papirja in isti pisalni stroj. Črki ‚k' in ‚u' sta bili nekoliko izkrivljeni, nekaj drugih črk je izstopalo.

»Prenosna olivetka,« je rekel Birwitz. »Takih je na deset tisoče.«

»Da. Naša prva naloga je ugotoviti, kdo ima olivetko z našega seznama na pol osumljenih. Odkriti pa moramo tudi, ali je še kdo drug prejel ta pisma. Za danes naj bo dovolj,« je pripomnil Roger. »Toda za jutri ob devetih mi pošljite semkaj Simmonsa iz Whitechapla. Prosim.«

»Točno ob devetih,« je zagotovil Birwitz.

»Ali se je že kdo z nasprotne strani obrnil na vas?«

»Ne,« je odgovoril Birwitz. »Začenjam dvomiti, ali bo kaj iz tega.«

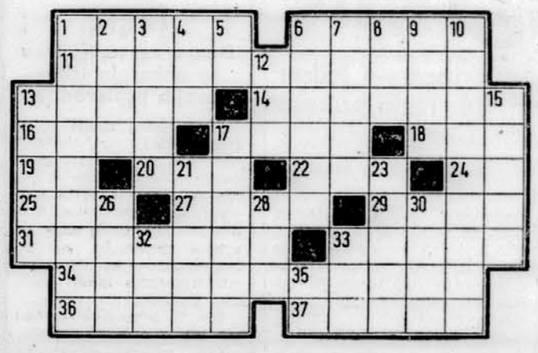
Iz glasu mu je skoraj zvenelo obžalovanje.

Še pri dveh možeh, ki sta med pričanjem preklicala prejšnjo izjavo, se je pokazalo, da sta bila izpostavljena hudemu čustvenemu pritisku.

Mož iz East Enda je bil skoraj v enakem položaju kot Birwitz, vendar z enim pomembnim razločkom: njegova žena je imela ljubčka. Ta mož je prejemal pisma, ki so bila natipkana na istem pisalnem stroju in na papirju iste vrste.

Nekdo drug v Highgatu je prejemal pisma, češ da je njegov edini sin tat in da ga bodo vsak hip odkrili. Fant je to zanikal in mati ga je branila. Detektiv je že dobro leto hodil po vrvi družinskih razprtij.

Križanka

VODORAVNO: 1. vmesni zid, 6. okusen morski rak, 11. priprava za merjenje specifične toplote in molekularne teže, 13. servieta, 14. umetna snov, pri kateri sestavljajo osnovo molekul verige iz silicijevih in kisikovih atomov, 16. kosilo, 17. mladenič, 18. visoke igralne karte, 19. kemijski znak za litij, 20. pristanišče v Izraelu, 22. ime ameriške filmske igralke Novak, 24. avtomobilska oznaka Virovitice, 25. veletok v Pakistanu, 27. ime slovenske popevkarice Viler, 29. očka, 31. najplemenitejše žito, 33. izbrana družba, 34. strokovnjakinja za gospodarske zadeve, 36. prevejanec, nepridipravi, 37. najsvetlejša zvezda v ozvezdju Orla.

NAVPIČNO: 1. slovenski glediališki igralec starejše generacije (Vladimir), 2. londonska umetnostna galerija, 3. starogrška pokrajina (Elis), 4. temni del dneva, 5. ploskovna mera, 6. ličilo, lepotilo, 7. sodobniki Ilirov, 8. arabski žrebci, 9. romarsko mesto muslimanov, 10. prosvetni delavec, 12. ime italijanske filmske igralke Mirande, 13. peciata nova ivorba na sluznici, 15. košček sukanca, 17. zvezna država na severu Venezuele, 21. kenijski tekač, olimpijski zmagovalec na 1500 metrov iz Mehike, 23. neodvisni otok v Sredozemskem morju, 26. deset gramov, 28. danski biokemik, Nobelov nagrajenec za medicino leta 1943, 30. slovenska tovarna bojlerjev, 32. afriški ptič tekač, 33. prebivalec Estonije, 35. posnemanje oslovega glasu.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. kaviar, 7. Lapad, 12. uganka, 13. Erato, 14. Lal, 15. Tartarin, 17. aval, 19. Beara, 20. kanja, 22. kalup, 25. Danci, 28. Tani, 29. Prodikos, 32. Kir, 33. savon, 34. Wilson, 36. Ilova, 37. Ariana.

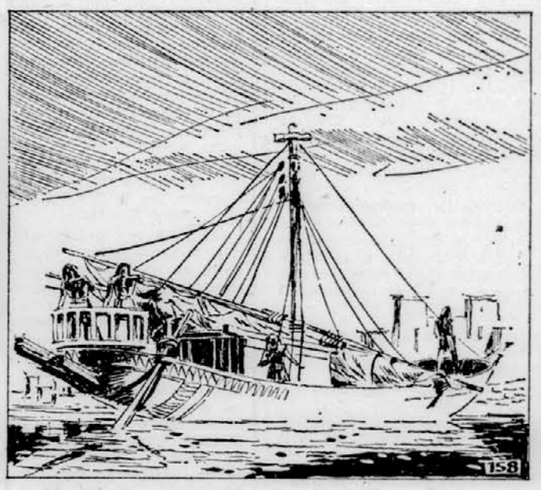
SVETA MAČKA

Po knjigi G. A. Hentyia
Riše Janez Kovač

157.

Preden so se razšli, sta Džetro in Amuba razbila vrata in vse razmetala, da bi bilo videti, kot da so hišo napadli tatovi. Nato se je Amuba z vozom odpeljal proti severu, ostali pa so se napotili k Higronovi hiši. Ko so prišli tja in povedali Higronu, kako sta umrla novi veliki svečenik in njegov sin, se je močno prestrašil. »Naj je bil še tak lopov,« je dejal, »bil je vendar vrhovni svečenik in bogovi lahko kaznujejo ves Egipt zaradi njegovega umora.« Toda kljub strahu je bil pripravljen pomagati.

158.

Dal jim je na razpolago posebno sobo, v kateri so dekleti in Hebron ostali tudi ves naslednji dan, ko sta se Džetro in Higron odpravila v mesto nakupovat potrebščine. Najprej sta odšla v pristanišče. Po krajšem izbiranju sta se odločila za večji čoln, ki je bil videti lahek in hiter, imel pa je tudi prostorno, na dva dela razdeljeno kabino. Hkrati s čolnom sta najela tudi kapitana in štiri mornarje. Nato sta nakupila še hrano, orožje in nekaj blaga za zamenjavo s plemeni, ki jih bodo srečali na poti.

159.

Ko sta pozno zvečer prišla domov, sta videla, da se je medtem vrnil tudi že Amuba. »Doslej gre vse gladko,« je dejal Džetro. »Čoln je pripravljen in vse stvari so že vkrcane. Odrinili bomo takoj ob zori.« Domenili so se, da se bodo v pristanišču vkrcali samo Džetro in dekleti, Hebron in Amuba pa bosta čakala pod mestom in se vkrcala šele tam. Bilo bi namreč prenevarno, če bi vsi odšli v pristanišče, kajti lahko bi zbudili pozornost, lahko bi jih kdo spoznal in skrbno pripravljen načrt bi padel v vodo.

IZ PRAKSE PSIHOLOGOV

Drago molčanje

Zakaj mati ni povedala svoji hčerki, zakaj sta se razšla z možem — Nevarno prikrivanje družinskih resnic

PIŠE: AZRA KRISTANČIČ, DIPL. PSIHOLOGINJA

»Prišla sem se posvetovat, čeprav sem prepričana, da bi tu na mojem stolu morala sedeti mama in ne jaz!«

Mama?

»Seveda, ker mama misli, da imam jaz težave. Saj je prav za prav zanimivo, kako ona razmišlja in sklepa o vsem, kar se dogaja. Po maminem sem za vse kriva jaz. To, da mi očita kako slabo se učim, me niti več ne vznemirja, saj sem se navadila na nenehne pridige. Sčasoma se človek toliko navadi na pripombe, da jih niti ne sliši. Nekaj podobnega se dogaja tudi z menoj, enostavno nič več ne slišim in mamo to jezi.«

Pa so mamini očitki glede učnega uspeha oziroma neuspeha upravičeni?

V zadregi se je zasmejala in nadaljevala:

»Res je, da sem drugo gimnazijo ponavljala, toda ne zaradi tega, ker bi bila lena, ampak je tudi bolezen naredila svoje. Dolgo časa sem bolehala; nekaj sem imela na pljučih in zaradi tega tudi izostala iz šole. Potem je, jasno, da nisem mogla vsega nadoknaditi. Zdaj sem v zadnjem letniku gimnazije in mi gre dobro.«

Šolski neuspeh — kulisa

V čem pa je potem problem, če je učni uspeh, ki je do zdaj bil kamen spotike, v redu?

»Po pravici povedano ne vem! Kot vse kaže, grem mami na živce.« Ne, res ne vem zakaj! Včasih je velik problem, ker ne pustim obleke na tistem mestu, kjer ona reče, drugič so zvezki, tretjič moje prijateljice ali pa moj prijatelj, ki tudi pride na obisk. Skratka, vse je narobe, kar naredim jaz. Vse kaže, da je najino enosobno stanovanje postalo pretesno za obe. Ali pa sva si tako različni po značaju, da enostavno ne greva več skupaj! Dopovedati pa se moji mami ne da ničesar, ker je trmasta in kar naprej trdi svoje.«

Ali sta se z mamo skušali dogovoriti kako bi zmanjšale napetosti, ki se porajajo v vajinih medsebojnih odnosih?

»Lahko mi verjamete, da nič ne zaleže. Tudi očetu ni uspelo, da bi našla skupen jezik, saj sta zaradi tega tudi šla narazen, ko sem bila stara osem let. Že deset let živiva z mamo sami in namesto da bi se v tem času razumeli boljše, sva si čedalje bolj tuji.«

Kaj pa z očetom? Se bolje razumeta?

»Ah! Oče!? Oče je tudi po svoje čuden. Svojo družino ima in kadar se vidiva za tisti kratek čas, se mi zdi, da me sploh ne upošteva. Ravnati, delati in živeti moram tako, kot reče oče. To pa me utruja. Saj nisem več otrok, stara sem že osemnajst let. Pri teh letih pa lahko že malo živim tudi po svoje, mar ne!?«

Še veliko je razlagala mlada sogovornica o odnosih mama—ona, ona—oče, mama —oče.

»Mož je bil strašen egoist«

Tuda mama je imela nekaj povedati. Začela od prvih dni svojega mukotrpnega skupnega življenja s hčerkinim očetom, ki ni imel nobenega občutka za sočloveka, ki je bil sprt z vsemi značilnostmi humanega odnosa med žensko in moškim. Dolgo časa je odlašala z razvezo, premišljevala, tehtala in upala, da bo boljše. Ko ni mogla vzdržati, je posegla za edino možno rešitvijo, prevzela je vso skrb za otroka nase in se odselila v drugo okolje, da bi zatrla še zadnje spomine na skupno življenje v sebi.

O svoji hčerki in problemih, ki so nastali v njunih medosebnih odnosih, pravi:

»Ko je bila majhna, se ne spominjam, da bi bile kakšne posebne težave z njo. Toda, odkar je končala osemletko, in začela hoditi v gimnazijo, so se problemi kar vrstili. Res, da je že na začetku prvega letnika imela rahlo pljučnico, vendar ni bilo kaj resnega in bi lahko z malo več truda uspešno končala razred ter napredovala. Od takrat se ni več 'pobrala'; učni uspeh je bil vedno slabši, komaj je 'lezla'. Zdaj pa vse kaže, da zadnjega razreda ne bo končala uspešno, saj si je kar nabrala nekaj 'cvekov'!«

»Nenehno ji dopovedujem, da je učenje njej v dobro, toda to ne zaleže nič. Pa tudi sicer rada dela po svoje. Drugi ji niso mar; hčerki je pomembno le to, da je za njo dobro, da vsi ugodijo le njej in njenim željam. Zdi se mi, da je po značaju zelo podobna svojemu očetu. Tudi on je bil takšen egoist. Skrbel je le zase.«

Tako sta različni mnenji zastopali mati in hči, se prepirali zaradi hčerinega učnega uspeha in njenih življenjskih navad. Druga drugi sta očitali marsikaj. Problem sta nehote premestile na edini zunanji in očiten znak — učni neuspeh, čeprav je le-ta bil sekundarnega pomena. Počasi, počasi po mnogih razgovorih in razlagah sta se približali bistvu problema — očetu in odnosu do njega.

Zakon staršev — prepovedana tema

Mati je svoje razočaranje v zakonu zaprla globoko vase. Hčerki, ki je odraščala in postala zrelo dekle ni nikoli razložila, zakaj sta z očetom razdrla njuno skupnost. Dekle je očeta, ki je prihajal le občasno in zelo redko na obiske, doživljala kot prijetno osebo, ki ni zahtevala ničesar drugega kot to, da tisti čas, ko sta skupaj, živi in misli kot on — oče. Tem zahtevam ni bilo težko ugoditi od začetka, ko je hči bila mlajša. Z zrelostjo, ko je oblikovala svoja osebna stališča in nazore, pa se je s težavo prilagajala očetovim zahtevam in se izogibala sestankom z njim.

V iskanju odgovorov na vprašanja, zakaj sta se razšla mati in oče, kako se je to zgodilo, je bila prepuščena sama sebi. Razgovori o življenju staršev so bili (res da ne z besedami) prepovedana tema, o kateri se doma ni govorilo. To nejasnost je staršem zamerila, saj so ji s tem odvzeli nujno potrebno možnot identifikacije, možnost udeležbe v družinskih dogodkih. Počutila se je odtujeno, nepotrebno, zaradi česar je sicer pozitivna čustva do staršev spremenila v jezo, nezadovoljstvo. Nejasnost vzrokov in posledic razveze staršev je bila osrednji problem, kateremu je podredila tudi svoje dolžnosti do šole.

Odšli sta oboroženi z novimi spoznanji med katerimi je bilo bistveno materino: otrokom je treba razložiti življenjske resnice.

VESELJE — tudi z malo snega Foto: Olga Hočevar

PRIHODNOST OTROŠKIH OBLAČIL

Moda rosnih let

Končno so se z otroško modo začeli resneje ukvarjati — Za proizvajalce trd oreh upadanje števila rojstev

Od kar imamo oblačilno industrijo in njene kolekcije za pravo modo, se je razvoj te nekdaj previlegirane zvrsti začel podrejati zakonom ponudbe in povpraševanja. In tako so proizvajalci polagoma odkrili, da niso hvaležen kupec samo ženske, ampak da je treba v modni vrtiljak potegniti tudi moške. Ko pa se je pokazalo, da ta zamisel ni od muh in da prinaša moška moda lepe denarce, so si dejali, da bi bilo dobro odkriti še kakšno podobno neizkoriščeno tržišče.

Nenadoma, tako rekoč od danes do jutri, so leta 1968 številni proizvajalci po svetu, med njimi tudi dobro znani izdelovalci ženske konfekcije kot Hechter, pa Cacharel, posegli na področje otroških oblačil z geslom, da bo tukaj treba še veliko narediti. Dandanes nekateri menijo, da v tistem času, čeprav je prvi hip tako izgledalo, to sploh ni bilo pravo tveganje. To pa zato, ker so starši pričeli upoštevati okus svojih potomcev in tako se je pokazalo, da bo treba spremeniti tradicionalni, več ali manj nedeljski in zakmašni način oblačenja otrok. In tako so pričeli tovarnarji hitro tekmovati, kdo bo bolje zadovoljil te male kliente.

Seveda, ker je bilo vse na hitro, ker se je vse ustvarjalo čez noč in ker se je slepo poslušalo ideje najmlajših, smo dobili kaj čudno modo: pravzaprav so bila to miniaturna oblačila odraslih, mednje sodi tudi ponesrečen poskus maksija, v dobi pohoda midi in maksi mode, za rosno mlade otroke. No, ko pa je vse to končno minilo, so se z otroško modo pričeli resno ukvarjati in počasi se je začel izoblikovati stil pravih otroških oblačil.

In kaj je sploh otroška moda v današnjem času? V resnici sploh ne gre za modo v običajnem pomenu, ampak za oblačila, v katerih se bo otrok dobro počutil in jih rad nosil.

Tako so se rodila športna oblačila z množico sestavljivih kosov, praktična in uporabna. Iz tega pa se je izklesalo tudi mnenje proizvajalcev, da je prihodnost otroških oblačil obetavna, vendar le v povsem klasični preprostosti in da je moda kot moda šele na drugem mestu oziroma, da je moda za otroke pravzaprav kar tisto, kar se dobro prodaja. Tako je neka tovarna doživela odličen poslovni uspeh, ko je na tržišče poslala vsem dobro znane vrhnje hlače s podaljšanim životom in naramnicami preko hrbta, ki spominjajo na delavski kombinezon. Enako dobro jih prodajajo že kakšnih osem let, v bistvu so vedno enake, spreminjajo le barve, pa material, širino hlačnic, iz sezone v sezono si izmišljajo drugačne zgornje dele in drugače postavljajo žepe.

No, pa vse tudi ni tako lepo, kot je videti na prvi pogled. Nedolgo tega je nek tovarnar ogorčeno vzkliknil: »Vsi govorijo in trdijo, da je tržišče za otroke prava zlata jama. Naj mi to dokažejo! Dokler bo število rojstev tako upadalo, pač ni mogoče govoriti o ekspanziji otroške konfekcije in o povečanju proizvodnje.«

Vse manjše število otrok v družini v razvitih deželah je za proizvajalce trd oreh, kajti prav to je odpravilo star običaj, da so oblačila prehajala z otroka na otroka toliko časa, dokler se pač niso izrabila. Dandanes namreč starši dvakrat premislijo, preden kupijo drag izdelek. Seveda pa nakup ni tako ozko vezan na ceno. V velikih veleblagovnicah so opazovali prodajo in ugotovili, da nekje do aprila starši ne gledajo veliko na ceno in za zimo iščejo predvsem kvalitetne izdelke, tople plašče s kapuco, bluzone v stilu aviatičarjev, volnene pulije in hlače, medtem ko kupujejo za poletje poceni oblačila, jeans, pa krilca, sintetične bluzice in preproste oblekice.

TAMARA VARACHA

Tudi telo potrebuje nego

Negovati moramo tudi kožo na telesu in ne le na obrazu

Kozmetični nasveti se v glavnem sučejo okoli kože na obrazu, morda slišimo še besedo o negi rok in dekolteja, pa o depilaciji. Toda zelo veliko pozornosti je treba posvetiti tudi ostalim delom telesa. Organizem prehaja iz obdobja rasti in razvoja v obdobje zrelosti, potem pa se začne starati. Ta proces je pri različnih ljudeh različen, vendar ni odvisen samo od dednih lastnosti. Precej besede pri tem ima tudi vrsta dela in drugih telesnih aktivnosti, seveda pa tudi to, koliko skrbi je deležno naše telo.

V obdobju, kmalu po zrelosti, je treba za telo skrbeti bolj kot prej, kajti vsi procesi začnejo potekati počasneje.

Marsikdo bo že kmalu opazil, da je napetost kože po telesu popustila, da se na nekaterih mestih nabirajo maščobne blazinice, mišice postajajo mehke in ohlapne. Vse to ni samo posledica staranja, saj so k temu velikokrat nagnjeni tudi še prav mladi ljudje. Lahko bi rekli, da telo nima več kondicije. Mišičje lahko vzdržujemo in negujemo z nekaterimi telesnimi napori, s telovadbo in različnimi športi. Uspeh se pokaže že zelo kmalu, saj muskulatura hitro spet zadobi prožnost in moč.

Podobno je tudi s kožo po telesu, vendar je tej treba več pozornosti in nege, če nočemo, da prekmalu ohlapi. Pomagati ji je moč z različnimi telovadnimi vajami, ki odstranjujejo maščobne blazinice in utrjujejo podkožno in kožno mišičje, negovati pa jo je treba tudi z vsemi hranilnimi snovmi, ter maščobami, če je suha. Na moč blagodejen učinek imajo vse vrste masaže, ki lahko pomagajo vzdrževati gladko in napeto kožo. Danes imajo že v prenekaterem kozmetičnem salonu posebne masažne aparate, ki učinkujejo površinsko na koži in globinsko v mišičju. Učinek take masaže je dvojen, saj učinkuje kot masaža kože, ki ohranja tonus, obenem pa pregibava globlje mišične predele in odstranjuje maščobne blazinice.

CVETA VRHOVNIK

POGOVORI Z ZDRAVNIKOM

Zjutraj voda

Zaprtje je bolezen civilizacije - Priporočam čimbolj premišljeno prehrano

RUBRIKO VODI: DR. STANE POTOKAR

Stara sem 30 let, vedno zdrava, muči me poldrugo leto trajajoče zaprtje. Odvajam le s pomočjo odvajalnih sredstev (tablet, svečk in čaji). Sprva sem jemala »pomagala« bolj poredko, sedaj pa brez teh sredstev sploh ne morem odvajati.

Pisem s podobnimi vprašanji je veliko, zato odgovarjam obširneje. Obstipacija je češči pojav pri civiliziranih ljudeh. Statistika dokazuje, da težko odvaja od 8 do 12 odstotkov mladih, pri starosti nad 60 let pa je pojav še češči, saj ima težave 70 odstotkov ljudi. Ženske imajo še več težav. Obstipacija je lahko akutna — kratkotrajna in kronična — dolgotrajna:

Obstipacija je motnja rednega izpraznjenja vsebine debelega črevesja. O tem pojavu ne govorimo, če človek ne gre vsak dan na potrebo. Povsem normalen je, da gre nekdo na potrebo redno le vsak drugi dan, o obstipaciji govorimo, če človek ne iztrebija redno v roku treh dni.

HABITUALNA OBSTIPACIJA (pogostno, ponavljajoče, navadno zaprtje). Zasledimo jo pri ljudeh, ki so spremenili način življenja, prehrane in telesne aktivnosti, npr. preselitev iz podeželja v mesto To so tako imenovane funkcionalne motnje defekacije — iztrebljanja, pri katerih ne najdemo organskih sprememb na črevesju in drugih organih. Habitualno obstipacijo pa delimo na : ATONICNO, SPASTICNO in PROKTOGENO obstipacijo.

ATONICNA OBSTIPACIJA — ohlapnost debelega črevesja, iztrebljanje je neredno, človek ne gre na blato tudi po cel teden. Blato ima obliko tanke hrenovke. Bolniki nimajo posebnih težav. Vzroke za tovrstno obstipacijo najdemo pri ljudeh s psihično depresijo, pri starejših ljudeh, ki često uporabljajo klistir in pri ljudeh z zmanjšano funkcijo ščitnice. Pri tej vrsti obstipacije svetujem velike količine svežega sadja, posebno zjutraj, veliko zelenjave in fizične aktivnosti.

SPASTICNA OBSTIPACIJA se manifestira s pogostimi bolečinami v trebuhu, ki popuščajo kmalu po jedi. Blato ima obliko neenakomerne debele vrvice. Človek ne gre na blato tudi 5 do 10 dni. Vzroki so pogosto emocionalni (čustveni stres!) strah, skrbi, žalost, preobremenjenost itd. Svetujem dietalni način prehrane, hrana naj bo po možnosti brez začimb, pasirana, svetujem počitek po obroku. Od zdravil priporočam Librax, Bellasecal in Benifen.

PROKTOGENA OBSTIPACIJA je tista oblika zaprtja, ki jo najpogosteje srečamo. Zadnji del debelega črevesja (ampula recti) je razširjen, mišičje oslabelo — mlahavo, defekacijski refleks (skupek živčnih viaken) oslabljen. V ampuli recti dobimo večje količine fecesa (blata) tudi še po iztrebljanju. To povzroča nevšečnosti, ki se odražajo z utrujenostjo, glavobolom, slabim razpoloženjem, tvorijo se plini in napetost v trebuhu, pojavlja se nespečnost. Vzroki za tovrstno zaprtje so naslednji: Premalo časa in možnosti za iztrebljanje ko prejmemo refleks za iztrebljanje. Kot posledica tega nastopi otopelost refleksa za iztrebljanje, zadnji del debelega črevesja se prekomerno razširi, okolno mišičevje izgubi tonus (elastičnost) za širjenje in krčenje in s tem moč za potiskanje blata navzven. Naslednji vzroki so sedeče delo, premajhna fizična aktivnost, nepravilna prehrana, lahko pa se pojavi tudi pri nosečnicah. Tovrstna obstipacija je značilna za ženske.

Zdravljenje, z odvajalnimi sredstvi, ki jih uporabljate (tablete, svečke in čaji) prenehajte postopoma, povečajte fizično aktivnost kot npr. hoja, gimnastika, plavanje, vožnja s kolesom. S tem okrepimo trebušne mišice kot pomagalke pri iztrebljanju. Način prehrane: obrok morajo biti zadostni, bogati celuloze (celuloza je v širšem pomenu besede oglijkov hidrat — sladkor, človek nima encimov za prebavo tega sladkorja, pa je zaradi kvantitete dobro sredstvo za preprečevanje obstipacije). Veliko celuloze vsebujejo stročnice, zelje, repa, suhe slive, solata, kisle kumarice, črn kruh, kislo mleko itd. Omejiti moramo uživanje suhe hrane. Pomaga tudi polaganje toplega termofora na spodnji del trebuha. S tem povečamo krvni obtok in peristaltiko (gibanje črevesja). Uživati morate veliko tekočine — vode, najmanj en liter dnevno. Priporočljivo je zjutraj popiti 2 dcl. tople navadne vode, lahko tudi mineralne vode. Z vztrajnim izvajanjem navedenega lahko sčasoma pričakujete, da se vam povrne fiziološki refleks za odvajanje.

SIMPTOMATSKA OBSTIPACIJA je zaprtje, povezano z obolenjem organov npr.: črevesja, dvanajsternika, želodca, zlata žila, razpoke ob vhodu v danko, obolenja ledvic in jeter, razne zastrupitve, poškodba hrbtenice, razne anomalije črevesja, tuberkuloza, tumorji itd. Za vsako obstipacijo, ki traja daljčasa je potreben pregled pri proktologu (specialistu za obolenje zadnjega dela črevesja) ali gastroenterologu (specialistu za obolenje prebavil). Bolnik naj obišče splošnega zdravnika, le-ta ga bo napotil k ustreznemu specialistu.

OBSTIPACIJA ZARADI JEMANJA ZDRAVIL kot npr. nepravilno jemanje antacidnih sredstev (zdravila, ki nevtralizirajo odvečno želodčno kislino), nikotin, mamila, alkohol, diuretika (sredstva za odvajanje vode), uporaba preparatov železa in drastika (sredstva, ki povzročajo nenavadno odvajanje) npr. Dulcolax, Angiolax, Abin, Eulaxin, Gastol itd.

IZ ARHITEKTOVE BELEŽNICE

Lepotne pregrehe

Napake pri zidavi povzroča običajno nevednost — Nikar ne oblagajte s porolitom notranjih sten, ker rade pokajo

PIŠE: DOCENT NIKO SELIŠKAR, DIPL. ING. ARH.

Zakaj razpokan omet, zakaj lise na stenah, stropu . . . ? Želimo vas opozoriti na nekatere lepotne napake, ki jim ponavadi botruje nevednost.

O nesmislu oblaganja s porolitom z notranje strani, smo že pisali. Z izolacijo z notranje strani preprečimo akumulacijo obodnih masivnih sten, le ta pa je za bivanje v prostorih izrednega pomena. V tolažbo — če z oblogo že nismo dosegli osnovnega namena, to je, izboljšanje toplotne izolacije, smo dosegli vsaj to, da smo preprečili toplotne mostove, oziroma če so posamezni stiki med zidaki slabo zaliti z malto vsaj to, da skozi zid ne piha. Izdatki torej le niso bili povsem zaman, vendar se dokaj rade pojavljajo nove nevšečnosti, predvsem lepotnega značaja:

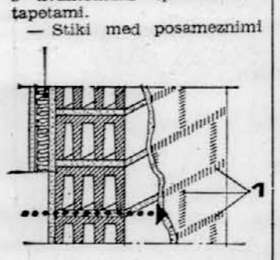
— Porolitne obloge sten zelo rade razpokajo, kar je posledica posedanja objektov. Razpoke se pojavijo običajno na stikih med posameznimi zidaki, so drobne a dobro opazne. Ponovni oplesk poškodovanih površin običajno ne zadošča, ker se razpoke s časom ponovijo. Lepotno napako bomo odpravili tako, da bomo stene prelepili s kvalitetnimi (plastičnimi) tapetami.

— Stiki med posameznimi ploščicami porolita, med posameznimi elementi obloge postanejo sčasoma opazni. Kot temne zamazane lise se ločijo od barve ostale stene. Tudi to lepotno napako bomo odpravili z uporabo tapet (skica 1).

— V kolikor je porolitna obloga pozidana v cementni malti, obstoji celo možnost, da se ob nekoliko večjem posedanju (vsaka nova stavba se nekoliko posede), odluši in odpade. Iz istega razloga »posedanja« dostikrat razpokajo tudi tanke predelne stene. Pravilo: predelne stene smemo zidati šele takrat, ko je stavba že pod streho, po vrstnem redu od zgoraj navzdol (začeli bomo v najvišji etaži in končali v kleti), takrat ko se je stavba vsaj delno že umirila, oziroma posedla. V nasprotnem primeru pride ob minimalnem posedanju do tlačne obremenitve tankih predelnih sten, le te se zaradi vitkosti uklonejo in razpokajo. Poznamo primere, ko so se predelne stene (nevarnost je zlasti pri večnadstropnih skeletnih objektih — stolpnicah), enostavno podrle.

— Lepotne napake je možno opaziti tudi na pretankih obodnih zidovih — po kotih in prekladah se pojavlja plesen, na ometu so vidni stiki med posameznimi zidaki itd. Napako bomo odpravili s povečanjem toplotne izolacije zidu, novim oplesk om, oziroma s tapetami (skica 2).

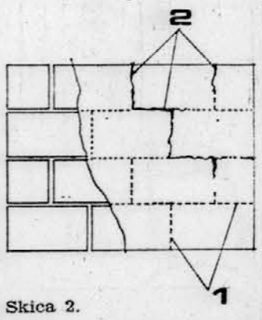
— Tudi temne lise na betonskih stropovih z opečnimi vložki so posledica površnosti. Izvajalci so pozabili vložiti v dno betonskih reber opečne plošče. Lise so posledica sestave dveh različnih materialov z različno sposobnostjo toplotne izolacije, vpijanjem vlage itd. Napako je možno odpraviti s povečanjem toplotne izolacije, s spodnje strani pa plafon oblepiti s tapetami (temelne grobe tapete in oplesk s sinkolitom) (skica 3.)

Skica 1.

1. Porolitna obloga (pregradna stena), vidni sc stiki, lise temnejše barve se razločno ločijo od barve ostale stene.

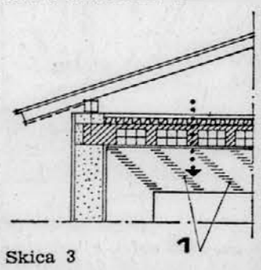
2. Razpoke zaradi posedanja objekta. Sanacija: plastične tapete.

Skica 2.

1. Na notranji strani so vidni stiki med posameznimi elementi (zidaki), »temne lise na ometu«.

2. Sanacija: a) izboljšava toplotne izolacije (stiropor 4 cm, točkovno nalepljen, nov omet je armiran z mrežo iz steklenih vlaken); b) obnova slikarije (sinkolit ali tapete).

Skica 3

Rebričasta plošča »super 25 cm«. Poznajo se lise na ometu. (Izvajalec ni med opečne stropnjake — pod rebra, vgradil opečnih plošč. Sanacija: izboljšava toplotne izolacije, tapete in oplesk s sinkolitom.

Štedilniki in kuhinjske nape

Devet razstavljalcev je pokazalo izbor svojih proizvodov

Pred nekaj dnevi so v Potrošniško informativnem centru CZNG odprli razstavo štedilnikov in kuhinjskih nap devetih razstavljalcev. Prikazani štedilniki, kuhinjske nape in grelne plošče so tisti izbor artiklov, ki jih v naših trgovinah lahko vsak dan kupimo.

Do 7. februarja si boste lahko ogledali kombiniran plinsko—električni štedilnik (2 plinska gorilnika in dve el. plošči) v nerjaveči pločevini iz Iskrinega programa Venera 15, Boscheve štedilnike s programatorjem in posebnim predalom za ogrevanje krožnikov in njihove nape (60 cm in 100 cm) z odvodom v dimnik ali s posebnim filtrom, ki dodatnega odvoda ne potrebuje. Bahco, švedske nape, ki imajo filter v obliki kovinske mrežice, da se jo lahko čisti in ves potreben pribor za odvod zraka v zračnik ter še vrsto kombiniranih električno—plinskih štedilnikov iz Gorenja, pa iz ITPP Ribnica, Rade Končar . . .

Ob vseh teh proizvajalcih in zastopstvih tujih firm pa sodeluje na razstavi še ETA iz Cerknega s svojimi električnimi grelnimi ploščami, navadnimi in avtomatskimi, z vgrajenimi termostati in varovalkami. ETE se spominjamo iz predhodne razstave o varčevanju z električno energijo, tokrat pa je ETA svoje sodelovanje na razstavi povezala v sklop akcije razstav in predavanj, ki naj bi v večjih krajih Slovenije seznanila potrošnike in prodajalce z delovanjem in pravilno uporabo grelnih plošč.

T. V.

OGLAŠUJTE V DNEVNIKU DELO

KAJ ZMORE SESALNIK?

Na lov za skritim prahom

Že res, da je še zima, vendar le na koledarju — Zagrizene gospodinje se bodo že zdaj zagnale v »pomladno« čiščenje — Sesalnikove dobre lastnosti

Po sosedovem vrtu so že razobesili svoja ležišča in na stežaj odprli okna. Zakaj pa ne? Letos vse prehiteva. Telohi so se razprli kot velike marele, regrat vabi optimiste, celo dren bi se rad pobahal s svojim čipkastim cvetjem, preden bo zapadel »pravi« sneg in tudi gospodinje nočejo zaostajati. Za tiste torej, ki ne morejo pričakati prave pomladi in bi se že rade spustile v resno borbo s prahom, naslednje opozorilo, preden bodo začele z delom.

Vsak sesalnik je opremljen z različnimi dodatnimi nastavki, tako da moremo sesati umazanijo iz preprog, oblazinjenega pohištva, posteljnih vložkov, zaves in špranj. S podaljškom more sesalnik splezati na omare, doseže slike in najvišje knjižne police, celo tapete uspešno čisti.

Da tapet ne poškodujemo ali s sesanjem ne zapuščamo grdih sledi, ovijemo večji nastavek, ki ga uporabljamo za pod, z mehko, staro, že nekoliko redko frotirko. Vlečemo od stropa proti tlom, progo za progo.

Če tako izkoriščamo sesalnik, izčrpamo vse možnosti, ki nam jih nudi. Prahu pa še nismo popolnoma pregnali. V vsakem stanovanju je namreč nekaj skrivnih prostorčkov, kjer se prah mehko poseda in kjer brezskrbno ždijo in uživajo pajki. V ta varna skrivališča ne more metla, ne seže omelo, tudi roka je prenerodna ali prevelika, da bi porušila prijetno tihožitje. Sesalnik pa zmore generalno čistko tudi na takih koncih. Kako? To pade le malokomu na pamet.

S sesalnika snamemo vrečko za prah ali obrnemo cev, odvisno kakšne vrste sesalnik posedujemo, in ga naperimo v tista nedostopna mesta, tako da z močnim zračnim sunkom prah odpihujemo. Prava kosmata gnezda se valijo izza peči ali radiatorjev, izza pritrjenih regalov, ki jih ne moremo odmakniti, iz zračnikov in še od kje. Tak zračni curek izkoristimo še za odstranjevanje prahu s predmetov, ki bi jih z brisanjem ali sicer poškodovali, recimo z bogato rezianih okvirjev ali reliefnih nastavkov nad vrati v starejših stanovanjih, s knjig, s stropnih ali stoječih svetilk in podobnih predmetov. Vtične električne vrvice iztaknemo, okvirje močno držimo, knjig ne razpiramo.

Odpihovanje prahu opravljamo tik pred generalnim čiščenjem, takrat, ko smo postelje ali kavče znesli na vrt ali balkon, ostale nepremične predmete pa ovili ali zavarovali s starimi pregrinjali ali večjimi polami papirja. Po 2—3 urah, ko se »razburjeni« prah pomiri, prostor temeljito posesamo in pobrišemo prah kot navadno.

Torej zmore vaš sesalnik še nekaj, za kar do sedaj niste vedeli.

M. P.

LJUBLJANA, CELOVŠKA 317, TEL.: 53-681
ZA DOM IN OPREMO
TAPO
OBLAZINJENO POHIŠTVO
LJUBLJANA, CELOVŠKA 317, TEL.: 53-685

Dve desni, dve levi

V založbi Zavoda za napredek gospodinjstva izšel uporaben priročnik

Še vedno in vedno bolj nam moda ponuja pletenine. Tudi na naših pa tujih prodajnih policah se bohotijo iz pentelj narejena oblačila. Ker pa so letos (ah, že spet) pletiva visoko na modni lestvici, so tudi cene dokaj visoke. Zakaj si ne bi česa splet li sami? Da ne znate, pravite? Da še niste poskusili? Pa poskusite zdaj! Nikoli ni prepozno, pravijo.

Centralni zavod za napredek gospodinjstva je prav za takšne kot ste vi, izdal novo, izpolnjeno izdajo knjige »Dve desni, dve levi«, v kateri vas Ida Marinčič, ki je gradivo zbrala in pripravila, popelje v skrivnost pletenja. V zajetni knjigi, ki velja v knjigarnah 176 dinarjev, dobesedno mrgoli vzorcev, pa krojev za vsa mogoča pletena oblačila, od običajnih puloverjev, jopic ter brezrokavnikov, do zapletenih kopalk, čepic in celo klobučkov.

Ne oklevajte! Kupite si knjigo o pletenju, nabavite pletilke in nekaj volne pa poskusite! Korajža velja, pravijo.

Plašči postajajo vedno bolj zanimivih krojev, se pravi rafiniranih in primerni za sloke postave Mnogo je draperije, ki močnejšim nikakor ne pristaja. Sedla so različnih oblik in ravno od tu se pričenjajo naborki. Pas niti ni obvezen pri tej ohlapni liniji. Če pa je, sodi le na vitek stas.

MARTA HROVATIN

Pripravite za sladkosnede

Na hitro pripravljena sladica iz pomaranč je dobrodošla

Potrebujemo dve jajci, četrt litra mleka, 80 gramov sladkorja, 30 gramov moke, sok treh pomaranč, nekaj piškotov, 1/8 litra sladke smetane in 40 gr. lešnikov.

Rumenjake in sladkor penasto vmešamo, dodamo moko in sok dveh pomaranč. Kuhamo kot kremo in stalno mešamo. Potem posodo odstavimo z ognja. Vmešamo beljake, piškote pokapljamo s sokom tretje pomaranče, jih naložimo na dno posode in čeznje polijemo kremo. Okrasimo s sladko smetano in lešniki. Vse skupaj traja približno 40 minut.

Smernice sprejete

Delegati mestne skupščine so potrdili pet prednostnih nalog letošnjega gospodarskega in družbenega razvoja

LJUBLJANA, 30. jan. — »Ocenjujemo, da je bila široka razprava o predlogu smernic gospodarskega in družbenega razvoja Ljubljane v 1975. letu zelo pomembna, saj so o njih razpravljali vsi samoupravni in družbenopolitični subjekti, jih sooblikovali, vsi jih sprejemamo in vsi jih bomo morali tudi uresničevati,« je dejal v uvodni besedi na skupni seji vseh treh zborov ljubljanske mestne skupščine predsednik njenega IS Dagmar Šuster.

Delegati so potrdili pet prednostnih nalog, ki jim je treba posvetiti posebno pozornost. Na prvem mestu je uveljavljanje ustavnih določil, posebno pozornost pa moramo posvetiti tudi gospodarstvu. Vse delovne organizacije morajo izdelati letne, srednjeročne in dolgoročne razvojne načrte. Doseči je treba, da bo ekonomičnost poslovanja nehala padati, bolj izkoristiti proizvodne kapacitete, zmanjšati zaloge in izboljšati organizacijo in odnos do dela.

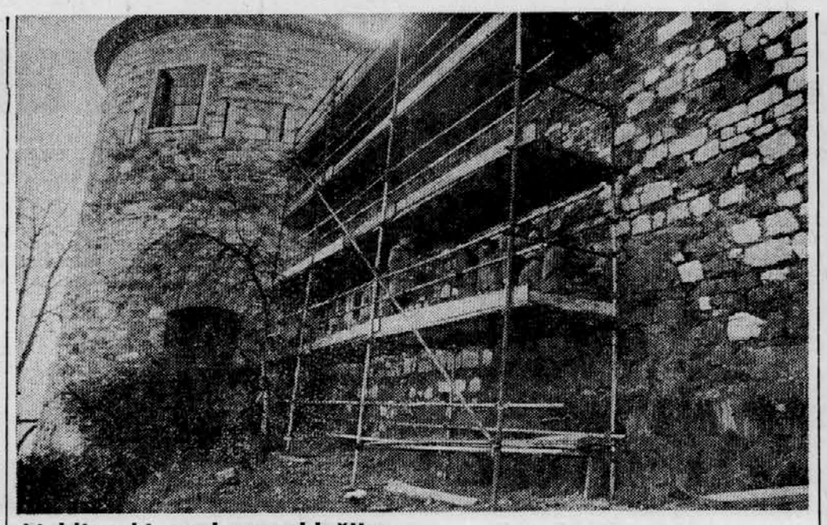
Akcija za pospešitev stanovanjske gradnje, ki se je lani uspešno začela z okrog 3.200 stanovanji, zgrajenimi v zasebnem in družbenem sektorju, se bo nadaljevala, tako da se bo Ljubljana približala predvidenemu cilju — dograditvi 7.000 stanovanj v dveh letih.

Med prednostnimi nalogami sta še začetek izgradnje ljubljanske cestne mreže po desetletnem programu ter začetek pomembnejših del na vseh področjih komunalne ureditve.

Na podlagi pripomb iz javne razprave so v smernicah bolj poudarili potrebo po pospeševanju kmetijstva, močno pa so tudi dopolnili poglavje o ljudski obrambi.

Delegati mestne skupščine so danes tudi sprejeli družbeni dogovor o združevanju sredstev za gradnjo ljubljanske cestne mreže ter priporočili delovnim organizacijam, naj tudi one čimprej podpišejo samoupravne sporazume. Sprejeli so tudi odlok o zvišanju prispevka za uporabo mestnega zemljišča na ureditvenem območju Ljubljane.

LOJZE JAVORNIK

Ljubljanski grad »preoblačijo«

LJUBLJANA, 30. jan. — Te dni so ob severni steni ljubljanskega gradu postavili odre delavci SGP Grosuplje. Zid, ki ga je že močno načel čas, bodo očistili trave, zajedene v razpoke, odstranili preperelo kamenje in omet pa napravili betonske fuge, potem pa bodo injicirali betonsko mleko. Zidovje ne bo spremenilo starinskega videza, pridobilo pa bo nekdanjo trdnost. Foto: Janez Zrnec

Tip — top na kose?

Podjetje, ki si je kljub kakovostnim izdelkom in ugledu nakopalo izjemno visoko izgubo, naj bi kmalu razcepili

LJUBLJANA, 30. jan. — Tip-top, ki je nastal pred štirimi leti, potem ko je bila zaradi izgub uvedena prisilna uprava v Modnih oblačilih, je sicer povečal proizvodnjo, si s kakovostjo pridobil ugled, vendar vseeno nazadnje zabredel v še slabši položaj kot prej njegov predhodnik. Lahko si mislimo, kako je 1200 delavcem, ki so v težkih razmerah delali vedno več za enake plače, ko te dni gledajo dobavitelje, ki prihajajo v njihova skladišča po svoje blago in ga jemljejo nazaj.

Čeprav zaključni račun še ni narejen, povedo številke tole: po ocenah bo 42 milijonov dinarjev izgube. Tudi če upoštevamo, da bo Tip-top zaradi izgube dobil nazaj vplačane zakonske obveznosti, rezervni sklad in se mu bodo od primanjkljaja odštele odpisane terjatve, je bo še vedno za 35 milijonov.

Tip-top je ves čas praktično posloval brez lastnih obratnih sredstev, saj imajo pri lanskih 138 milijonih celotnega dohodka angažiranih kar dobrih 74 milijonov dinarjev dolgoročnih in kratkoročnih posojil. Glavna upnika sta Jugotekstil in Jugobanka, nekaj pa mu je posodila tudi Ljubljanska banka.

Jugotekstil in Jugobanka sta štiri leta vlagala denar v Tip-top, pri čemer je prvi od 1972. do 1974. leta dobil od teh posojil dobrih 11 milijonov dinarjev obresti, drugi pa skoraj 9 milijonov.

Zakaj Tip-top ni prilezel na zeleno vejo? Ali je kriva zastarela tehnologija? Je bil sanacijski program res čisto zgrešen? Ali je kriv morda Jugotekstil, ki je Modnim oblačilom vzel njihove prodajalne, češ vi proizvajajte, mi pa bomo skrbeli za prodajo, potem pa se ni dovolj potrudil, da bi spravil Tip-topovo konfekcijo v denar?

Ali pa so morda krivi Tip-topovi vodilni delavci, ki so sprejemali napačne poslovne odločitve? Na primer: ko so v Münchnu ustanovili svojo prodajalno, ki je namesto obljubljenih dobičkov prinesla izgubo; ali ko so na jesenski razprodaji znižali cene konfekciji toliko pod lastne stroške, da so naredili skoraj 26 milijonov izgube.

Kaže, da Jugotekstil ni bil — in še vedno ni — navdušen nad skupnim poslovnim tveganjem proizvajalca in posrednika, zato se Tip-top ni pripojil k njemu, čeprav je bilo tako v začetku dogovorjeno. Lansko jesen je Tip-topu obljubil pomoč Tekstil, vendar je ostalo le pri obljubi. Od avgusta ima Tip-top blokiran žiro račun, ko pa je še Jugotekstil zahteval svoj denar nazaj, se je Tip-top znašel praktično pred stečajem.

Na sestanku upnikov, vodilnih delavcev Tip-topa in zastopnikov bežigrajskega izvršnega sveta niso našli drugega izhoda kot razcepitev podjetja. Obrati v Bohinju, Trebnjem, Krki in Idriji naj bi se pridružili k tamkajšnjim tekstilnim podjetjem, ki ne bi bila dolžna nobenega povračila, pač pa bi morala poskrbeti za sanacijo teh obratov.

Zdaj ko je odstopil pred kratkim imenovani v. d. glavnega direktorja Janez Strojan, se je položaj, namesto da bi se začel jasniti, očitno samo še bolj zapletel.

L. J.

Kartonski udarec previdnežem

Viator je dal natisniti milijon kartonskih žetonov za mestne avtobuse

LJUBLJANA, 30. jan. — Od sobote bo Viator v mestnem potniškem prometu uveljavil dvojno tarifo — kdor ne bo imel žetona (ki stane 1,50 din) bo moral na avtobusu odšteti za vožnjo 2 dinarja.

Ker pa Viator od izdelovalca še ni dobil dovolj kovinskih žetonov, si bo začasno pomagal tudi s papirnatimi. Natisnili so jih milijon in jih vsak lahko kupi po mili volji. Toda tisti, ki bi si naredili zalogo kartonskih žetonov, kot so si nekateri naredili za. logo kovinskih, se utegnejo ušteti, saj bodo kartonski veljali le do 1. aprila. Do takrat pričakujejo pri Viatorju, da bodo imeli v obtoku že skoraj milijon kovinskih žetonov. Praznoverneži, ki ne verjamejo prvoaprilskemu datumu, naj se le spomnijo na pregovor, ki pravi, da gre v tretje rado.

Trenutno je v obtoku 306 tisoč kovinskih žetonov, vendar kaže, da jih Ljubljančani raje gledajo doma, kot pa jih uporabljajo za plačilno sredstvo. Viatorjevi sprevodniki in vozniki jih naštejejo zvečer največ 9.000.

L. J.

Bodo avti ropotali mimo Bokalc?

Vičani kritizirajo projektante in »traso« svojega dela obvoznice

LJUBLJANA, 30. jan. — Zbori viške občinske skupščine so sicer sprejeli predlagane smernice razvoja mesta in občine, vendar so delegati odločno kritizirali dejstvo, da so v mestnem predlogu zanemarili marsikatero vprašanje viškega razvoja. Oba predloga sta se jim zdela tudi presplošna. Pri mestnem so omenili stanovanjsko gradnjo, energetiko in kmetijstvo, kritizirali pa so tudi, kako se lotevamo priprave in urbanistične obdelave industrijskih con ter gradnje objektov osnovne preskrbe.

Program gradnje cestnega omrežja v Ljubljani kaže — tako so dokazovali na današnji seji zbora krajevnih skupnosti — da projektanti odločajo mimo interesov širše skupnosti. Omenili so primer KS Kozarje, kjer so projektanti na intervencijo občanov poiskali ustreznejšo varianto obvoznice in se tako izognili rušenju najmanj 70 hiš. Delegat KS Brdo pa je opozoril, da je ista obvoznica predvidena preko dvorišča doma ostarelih na Bokalcih.

JANEZ ODAR

Krvodajalci so se spet odrezali

Ljubljanske organizacije RK so izpolnile ali celo presegle plan

LJUBLJANA, 30. jan. — V januarju in februarju potekajo v Ljubljani krvodajalske akcije po delovnih kolektivih. Občinske organizacije RK so doslej v glavnem izpolnile, ponekod, denimo v Centru, Šiški in še kje drugje, pa tudi presegle plan. Med posameznimi delovnimi kolektivi, ki so se doslej v večjem številu odzvali krvodajalski akciji, naj omenimo iz Centra: RSNZ — šola v Kotnikovi (70 krvodajalcev), Hotel Union (40) in Transjug (22) ter RTV (85) in Plinarno (26). V Šiški so se dobro odrezali delavci Litostroja, saj jih je prišlo na odvzem krvi kar 138, iz Rašice in Slovenija avta pa 36 in podjetja Skip 21. V občini Bežigrad so v Zavodu za rehabilitacijo invalidov zbrali 31 krvodajalcev, v Unitexu 23, v Avtoobnovi 39, Delu 37, v podjetju Comerce 25 in Zavodu za raziskavo materiala in konstrukcij 27. Iz občine Moste-Polje jih je prišlo na odvzem krvi 38, iz podjetja Indos, iz Papirnice Vevče 50, 24 iz Perutnine Zalog ter 21 iz Pletenine Bizovik.

DRAGICA BOŠNJAK

Zobne starinarne

Družbene ordinacije so v primerjavi z zasebnimi kaj klavrno opremljene — Zdravstveno službo nujno okrepiti

LJUBLJANA, 30. jan. — Po nasilno izvedeni integraciji zdravstvenih služb v letu 1968 se je ne le v zobozdravstvu, temveč tudi v ginekologiji in drugod razbohotila črna praksa. Zakonodaja predvideva za kršilce stroge ukrepe, vendar se do današnjega dne, je povedal dr. Miro Rojina iz zobne ambulante Nebotičnik, obseg črne prakse ni zmanjšal.

»Stevilka 400 za vso Slovenijo bo verjetno kar točna. V teh šestih letih je črna praksa dosegla takšen bseg, da v nekaterih ljubljanskih zdravstvenih domovih prav vsi zdravniki ordinirajo tudi doma.«

● **Kakšni so po vašem vzroki za tolikšno množičnost?**

»Analitično in organizacijsko slabo izvedena, integracija je oslabila javno zdravstveno varstvo, zmanjšala sredstva za nakup novih aparatov in z nestimulativnim načinom nagrajevanja povečala uhajanje kadrov.

● **Kakšne so razlike med zdravljenjem v ambulanti in doma?**

»Naše ordinacije se zde ob včasih proti sodobni opremljenosti zasebnih prave starinarnice. Kar 70 odstotkov naše opreme in aparatov je popolnoma amortiziranih in zastarelih, tako da ne trpe le pacienti, ampak tudi zobozdravniki. Prav nič pa ne kaže, da bi se stanje kaj kmalu spremenilo. Poleg tega lahko občan čaka tudi mesec, dva ali več mesecev, da sploh pride na vrsto.

● **Kakšne bi bile posledice takojšnje odprave črne prakse?**

»Prav gotovo bi se povečal naval in občutno podaljšala čakalna doba. Od sedanjega meseca dni bi se utegnila podaljšati na tri mesece ali celo več. Seveda bi vse to povečalo kritike na račun javne službe in negodovanja občanov, prav tako pa poslabšalo zdravstveno stanje občanov.«

● **Se vam zdi, da bi morda na kakšen način vseeno uvedli zasebno prakso, vendar mogoče v drugi, legalni obliki?**

»Ne, to se verjetno ne bo zgodilo. Zasebna praksa v sedanji fazi ne more biti nosilec zdravstvenega varstva. Predlog, da bi zasebna praksa dopolnjevala javno zdravstveno službo, pa je po novi zakonodaji nemogoče sprejeti.«

● **In kje je rešitev?**

»Rešitev ne more biti v prenapolnjenih čakalnicah in ob starih aparatih, pač pa v okrepljeni zdravstveni službi, boljšem načinu štipendiranja in ustreznejšem nagrajevanju. Tako bi lahko omogočili legalno dopolnilno oziroma nadurno delo, ki bi kar za 20 do 25 odstotkov zmanjšalo obisk zasebnih ordinacij. Za ustreznejše plačilo in modernizacijo prostorov in opreme pa bi bilo potrebno zvišati prispevno stopnjo, saj je pri nas za takšno reorganizacijo potrebnih kakih 5 milijonov dinarjev.«

MAJA KONVALINKA

Srečanje upokojencev

ŠMARJE SAP, 30. januarja — V okviru proslav ob 30-letnici osvoboditve bo društvo upokojencev iz Šmarja Sap spomladi organiziralo na Lipoglavu ali na Pugledu srečanje, ki se ga bodo udeležili člani okoliških upokojenskih društev. Sto trideset upokojencev tega društva si prizadeva, da bi na srečanje prišlo čim več upokojencev.

J. P.

Bežigrajski šopek želja brez analiz

Letošnji družbeni plan občine ne določa niti prednostnih nalog

LJUBLJANA, 30. januarja — Na današnji seji vseh treh zborov bežigrajske občinske skupščine so delegati med drugim pripomnili, da je v besedilu letošnjega družbenega plana občine spet vse preveč »dobrih želja, kaj vse bi morali, bi bilo treba, naj bi storili«. Niso pa, denimo, označene prednostne naloge tega programa, ko že tako in tako vnaprej vemo, da vsega ne bomo uresničili.

Opozorili so tudi, da program ne vsebuje nikakršnega stališča občine Bežigrad v zvezi z gradnjo novega univerzitetnega centra, dijaških ter samskih domov. V programu da manjka analiza, kakšne kadre občina v prihodnje potrebuje in kakšna bo glede na to štipendijska politika. Bilo je tudi več opozoril, da v prihodnje ne bi mešali industrije v okolico strnjenih stanovanjskih naselij (severni del Črnuč), za obvoznico pa so delegati povedali, da se bo najbrž prav kmalu pokazalo, da bo tekla sredi stanovanjskega naselja. Sklenili so, da gre osnutek tega programa v enomesečno javno razpravo.

D. B.

Lani gostje niso samo prespali

Ljubljano je obiskalo 305 tisoč gostov — Največ nočitev v Centru

LJUBLJANA, 30. jan. — Iz leta v leto obišče in potuje skozi naše mesto približno enako število domačih in tujih gostov, ki pa so se lani zadrževali v Ljubljani dlje kot druga leta.

Na ljubljanski turistični zvezi so povedali, da je obiskalo lani Ljubljano 305.000 gostov, od teh 158.500 tujih (predlanskim 321.000 gostov, od teh 192.000 tujih). Število nočitev pa se je od predlanskih 502.800 dvignilo za dobrih 2000.

Največ nočitev je prijavila občina Center — kar 317.000, od tega tujih 164.200. Centru sledi Šiška s 151.800 nočitvami, Bežigrad s 45.000 nočitvami, Vič-Rudnik s 5000 in Moste-Polje z 2000 nočitvami. Znalmiv je morda podatek, da se je največ tujcev zateklo v Center in Bežigrad, medtem ko v Mostah in Polju niso gostili nobenega tujca.

Število nočitev od leta 1969 naprej v Ljubljani počasi, a vztrajno narašča — razen leta 1972 (črne kože). Letos pričakujejo spet več gostov.

NEVENKA ŠKRLJ

Pogrebi

● **LJUBLJANA:** Na Žalah bodo danes pokopali 86-letnega upokojenca Jurija Pilata (ob 10. uri); 83-letno upokojenko Ivano Mohorič (ob 10.45); 87-letno upokojenko Mileno Cedilnik (ob 11.30); 86-letno upokojenko Olgo Vodopivec (ob 14. uri); 61-letnega upokojenca Jožeta Primožiča (ob 14.30); 81-letnega upokojenca mgr. ph. Janeza Kristana (ob 15.30); 83-letno upokojenko Maruško Svetlič (ob 16. uri) in 59-letno upokojenko Erno Sikič (ob 16.30).

R. D.

Ko je zares sila

Komisije za prošnje in pritožbe pri občinskih skupščinah uspešno rešujejo zares utemeljene prošnje občanov

LJUBLJANA, 30. jan. — Občani se obračajo na stalne komisije za prošnje in pritožbe pri ljubljanskih občinskih skupščinah navadno takrat, ko so njihove pritožbe in prošnje že na vseh drugih mestih zavrnili. Zato so te prošnje in pritožbe običajno neutemeljene. Res pa je, da komisije sprejmejo tudi precej takih prošenj, ki so zares utemeljene. Največ se jih nanaša na stanovanjske probleme.

Prav pri reševanju teh problemov so imele te komisije največ uspeha. V občini Center so občani na primer vložili skoraj sto prošenj za rešitev stanovanjskih problemov, občinska komisija pa jih je skoraj 90 odstotkov tudi ugodno rešila, bodisi s pomočjo solidarnostnega stanovanjskega sklada bodisi s pomočjo delovnih organizacij. Takih prošenj je bilo precej tudi v drugih ljubljanskih občinah.

Precej manj uspešni pa so pri reševanju drugih zadev, saj skoraj nimajo druge možnosti, kot da pomagajo občanom z nasveti in napotili. Kaj drugega tudi ni storiti, kadar hočejo Ljubljančani dobiti lokacijsko dovoljenje za črno gradnjo, ko zahtevajo najrazličnejše odškodnine, prosijo za kredite ali pa se pritožujejo zaradi hrupa, ki ga povzroča zasebnik s svojimi obrtnimi stroji. Vseh teh stvari komisija seveda ne more reševati, saj so za to pristojni sodniki in inšpektorji.

Čeprav imajo stalne komisije za prošnje in pritožbe na leto povprečno le nekaj več kot 50 vlog, morajo opraviti precej dela, saj je reševanje teh zadev na moč zapleteno.

JOŽE PETROVČIČ

POD STATISTIČNIM STETOSKOPOM (5)

Več kot 235.550 nas je

Decembra 1973 je v Ljubljani prebivalo 230.748 stalnih prebivalcev; od tega je bilo 108.677 moških in 122.071 žensk. Po prehodnih podatkih zavoda SRS za statistiko pa se je do konca decembra 1974 število povečalo na 235.550 občanov; med njimi je 111.178 moških in 124.372 žensk. Širše območje petih ljubljanskih občin je lani štelo 230.389 prebivalcev, leto prej pa 274.984 občanov. Število stalnega prebivalstva je padlo le v občini Center (od decembra 1973 — z 39.259 na 38.415 prebivalcev v decembru 1974).

R. D.

Kam v kino

LJUBLJANA — V Unionu pričakujemo nekoliko sporen film **»Umor Leva Trockega«** znanega režiserja Josepha Loseya, ki pa ga je to pot nekoliko zaneslo. V Komuno prihaja — izrecno le za odrasle — trpka, kruta zgodba o neusmiljenem boju za obstoj **»Odrešitev«** režiserja Boormana. Na Viču si bosta delila filmsko platno **»Privatni detektiv«**, še ena varianta oziroma pustolovščina priljubljenega filmskega lika, to pot v režiji uglednega Roberta Altmana in odlična sovjetska komedija **»Ivan Vasiljevič menja poklic«**, ki v naš čas obuja slavnega Ivana Groznega. Charles Bronson je ravno pravšnji junak, da se kot detektiv sam samcat spopade s črnimi naklepi mafije v filmu **»Strelna črta«**, ki bo vabil gledalce napetih zgodb v Šiško. V »Savi« pripravljajo za najmlajše **»Piko Nogavičko«**. V Triglavu si lahko ogledamo hrvaško filmsko melodramo **»Potovanje na mesto nesreče«**, pa italijanski western **»Nepremagljivi Sam Wallach«** na znano temo spopada hrabrega posameznika s skupino zločincev in kot posebno zanimivost široko zastavljeni romunski zgodovinski spektakel **»Zadnji križarski pohod«**.

VEVČE — Mlado in staro se bo lahko razneželo ob Heintjejevem prepevanju v zahodnonemškem filmu **»Sonce bo spet zasijalo«**. Mafijsko zgodbo o maščevanju, ki ga zaustavljajo le stara pravila, na visoki ravni pripoveduje francoski film **»Sin«** z zanimivim Yvesom Montandom v glavni vlogi.

KAMNIK — V prav primernem sporedu delajo zdraho le **»Volkodlaki proti vampirjem«**. **»Osamljeni z Zahoda«** je dober western tudi za mlado publiko, ki ji je namenjen še **»Tarzanov izziv«**. **»Pred milijon leti«** je prej slikanica kot pa poučno sporočilo o naši prazgodovini.

STANKA GODNIČ

Zvedeli smo

Uspešna zbiljska sezona

● ZBILJE — Zbiljsko jezero je bilo lani dobro obiskano, saj so nekajletna prizadevanja turističnega društva končno dobila veljavo. Prizadevno so skrbeli za lepšo podobo kraja, kar so potrjevala tudi mnoga z rožami okrašena pročelja hiš. Turistično sezono so podaljšali na skoraj šest mesecev. Uredili so sprehajalne poti ob jezeru, redno čistili obalo in pripravili dovolj parkirišč. Obiskovalcem so bili na voljo številni čolni za vožnje po jezeru ter ribiške dovolilnice.

F. R.

Kako pokazati, da imate kaj pod palcem?

Tisti, ki se radi postavljajo, imajo vedno na mizi motovilec

LJUBLJANA, 30. jan. — V mesnicah in ribarnicah na glavnem živilskem trgu je bilo danes dovolj izbire. V pokriti tržnici je pri prodajalcih družbenega sektorja, ki ponujajo perutnino in delikatese, moč kupiti suhe ocvirke po 10 dinarjev kilogram. Jajca so naprodaj od 1 do 1,80 din, kolikor zahtevajo zanja prodajalke iz Podravine in okolice Ljubljane.

Prodajalci iz Dalmacije so ponujali endivijo od 12 do 15 dinarjev kilogram, za lepo cvetačo so zahtevali 14 dinarjev, 6 din več pa je bilo treba odšteti za kilogram blitve. Nekaj prodajalcev je ponujalo lepo špinačo po 8 din četrt kilograma, prav toliko regrata stane 2 din več, rdeči rezani radič velja od 6 do 12 din, motovilec pa od 10 do 12 dinarjev četrt kilograma. Glavnato novo zelje je naprodaj po 8 din, od 4 do 5 din je naprodaj kilogram čebule, 6 din stane kila rdečega korenja. Kislo zelje in repa po 8 dinarjev gresta še vedno dobro v denar.

Na sadnem trgu prevladuje južno sadje. Pomaranče so po 7,50 din, grenivke po 7 in limone po 10 dinarjev kilogram. Manj kot prejšnje dni je naprodaj banan po 7,60 dinarja, ne manjka jabolk od 4 do 7,50 din, dovolj je tudi grozdja po 11 dinarjev, vendar se zanj ne odloča preveč kupcev.

Precej dela imajo tudi že prodajalke raznovrstnih semen, saj bodo vrtičkarji letos začeli sejati in saditi bolj zgodaj. Med drugimi semeni ponujajo tudi semenski čebulček po 20 dinarjev liter.

SONJA VRAZ

Poroke

● **LJUBLJANA:** Danes se bo poročilo pet parov, jutri od 9. ure do 13.30 pa 47 parov. Ob 13.30 bo tudi zlata poroka. V Domžalah, Kamniku in na Vrhniki se bodo v soboto poročili po trije pari.

R. D.

Coca-Cola in nagrade

takoj lahko dobite brezplačno Coca-Colo, ko boste pod zamaški našli narisano steklenico

Oddajte zamašek z narisano steklenico v vaši prodajalni in dobili boste v zamenjavo za navojni zamašek litrsko Coca-Colo, za kronski zamašek pa Coca-Colo 0,25 l.

Z ostalimi označenimi zamaški sestavite COCA-COLA in lahko boste prejeli:

SREČNI DOBITNIKI ŽREBANJA

Žrebanje je bilo 27. januarja 1975

1. **avtomobil volkswagen buggy** — Jure Geršič, 64248 Lesce, Cesta na lipce 4
2. **volkswagen 1200** — Glavonjić Verica, 32000 Čačak, učitelja Marinovića 9
3. **motor jawa 350** — Mihael Svagan, 41020 Novi Zagreb, Trnsko 30 b
4. **barvni televizor** — Radoslav Lazić, 11080 Zemun, Hercegovačka 20 a
5. **stereo gramofon** — Krupski Božidar, Zagreb, Hercegovski put 30
6. **pomivalni stroj** — Postić Željko, 51300 Delnice, ul. V. Bubnja 19-2
7. **pony bicikel** — Živanović Vesna, 11040 Beograd, Novi Beograd 3, bulevar 102-13
8. **magnetofon na kasete** — Nikolovsko Cveido, ul. 124 štev. 12, Tetovo

Žrebanje bo vsakih 14 dni.

Vsako žrebanje je posebno kolo v katerem se izžreba po ena od vseh nagrad. Imena dobitnikov bodo objavljena v dnevnih časopisih 4 dni po vsakem žrebanju.

Žrebanja bodo 27. 1., 10. 2. in 24. 2. 1975.

Zberite 8 zamaškov steklenic Coca-Cole 0,25 l. s črkami

COCACOLA

ali 2 zamaška litrske steklenice z oznakama COCA COLA

In jih pošljite s svojim priimkom, imenom in naslovom na:

Nagradna igra Coca-Cola
41000 Zagreb
Poštni predal 746

100.000 kronskih in 25.000 navojnih zamaškov z nagrado brezplačne Coca-Cole bomo poslali na trišče do 24. 2. 1975.

Izžrebani dobitniki morajo nagrade prevzeti najkasneje do 1. 5. 1975.

VSE ZAMAŠKE IZ VSAKEGA KOLA HRANIJO DO POSEBNEGA PRESENEČENJA

Coca-Cola REG. ZAŠČ. ZNAK

Nagradno igro organizira SLOVIN Ljubljana - TOZD Slovin-Genex Beograd i TOZD Slovin-Genex Zagreb

Danes na RTV

TELEVIZIJA

9.50 II. mednarodna medparlamentarna konferenca — prenos (Bgd, Lj)
10.40 TV v šoli: Kocka, Divja Avstralija, Znanost in znanstveniki, Človek gradi, človek uničuje (do 12.50) (Beograd)
16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bgd)
17.45 Festival Kurirček Maribor 74 — barvna oddaja (Lj)
18.10 Obzornik (Lj)
18.25 Jugoslovanska folklora: Natama-Anatema, barvna oddaja (Lj)
18.50 Doktor, pomagajte mi: Ljubosumnost (Lj)
19.15 Barvna risanka (Lj)
19.30 TV dnevnik (Lj)
19.50 Tedenski notranjepolitični komentar (Lj)
20.05 Hiša tujcev — celovečerni film (Lj)
21.45 Köbenhavn: evropsko prvenstvo v drsanju, barvni prenos nastopa plesnih parov (Lj)
pribl.
22.40 TV kažipot (Lj)
23.00 TV dnevnik (Lj)

UHF — oddajnik Krvavec:

17.20 Poročila (Zagreb)
17.30 Bistrook; (Zagreb)
18.00 Kronika (Zagreb)
18.15 Narodna glasba (Skopje)
18.45 Življenje na kolesih — reportaža TV Titograd — (Beograd)
19.30 TV dnevnik (Bog, Zgb II)
20.00 S. Levitt: Andersonville (Beograd II)
21.40 24 ur (Beograd II)
21.55 Studio III (Beograd II)
23.05 Zabava vas Dave Cash (Zagreb II)

Oddajnik Sljeme:

17.00 Izbrana tema (Zagreb)
od 17.20 do 19.30 isto kot na UHF — oddajniku Krvavec
19.30 TV dnevnik (Zagreb)
20.00 Vse ali nič (Zagreb)
21.05 TV dnevnik (Zagreb)
21.20 Evropsko prvenstvo v drsanju (EVR — Zgb)

TV studio Koper:

19.55 Otroški kotiček
20.15 TV dnevnik
20.30 Umetnostno drsanje — evropsko prvenstvo

RADIO

PRVI PROGRAM

4.30—8.00 Dobro jutro! 8.10 Glasbena matineja; 9.05 Za šolarje — Varstvo živali; 9.30 Jugoslovanska narodna glasba; 10.15 Uganite, pa vam zaigramo po želji; 11.15—12.30 Z nami doma in na poti; 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Rezka Lesjak-Debevc: Začetek melioracij kmečkih gozdov v Halozah; 12.40 Popevke brez besed; 13.00 Poročila; 14.10 Mladina poje — Revija mladinskih zborov v Zagorju (Otroški zbor Hrastnik, mladinski zbor Sežana, mešani zbor Koper); 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Napotki za turiste; 15.35 Glasbeni intermezzo; 15.45 »Vrtiljak«; 16.45 Glasbena medigra; 16.50 Človek in zdravje; 17.20 Iz baročnih koncertov; 18.05 Ogledalo našega časa; 18.15 Zvočni signali; 19.00 Radijski dnevnik I. programa; 19.30 Obvestila in zabavna glasba; 19.40 Minute z Ljubljanskim jazz ansamblom; 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop pops 20; 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih; 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Jazz pred polnočjo — Miles Davis — Pharoah Sanders; 24.00 Poročila.

DRUGI PROGRAM

9.00—13.00 Radio Ljubljana — Petek na valu 202; 12.30 Opoldanski poročevalec; 13.00 Glasovi v ritmu; 13.35 Iz filmov in glasbenih revij; 14.00 Za šolarje — Kje so pravljice doma; 14.25 Glasbena medigra; 14.35 Kaleidoskop popevk; 15.40 Jazz za mlade — Jazz orkester Češkega radia in skupina »Modri efekt« — Ramsey Lewis; 16.00 Filmski vrtiljak; 16.05 Z velikimi zabavnimi orkestri; 16.40 Za mladi svet; 17.30 Zrcalo dneva.

TRETJI PROGRAM

19.05 Radijska igra — Theodor Weissenborn: »Zaklenjena«; 19.35 Minute za Mozarta (stereo) — W. A. Mozart: Serenada za pihala v B-duru, K. 361; 20.15 Z jugoslovanskih koncertnih odrov (stereo) — Beograjske glasbene slavnosti 1974 — Otvoritveni koncert Orkester Beograjske filharmonije, dirigent Živojin Zdravković, solist Andrej Gavrilov; 22.15 V nočnih urah... (stereo) (Iz zakladnice jugoslovanske glasbene literature); 23.30 Iz jugoslovanske operne literature; 23.55 Iz slovenske poezije.

TV ob 18.50

Doktor, pomagajte mi

Danes bo na sporedu makedonske oddaje iz serije »Doktor, pomagajte mi« skopski psihiater govoril o pojavu ljubosumnosti. Kaj je pravzaprav ljubosumnost? Z njo se srečujemo v vseh obdobjih življenja, v oddaji pa bodo poskušali najti odgovor na to veliko vprašanje, ki muči človeka že od vsega začetka in ki pripelje včasih tudi do velikih tragedij, če so izbruhi ljubosumnosti prehudi in če ljubosumnost prekrije zdravo pamet.

TV ob 20.05

Hiša tujcev

Ta hiša je dom bankirja Gina Monettija ki ima štiri sinove, eden izmed njih je sposoben odvetnik. Gino pride navzkriž z zakonom, sin ga hoče izvleči, pri tem s poskusom podkupovanja porote zagreši še večji zločin. Ko se vrne iz zapora, očeta ni več, saj je umrl jezen na sinove, ki so mu nastavili past, obenem tudi njegovemu Maxu. Slednji začne novo, neodvisno življenje. Režiser filma je J. L. Mankiewicz, glavno vlogo igra Edward G. Robinson. Posneli so ga leta 1949.

TV ob 21.40

Plesni pari

Z evropskega prvenstva v umetnostnem drsanju bomo danes gledali tekmovanje parov v prostem programu. Poglaviten element plesa je glasba, ki je ponavadi ravno pri plesnih parih dobro izbrana. Favoritá današnjega tekmovanja sta sovjetska tekmovalca Ljudmila Pahomova in Aleksander Gorškov, ki vodita tudi po obveznem programu, vendar jima lahko naslov ogrozita Angleža Greenova in Watt.

R III ob 19.05

Zaklenjena

Nemški pisec Theodor Weissenborn je zanimiv predstavnik nemške radijske drame. Monološka igra »Zaklenjena« opisuje bolnico, ki jo avtor predstavlja na vrhuncu človeške stiske. Žensko kaže kot človeka z vsakdanjimi težavami, ki so take narave, da jih v vsakdanjem življenju rajši zakrivamo, kot da bi jih poskušali odpraviti. Weissenborn je zlasti kritičen do medsebojnih človeških razmerij. Monolog interpretira Štefka Drolčeva.

Žrtev neprevidnega prečkanja

MARIBOR, 30. jan. — Danes ob deveti uri se je pripetila v Zamarkovi pri Lenartu huda prometna nesreča, v kateri je umrl pešec, 65-letni Friderik Fanedl iz Verda pri Jurovskem dolu. Na avtobusnem postajališču v Zamarkovi je nenadoma prečkal cesto, pri tem ga je z osebnim avtom zadel Anton Gider iz Murske Sobote. Na pokrovu motorja ga je peljal še okoli 30 metrov, nakar je Fanedl padel na cesto in obležal mrtev.

N. S.

Terorista ranile lastne bombe

Eksplozija v nekem frankfurtskem stanovanju — Teroristu odtrgalo desno roko — Policija našla razstrelivo, vžigalnike in literaturo — Lastniki stanovanja so zvodniki - Mednarodna tiralica

FRANKFURT, 30. jan. — Močna eksplozija je sinoči zamajala najemniško hišo v ulici Heide št. 33 v Frankfurtu. Ko se je začelo kaditi iz enosobnega stanovanja v drugem nadstropju, so tja pritekli stanovalci in našli hudo ranjenega Ljubomira Dragojo, starega 28 let, ki mu je eksplozija odtrgala desno roko, več prstov leve in mu prizadejala hude poškodbe po vsem telesu.

Policija, ki je kmalu zatem prišla na kraj nesreče, je našla približno dva kilograma močnega razstreliva, ki bi zadoščalo za dvajset min, vžigalnike ter angleško knjigo o tem, kako se pripravljajo bombe in mine za teroristične akcije.

Dragojo so takoj prepeljali v bolnišnico. Njegovo življenje sicer ni v nevarnosti, vendar je tako hudo ranjen, da ga zaenkrat še niso mogli zaslišati.

Pri njem so našli jugoslovanski potni list, izdan avgusta 1972 v našem veleposlaništvu v Canberri (Avstralija) in podaljšan 4. marca lani v našem konzulatu v Sydneyu.

Po podatkih iz potnega lista je Dragoja prispel iz Avstralije preko Kanade v ZR Nemčijo sredi lanskega leta, vendar tukajšnja policija o njem nima podatkov, ker se sploh ni prijavil, niti ni bil zaposlen. V Zahodni Nemčiji doslej še niso zasledili takšnega eksploziva in načina pripravljanja min, prvi rezultati preiskave pa tudi kažejo, da Dragoja ni bil povezan s terorističnimi organizacijami v ZRN. Pač pa je policiji znano, kot piše tudi današnji tisk, da je bilo stanovanje, v katerem je nastala eksplozija, last skupine zvodnikov in lastnikov javnih hiš v Frankfurtu.

Zanimivo je, da so poleg hudo ranjenega Dragoje našli tudi psa kodra, ki je nosil ovratnico z lastnikovim naslovom. Ko so policisti odšli na tisti naslov, v stanovanje v ulici Meilander št. 12, v predmestju Sachenhause, so ugotovili, da so ga stanovalci v največji naglici zapustili. Tudi to stanovanje je pripadalo podzemlju — zvodnikom in prostitutkam, ki jih policija še vedno išče.

Dr. Knut Müller je novinarjem povedal še neko podrobnost, namreč da so v stanovanju, v katerem je prišlo do eksplozije, našli več jugoslovanskih knjig in več knjig za otroke v nemščini. Očitno je Dragoju razstrelivo eksplodiralo, ko ga je skušal podtakniti v eno izmed knjig, ki jo je nameraval nekomu poslati.

Čeprav dr. Müller ni veliko povedal o Ljubomiru Dragoji, je že zdaj jasno, da gre za pripadnika ustaške teroristične skupine iz Avstralije. Ali je imel pomagače in kdo so, to bo skušala ugotoviti policija, ki je prek Interpola razpisala tiralico za več ljudmi — neuradno celo za več kot desetimi. Tukajšnje prebivalstvo pa je pozvala, naj pomaga s podatki o Ljubomiru Dragoji.

Kdo je Ljubomir Dragoja, fant z moderno frizuro in povešenimi brki, in s čim se je pečal, policija še ni mogla ugotoviti. Načelnik frankfurtske policije dr. Knut Müller je novinarjem povedal samo, da mu je zelo dobro znano, da je ustaška teroristična organizacija tesno povezana s šefi podzemlja in prostitucije v Frankfurtu«. Pripomnil je, da so imeli že prej obe stanovanji registrirani na policiji kot shajališče prostitutk z njihovimi strankami.

SLOBODAN OBRADOVIĆ

Učiteljica, manekenka, psihologinja in hašiš

GRADEC, 30. jan. — Avstrijska policija je zaprla v enem od luksuznih dunajskih hotelov tri Američanke: učiteljico, manekenko in psihologinjo, ker so v njihovih kovčkih odkrili 25 kilogramov hašiša. Tokrat so se ženske poslužile posebne metode, da bi hašiš varno spravile na tržišče. Hašiš je bil namreč s pomočjo posebne umetne mase zalit v dvojnem dnu kovčkov. Poskrbele so tudi za varanje posebnih psov za iskanje mamil in so umetno maso prepojile z bencinom. Vseeno pa jim to ni pomagalo, ker so cariniki postali pozorni na težo kovčkov ter so trem Američankam sledili v hotel. Vse tri seveda trdijo, da o hašišu nimajo pojma in da je to zanje »čudeža.

N. S.

Tihotapca v pasti

Zaseda koprskih miličnikov je bila uspešna — V čolnu sta bila tihotapca in dosti blaga — Krogle v motor

KOPER, 30. jan. — Za bolj varen ilegalni prevoz trgovskega blaga, so si tihotapci izbrali morsko pot. Nakupili so si hitre gliserje in pretihotapljeno blago iztovarjajo na več mestih vzdolž cele slovenske obale. Taka mesta pa so padla v oči tudi varnostnim organom, ki v njihovi bližini večkrat postavijo zasedo.

Tako se je koprska UJV tudi včeraj odločila, da postavi na mesta, kjer tihotapci ponavadi raztovarjajo blago, več svojih ekip. Niso se zmotili. Okoli desete ure zvečer se je miličnikom, ki so stali blizu bolnišnice v Valdoltri začel bližati italijanski gliser, na katerem sta bila 28-letni Eugenio Zontar in 36-letni Giorgio Bilato iz Trsta.

Na miličnikov krik »stoj« sta jo hotela hitro odkuriti, vendar so iz miličnikove brzostrelke, odjeknili streli. Krogle so zadele motor, ki je hip za tem utihnil.

Tržačana sta vsa prestrašena skočila v morje, daleč pa nista prišla. Enega so tik pred utopitvijo potegnili na patruljni čoln, drugi pa je priplaval na obalo, vendar v roke varnostnih organov.

Ob pregledu čolna so našli več vreč s trgovskim blagom, ko so jih odprli, so v njih dobili več sto kilogramov različnih spominkov. Vrednost blaga po prvi oceni znaša okoli 40 do 50 starih milijonov.

Oba Tržačana sta koprskim kriminalistom dobro znana, razen s tihotapljenjem blaga sta čez mejo po ilegalni poti spravila tudi več oseb. Sedaj sedita v koprskem preporu, preiskovalnemu sodniku bosta prijavljena zaradi tihotapstva in ilegalnega prevažanja ljudi čez državno mejo.

IZTOK UMER

Smrtna nesreča na tujem

GRADEC, 30. jan. — Na cesti v Kalwangu (okraj Leoben) se je smrtno ponesrečil 25-letni jugoslovanski državljan Ljubiša Vasiljević. Z osebnim avtom ga je začelo zanašati na poledeneli cesti. Pri tem je trčil v nasproti vozeči tovornjak.

Po trčenju je osebni avto odbilo s ceste po nasipu. Vasiljević se je tako hudo ranil, da je takoj umrl.

Del okvirja udaril pešca

KRANJ, 30. jan. — Pešca Zdravka Mikulića, 32 let, iz Planine 17 pri Kranju, so huje ranjenega odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Dopoldne ob 10.45 se je zaradi okvare pripetila nesreča pod vrhom Jelenovega klanca v Kranju. Stanko Geč iz Bistrice pri Tržiču je vozil tovornjak po Jelenovem kalncu navzgor, pod vrhom pa se mu je na tovornjaku cev okvira odprla in padla na mimoidočega pešca Zdravka Mikulića.

KUM

Vlomilec — akrobat

NOVO MESTO, 30. jan. — Med tem, ko je bila gospodinja Ana P. iz Ceste herojev v Novem mestu odsotna, je njeno stanovanje obiskal vlomilec. Splezal je po strelovodu in žlebu na balkon v prvo nadstropje, od tam pa vdrl v stanovanje, kjer je vse prostore temeljito prebrskal. Očitno je iskal denar in ker ga ni našel, je zapustil stanovanje praznih rok.

P. R.

Kdo jo je videl?

LJUBLJANA, 30. jan. — V naši redakciji se je oglasil Franc Kopinč iz Gaberja 1 pri Dobovi blizu Brežic. Obupan je povedal, da je včeraj okoli desete ure dopoldne, neznanokam izginila njegova 15-letna hčerka Nada.

Danes se je priteljal v Ljubljano, ker ima tu sorodnike, če je hčerka morda tukaj. Pa je ni. Oče se je od nas odpravil v Zagreb, ker obstaja še zadnja možnost, da je hčerka tja odšla k sorodnikom. Kdorkoli pa bi jo morda videl ali kaj vedel o njej, naj javi najbližji postaji milice ali očetu.

M. S.

Iščejo pogrešana planinca

BOHINJ, 30. jan. — Kje sta Samo Žorž, 18 let, in njegov prijatelj Igor Gradišek, 17 let, se sprašujejo mnogi, posebej še miličniki in reševalci, ki so danes začeli z reševalno akcijo v triglavskem pogorju.

Upajo, da bodo fanta, ki sta v soboto 25. januarja odšla na Kredarico, našli v kakšni koči ali bivaku. Up je še toliko večji, ker so oba mlada fanta iz Ljubljane v torek videli v Vodnikovi koči.

Ker se fanta do danes nista vrnila, je stekla iskalna akcija. Gorski reševalci in miličniki iz Bohinja so odšli danes proti Vodnikovi koči.

Pretesno prehiteval in pobegnil

NOVA GORICA, 30. jan. — Danes okoli 10. ure dopoldne je prišlo do hujše nesreče v Rebernici pri petem kilometru, voznik, ki je nesrečo zakrivil, pa je po dogodku pobegnil.

Od Nove Gorice proti Postojni je s tovornjakom s prikolico natovorjen s cementom, vozil 26-letni Darko Božič iz Logašč pri Tolminu. Na tovornjaku je bilo 29 ton cementa. V levem ostrem, le delno preglednem ovinku, je za njim pripeljal tovornjak s prikolico in začel prehitevati. Pri tem je z Božičevega avtomobila odtrgal levo vzvratno ogledalo in odpeljal naprej. Božič, ki se je prehitevajočemu umikal, je s prednjim desnim kolesom vozila drsal nekaj časa po železni varovalni ograji, nato pa je izgubil oblast nad vozilom. Zapeljal je s ceste in tovornjak se je prevrnil na desni bok, zadnja kolesa prikolice pa so še obstala na cestišču.

Voznik jo je sicer odnesel brez ran, na vozilu pa je škode za okoli 60.000 dinarjev.

Prehiteval je tovornjak modre barve z oznako Avtoprometa Reka. Do trenutka, ko poročamo, pobeglega voznika še niso našli.

S.

Žalostni vlomilec

Kmalu po prestani kazni je vlomil v samopostrežno trgovino — Prijet pri dejanju — Zabodel se je v trebuh

LJUBLJANA, 30. jan. — Pred ljubljanskim okrožnim sodiščem se je zagovarjal komaj 22-letni Ferid Murtić, trenutno v priporu, doma iz Doljne Slapnice, ki ima za seboj že pestro kriminalno pot.

Kljub temu, da je še mlad, ima za seboj že dve težki kazni; za rop in za veliko tatvino. Za kar je bil obsojen na pet let zapora. Pred ljubljanskim sodiščem se je zagovarjal zaradi poskusa velike tatvine, ki jo je hotel izvršiti 29. novembra lani, v »Mercatorjevi« samopostrežbi v Črnučah.

Obdolženi Murtić je 29. nov. okrog 20 ure s kamnom razbil steklo okna v strojnici, se splazil skozenj in s telesom vlomil vrata, ki vodijo v samopostrežbo.

V njej je pričel iskati denar in izbirati obleko, ki naj bi jo odnesel s seboj. Dejanje so mu preprečili miličniki, ki so ga prijeli v samopostrežni trgovini, ko se je skrival pod policami na katerih je bilo razno blago.

Obdolženi Murtić je povedal, da je v Ljubljano prišel iskat delo, saj so ga pred kratkim odpustili s prestajanja 4-letne zaporne kazni. Pri tem ni imel dovolj sreče in se je ves žalosten sprehajal po mestu. Kot je povedal, je pred kavarno »Evropa« srečal nekega neznanca ki se mu je predstavil z imenom Ferhatović. Vprašal me je, zakaj sem tako žalosten. Povedal sem mu svoje težave, on pa mi je obljubil, da mi bo našel zaposlitev. Peljal me je tudi v restavracijo »Emona«, kjer mi je plačal večerjo. Nato mi je predlagal, da naj vlomim v samopostrežbo, on pa bo stražil.

Kako se je vlom razvijal smo že opisali, le o Ferhatoviću, ki je po tožilčevih besedah izmišljena oseba, ni ne duha ne sluha.

Sodišče je mladega povratnika obsodilo na eno leto strogega zapora. Pri tem je kot olajševalno okoliščino upoštevalo zdravstveno stanje (prestati je moral štiri težke operacije, ker si je s tem, da si je sam zasadil nož v trebuh skušal vzeti življenje), kot oteževalno okoliščino pa njegovo predkaznovanost.

IZTOK REMEC

VARNOSTNI PASOVI — VARNOSTNI PASOVI — VARNOSTNI PASOVI — VARNOSTNI PASOVI — VARNOSTNI

Zategnite pasove!

Ni vse dobro, kar ima oznako E — Ne sme biti pritrjen prenizko — Vedno se tesno privežite, da boste varni!

Če kupujemo varnostni pas zaradi varnosti in ne zaradi predpisa, potem kupimo na vsak način, ali naramnični, ali pa Y pas. Kot prvo si oglejte zaponko. Zaponka je namreč izredno važna. Ne pri navadnem vsakodnevnem zapenjanju in odpenjanju. Tu si lahko privoščimo razkošje in posvetimo nekaj deset sekund več časa temu opravilu.

Pri trčenju pa je bistveno, da pas, ki nas je obvaroval hujših poškodb, čimprej odpnemo! Zato so najboljše tiste zaponke, ki se odpenjajo s pritiskom na gumb.

Drugi sistem, ki ga uporablja tudi naša tovarna Avtooprema iz Ptuja pa je, da zaponko odpremo tako, da dvignemo poklopec. To je nekoliko bolj zamudno, a le za voznika in potnika, ki poprej ni vadil tega varnostno pomembnega manevra.

V Sloveniji prodajajo dve vrsti varnostnih Y pasov. Prvi so naši, že omenjeni Avtoopremini, testirani pri Zavodu za raziskavo materiala v Ljubljani, kjer so uspešno prestali težko preizkušnjo. Razen zaponke, ki bo delala težave, dokler se je dobro ne privadimo, so zelo dobri.

Drugi so tisti švedski, ki jih uvaža ljubljanska Emona. Ti pa se odpirajo na gumb, kot se temu reče. Cena obeh je praktično ista!

Seveda se bo marsikdo odločil za nakup varnostnih pasov v trgovinah, onstran naše meje. In tako, kot lahko v Italiji in Nemčiji kupite švicarsko Omego made in Hongkong, lahko kupite tudi pas z mednarodno oznako kvalitete (E), narejenega v domači delavnici zahodnih in naših šušmarjev.

Kvaliteta je enaka hongkonški Omegi — čista ničla! Zato se odločite za nakup v veliki trgovini, ki si že zaradi ugleda ne privošči slabe kvalitete. Nikar pa ne kupujte na Ponterossu in podobnih »veletržiščih«. Tistih nekaj mark, lir ali šilingov, ki jih boste odšteli več v renomirani trgovini, kjer kupujejo tudi domačini, se vam bo bogato obrestovalo pri prvi nesreči.

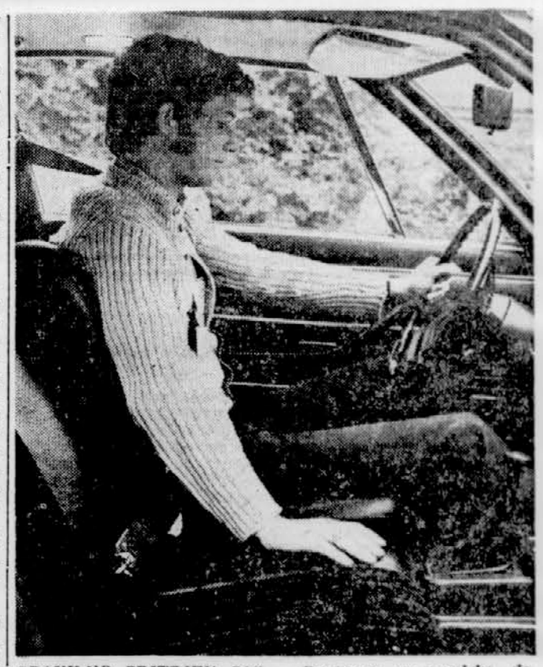
Kako pripeti pas?

Jovica Palikovič, saj ga poznate ali pa ste vsaj slišali za tega našega hitrega fanta, je pred nedavnim dejal, da varnostni pas pomaga le tistemu, ki ga želi uporabiti in ga zna uporabiti. Ali ga boste uporabili je odvisno od vas samih. Res se je pasu spočetka težko privaditi. Iz lastne izkušnje vem, da sem se ga privadil šele po dveh ali treh mesecih, ko sem moral vsakokrat samega sebe prisiliti, da sem se pripel. Danes si vožnje brez varnostnega pasu sploh ne znam več predstavljati. Torej malo dobre volje in vztrajnosti in pas postane nenadoma nujen del avtomobilske opreme.

Vedno pazite, ne glede na to kakšen pas ste si kupili, da bo tesno pripet. Če temu ni tako, lahko pride do nekaterih težkih (ko se vam »zadrgne« pri karambolu okoli vratu) in neprijetnih posledic (odrgnine po prsih). To si dandanes, ko smo vedno bolj vajeni stiskati pasove, niti ni težko zapomniti, kajne?

Dobro je tudi vedno sproti preveriti »ali pas lepo leži« na rami in slučajno ni v nevarni bližini vratu. Nekoliko nevarni so tudi tisti avtomobili — pri nas predvsem fički — ki imajo gornjo pritrditveno točko nižje, kot pa je voznikova ali potnikova rama in zato pri nenadni zategnitvi pasu pride do težkih poškodb (zlom ključnice ipd.) Na Švedskem so prodajo takih vozil že prepovedali, čez kakih dvajset in nekaj let pa bodo menda tudi pri nas nehali izdelovati fičke.

Varnostni pas je namenjen odraslim in ne otrokom. Otroci naj bodo na zadnjem sedežu in po možnosti v posebej zanje izdelanih sedežih!

PRAVILNO PRITRJEN PAS — Predvsem ne prenizko, da pri trčenju ni nevarnosti zloma ključnice, ter seveda dovolj tesno zategnjen.

stop

Robert Redford – novi ideal ameriškega filma

Ekskluzivna reportaža s sejma plošč Cannes – Midem '75

Bojan Križaj kmalu v vrhu svetovne smučarske elite

Šime Špaga – hvali, graja in komentira TV spored

Zlata—Norvežanki

Začetek IV. evropskega mladinskega prvenstva v alpskih disciplinah v Mayerhofnu - Med našimi Čerpesova 19.

MAYERHOFEN, 30. jan. (Po telefonu) — S smukom za dekleta se je danes začelo IV. evropsko mladinsko prvenstvo v alpskih disciplinah. V prvi disciplini so imele največ uspeha Norvežanke, ki imajo poleg zlate kolajne še dve mesti med prvo deseterico. Med Jugoslovankami je bila najboljša Mariborčanka Ilka Čerpes, ki se je uvrstila na 19. mesto.

Za današnje tekmovanje je bilo značilno slabo vreme s snežením na štartu in dežjem na cilju. Kakor je zadnje dni v Mayerhofnu primanjkovalo snega, ga je sedaj preveč, saj ga vsak dan zapade 30 cm.

Proga je bila dolga 2270 m s 450 m višinske razlike in 17 kontrolnimi vrati. Bila je srednje hitra, a tehnično precej zahtevna. Startalo je 48 tekmovalk iz 12 držav.

Rezultati: 1. Fjeldstad (Nor) 1:43,44, 2. Petautsching (A) 1:42, 21, 3. Motta (It) 1:42,27, 4. De Agostini (Švi) 1:42,39, 5. Sölkner (A) 1:42,68, 6. Hehle (Nor) 1:43, 44, 7. Dahlum (Nor) 1:43,93, 8. Braun (Švi) 1:44,87, 9. Brazelli (It) 1:45,03, 10. Bieler (It) 1:45,09.

Uvrstitev Jugoslovank: 19. Čerpes 1:47,92, 25. Urh 1:49,81, 28. Crešnar 1:51,29, 38. Križaj 1:55,57.

Jutri bo na evropskem prvenstvu na sporedu veleslalom za dekleta in smuk za fante. Danes so tekmovalci opravili samo eno vožnjo. Najhitrejši je bil Veith iz ZRN, ki je tudi največji favorit za jutrišnjo zlato kolajno. Med Jugoslovani je bil najboljši Tone Kozelj, ki je zaostal za pet sekund. Sicer pa bodo od naših jutri štartali v smuku še Križaj, Pogenko, Pašović, Rečnik in A. Hözl.

Proga za smuk je tehnično zelo zahtevna, ima številne zavoje in valove

FILIP GARTNER

Posvetovanje danes

LJUBLJANA — Posvetovanje izvršnega odbora skupščine telesnokulturne skupnosti SR Slovenije s predsedniki izvršnih odborov v telesnokulturnih skupnostih v občinah, obali in mestu Ljubljani, ki bi moralo biti v torek, 4. februarja, bo že danes, v petek, 31. t. m. ob 15.30 v prostorih RK SZDL, Ljubljana, Komenskega 7.

Tudi ml. pionirji in pionirke na Soriški planini

SKOFJA LOKA — V organizaciji SD Železniki je bil na Soriški planini veleslalom za kategorizacijo ml pionirjev in pionirk. Nastopilo je 108 tekmovalcev iz 10 slovenskih klubov in R. Končarja iz Zagreba.

Na 700 m dolgi progi z višinsko razliko 190 m so med 31 vrati, ki jih je postavil Filip Gartner, z napravo Heuner namerili naslednje čase — ml. pionirke: 1. Ravnihar 49,93, 2. Likozar (obe Transturist) 51,66, 3. Zupančič 52,49, 4. Jerman (obe Ol) 52,86, 5. Macarol (Akad.) 52,96, 6. Blažič (Tr) 53,69, 7. Porenta (Transt.) 55,39, 8. Sevčnikar 57,08, 9. Kramarič (obe Branik) 57,56, 10. Pust (Trigl) 58,68; ml. pionirji: 1. Flajs (Mat) 49,28, 2. Macarol (Akad.) 49,66, 3. Piko (Črna) 50, 27, 4. Grašič (Transt.) 50,34, 5. Šorli (Trigl.) 50,78, 5. Dornig (Ol) 51,19, 7 Kragl (Izl) 51,71, 8. Bezek (Medv) 53,13, 9. Česar (Izl) 53,16, 10 Klakočer (Izl) 53,28.

P. POKORN

ŠAH

Ljubojević prekinil

ORENSE, 30. jan. — V 12. kolu mednarodnega šahovskega turnirja je Ljubojević prekinil partijo s Kubancem Garcio.

Drugi rezultati: Bellon : Jernando 1:0, Quinteros : Pomar remi, Gheorghiu : Rodrigues remi, Larsen : Lombardy prek., del Corral : Cardoso prek., Andersson : Tarjan prek., Durao : Keene prek. V nadaljevanju prekinjene partije je Larsen remiziral s Keenom.

Vrstni red: Larsen 8 (1), Quinteros, Gheorghiu 8, Andersson 7,5 (1), Ljubojević 7 (1), Pomar 7, Lombardy 6,5 (1), Garcia 6 (1) itd.

Samo Gligorić in Browne

WIJK AAN ZEE, 30. jan. — Rezultati 14. kola mednarodnega šahovskega turnirja: Sosonko : Ree 1:0, Smejkal : Langeweg 1:0, Kavalek : Kuypers remi, Popov : Hübner remi, Donner : Furman remi, Portisch : Geller remi, Timman : Hort remi, Browne : Gligorić prek.

Prekinjene partije: Hort : Portisch ponovno prek., Furman : Popov 1:0.

Vrstni red: Hort 9,5 (1), Portisch 9 (1), Smejkal 9, Kavalek 8,5, Gligorić 8 (1), Sosonko 8 itd.

G. Thöni dobil slalom

Pomembna zmaga italijanskega smučarja za svetovni pokal

ARGENTIERES, 30. jan. — V tem francoskem zimovišču blizu Chamonixa je bil danes moški slalom v okviru tekmovanja Arlberg-Kandahar. Italijan Gustav Thöni je dobil pomembno zmago v tekmovanju za svetovni pokal, razen tega pa ima s prvim mestom v slalomu tudi odlične možnosti v kombinaciji.

Italijanov najboljši nevarni tekmec v boju za svetovni pokal, Avstrijec Franz Klamer se je uvrstil v slalomu pod 30. mesto, tako da mu tudi še preostajajo možnosti za kombinacijo, ki pa jih je težko primerjati s Thönijevimi, ki je v zadnjem času v odpredju tudi na progah za smuk.

Proga je bila mehka, ker je pred tekmovanjem zapadel nov sneg. Tako je imela kolikor toliko izenačene razmere na progi le prva skupina.

Rezultati: 1. G. Thöni (It) 102, 11 (53, 32, 48,79), 2. Stenmark (Šved) 103,30 (54,10, 49,20), 3. Hinterseer (A) 103,31 (54,09, 49, 22), 4 Neurether (ZRN) 103,50, 5. Ochoa (Špa) 103,90, 6. Hauser (A) 104 03, 7. Schlager (ZRN) 104,16, 8 Radici (It) 104,65, 9. Derezinski (Pol) 105,23 in 10. Adgate (ZDA) 105,50.

SMUČARSKI SKOKI

Skakalci včeraj na pot

LJUBLJANA, 30. jan. — Jugoslovanski smučarji skakalci, ki bodo nastopili na predolimpijskem tekmovanju v Seefeldu, so zjutraj odpotovali iz Ljubljane. Pod vodstvom zveznega trenerja Ludvika Zajca bodo na tekmi sodelovali Norčič, Demšar, Štefančič in Zupan. Doma pa je ostala naša najboljša tekačica Milena Kordež.

Vodja naše ekipe v Seefeldu je sekretar SZJ Sveta Dragović.

SMUČARSKI TEKI

Poklukar 20.

LJUBLJANA — Na nedavnih tekmah smučarskih tekačev v Bad Ausseeju je v teku na 15 km naš mladinec Vinko Poklukar zasedel solidno 20. mesto med 45 tekači — člani. Naši mlad: tekači so v štafeti 3x10 km zasedli 2. mesto v članski konkurenci.

Izidi: 1. Kavaluk (Po) 49,22, 2. Wehling (NDR) 49,35, 3. Lerski (Po) 49,37 . . . 20. Poklukar 52,31, 23. Šolar 53,35, 26. J. Gorjanc 54,12, 28. Zupan 55,12; štafete 3x10 km: 1. Poljska, 2. Jugoslavija, 3. Zg. Avstrija.

To mednarodno tekmovanje je bilo v okviru zimsko-športnih iger in mednarodnega prvenstva Avstrije v klasični kombinaciji.

V. GRAŠIČ

Rodnina in Zajcev tretjič zapored

V Köbenhavnu podelili prve kolajne na EP v umetnostnem drsanju

KÖBENHAVN, 30. jan. — Prvi skupni večer letošnjega evropskega prvenstva v umetnostnem drsanju je prinesel kolajne SZ in NDR. Po pričakovanju sta med 13 dvojicami že tretjič zapored zmagala odlična Irina Rodnina in Aleksander Zajcev. Srebrno kolajno sta si zasluženo priborila prvaka NDR Romy Kermer in Rolf Österreich, bron pa njuna rojaka Manuela Gross-Uwe Kagelmann.

Tako je po dolgih letih SZ v tej privlačni disciplini prejela samo eno kolajno. Lanskoletna dobitnika Smirnova-Ulanov sta namreč sedaj člana revije, njuna namestnika Leonidova in Bogoljubov pa sta klub zelo težkemu in elegantnemu programu za las ušla bronasti kolajni. Tretja dvojica SZ — lanskoletnih zmagovalcev zagrebškega tekmovanja Goršková in Ševalovskega pa se je v teh dveh tekmovalnih dnevih nenehno držala smola. Napake in spodrsljaji so se vrstili tako v kratkem kot v prostem programu. Sicer pa tudi zmagovalca Rodnina in Zajcev nista bila tako zelo brezhibna, kot so to od njiju pričakovali strokovnjaki. Irina je napravila hujšo napako pri dvojnem axlu, kar je deloma vplivalo na ostalo izvedbo. Najbolj blesteča in brezhibna v težki, a še ne tako gladko in suvereno izpeljani izvedbi sta bila vsekakor dobitnika srebrne kolajne Kermer-Österreich. Izredno pa sta ugajala tudi njuna rojaka, mladi par Stolting-Kempe, ki se mu je uspelo uvrstiti na 7. mesto. Sicer pa se rezultati po obveznem delu tudi v končni lestvici niso spremenili, z eno samo izjemo: švicarska prvaka Künzle sta morala 4. mesto prepustiti boljšima — Leonidovi in Bogoljubovu.

Včeraj popoldne so tudi moški nadaljevali s tekmovanjem v drugi disciplini — kratkih programih V tem sta bila najuspešnejša Anglež Curry in tekmovalec SZ Kovalev, ki se je v kombinaciji prebil na 1. mesto pred rojakom Sergeja Volkova — zmagovalca po obveznih likih. Vrstni red je za zdaj torej: Kovaljev, Volkov in Curry. Odločitev bo znana po nastopu v prostih programih.

Po dveh obveznih plesih, ki so jih plesni pari odvozili včeraj popoldne, prepričljivo vodita svetovna in evropska prvaka Pachomova in Gorškov. Tako kot lani ima sledilo: angleška dvojica Green-Watts ter 2 para SZ — Liničuk-Karponosov in Moisejeva-Minjenkov

S tekmovanjem v obveznih likih je pričelo tudi 26 posameznic med katerimi je tudi naša drvarka prvakinja Helena Gazvoda.

REZULTATI: moški (obvezni in kratki program): 1. Kovaljev 128, 29 (14,5), 2. Volkov (oba SZ) 127,65 (18,0), 3. Curry (V Br) 125,68 (25,5), 4. Ovčinikov (SZ) 122,36 (38,5) 5. Vajda (Madž) 121,32 (44,5); pari, končni vrstni red: 1 Rodnina-Zajcev (SZ) 141,86 (9,0), 2. Kermer-Österreich (NDR) 139,85 (18,0) 3. Gros-Kagelmann (NDR) 135,41 (33,0), 4. Leonidova-Bogoljubov (SZ) 134,38 (36,0), 5. Karin in Kristian Künzle (Švica) 132,89.

Z vsemi prvaki 74

Na predolimpijskih tekmah v klasičnem smučanju v Seefeldu zastopniki 19 držav, tudi naši: Kalan in skakalci

SEEFELD, 30. jan. (telex). — Udeležbe na predolimpijskih preizkušnjah v klasičnem smučanju ni mogoče preseči: med tekmovalci in tekmovalkami iz 19 držav so tudi vsi svetovni prvaki iz Faluna 1974. V tekih torej Magnusson (Sved.) Myrmo (No), in Grimmer (NDR) ter štafeta NDR, med ženskami Kulakova (SZ) in sovjetska četverka, v skokih Hans-Georg Aschenbach (NDR) in v kombinaciji njegov rojak Wehling. In še več: celo med nosilci kolajn iz Faluna ne bo manjkal nihče.

Nič čudnega tedaj, če je naš najboljši tekač Filip Kalan včeraj vnovič potožil: »Kakšna konkurenca! Na štartu bo več ko 100 tekačev. Vrh vsega pa še tako težavna proga.«

In trener Alojz Kerštajn ni mogel drugega kot prikimovati: »Proga je zares imenitno pripravljena, toda izredno težavna. Sami vzponi in hudi smuki! Takorekoč niti mesta ni na njej, ko bi si bilo mogoče vsaj malo oddahniti. In kako skrbno jo pripravljajo. Potem ko je čez noč zapadel sneg, so jo s posebnim ratrakom v hipu znova »vlili« v sneg, kar dve smučini hkrati.«

Danes pa so prireditelje čakale še dodatne težave. Čez noč je namreč zapadel nov sneg, ki ga je pa dopoldanski dež nato precej zbil, zlasti pa je seveda slabo vplival na razpoloženje tekmovalcev. A trening — tako v smučini kot tudi na skakalnici — zaradi tega ni zastal.

Na skakalnici so se poskusili že tako rekoč vsi favoriti, med katerimi so doslej skočili najdlje Avstrijec Karl Schnabl, njegov zahomski rojak Hans Millonig, Sovjet Suslikov in Hans-Georg Aschenbach — vsi 77 m. Skakalnica je seveda daleč najbolj znana domačinom, ki so na njej že decembra dlje časa trenirali, ni pa neznana tudi Jugoslovanom, ki so decembra tudi že vadili na njej in skupaj s Poljaki in domačini tudi nastopili na eni izmed tekem na njej. Seveda pa to ni zadosten razlog, da bodo tokrat pravzaprav prišli na tekmo kot — zadnji.

V hotelu Regina, kjer naj bi bila nastanjena naša reprezentanca, je namreč že skoraj 24 ur velik preplah: Jugoslovanske ekipe — z izjemo Kalana in Keršajna — namreč ni na pregled. Javljeno je bilo, da bo dopotovala najkasneje v sredo zvečer, v hotelu so pripravili večerjo, toda naših ni bilo še tudi ne v četrtek opoldne. Tako je šel po zlu trening, seveda pa tudi ni jasno, kdo bo sploh nastopil.

O tem trener Kerštajn: »Našo tekačico Mileno Kordež sem za petkov tek na 10 km prijavil, čeprav niti ne vem, ali bo dopotovala oziroma ali bo sploh prišla katera izmed naših tekmovalk. Toda mislil sem si pač, da je pametno, prijaviti jo, ker je referent za teke Tone Linke iz Ramsaua svetoval smučarski zvezi Jugoslavije, naj pošlje v Seefeld tudi eno tekmovalko. In razočaranje bi bilo seveda veliko, če bi dopotovala, pa ne bi mogla nastopiti . . .«

Tako je Milena Kordež med 44 najboljšimi tekmovalkami iz vsega sveta izžrebana s štartno številko 25 . . .

EVGEN BERGANT

Veliko zanimanje

Travnik in Vlašić sta nared za jubilejno 30. državno prvenstvo v klasičnih smučarskih disciplinah - Lep odziv

LJUBLJANA — V zimsko-športnem rekreacijskem središču Babanovac na Vlašiću nad Travnikom bo od 6. do 9. februarja letos 30. — jubilejno — državno prvenstvo v klasičnih smučarskih disciplinah, tudi v klasični kombinaciji, in državno prvenstvo v skokih za mlajše in starejše mladince. To bo doslej največje tekmovanje v tem kraju sploh in zanj je veliko zanimanje.

»Pričakujemo zares lep obisk gledalcev od blizu in daleč,« je povedal predsednik častnega prireditvenega odbora, predsednik skupščine Travnik Ivica Blažević. »Vsi bi radi videli naše najboljše smučarske tekače, zares enkratno pa je tudi zanimanje za smučarske skoke na novozgrajeni 60 m skakalnici. Tudi tekmovalci sami so jubileju posvetili veliko pozornost; čeprav je do prvenstva še nekaj dni, jih je že veliko na Vlašiću, med njimi tudi približno 50 skakalcev; vsi izkoriščajo ugodne snežne razmere za sklepne treninge pred odločilnimi boji za naslove.«

Skakalci so domala vsi pohvalili novo skakalnico, delo konstruktorja inž Janeza Goriška iz Ljubljane; njihov vtis je, da je ena izmed najboljših pri nas, tako so vsaj zagotovili domačinom. Ker je za skoke izjemno zanimanje, je prireditelj na sinočnjem sestanku sklenil, da bo skakalnico izročil namenu za javno tekmo že v nedeljo, 2. februarja (10.30), nastopili pa bodo nekateri člani—reprezentanti ter ml. in st. mladinci, ki se bodo v nedeljo, 9. februarja potem pomerili še za naslove.

»Potrudili smo se, da smo pripravili res dostojne proge za državno prvenstvo Snega imamo dovolj, približno pol metra. Planinski domovi na Santičih, Galici in Devečanih ter smučarski dom in hotel Babanovac so pripravljeni za sprejem tekmovalcev in gostov, med katerimi bodo tudi reprezentanti Kosova in Vojvodine, približno 150 postelj, če pa bo treba, bodo nekateri udeleženci stanovali tudi v Travniku, od koder je do tekmovališč uro vožnje z avtobusom (32 km). Seveda smo mislili tudi na prireditve ob prvenstvu, tako da bo poskrbljeno tudi za sprostitev po napornih tekmovanjih,« je povedal še Ivica Blažević.

Spored prvenstva predvideva, da bo slovesen začetek v četrtek, 6. II. na Vlašiću (13.30), ob 14. uri pa bo že prva tekma — tek članov na 30 km. Dan pozneje bodo skoki za kombinacijo (10.00), v soboto, 8. II. ob 9.30 pa teki posameznikov in posameznic; na sporedu bodo tele discipline: člani 15 km, ml. člani 15 km, st. mladinci 10 km, ml. mladinci 5 km, članice 10 km, st. mladinke 5 km in ml. mladinke 5 km. Na sklepni dan jubilejnega prvenstva, v nedeljo 9. II. bodo tekmovanja štafet (ob 9.00): članov 3 x 10 km, ml. članov 3 x 10 km, st. mladincev 3 x 5 km, ml. mladincev 3 x 5 km, članic 3 x 5 km, st. mladink 3 x 5 km in ml. mladink 3 x 3 km. Prvenstvena skakalna tekma za ml. in st. mladince bo ob 10.30 razglasitev rezultatov in podelitev nagrad pa ob 14. uri.

»Travnik in Vlašić sta nared za dosloj največje tekmovanje v klasičnih disciplinah; vsi si želimo, da bi bilo 30. državno prvenstvo popoln uspeh,« je pogovor sklenil predsednik Ivica Blažević.

H. Ü.

Izredne možnosti Zadarčanov

Naši košarkarski prvaki izgubili z Ignisom le s 85:91 (42:46)

VARESE — Pred 5000 gledalci sta se v prvi tekmi 3. kola pokala evropskih prvakov pomerila favorita četrtfinalne skupine A. Po izredni tekmi je Ignis premagal ekipo Zadra za 6 točk, kar daje našim prvakom lepe možnosti, da z zmago v povratni tekmi v Zadru osvojijo prvo mesto v skupini.

Zadar je izredno začel in peterka — Cosić, Richards, Djerdja, Perinčić in Ostarčević je še sredi prvega dela vodila za 8 točk. Šele v 13. minuti je Ignis prvič izenačil in dobil polčas. Zadrčani so v nadaljevanju še enkrat povedli s 54:52, toda izredni Morse je nato zadel vse, kar je vrgel in Ignis je v 27. minuti povedel z 90:73. V finišu so nato Zadrčani le spet zmanjšali razliko.

Koše za Zadar so dosegli: Perinčić 6, Richards 18, Djerdja 18, Cosić 17, Jerak 2, Ostarčević 22 in Skroče 2; za Ignis pa največ Morse 42 in Bisson 20.

C. zvezda : CSKA 102:91 (52:42)

BEOGRAD — V povratni tekmi 2. kola četrtfinalne skupine A tekmovanja za evropski pokal pokalnih zmagovalcev so Beograjčani zaslužено premagali Bolgare. Prvo tekmo v Sofiji je tudi dobila C. zvezda s 75:72 in tako osvojila drugi par točk v svoji skupini. Največ košev za zmagovalce so dosegli Kapičić 27, Živković 26 in Slavnić 20, za poražence pa Pejčev 30 in Bogdanov 19.

NOGOMET

Živahno na Kodeljevem

LJUBLJANA — V dvorani SD Slovan na Kodeljevem se je končal turnir v malem nogometu za pionirje in mladince, ki ga je organizirala temeljna nogometna zveza Ljubljane.

Nastopilo je prek 350 mladih nogometašev iz Trbovelj, Ivančne gorice, Cerknice, Podpeči in Ljubljane. Najštevilčnejša je bila udeležba ljubljanskih klubov. Iz neznanih razlogov na turnirju niso nastopile pionirske in mladinske ekipe sicer močnih slovenskih ligašev Mercatorja in Slavje.

V pionirski konkurenci so največ uspeha imeli mladi nogometaši Olimpije, ki so osvojili prvi dve mesti, na tretje mesto pa se je presenetljivo uvrstila ekipa Ivančne gorice. Pri mladincih so vodili boj za prvo mesto mladinci Ljubljane in drugo ekipa Slovana. Na koncu sta si obe ekipi razdelili prvo mesto. Prva ekipa Olimpije je zasedla šele 5. mesto.

M. Ć.

Pred hokejskim derbijem

Matadorja

Reči hokejskemu vratarju matador, je malo ekscentrično. Če zadevo premislimo, to ni kaka posebnost. Vratar je ključna osebnost pri hokeju. Tako kakor matador biku konča življenje, tako tudi vratar odloči hokejsko tekmo. Zlasti, če pomislimo na dva vratarja, člana reprezentance, 35-letnega Janeza Albrehta-Šano in 31-letnega Rudija Knеza-Micko, sicer klubska konkurenta, v reprezentanci prijatelja, je ta trditev upravičena.

Nasploh se mi kažeta kot posebneža, zakaj veterana sta. »Šana« je najstarejši reprezentant, »Micka« pa z nekaterimi drugimi »drugič«.

Sedimo v zimskem vrtu. Neobvezno modrujemo o hokeju.

Bele figure ima »Šana«. (Tako ga vsi kličejo, pa še sam ne ve, zakaj in odkdej).

Šele zadnja tri leta je reprezentant, prej je bil rezerva Galetu, čeprav je hokejski vratar že od 1963, rokometni pa deset let dlje. No, tisto, da je reprezentant tri leta, skorajda ne bo držalo, saj je decembra 1965 skupaj s Koritarjem branil prijateljsko tekmo z mlado reprezentanco SZ, ker je imel Gale prst v mavcu. Torej, bogata zgodovina in vztrajnost, se zdita lastnosti vitkega, mirnega, redkolasega Ljubljančana.

»Dobro,« reče čisto sproščeno, ko ga vprašam, kako se je počutil, ko je takorekoč vso kariero presedel na klopi za rezerve. »Vedel sem, da bom dober, ko bom premagal Galeta.«

— To je bila vztrajnost, potrpljenje? Kdo drug bi že obupal?

»Hokej mi je bil všeč. Za slavo sem bil že prestar. Slavo ima rad človek pri osemnajstih in ne pri tridesetih.«

— Zlobniki pravijo: Čim starejši je »Šana«, tem boljši je. In bo kar držalo. Kako to?

»Z leti postaneš boljši. Dokler nisem branil tekem, sem bil igralec za trening. Dokler nisem branil »stalno tekem, me je tekma ‚pokončala'. Zdaj sem bolj ‚varen'.«

— In koliko let boste še branil?

»Dokler me mladi ne bodo spodrinili. Leta pri tem športu sploh niso pomembna. Refleksi niso nič počasnejši; z leti si pridobiš več izkušenj, za branjenje porabiš manj gibov, ker jih racionaliziraš.«

— Kaj pa konkurenca s Knezom?

Knez, mirno sedeč, bere časopis, malce dvigne pogled, naju pogleda, kot bi želel ugotoviti, če sva še živa, in jame prebirati drugo stran.

»Midva z Micko nisva konkurenta.«

— Kako, da nista?

»Ve se, kdo je prvi,« reče Albreht in nadaljuje: »Če Knezu ne bi šlo, pa sem že toliko navajen menjavat, da mi ga ne bi bilo strah menjat.«

Ondan sta bila Knez in Albreht različno razpoloženа: Rudi je branil slabše kot sicer (nekateri so ga celo krivili za remi in je trdil, misliti na tretji gol, »krompire«), Janez pa je bil krivec, da nemara Jeseničani niso slavili. Zato pogovor teče tudi o tem.

— Kako se vratar počuti tedaj, ko »požre krompir«, kakor rečemo žargonsko? Kaj čuti pri tem?

»Pravi vratar nikdar ne bo trdil za svojega partnerja, da ga je polomil. To trdijo kibici in tako imenovani strokovnjaki.«

— Zakaj?

»Zato, ker vratar vidi situacijo s popolnoma drugimi očmi kakor igralec s klopi in gledalec s tribune.«

— V čem se razlikuje njegov zorni kot?

»Strel od daleč, z modre črte je za publiko in ‚strokovnjake' lahka zadeva. Toda za vratarja je dovolj, da kdo samo malo ovira ali da je malo pokrit in strel postane izredno nevaren.«

— S tem potemtakem zagovarjate vratarski stan?

»Ne, nikakor. Ampak vem, kaj se to pravi, saj se kaj takega lahko meni zgodi kdaj drugič . . .«

NASPROTNIKA, A PRIJATELJA — Rudi Knez (levo) ter Janez Albreht. Foto: Busić

Ravno ko sva končala tekmo z Albrehtom, je bil Rudi na voljo. Čisto miren, še malo bolehen, kajti gripa mu ni prizanesla, je mirno čakal, kaj neki naj pove.

»Za vratarja je dobro, če je čimveč med vratnicami, da ima za sabo čimveč iger. Če ne treniraš, zgubiš psihično zanesljivost,« je njegova razlaga dobre forme.

Jasno je tod zraven še psihološka pripravljenost. Te včasih Knezu manjka.

»Kaj vem, kako bi rekel, kaj je psihična pripravljenost? . . . Potrebuješ zaupanje vase.«

Te Knez kdaj tudi nima. Ne opravičuje se zaradi tega, ampak pravi, da včasih tudi zaradi tega, ker ga obramba spravlja v matne položaje . . .

— Kako pride do takih izbruhov?

»Čisto podzavestno.«

— Na zunaj, s tribun je videti, kot da to počnete nalašč?

»Ne. Na zunaj je tako videti, ampak tega ne delam nalašč.«

Ko premišljujem — se spominjam Knezovih »predstav« — je tega kriv morda strah, ki ga je najbrž nekaj v vsaki podzavesti vratarja, zlasti hokejskega, kjer ploščica švigа mimo glave z več deset kilometri na uro, kdaj pa kdaj pristane tudi v ogradi . . .

»Ne sme te biti strah!« je odločen Knez.

— Ceprav veš, da ima nekdo močan strel?

»Pega spion ne sme opazit. Če je vratarja stran, potem ni v formi, potem ni trenиran. Tedaj je bolje, da ne greš v vrata.« Vmeša se »Šana« in dé, da »vratarja ni nikoli strah«.

Knez torej priznava strah, ker pravi, da ga ne »sme biti strahu, za Albrehta stranu sploh ni . . .

Sicer se redkokdaj zgodi, da je »Micka« rezerva, vendar je. Kako je kaj tedaj?

»Enako je, kot če si v vratih. Ves čas si z igro, ker lahko vskočiš v vsakem trenutku . . . Bolj si nervozen, če sediš na klopi, kot če si na ledu. Takrat misliš, da bo gol vsakič, ko nasprotnik napada . . .«

Se naprej mirno govori Knez. Malo debelejši je videti, kakor med svetovnim prvenstvom lani. Torej ni treniral kaj preveč, si misliм. No, pa razsodim, da je že moral, saj je bil na ljubljanskem derbiju z Olimpijo, ko je bilo 3:0 za Jesenice, nepremagljiv . . . Da, pa njegov klubski konkurent Marjan Zbontar brani, kadar brani, vedno bolje. Pa glasno mislim, da je blizu že »Micki« sestop z reprezentativnega in klubskega trona . . .

»Ko bo eden boljši, bom jenjal,« pravi. »In videti je, da drugega še dolgo ne bo. Pa še v vojsko mora« (misli na Zbontarja — op. p.). »Sploh ne razumem, da mladih vratarjev ni več pri nas, saj jih je povsod po svetu precej . . . Za klub je hitro dober mlad vratar, za reprezentanco pa ne . . . Naj kar dajo dva mlada! Bodo že videli, kaj bo potlej. Reprezentančni vratar potrebuje več koncentracije. V 12 dnevih je treba odigrati sedem tekem . . .«

Naša matadorja se ne dasta. Ko razmišljata, kako bo kaj na SP v Sapporu, Rudi pove, da ga moti, da se z reprezentanco preveč eksperimentira, češ da bi bilo treba že zdaj dokončno določiti ekipo in jo uigravati . . .

»Šana« o tem ne razmišlja, enakih misli pa sta o uvrstitvi naših na Japonskem — peti do tretji . . .

Čeprav je mogoče reči, da sta v najbolj stalni dobri formi izmed vseh reprezentantov, pravita: »Najina forma je delo trenerja. In če bo trener dobro delal, bova midva v formi.«

»Koliko bo priprav?«, vpraša Knez. »Stirinajst dni.« odgovori Šana. »Čisto dosti«, rečeta in razgovora z matadorjema je konec.

Na vrsti je spanje. Popoldne imata junaka reprezentančni trening . . .

M. BRUN

Po domačih krajih

LJUBLJANA — Strelci občine Ljubljana Moste-Polje so končali 4. in 5. kolo ligaškega tekmovanja. Doseženi so bili naslednji rezultati: IV. kolo: Železničar II — Bine Grajzer 2888:2746, Vida Pregarc II — Gradis Kovinar 2819: 2616; V. kolo: Gradis Kovinar — Železničar I 2377:3133, Vida Pregarc I — Vida Pregarc II 3150: 2565.

Vodi Železničar I. s 6 točkami, kolikor jih ima tudi Vida Pregarc I.

D. K.

HOKEJ NA LEDU

Prevoje : Ptuj 9:7 (2:4, 4:1, 3:2)

LJUBLJANA — Drsališče v Tivoliju, gledalcev 100, sodnika Metlar in Curk (oba Lj).

STRELCI: Stupica 3, Kosmatin in Marjan Dolinar po 2 ter Bergant in Milavc za Prevoje, za Ptuj pa Martin Potočnik in Kralj po 2 ter Širec, Stegnar in Vamberger.

KAZENSKE MINUTE: Prevoje 12 + 10, Ptuj 20.

V zaostalem srečanju I. kola članskega pokalnega tekmovanja je ekipa Prevoj izločila moštvo Ptuja. V začetku so imeli gostje več od igre, v nadaljevanju pa so domačini zaigrali bolje in zasluženo zmagali.

M. KOCIJAN

MLADINSKO PRVENSTVO SFRJ

Kr. gora : Jesenice 10:6 (3:0, 5:4, 2:2)

JESENICE — Drsališče pod Mežaklijo, sodnika Valentar in Dremelj (oba Jes), gledalcev približno 300.

STRELCI: Klemenc 5, Kern 2, Pestotnik, Šlibar in Partek za K. goro, za Jesenice pa Golja 4, Z. Šuvak in G. Šuvak.

Zanimiva tekma, v kateri so oboji prikazali lepo in hitro igro, le da so bili igralci Kr. gore pred nasprotnimi vrati iznajdljivejši.

L. K.

1. Kr. gora	5	5	0	0	53:17	10
2. Jesenice	5	2	1	2	36:39	5
3. Celje	5	1	1	3	21:18	3
4. Vardar	5	1	0	4	13:46	2

PARA ZADNJEGA KOLA: Kr. gora — Celje, Vardar — Jesenice.

Vstopnice za jutrišnji hokejski derbi v prodaji

Za jutrišnji derbi v hokeju na ledu med Olimpijo in Jesenicami so vstopnice že v prodaji, in sicer pri »Atlasu« (NA-MA). Začetek prvenstvene tekme bo ob 18.30 v tivolski dvorani.

PADALSTVO

Padalci na pot

LESCE — V soboto, dne 1. febr. bo odšla na pot padalska reprezentanca SFRJ. Udeležili se bodo 3. svetovnega pokala PARA-SKI, ki bo od 1. do 8. februarja v Corvari (Italija). Na pot bodo odšli Janez Šolar, Miha Zupan, Pavel Ješe, Maks Humar, Branko Hrast in Srečko Medven. Trener ekipe je Drago Bunčič, vodja ekipe pa Franci Primožič.

To je že tretje tekmovanje PARA-ŠKI, ki se ga udeležuje reprezentanca SFRJ. Ekipa se je pripravljala v Lescah, kjer so trenirali skoke na cilj, in na smučiščih v Avstriji. Na treningu so dosegali dobre rezultate, zato lahko od njih pričakujemo tudi dobre uvrstitve.

Ekipa je imela tudi pregledno tekmovanje v skokih na dilj in v smučanju. Najbolje sta bila uvrščena Janez Šolar in Srečko Medven, ki imata tudi največ možnosti od naših za dobro uvrstitev v kombinaciji. Drugi tekmovalci pa imajo možnosti za dobre uvrstitve v posameznih disciplinah.

ROKOBORBA

Nadaljevanje prvenstva v II. ZL-zahod

LJUBLJANA — Rokoborske ekipe, ki tekmujejo v drugi zvezni ligi — zahod, bodo v nedeljo (2. II.) nadaljevale svoje prvenstvo. V VIII. kolu drugega — spomladanskega dela se bodo pomerili tile pari: Maribor — Šiljeme, Istarski borac — Metalac, Lokomotiva — Podravka in Olimpija — Gospič.

V prvem — jesenskem delu so se ekipe razvrstile takole: 1. Šiljeme 13, 2. Istarski borac 11, 3. Olimpija 10, 4. Maribor 6, 5. Metalac 5, 6. Podravka 5, 7. Gospič 3 in 8. Lokomotiva 3.

Start drugega dela v hrvatsko-slovenski ligi bo šele 9. februarja, para pa sta: Prvomajska — Sisak in Poreč — Partizan (Lenart), Partizan (Grosuplje) pa je prost. Vrstni red po prvem delu prvenstva je bil: 1. Prvomajska 6, 2. Poreč 6, 3. Sisak 4, 5. Partizan (Lenart) 4 in 5. Partizan (Grosuplje) 0.

NAMIZNI TENIS

Savnik: »Vsi smo v formi«

MARIBOR — Pred odhodom na svetovno namiznoteniško prvenstvo v Kalkuto je ŽNTK Maribor organiziral razgovor novinarjev z mariborskim igralcem Miranom Savnikom. Mladi Mariborčan je najprej povedal, da so bile priprave tokrat res odlično organizirane, tako da so prav vsi reprezentanti v odlični formi. O sebi je dejal, da je spet imel smolo pri žrebu, ker bo že v 2. kolu naletel na prvaka Kitajske.

Sobota obdržala prednost

LJUBLJANA — Končali so tekmovanje tudi v II. zvezni namiznoteniški ligi—zahod. Po odloženi tekmi zadnjega kola prvega dela prvenstva med Premiumom in Partizanom iz Kreke, v kateri je zmagal Partizan v gosteh s 5:3, je vodilna Sobota obdržala do nadaljevanja prvenstva štiri točke prednosti. Drugi del se bo nadaljeval 16. marca. Ker igra Sobota vse tekme z najboljši nevarnimi tekmeci doma, se bo njena mlada vrsta zelo verjetno uvrstila v prvo zvezno ligo.

Lestvica po prvem delu

Sobota	7	7	0	35:13	14
Partizan	7	5	2	28:23	10
Pam. industrija	7	4	3	30:22	8
Bagat	7	4	3	31:23	8
Ilirija	7	4	3	25:28	8
Železničar	7	2	5	23:28	4
Split	7	1	6	19:33	2
Premium	7	1	6	12:33	2

D. N.

Rezultati

LJUBLJANA — V prijateljski košarkarski tekmi je Slovan v Tivoliju izgubil s kranjskim Triglavom z 71:84 (32:33).

KEGLJANJE

Gradis : Nova Gorica 8262:7543

LJUBLJANA — V dvoboju 7. kola republiške moške kegljaške lige je Gradis premagal Novo Gorico z 8262:7543. Domačini so nastopili osiabljeni — zaradi bolezni igralcev.

GRADIS 8262: Mezgec 957, Česen 997, Tomažin 1010, Farkaš 1023, Milković 939, Janša 1049, Belcijan 1106, Zdešar 1081.

NOVA GORICA 7543: Slokan 949, Benko 882, Turk 970, Radočaj 884, Makarovič 943, Lukežič 957, Logožar 1015, Trbižan

ATLAS

v Ljubljani v NAMI (telefon 21-333)
Jugoslovanska potovalna agencija

PALMA DE MALLORCA

pomlad na Balearih že februarja
odhod 17. 2. 1975
19 dni
cena 2.590.— din

Velika panorama Italije
odhod z avtobusom 6. 3.

Firenze - Rim - Neapelj

cena 2.350.— din

Starodavna Helada — Grčija
odhod z avtobusom 6. 3.

Atene - Delfi - Solun

cena 2.590.— din

ZIMSKE POČITNICE V AVSTRIJI

LIENZ — 60 cm snega
odhodi: 5. in 12. 2.
cena 1.175.— din

GERLITZEN
bivanje v apartmajih
šola smučanja
odhodi: 5. in 12. 2.
cena 795.— din

POČITNICE OB MORJU

Dubrovnik, Plat, Kaštel Stari, Poreč, Portorož, Selce, Trogir
odhodi vsak teden
cena 690.— din

ACI

za aci člane popusti v hotelih, motelih, restavracijah, na ladjah, rent-a-car, trgovinah ter na vseh Atlasovih potovanjih
članarina 120 din
Prijave v vseh poslovalnicah Atlasa.

V Atlasovih prodajnih mestih vas čaka poseben bilten z vsemi informacijami

Nama

Razen v Ljubljani tudi v Kočevju, Velenju, Škofji Loki, Slov. Gradcu

Creina, Viator, Transturist, Izletnik Celje, Velenje, Žalec, Turist Agent — Maribor, Globtour, Atlas — Portorož, Generalturist — Portorož

31-K

YUGOTOURS

Ljubljana, Titova 36/9 nad.
telefon 322-458

Že šesto leto prirejamo potovanja v različne kraje Sovjetske zveze

IZKORISTITE PREDSEZONSKI POPUST
MOSKVA, 4 DNI
Odhoda 23. in 26. februarja 2.310 din

Za dan žena
LENINGRAD - MOSKVA, 8 dni
Razen predsezonskega popusta imajo vse žene še poseben popust 100.— din
Odhod 6. marca

LENINGRAD - MOSKVA, 8 dni
3.150.— din
Odhodi vsak četrtek v marcu in aprilu

4.950.— din
SREDNJA AZIJA PO LANSKOLETNIH CENAH
LENINGRAD - TAŠKENT - SAMARKAND - BUHARA - MOSKVA
8 DNI
Odhodi 24. aprila, 1. in 8. maja

Za vsa potovanja 6 ali 12-mesečno kreditno odplačevanje.

Prijave sprejemajo vse pooblaščene agencije v Sloveniji.

kam kdaj kako

ŠTIRIDNEVNI IZLETI V MOSKVO

Yugotours bo začel s svojimi letošnjimi potovanji v Sovjetsko zvezo znatno bolj zgodaj kakor pa kdajkoli doslej. Vzrokov za to je veliko, če ne kar izredno povpraševanje po potovanjih v najrazličnejše kraje Sovjetske zveze, zlasti pa v Moskvo in Leningrad. Na voljo je že ciklostirani program (barvni je v tisku) potovanj, ki se bodo vrstila v neprekinjenem nizu od februarja do decembra.

Značilnost Yugotoursovih potovanj v SZ je pač to, da so preizkušena, da niso nikoli odpovedana, da so razmeroma zelo poceni, da so poleti direktno z Brnika in da jih je moč odplačevati v ustreznem številu mesečnih obrokov. Omenjeni program je na voljo v številnih ljubljanskih in drugih turističnih uradih ter v turistični posvetovalnici (knjigarna) v Nazorjevi 1.

PROGRAMI ZA KOLEKTIVE

Slavnik (Ljub. Tavčarjeva 8a) je pripravil bogat program izletov za kolektive in druge skupine. Programi so eno in več dnevni. Enodnevni programi stanejo okrog 130 din (po Dolenjski in Notranjski, v Ptuj, v Vipavsko dolino in v Goriška Brda, v Kumrovec in Hrvaško Zagorje, v Velenje in v Logarsko dolino, v Lipico in Škocjan, do Kopra in v Cerkno). Program dvodnevnih izletov (okrog 300 din) pa ne pozabi na Plitvice, Istro, Krk, Pomurje, Bovec in Trento, Koroško, Primorsko itn. Dva in pol dnevni izleti pa so lahko usmerjeni do Bihača in Jajca, do Plitvic itn.

NICA IN TUNIS ZAGOTOVO

V nedeljo leti letalo v aranžmaju Inex turista v Nico (karneval); na voljo je še nekaj prostih mest. Enodnevni izlet stane 870 din. Sedmega februarja gre na pot, prav tako v aranžmaju Inexa letalo v Tunis. Vikend izlet v Tunizijo stane samo 1950 dinarjev; polni penzioni, prevoz in številni ogledi.

SPET OKROG SVETA

Jatovo potovanje okrog sveta gre na pot 1. marca letos. Traja pa 20 dni. V tem času bodo popotniki iz Jugoslavije preleteli okrog 40 tisoč kilometrov z letalom boeing 707, obiskali bodo tri celine, na njih pa naslednje metropole: Bejrut, Delhi, Bangkok, Hongkong, Kioto, Tokio, Honolulu, San Francisco in Buffalo. Potovanje stane (vse skupaj) nič manj in nič več kakor 21.500 din. Informacije v Ljubljani dobite v novi pisarni Jatovega »Air liftа« na Miklošičevi (telefon: 315-850). Pred odhodom je treba plačati najmanj 4000 din, ostalo pa je moč odšteti v 12 mesečnih obrokih.

NOVO NA JAHORINI

Na Jahorini so pred dnevi odprli nov hotel, ki se imenuje »Jahorina« (visoka B kategorija). Hotel lahko sprejme okrog 350 gostov. Na Jahorini trenutno ni pomanjkanja snega.

VIATOR V POBRATENA MESTA

Viator je pričel uresničevati načrt niza izletov v mesta s katerimi je Ljubljana pobratena. Najprej je na vrsti Parma, kamor te dni potuje 100 Ljubljančanov, potem pride na vrsto Bratislava, nato tuniško mesto Suza, potem vzhodnonemški Karl Marx Stadt in ne nazadnje tudi gruzinska metropola Tbilisi.

V aprilu namerava Viator peljati slovenske izletnike na grški otok Kreto. Izlet bo dvodnevni (direktni polet z Brnika) in najbrž ne bo predrag.

Viator ima v načrtu še celo vrsto izletov po domovini, tako za pustno nedeljo v Litijo na karneval (in spotoma v Kamnik), koncem februarja pa v Kumrovec in Kozje.

V nedeljo leti Viatorjevo letalo s slovenskimi izletniki na Korziko. Naslednjo nedeljo pa še enkrat.

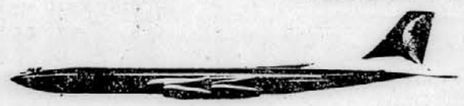
PUTNIK POTUJE

Putnikov izlet v **Köbenhavn** gre zagotovo na pot: 6. februarja z zagrebškega letališča. V začetku marca bo Putnik po vsej verjetnosti priredil dvodnevni letalski izlet v **Madrid** na tekmo Crvena Zvezda : Real. Pred kratkim je s Putnikom potovalo v **Pariz** na razstave 165 izletnikov, s čarterskim letalom in z redno letalsko progo.

Putnik prireja dva izleta v **Nürnberg**, kjer je letošnja razstava DIDACTA. Avtobusni izlet gre na pot 9. marca (4 dni) in stane 1850 din, letalski izlet pa gre na pot 12. marca (2 dni) in stane 160 dinarjev več. Na voljo je le še nekaj mest.

Koncem marca prireja Putnik izlet na mednarodno razstavo klimatskih, sanitarnih in ogrevalnih naprav v nemški **Frankfurt**; z letalom (redna proga) za 2400 din (3 dni).

INEX adria avioprompt ljubljana adria airways

čarterski polet v barterski polet v
KUWAIT
z ogledom znamenitosti, za poslovne ljudi pa bo organiziran sestanek s tamkajšnjimi gospodarstveniki.
CENA: 3.360 din
Za lokalne izlete plačate posebej.
Prijave sprejema: IAA Ljubljana, Titova 48, telefon št. 313-366 do 10. februarja.

PUTNIK LJUBLJANA, TRG OF 15 TEL. 311-542

IZLETI:
— pustovanje v hotelu Palace — Portorož, 8.—9. februarja, z avtobusom
— Čateške toplice in Žusterna, Dan žena — 8. marec, z avtobusom

STROKOVNA POTOVANJA:
— Samoter, Mednarodna razstava gradbenih strojev v Veroni, 7.—9. februarja, z avtobusom
— 13. Didacta, Mednarodna razstava učil v Nürnbergu: 9.—12. marec, z avtobusom in 12.—13. marec, z letalom
— 27. IHM, Mednarodni obrtniški sejem v Münchnu, 20.—22. marec, z avtobusom
— 8. ISH, Mednarodna razstava sanitarij, ogrevalnih in klimatskih naprav v Frankfurtu, 20.—22. marec, z letalom
— Tehnični velesejem v Hannovru, 16.—19. aprila, z letalom.

V naši poslovalnici vam priskrbimo vse vrste letalskih in železniških vozovnic ter nudimo vse turistične storitve.
88K

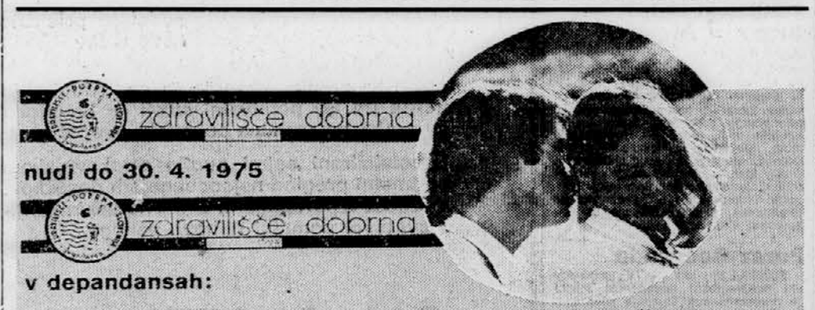
PUTNIK LJUBLJANA, TRG OF 15 TEL. 311-542

Hotel Grad Otočec

Obveščamo vse ustanove, gospodarske in delovne organizacije, da imamo na razpolago sodobne prostore s kapaciteto 25 in 120 sedeži za organiziranje raznih seminarjev, konferenc, posvetovanj, poslovnih sestankov, modnih revij, banketov in drugih prireditev. Udeležencem nudimo penzionske cene po dogovoru. Gostje imajo na razpolago brezplačno kopanje v zimskem bazenu, uporabo TRIM steze in druge možnosti rekreacije.

Vse informacije in rezervacije po telefonu 068-21-830, 21-835

telex: 33740 YU HGPO

v depandansah:

	enoposteljna soba	dvoposteljna soba
7-dnevno bivanje za	774.- din	704.- din
14-dnevno bivanje za	1.488.- din	1.348.- din
21-dnevno bivanje za	2.202.- din	1.992.- din

V ceni je vključen penzion, zdravniški pregled, vsakodnevno kopanje v termalni vodi in turistična taksa.

Informacije v recepciji, tel. št. 063-78-023

PRIPOROČAMO SE, ZDRAVILIŠČE DOBRNA PRI CELJU"!

VSE SMERI ZA 8. MAREC

Kam za 8. marec? Tradicija je že, da za dan žena podjetja in organizacije prirejajo izlete na vse strani po domovini in tujini. Večji del potovalnih agencij je že pripravil svoje programe ...

Osmi marec je sobota, torej priložnosti dovolj ne le za enodnevne, temveč tudi za dvo in dva in pol dnevne izlete.

Inex turist je pripravil enodnevni izlet — 8. 3. — na Sicilijo. Izletnice in izletniki si bodo ogledali Catanio, Etno in Sirakuzo.

TTG prireja 8. marca tradicionalni izlet z vlakom v Benetke — za 225 din. Za nameček pa še štiridnevni izlet v Rim, seveda prav tako z vlakom (ležalnik) — za 1200 din. Za tiste, ki se jim ne da daleč zdoma, pa prireja TTG enodnevni avtobusni izlet na Bled in v Radovljico (torte v Parku in kosilo ter veselica pa v Grajskem dvoru).

Kompas prireja za 8. marec skupaj z revijo »Jana« večdnevni izlet v severno Italijo. Izletnice in morebitni izletniki bodo obiskali enega najzanimivejših kotičkov Italije: San Marino in Urbino, Pesaro in Raveno, mimogrede pa tudi Benetke.

Alpe-Adria pripravlja za 8. marec več izletov do tradicionalnih in preizkušenih ciljev: v Italijo, Budimpešto, Bratislavo in seveda po domovini.

Za **Yugotoursov** izlet, ki gre na pot v Moskvo in Leningrad 6. marca (za osem dni) je predviden popust 100 dinarjev za vse udeleženke potovanja.

BELI JANUAR NA SLOVAŠKEM

Res da je januar zelo zelen na Češkem, kakor so poročali časopisi, toda sploh ni tako zelen na Slovaškem, zlasti ne na področjih Visokih in Nizkih Tater, kjer se mudi več sto smučarjev, odraslih in otrok, iz Slovenije in iz drugih delov Jugoslavije. Iz Slovenije so popotniki šli tja v aranžmaju Alpe-Adria (z letalom in z avtobusi).

Ker so snežne razmere ugodne in ker se smučarji po poročilih s Slovaškega, dobro, če ne kar odlično počutijo, pelje Alpe-Adria tja novo skupino prihodnji in naslednji teden. Torej smuka vso prvo polovico februarja na Slovaškem, kjer je snega dovolj. Večji del mest v avtobusih je že zaseden, nekaj pa bi se še dobilo, če pohitite.

SNEG ONSTRAN KANINA

Smučarji, ki so šli na smuko s Centroturistom se uspešno smučajo nad Toplaškim poljem v Italijanskih Dolomitih in nad Nevejskim sedlom, prav tako v Italiji, onstran Kanina.

V nedeljo greste lahko spet smučat za pet dni nad Nevejsko sedlo, kjer je dovolj snega in vse naprave obratujejo. Petdnevni aranžma brez prevoza (po želji tudi to) stane za odrasle 1250, za otroke pa 845 din. Smučarji stanujejo v hotelu Kanin (B). Lahko se domenite da ostanete več (ali manj) dni. Prijave sprejema Centroturist do sobote opoldne. Na Nevejsko sedlo se te dni hodijo smučat tudi gostje iz Kranjske gore.

JANA IN KOMPAS: OPERE

Izredno povpraševanje je po »opernih izletih«, ki jih prirejata »Kompas« in »Jana«. Na programu je obisk velikih oper v velikih mestih. Že za Beograd in Zagreb je do sedaj veliko zanimanje, kaj bo šele za operne prireditve v tujini.

IZLETI REVIJE »AVTO«

Revija »Avto« pripravlja, v sodelovanju z Alpe-Adria in Kompasom niz posebnih potovanj za avtomobiliste (z lastnimi »vozički«) in sicer v SZ in v Italijo, v Francijo in Avstrijo, ZR Nemčijo ter Grčijo.

ŽIČNICA NA DURMITOR

Tvrdka Pomagalski, ki se je pri nas izkazala zlasti v Bovcu, se sedaj zavzema za gradnjo žičnice v Črni gori. Speljali naj bi jo od Črnega jezera visoko na področja Durmitorja. Tvrdka je ponudila 80 odstotkov svojih sredstev. Lani zgrajeni vlečnici pa je v tem kraju postavila italijanska tvrdka iz Trenta.

lipica

VABI

ZELENA OAZA NA KRASU

TURISTIČNI PAKETI
od 15. 1. do 31. 5. 1975

2-dnevni turistični paket
— polni penzion
— kopanje v pokritem plavalnem bazenu
— jahanje (1 ura jahanja ali 1 ura jahanja-pony, ali 1 ura vožnje s kočijo na dan alternativno)
CENA PAKETA JE 290 DIN PO OSEBI.

2-dnevni turistični paket
— polni penzion
— kopanje v pokritem plavalnem bazenu
— ogled kobilarne in dresurnega programa (za skupine)
— ogled Škocjanskih jam (za skupine)
— vstopnina v nočni bar brez konzumacije
CENA PAKETA JE 230 DIN PO OSEBI.

KRAS SEŽANA
proizvodnja trgovina gostinstvo in turizem sežana

TOZD HOTELI IN GOSTINSTVO SEŽANA, tel. 73-361
TOZD KOBILARNA LIPICA, tel. 73-008
SLOVENIJA — JUGOSLAVIJA

VALCANELA TOURIST

VAŠA PARCELA NA MORJU!

Hotelsko Turistično podjetje Vrsar

Delovne organizacije!
Omogočite svojim članom enostavno in poceni letovanje ob morju.

Posamezniki!
Bi hoteli enostavno in poceni dobiti lastno parcelo ob morju?
Tako enim kot drugim to željo izpolnjuje VALCANELA TOURIST

Spremljajte naše objave ali pa se zglasite v KOMPAS, Ljubljana, Titova 12, telefon 24-611.
11546

KOMPAS

- **DIDACTA — razstava učil od 10. do 14. marca 1975 v Nürnbergu**
  4 dni, avtobus, odhod: 8. 3.
  3 dni, avtobus, odhod: 9. 3.
  3 dni, avtobus — letalo, odhod: 11. 3.
  2 dni, letalo, odhod: 13. 3.
  1 dan, letalo, odhod: 13. in 14. 3.
  3 dni, letalo — avtobus, odhod: 14. 3.

  ZA ZAKLJUČENE SKUPINE:
  4 dni, avtobus, odhod: 13. 3.
  3 dni, avtobus, odhod: 14. 3.
- **HEILIGENBLUT**
  1 dan, avtobus, odhod: 1. 2.
- **KIJEV—LENINGRAD—MOSKVA**
  8 dni, letalo, odhod: 13. 2.
- **MOKRONOG — 10. jubilejni tradicionalni pustni KARNEVAL**
  1 dan, avtobus, odhod: 9. 2.
- **PUSTNI KARNEVAL V PTUJU**
  1 dan, avtobus, odhod: 9. 2.
- **WEEKEND V PARIZU**
  3 dni, letalo, odhod: 14. 2., 7. 3., 28. 3.
- **WEEKEND V LONDONU**
  3 dni, letalo, odhod: 14. 2., 7. 3.
- **LONDON**
  5 dni, letalo, odhod: 14. 2., 7. 3., 28. 3.
- **PARIZ — »SIME« mednarodni sejem kmetijstva in kmetijskih strojev**
  11 dni, avtobus, odhod: 28. 2.
- **VERONA — razstava gradbenih strojev — SAMOTER**
  2 dni, avtobus, odhod: 28. 2.

30 LET OSVOBODITVE TABORIŠČ:
BUCHENWALD, 6 dni, avtobus, odhod: 10. 4.
NEUGAMMEN, 6 dni, avtobus, odhod: 29. 4.
RAVENSBRÜCK, 6 dni, avtobus, odhod: 1. 5.

ZA PRAZNIK »DAN ŽENA« SMO VAM PRIPRAVILI:

- **FIRENZE — SIENA — PISA**
  4 dni, avtobus, odhod: 7. 3.
- **PADOVA — BOLOGNA — RIMINI — RAVENNA**
  2 dni, avtobus, odhod: 8. 3.
- **RIM Z OKOLICO**
  5 dni, avtobus, odhod: 5. 3.
- **BUDIMPEŠTA**
  3 dni, avtobus, odhod: 7. 3.
- **DUNAJ — BRATISLAVA — GRADIŠČANSKA**
  3 dni, avtobus, odhod: 7. 3.

VABIMO VAS NA ZIMSKE POČITNICE Z LETALOM: DUBROVNIK, ŠIBENIK, BAŠKO POLJE

POSREDUJEMO REZERVACIJE ZA HOTELE S POKRITIM BAZENOM IN OGREVANO MORSKO VODO OB MORJU

V VSEH NAŠIH POSLOVALNICAH SO VAM ŽE NA VOLJO CELOTNI PROGRAMI ZA IZLETE V 1975 LETU

KORISTITE IZVENSEZONSKE POPUSTE!

KOMPAS JE GENERALNI ZASTOPNIK PRED PRODAJE VSTOPNIC ZA ZIMSKO OLIMPIADO V INNSBRUCKU ZA LETO 1976

PODROBNE INFORMACIJE DOBITE V VSEH POSLOVALNICAH »KOMPASA«

POTROŠNIKI! Obiščite našo prodajalno spominkov in drugega blaga na Titovi c. 12 v Ljubljani. V zalogi imamo spominke, domače in uvožene cigarete in pijače ter krznene ženske jope, uvožene iz Avstralije!

89-K

ttg

LJUBLJANA
Podjetje za turizem transport in gostinstvo

VABI
na izlete za DAN ŽENA:

8. 3.:
BENETKE
Enodnevni izlet s poslovnim vlakom

6. 3.:
RIM
Štiridnevni izlet z vlakom

7. do 9. 3: 2-dnevni paket v hotelih »Palace« v Portorožu

in dne 8. 3.: enodnevni izlet na Bled in v Radovljico

Vabimo posameznike in kolektive, da se prijavijo v naših turističnih poslovalnicah v Ljubljani, Celju, Mariboru, Postojni, Kopru, Rogaški Slatini in Puli.

90-K

Gledališča Koncerti Kino Obvestila

gledališča

DRAMA SNG

Petek, 31. januarja, ob 19.30: Pavel Kohout: AVGUST, AVGUST, AVGUST. Abonma Petek večerni in izven. Vstopnice so tudi v prodaji.

LEVI ODER DRAME SNG
(vhod pod arkadami v Gradišču)

Petek, 31. januarja, ob 21.45: Ivan Cankar — Juraj Součck: VESELICA V BLATNEM DOLU. Izven abonmaja. Vstopnice za predstavo, ki traja približno dve uri, končana bo torej precej pred polnočjo, so v prodaji pri blagajni Drame po enotni ceni 20 din (tel.: 20-171, 20-172).

MALA DRAMA SNG
(vhod iz Igriške ulice)

Petek, 31. januarja, ob 20. uri. Harold Pinter: NJEGA DNI. Izven abonmaja. Igrajo: J. Albrecht, D. Poličajeva, M. Potokarjeva. Vstopnice po enotni ceni 20 din so v prodaji pri blagajni Drame (tel.: 20-171, 20-172). Ne zamudite — verjetno zadnjikrat na sporedu!

OPERA IN BALET SNG

Sobota, 1. febr., ob 19.30: Giuseppe Verdi: SIMONE BOČANEGRA. Abonma P in izven. Zasedba vlog: Simone Boccanegra — Samo Smerkolj, Maria Boccanegra — Hilda Hoežl, Jacopo Fasco — Stefan Elenkov k. g., Gabriele Adorno — Rajko Koritnik. Dirigent — Ciril Cvetko. — Vstopnice so tudi v prodaji.

Nedelja, 2. februarja, ob 19.30: Giuseppe Verdi: TRAVIATA. Izven abonmaja. Vstopnice so v prodaji.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO
Gledališka kavarna

Petek, 31. januarja, ob 19.30: I. Torkar: REVIZOR 74. Abonma RED PETEK.

Sobota, 1. februarja, ob 19.30: F. Hadžić: NAROČENA KOMEDIJA. IZVEN.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA
Mestni dom

Sobota, 1. februarja, ob 19.30: Levstik — Grün: KASTELKA. Izven.

Opozarjamo občinstvo, da so to predvidoma zadnji predstavi doma.

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠČE GLEJ

Torek, 4. februarja, ob 16. uri: Izidor Cankar: S POTI.

Predstavo si bo gledal G. Paro — selektor Sterijinega pozorja. Opozarjamo na popoldansko ponovitev uprizoritve, ki je je slovenska kritika visoko ocenila. Vstopnice po enotni znižani ceni so na voljo uro pred predstavo pri gledališki blagajni.

Petek, 31. januarja, ob 20.30: Bojan Štih: SPOMENIK G.

Opozarjamo na ponovitev Spomenika G, ki je ob svoji obnovitvi deležen največjega zanimanja občinstva. Predstavo je z igralko Jožico Avbljevo in ob glasbeni spremljavi Matjaža Jarca zrežiral Dušan Jovanović.

Predstava bo v Eksperimentalnem gledališču GLEJ, ki je v prostorih mladinskega kluba Poljane — Poljanska 22 a. Prodaja vstopnic po 10 in 20 dinarjev je uro pred predstavo pri gledališki blagajni.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

MARIONETE, Levstikov trg 2

Petek, 31. januarja, ob 9.30: Vida Taufer — Lili Novy: MOJCA IN ZIVALI — zaključena predstava za VVZ PRULE LJUBLJANA.

Sobota, 1. februarja, ob 10. in 15. uri: Frane Puntar: MEDVEDEK ZLEZE VASE po premieri bosta to četrta in peta uprizoritev za izven.

Igrica je primerna za vse starosti otrok.

ROČNE LUTKE, Resljeva c. 36

Obiskovalce gledališča ROČNIH LUTK in naročnike zaključenih lutkovnih predstav, to je vodstva OSNOVNIH ŠOL in VZGOJNO VARSTVENIH ZAVODOV obveščamo, da od 10. jan. 1975 iz tehničnih razlogov zaradi obnovitvenih del ostrešja in stropa nad dvorano nekaj časa ne bo niti zaključenih, niti stalnih sobotnih predstav za izven ob 17. uri. Zato jutri v soboto, dne 1. februarja in tudi naslednjo soboto, dne 8. februarja 1975 ne bo stalnih sobotnih predstav za izven ob 17. uri.

Prijatelje gledališča prosimo, da sprejmejo ta sklep z razumevanjem, ker smo se morali odločiti sredi in na višku sezone za začasno prekinitev uprizoritve.

Predprodaja vstopnic za jutrišnjo sobotno popoldansko predstavo ob 15. uri v MARIONETNEM gledališču je danes in jutri od 10. do 12. ure v upravi gledališča, Resljeva c. 36 in pol ure pred začetkom predstave pri blagajni v MARIONETNEM gledališču.

Predprodaja vstopnic za jutrišnjo sobotno dopoldansko predstavo ob 10. uri v MARIONETNEM gledališču je danes od 10. do 12. ure na upravi gledališča, Resljeva c. 36 in jutri v soboto pol ure pred začetkom predstave pri blagajni v MARIONETNEM gledališču.

Rezervacije vstopnic za vse izven predstave v MARIONETNEM gledališču so vsak delavnik, tudi ob sobotah, od 10. do 12. ure po tel. št. 312-020.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE MARIBOR

Petek, 31. januarja, ob 19. uri: Potrč — Partljič: ZLOČIN NA MEJI — Gostovanje na Sladkem vrhu.

Cenjene obiskovalce gledališča obveščamo, da po daljšem premoru ponovno uvrščamo v naš spored uspešnico lanske operne sezone Bizetovo opero LOVCI BISEROV. Na sporedu bo v soboto, 1. 2. za IZVEN, in sicer na posebno željo obiskovalcev. Odlika te opere je sočna instrumentacija in barvitost melodij, ki se vsakemu poslušalcu takoj priljubijo. To bo zadnja predstava »Lovci biserov« za izven.

Vse interesente obveščamo, da bo SNG Maribor izposojalo kostume za pusta, in sicer do 10. 2. Izposojevalni čas je od 10. do 12. ure in od 14. do 18. ure. Podrobnejše informacije dobite pri vratarju SNG Maribor, tel.: 21-461.

SNG Maribor odkupuje rabljene cilindre in policijndre.

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

Petek, 31. januarja, ob 17. in 20. uri: F. S. Finžgar: RAZVALINA ŽIVLJENJA. Gostovanje v Hrastniku.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

TEDEN SLOVENSKE DRAME 75

Sreda, 5. februarja, ob 19.30: Ivan Cankar: ZA NARODOV BLAGOR. Gostuje Stalno slovensko gledališče iz Trsta. Otvoritev TEDNA SLOVENSKE DRAME 75.

Četrtek, 6. februarja, ob 16. in 19.30: Rudi Seligo: ALI NAJ TE Z LISTJEM POSUJEM. Zaključena predstava za gimnazijo. Gostuje gledališče Pekarna.

Petek, 7. februarja, ob 16. in 19.30: Ivan Potrč: LACKO IN KREFLI. Zaključena predstava za poklicno šolo Šolskega centra »Iskra«.

Premiera Prešernovega gledališča v počastitev 30-letnice osvoboditve.

Občinstvo vljudno obveščamo, da bo od 5. do 15. februarja potekal že peti, jubilejni TEDEN SLOVENSKE DRAME z udeležbo vseh slovenskih gledališč in Narodnega pozorišta iz Zenice.

— V okviru TEDNA SLOVENSKE DRAME 75 bo Prešernovo gledališče uprizorilo svojo drugo premiero v sezoni, in sicer v počastitev 30-letnice osvoboditve pripravljen drugi del trilogije o Krefih Ivana Potrča »LACKO IN KREFLI«, ki so ga soustvarili: režiser: Janez Drozg, scenograf: Saša Kump, kostumograf: Anja Dolenc, jezikovni sodelavec: Berta Jelinčič, glasbeni opremljevalec: Marko Stopar ter igrali: Jože Kovačič, Cveto Sever, Biba Uršičeva, Irena Šilingova, Tine Oman, Tone Dolinar, Etka Oman, Vlado Uršič, Mirko Cegnar, Janez Dolinar, Zdenko Radženovič in Jože Vunšek.

— Vse informacije o premieri Prešernovega gledališča kakor tudi o TEDNU SLOVENSKE DRAME 75 dobite v upravi gledališča (tel.: 21-355).

koncerti koncerti

Peti koncert Slovenske filharmonije za 3. abonmajski ciklus bo v ponedeljek, 3. februarja ob 20.15. Spored: Petrič, Nokturni in igre, Schumann, Koncert za klavir in orkester v a molu in Dvořak, Simfonija št. 9 v e molu (Iz novega sveta). Kot solistka se nam bo v Schumannovem klavirskem koncertu prvič predstavila v svetu že afirmirana mlada španska pianistka Christina Bruno. Dirigiral bo Anton Kolar. Vstopnice so še na voljo pri dnevni blagajni SP. -K

kino kino

SPORED ZA PETEK

KINOTEKA, Miklošičeva c. 28: ob 18. uri angl. mlad. film OLIVER TWIST. Režija: David Lean. Glav. vl.: Robert Newton, Alec Guinniess, Kay Walsh, Francis Sullivan.

Ob 18.15 in 20. uri franc. film 1930—40 ATALANTA. Režija: Jean Vigo. Gl. vloge: Dita Parlo, Jean Dasté, Michel Simon, Louis Lefevre.

Prodaja vstopnic uro pred prvo predstavo. Prosimo cenjene obiskovalke in obiskovalce, da ne zamujajo predstav!

KINO UNION: amer. barv. CS znanstveno-fantastični film STARI DIVJI ZAHOD. Prod.: Metro-Goldwyn-Mayer, 1973. Scenarij in režija: Michael Grichton. Gl. vl.: Richard Benjamin, Yul Brynner, James Brolin in drugi. Tednik št. 3 . . . Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri. Film se izteka.

KINO KOMUNA: angl. barv. CS film — tragedija MACBETH po Shakespearu. Prod.: Columbia, 1971. Prikazan NA FEST 1973! Glasba: The Third End Bar. Scenarij in režija: Roman Polanski. Gl. vl.: Jon Finch, Francesca Annis, Martin Shaw in drugi. Brez tednika! Hrvatski podnaslovi! Predstave ob 15.30, 18. in 20.30. Zaradi dolžine filma zvišane cene. Otrokom ne dovoljmo ogleda filma!

Ob 10. uri MATINEJA amer. barv. CS krim. DAMA IN DIAMANTI z Donaldom Sutherlandom.

KINO VIC: amer. barv. VV film — družbena drama DAN PLAČILA (Payday). Prod.: Fantasy film — Samuel Goldwyn, 1973. Glasba: Ed Gobas, songi Shel Silverstein, Ian in Sylvia Tyson, Bobby Smith in drugi. Scenarij: Din Carpenter. Režiser: Daryl Duke. Gl. vloge.: Rip Torn, Ahna Capri, Elayne Heilveil in drugi. Brez tednika! Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri. Otrokom ne dovolimo ogleda.

KINO SLOGA: franc. barv. VV erotična komedija SEX—SHOP. Režija: Claude Berri. Glavne vloge: Nathalie Delon, J. P. Marielle, Juliet Berto in drugi. Brez tednika! Predstave ob 16., 18. in 20. uri. Otrokom ne dovolimo ogleda filma!

KINO ŠIŠKA: amer. barv. pust. film TRADER HORN. Prod.: Metro-Goldwyn-Mayer, 1973. Režiser: Reza Badiyi. Glav. vl.: Rod Taylor, Anne Heywood, Jean Sorel in drugi. Brez tednika! Predstave ob 16., 18. in 20. uri. VSTOPNICE PRODAJAMO URO PRED ZAČETKOM PREDSTAV!

KINO SAVA: otroški kino — franc. barv. risanka ASTERIX — GALSKI JUNAK. Scenarij in režija: Goscinny in Uderso. Kratki filmi. Predstavi ob 15.30 in 17. uri. Vstopnice samo pol ure pred vsako predstavo.

KINO KRIŽANKE: amer. barv. film TARZANOV UPOR V DŽUNGLI, ob 16. in 20. uri. Režija: William Withney. Igrajo: Ron Ely, William Marshall, Sam Jaffe, Manuel Padilla. Prodaja vstopnic uro pred začetkom predstave.

KINO TRIGLAV: veliki romunski barv. CS zgodovinski spektakel ZADNJI KRIŽARSKI POHOD (Unirea — The Last Crusade), ob 16., 18. in 20. uri. Hrvatski podnaslovi! Režija: Sergiu Nicolaescu. Igrajo: Amza Pellea, Olga Tudorache, Sergiu Nicolaescu. Priporočamo! Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

KINO VRHNIKA: jug. barv. VV film RDEČI UDAR, ob 20. uri.

KINO CENTER — KRANJ: amer. barv. pust. film POSEIDONOVA AVANTURA, ob 16., 18. in 20. uri. Film je prejel 2 OSKARJA.

KINO STORŽIČ — KRANJ: amer. barv. vestern BIVŠI PRIJATELJ KID, ob 16., 18. in 20. uri.

KINO TRZIČ: ital.-špan. barv. pust. film TRIJE NEUSTRASNI V TOKIU, ob 18. in 20. uri.

KINO DOM — KAMNIK: amer. barv. vestern OSAMLJENI Z ZAHODA, ob 18. in 20. uri.

KINO PLAVZ — JESENICE: amer. barv. film POLETNI MORILEC, ob 18. in 20. uri.

KINO RADO — JESENICE: franc. barv. film KJE JE SEDMA ČETA, ob 17. in 19. uri.

KINO RADOVLJICA: nem. barv. film KAJ DELAJO BREZDELNE GOSPODINJE, ob 20. uri

KINO DELAVSKI DOM — TRBOVLJE: amer. barv. CS film ČRNO-BRADA POŠAST, ob 18. uri.

KINO SORA — ŠKOFJA LOKA: amer. avanturistični film DIAMANTI ZA SVOBODO, ob 18. in 20. uri.

KINO KRKA — NOVO MESTO: amer. barv. film MOČNEJŠI OD MAFIJE, ob 17. in 19. uri.

KINO ČRNOMELJ: amer. avant. barv. film DVOBOJ, ob 17. in 20. uri.

KINO DELAVSKI DOM — ZAGORJE OB SAVI: ital. barv. film — krim. — film podnaslovljen v srbohrvaščini SKRIVNOST ČRNE ROKAVICE, ob 17. in 19. uri.

KINO ROGAŠKA SLATINA: amer. barv. CS film SLA ZA VAMPIRJEM, ob 17. in 19.30.

KINO PARK — MURSKA SOBOTA: amer.-franc. barv. CS film POGREB V LOS ANGELESU, ob 18. in 20. uri.

REDNI KINO — VELENJE: amer. barv. film VELIKI JACK, ob 17.30.

KINO SOČA — NOVA GORICA: ital. barv. film TUKAJ NI BOGA, ob 18. in 20. uri.

KINO SVOBODA — PTUJ: franc. barv. film STANJE NORMALNO, ob 18. in 20. uri.

MESTNI KINO — AJDOVŠČINA: franc. barv. film TATVINA NA AZURNI OBALI, ob 20. uri.

kino Maribor

KINO GLEDALIŠČE: ob 15.45, 18. in 20.15 franc. barv. komedija PRAVA MORA. Režiser: Edouardo Molinaro. V gl. vlogah: Lino Ventura, Jacques Brel, Caroline Cellér.

KINO UNION: ob 15.30, 17.45 in 20. uri amer. barv. vestern RDEČI OBLAK NAD RIATOM. Režiser: John Sturges, Barry Shear. V gl. vl.: Richard Harris, Rod Taylor.

KINO PARTIZAN: ob 15.30, 17.45 in 20. uri amer. barv. CS drama SUROVA OKLAHOMA. Režiser: Stanley Kramer. V gl vlogah George C. Scott, Faye Dunnaway, John Mills, Jack Palance.

KINO UDARNIK: ob 15.30, 17.45 in 20. uri amer. barv. CS krim. film SHAFT V AFRIKI. Režiser: John Gillermin. V glavnih vl.: Richard Roundtree, Neda Arnerić.

KINO POBREŽJE: ob 17. in 19. uri amer. barv. drama POLETNE ŽELJE — ZIMSKE SANJE. Režiser: Gilbert Cates. V glavnih vlogah: Joanne Woodward, Martin Balsam.

radio Maribor

4.30 Prenos sporeda RTV Ljubljana; 8.00 POROČILA; 8.05 Obvestila, zabavna glasba in reklame; 8.35 Skladbe, ki ih radi poslušate; 14.00 NOVICE; 14.05 Zabavna glasba; 14.10 Turistični napotki v nemščini; 14.15 Obvestila in zabavna glasba; 14.30 Želeli ste — poslušajte! 15.30 Prijetno popoldne vam želijo; 16.45 Igrajo reviski orkestri; 17.00 DNEVNIK; 17.15 Obvestila; 17.20 Na tekočem traku iz studia 3; 17.50 REPORTAŽA DNEVA — MARJAN SRIMPF: KATEDRA ZA DRUŽBENO VZGOJO NA PEDAGOŠKI AKADEMIJI; 19.00 Mladina poje — Mladinski pevski zbor osnovne šole Angel Besednjak, Maribor, vodi Metka Curman; 18.15 Prenos sporeda RTV Ljubljana.

JUGOSLOVANSKA LOTERIJA

NEURADNA ZREBNA LISTA
5. kola sreč.,
žrebanje je bilo 30. I. 1975

Srečka s končnico	je zadela din
0	10
18750	600
36300	600
45150	810
450320	10.000
531600	5.000
91	50
06691	1.000
48691	850
81451	800
185481	10.000
336491	5.050
72	30
7533	200
34432	800
82162	800
983522	800
133	80
07103	600
29973	600
83373	600
143353	150.000
411033	5.000
14	20
64	20
324	60
424	60
15574	1.000
78304	1.000
451334	5.600
5	10
19905	810
20355	1.000
33285	810
73105	610
99255	610
480675	5.010
06	20
26	30
13035	1.000
44306	620
598905	5.020
07	20
17	20
47	50
57537	600
78	40
028	100
4028	500
8243	1.000
23068	800
60528	1.000
67248	800
080930	10.000
265393	5.000
59	40
539	80
03799	1.000
63219	1.020
93739	600
059929	10.000
101629	10.000
203329	5.000

Dobitki po 1000 din:
v Ljubljani, na št. 576904, v Radovljici na št. 415674, v Ptuju na št. 315674 ter v Kamniku na št. 115671.

OPOZORILO: Vrednost trojke v 3. kolu leta I. žrebanje je 13,65 in ne 19,65 kot smo na tem poročilu objavili pretekli teden. Na spisku za trojke v prvem žrebanju je bila vrednost za 3. kolo I. žrebanje objavljena pravilno. (Četverke izplačujte samo po EHU!)

LOTO

LOTO I.

1. Končno poročilo za 3. kolo leta. Žrebanje je bilo 21. 1. 1975.
VREDNOST DOBITKOV:
S 4 + 1 zadetki 12.776,45 din
Četverka 503,50 din
Trojka 18,65 din
2. Začasno poročilo za 4. kolo leta. Žrebanje je bilo 28. 1. 1975. Izžrebane številke so bile: 4, 22, 23, 27, 30 — 35.
VREDNOST DOBITKOV:
Peterka 82.231,50 din
Četverka 355,35 din
Trojka 15,70 din

VEČJI DOBITKI V SLOVENIJI
četverke:
Ljubljana 11
1—A—027323—4
1—A—027570—4
1 x 4, 1 x 3
1—M—936095—4
1—S—139196
2 x 4, 4 x 3
2—600720—4
3—S—893270
4 x 4, 24 x 3
4—T—339034—4
Brežice 1
3—J—011691—4
1 x 4, 1 x 3
Kamnik 1
51—J—000390—4
Maribor 1
7—592076—4
Postojna 1
95—580929—4

LOTO II.

3. Končno poročilo za 3. kolo leta. Žrebanje je bilo 21. 1. 1975.
VREDNOST DOBITKOV:
S 4 + 1 zadetki 10.321,10 din
Četverka 286,90 din
Trojka 14,50 din
4. Začasno poročilo za 4. kolo leta. Žrebanje je bilo 28. 1. 1975. Izžrebane številke so: 1, 3, 12, 19, 22 — 10.
VREDNOST DOBITKOV:
Peterka 60.705,50 din
Četverka 434,35 din
Trojka 17,95 din

VEČJI DOBITKI V SLOVENIJI:
peterka:
Koper
54—J—047438—4
četverke:
Ljubljana:
3—A—094991—4
3—600965—4
4—T—339264—4
4—T—339501—4
Celje 2
32—J—021217—4
32—J—021281—4
Kamnik 1
51—J—000396—4
Koper 2
53—M—997117—4
1 x 4, 1 x 3
53—M—997158—4
Kranj 1
58—T—342417—4
1 x 4, 1 x 3
Maribor 2
80—S—744560
2 x 4, 4 x 3
R. Slatina 2
114—S—278483
2 x 4, 4 x 3

INFORMACIJE ZA MALE OGLASE PO TELEFONU 22-657

Osnovna cena do 10 besed	25,00 din
vsaka nadaljnja beseda	1,50 din
objava oglasa pod štiro	+ 5,00 din
objava v sredo in soboto	+ 30 %
naročniki Dela s potrdilom o vplačilu naročnine imajo	20 % popusta

MALI OGLASI

SODOBNI mlin za mletje moke (pšenica) kupim. Ponudbe pod »Mlin«. 2788-5

ZASTAVO 750, letnik 1971 prodam. Informacije v soboto od 15. ure dalje po telefonu 62-015. 2794-3

KOKOSI, šest mesecev stare prodam. Ljubljana, Opekarska 53/I. 2807-4

DVE LETI staro škodo 110 l prodam. Ogled v soboto, 1. II. v Šarhovi 2. Tel. 343-320 dopoldne. 2808-3

MIRNO dekle išče sobo, lahko poseben vhod. Ponudbe pod »Takoj«. 2571-8

MIZARŠKEGA pomočnika KV in NK delavca sprejme mizarstvo Hočevar, Koprska 88, Ljubljana. Stanovanje je priskrbljeno. 2739-1

POCENI prodam novo dvojno nerjavečo pomivalno korito z omarico. Vprašajte po tel. 22-256. 2748-4

PRIDNO dekle za delo v gostinstvu spremem v službo. Plača do 1800 din mesečno. Hrana in stanovanje brezplačno. Ponudbe pod »Nastop službe takoj«. 2767-1

ZIDARSKA dela oddam na novogradnji, moj material, v režiji ali po enotah dela. Navedite ceno o storitvah. Ponudbe pod »Začetek dela«. 2778-1

BAGER »L'phera« 0,35 z lelom prodam. Ponudbe pod »Ugodno«. 2776-3

MLADOPOROČENCA išča sobo v Ljubljani, brez otrok. Ponudbe pod »Solidna«. 2778-6

ŽELEZNA (zaprta) vrata sirne 150 cm in okrog 85 cm kupim. Ponudbe pod »Železna«. 2785-5

SOBO s posebnim vhodom ali garsonjero nujno potrebujem. Ponudbe pod »Bela Krajina«. 2877-6

ŠTUDENT išče sobo s souporabo kopalnice, po možnosti s telefonom v hiši. Ponudbe pod »Ekonomska«. 2878-6

OGREVANO sobo s souporabo kopalnice in kuhinje oddam dvema študentkama. Ponudbe pod »Slovenka«. 2815-6

DNEVNO sobo prodam po ugodni ceni. Ponudbe pod »Ugodna cena«. 2849-4

POCENI prodam ford cortino po delih, ogled vsako popoldne. Franc Kutnar, Bregarjeva 45, Zg. Šiška, Ljubljana. 2812-3

MIREN fant s službo išče opremljeno sobo. Ponudbe pod »Nujno«. 2834-6

FORD capri 1700 kupim. Ponudbe pod »Navedite ceno«. 2846-3

SEDAJ JE PRAVI TRENUTEK, DA GRESTE V TRST!

V tem času imajo mnoge trgovine v Trstu svoje razprodaje:

to je najugodnejša priložnost za nakupe skoraj po polovičnih cenah!

Hkrati imate tudi priložnost, da poiščete v izložbah znak »T club«, znak, ki varuje interese jugoslovanskih turistov v Trstu.

ODDAM opremljeno sobo s posebnim vhodom dvema tantoma takoj. Ponudbe pod »Vič«. 2850-6

BETONSKO železo Ø 6 550 kg prodam. Poizvedbe po telefonu 63-722. 2853-4

DVA FANTA potrebujeta sobo v Ljubljani. Ponudbe pod »Prvi februar«. 2851-6

STANOVANJE potrebuje mlad zakonski par v Ljubljani ali okolici. Ponudbe pod »Nujno«. 2852-6

V OGREVANO garsonjero sprejmem pošteno sostanovalko takoj v soseski 6, Šiška. Ponudbe pod »Dogovor«. 2857-6

OPREMLJENO garsonjero s centralno kurjavo v Ljubljani vzame v najem samski moški. Ponudbe pod »Januar 75«. 2858-6

POHIŠTVO dnevne sobe prodam. Poljukarjeva 102. 2753-4

KUHARICO in natakarico kvalificirano ali priučeno takoj sprejme gostilna v Ljubljani. Ponudbe pod »Februar«. 2757-1

AVTO »škoda« mlajši letnik kupim. Ponudbe pod »Gotovina«. 2899-3

STANOVANJE manjše, neopremljeno s posebnim vhodom na območju Ljubljane ali bližnji okolici išče tričlanska družina. Ponudbe pod »Mirna«. 2637-6

SOFERJA C zaposli zasebnik, samsko stanovanje zagotovljeno. Ponudbe pod »Dobra plača«. 2656-1

IŠČEM pomoč v gospodinjstvu in varstvo 4-letne deklice od 7.—13. ure, ostalo po dogovoru. Ponudbe pod »Tivoli«. 2666-1

UGODNO prodam eno leto staro zastavo 101. Vzamem kredit za avto. Zglasite se po telefonu 55-965 vsak dan po 15. uri 2668-3

POCENI prodam globok otroški voziček »Tribuna« in daljnbgled 20 x 50. Sajevic, Savska 1 2705-4

IZDELUJEMO programe za sisteme IBM. Ponudbe pod »Hitro in zanesljivo«. 2704-8

IŠČEMO gospo za 4-urno popoldansko varstvo dveh otrok na domu. Od februarja do junija, ostalo po dogovoru. Ponudbe pod »Rožna dolina«. 2564-1

TAUNUS 17 M prodam. Ogled vsako popoldne. Ljubljanska 31, Celje, stanovanje 26. 223-3

RABLJENO mizarsko mizo (ponk) kupim. Franc Dulc, Pot na grič 17, 61000 Ljubljana, Rudnik. 2833-5

V TOMAJU prodam enonadstropno hišo, zelo dobro ohranjeno. Ciril Drnovšček, Tomaj št. 33, 66221 Dutovlje. 2353-7

VALJČNI mlin, popolnoma opremljen, oddam v najem. Mlin redno obratuje in stoji na prometnem kraju na Dolenjskem. Podrobnejše informacije na naslov: Stane Zakrajšek, Gor Ponikve 2, 68210 Trebnje. 2571-8

ENOSOBNO komfortno stanovanje na slovenski obali z odločbo iščem, drugo po dogovoru. Ponudbe pošljite pod »Sokol«. 2943-6

TAM 5000 kasonar, letnik 1970, prevoženih 80.000 km, registriran do junija prodam za 60.000,— din. Kenda, Dobrova 71, Celje. 224-3

DNEVNO sobo prodam. Ogled vsak dan, Ljubljanska 31, Celje, stanovanje 26. 222-4

UGODNO prodam zimska jabolka, kg po 2.50 din in 16 kv. m bukovega parketa. Kranj, c. Kokrškega odreda 1/I. 221-4

UGODNO prodam tovornjak Torpedo kiper 6 t, registriran do junija. Mirko Pečenko, Sempas 24. 220-3

IŠČEMO skrbno žensko za popoldnevno varstvo od 8. do 14. ure 9-mesečnega fantka na našem domu v središču mesta. Pogoji so ugodni. Zglasite se pri Matè, Kristanova 4. 2901-8

TOVORNJAK kiper mercedes LPK 15—13, leto proizvodnje 1963, prevoženih 200.000 km, nosilnost 8.900 kg, zelo dobro ohranjen, prodam. Ogled vozila v nedeljo, 2.II. na sejmu avtomobilov v Zagrebu. Informacije po tel. 041-565-561. 2907-3

TOVARIŠICA, ki je v sredo izgubila uro v avtobusu »NIS Express« naj se javi po telefonu (061) 341-814. 2938-8

KOMBI VW 1600 prodam. Ogled v soboto od 10. do 12. in od 15. do 17. ure. Kemična čistilnica Gorjanc, Celovška 391, Ljubljana 2935-3

SOBO opremljeno, s centralno ščem kjerkoli v Ljubljani. Ponudbe pod »80 te. 2556-6

V DOPOLDANSKO varstvo vzamem otročka od 2. do 4. leta starosti. Bezenškova 25. 2535-8

TUJEC išče opremljeno ali delno opremljeno dvosobno stanovanje za približno leto dni, 3-mesečno predplačilo. Telefon 53027 od 9.—18. ure od ponedeljka do petka. 2785-6

RADIOAPARAT Grundig, vpišljač za zastavo 750 poceni, prodam. Ponudbe pod »Poceni« ali tel. 44424 od 19. ure 2820-4

»KOVINASTROJ«
GROSUPLJE
Tovarna gostinske opreme

Odbor za medsebojna razmerja

objavlja

2 prosti delovni mesti

kovinostrugarjev

POGOJI: poklicna šola kovinske stroke, najmanj 2 leti delovnih izkušenj pri delu na stružnici, odslužen vojaški rok

Pismene ponudbe naj kandidati vložé do 15. februarja 1975 ali pa se osebno zglasijo v splošnem sektorju tovarne Grosuplje, Adamičeva 36. 813

MLADA družina z otrokom išče manjše stanovanje ali sobo za določeno dobo. Ponudbe pod »Solidjen plačnik — Ljubljana«. 2674-6

SPREJMEM kvalificiranega elektroinstalaterja in pomočnega NK delavca OD in osnalo po dogovoru. Javite se po telefonu 312-617 ali osebno na Elektroinstalacije, Ljubljana, Vodmatska 30, od 7.—8. ure. 2669-1

SUHO kletno sobo oddam dvema dekletoma, možnost pranja in kuhanja. Potrčeva 22, Ljubljana-Moste, »Vodmat« (med progama). 2643-6

DNEVNO sobo prodam. Ogled vsak dan, Ljubljanska 31, Celje, stanovanje 26. 222-4

UGODNO prodam zimska jabolka, kg po 2.50 din in 16 kv. m bukovega parketa. Kranj, c. Kokrškega odreda 1/I. 221-4

UGODNO prodam tovornjak Torpedo kiper 6 t, registriran do junija. Mirko Pečenko, Sempas 24. 220-3

IŠČEMO skrbno žensko za popoldnevno varstvo od 8. do 14. ure 9-mesečnega fantka na našem domu v središču mesta. Pogoji so ugodni. Zglasite se pri Matè, Kristanova 4. 2901-8

ŽELEZNA (zaprta) vrata sirne 150 cm in okrog 85 cm kupim. Ponudbe pod »Železna«. 2785-5

SOBO s posebnim vhodom ali garsonjero nujno potrebujem. Ponudbe pod »Bela Krajina«. 2877-6

ŠTUDENT išče sobo s souporabo kopalnice, po možnosti s telefonom v hiši. Ponudbe pod »Ekonomska«. 2878-6

OGREVANO sobo s souporabo kopalnice in kuhinje oddam dvema študentkama. Ponudbe pod »Slovenka«. 2815-6

DNEVNO sobo prodam po ugodni ceni. Ponudbe pod »Ugodna cena«. 2849-4

POCENI prodam ford cortino po delih, ogled vsako popoldne. Franc Kutnar, Bregarjeva 45, Zg. Šiška, Ljubljana. 2812-3

MIREN fant s službo išče opremljeno sobo. Ponudbe pod »Nujno«. 2834-6

FORD capri 1700 kupim. Ponudbe pod »Navedite ceno«. 2846-3

IZGUBLJENO vozniško dovoljenje na ime Smiljanić Dragan. Poštenega najditelja prosim, da ga vrne proti nagradi na naslov v knjižici ali PM. 215-8

MERCEDES 220 D ameriška izvedba, 50.000 prevoženih km, odlično ohranjen prodam. Anton Stebih, Nova c. 7, Ptuj, 62250. 213-3

ZA DALJ časa iščem sobo s kopalnico v Kopru ali okolici. Ponudbe podružnici »Delo« Koper pod »Soba«. 191-6

NUJNO potrebujem opremljeno ali neopremljeno ogrevano sobo z možnostjo pranja in kuhanja, samo v Ljubljani, nekaj predplačila. Ponudbe pod »Samska«. 2713-6

BRIVSKO-frizersko pomočnico, dobro moč za takoj ali po dogovoru sprejme salon Primc, Cankarjeva 4, pasaža nebotičnika 2687-1

ČIŠČENJE in popravilo el. bojlerjev Tel. dopoldne 53-450, popoldne 43 600. 2369-8

SLIKE za legitimacije izdelujem expresno foto Pavli, Trubarjeva 36 2116-8

PROJEKTIRAM načrte za novogradnjo, rekonstrukcijo in adaptacijo individualnih objektov. Ponudbe pod »Projekt 75«. 2429-8

ZASTAVO 750, letnik 66 prodam za 2500 ND, registriran do maja. Tomaž Stojec, Ravbarjeva 7, Ljubljana. Ogled od 15.—18. ure. 2823-3

GARAZO v šišenski ulici v Ljubljani (tri/ex spodaj) prodam. Ponudbe pod »5.5 M«. 2827-3

DEKLE išče neopremljeno garsonjero, sobo s kopalnico ali manjše stanovanje z zmerno najemnino. Možnost enoletnega predplačila. Cenjene ponudbe s pogoji pod »Strehe«. 2830-6

UGODNO prodam fiat 850, Janez Mlakar, Kodrova 22, Ljubljana 2831-3

IŠČEM stanovanje za 8 mesecev. Predplačilo. Tel.: 317-228 — zvečer 2832-6

DIPLOMIRAN ekonomist in diplomiran pravnik, dolgoletni komercialni direktor, ki zna več tujih jezikov, s stanovanjem v Skopju prevzame predstavništvo za območje Makedonije, Južne Srbije in Kosova. Informacije po telefonu 091 33-920, Skopje. 2768-2

REZAN les kupim. Ponudbe pod »Smrekovina in borovina« 2958-5

IZGUBIL se je airedale terier (volik črno-rjav pes) na relaciji Tivoli—Šiška. Proti nagradi vrnite na naslov: Vukadinović, Runkova 2-III, tel. 54-100. 2959-8

Obvestila Obvestila

Specialistične ambulante Vojaške bolnišnice v Ljubljani delujejo za vse civilne osebe od 3. februarja dalje predvsem v popoldanskem času prve štiri dni v tednu (od 16. do 20. ure), splošna ambulanta pa tudi ob petkih. V jutranjih urah je delovni čas rezerviran predvsem za vojaške zavarovance, za druge bolnike pa le po dogovoru.

Specialistične in splošne ambulante so odprte v bolnici Mladika, razen Kirurgije, ki deluje v bolnici Moste.

Razpored dela ambulant in posameznih zdravnikov je objavljen v avli bolnice Mladika. 779-O

TIVOLI zavod ing. Stanka Bloudka Ljubljana Celovška cesta 25 telefon 315-522.

HALA

REKREACIJSKO DRSANJE v HALI TIVOLI je danes od 21. do 23. namenjeno samo za starejše od 24 let!

Opozarjamo mlajše drsalce (od 24 let), da lahko danes izjemoma drsajo na zunanjem drsališču od 20. do 22. ure.

zlati klub

je danes odprt od 8. do 20. ure za

V ČASU PODRAŽITVE ŽEPNI RAČUNALNIKI DIGITRONA CENEJŠI

prej od 2.470 do 3.550 din

ZDAJ od 940 do 1.510 din

računalnike digitrona lahko dobite v vseh prodajalnah birotehničnega materiala.

25-K

Odbor za medsebojna razmerja

»TRIKON«
tovarna pletenin in konfekcije
Kočevje p. o., Reška c. 16

objavlja
prosta delovna mesta za:

1. **VODJO proizvodnje pletenin**
2. **VODJO priprave dela**
3. **REFERENTA kadrovske službe**
4. **KNJIGOVODJO osnovnih sredstev**
5. **VODJO nabave in prodaje konfekcije**

POGOJI:
pod 1.: višja ali srednja izobrazba konfekcijske smeri in 5 let delovnih izkušenj;
pod 2.: višja ali srednja izobrazba konfekcijske ali pletilske smeri in 5 let delovnih izkušenj;
pod 3.: višja ali srednja izobrazba ustrezne smeri in 3 leta delovnih izkušenj;
pod 4.: ekonomska srednja šola in 3 leta prakse;
pod 5.: srednja izobrazba konfekcijske ali komercialne smeri, 5 let delovnih izkušenj in znanje enega tujega jezika.

Osebni dohodek po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov organizacije.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev poslati splošnemu sektorju OZD v 8 dneh po dnevu objave.
794

Razpisna komisija pri
Proizvodnem podjetju
MIK PREBOLD

razpisuje
delovno mesto

DIREKTORJA
(reelekcija)

POGOJ:
VIŠ, izjemoma SS tekstilne, ekonomske ali strojne stroke
8 let prakse, od tega 5 let na vodilnem delovnem mestu
da ima organizacijske sposobnosti vodenja

Prijave sprejema kadrovsko splošna služba 15 dni od razpisa.
792

Komisija za razpis delovnih mest pri
Zavodu za zdravstveno varstvo Ljubljana
Ljubljana, Parmova 32

razpisuje delovno mesto:

1. RAČUNOVODJE

in objavlja prosti delovni mesti:

2. STENODAKTILOGRAFKE
3. ADMINISTRATORKE

POGOJI:
pod 1.: visoka ali višja strokovna izobrazba in zaželeno 5 let prakse, pretežno knjigovodstvene;
pod 2.: končana administrativna šola in popolno obvladanje strojepisja po nareku;
pod 3.: administrativna šola oziroma popolna srednja splošne smeri. Zaželena administrativna praksa.

POSEBNI POGOJI:
pod 1., 2. in 3.: preizkusna doba dva meseca.

Osebni dohodek po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

Ponudbe z dokazili o izobrazbi in praksi pošljite naslovu do 12. 2. 1975.
724

Odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu

SLAVNIK — KOPER
TOZD HOTEL »BOR«
ČRNI VRH NAD IDRIJO

objavlja
naslednja prosta delovna mesta:

1. **ŠEFA recepcije**
2. **ŠEFA kuhinje**
3. **ŠEFA strežbe**
4. **RAČUNOVODJO**

POGOJI:
pod 1.: gostinski tehnik, 2 leti delovnih izkušenj v gostinstvu ali turizmu, obvladanje dveh tujih jezikov, poskusno delo 2 meseca

pod 2.: poslovodja kuhinje, 3 leta delovnih izkušenj v kuhinji, poskusno delo 2 meseca

pod 3.: poslovodja strežbe, 3 leta delovnih izkušenj v gostinstvu, obvladanje dveh tujih jezikov, poskusno delo 2 meseca

pod 4.: ekonomist, 2 leti dela v računovodstvu

Od kandidatov se zahteva smisel za organizacijo in delo z ljudmi.

Rok za vložitev prijav traja 15 dni od objave. Kandidate bomo o izidu objave obvestili v 15 dneh po preteku roka prijave.

Prijave naslovite: Hotel »BOR«, Črni vrh nad Idrijo, z oznako »objava«.
816

OZD OLES — obdelava lesnih sortimentov, Postojna
Pot k Pivki štev. 3

proda na

JAVNI DRAŽBI
TOVORNI AVTO
znamke OM TIGER tip MS/3 AP letnik 1967 nosilnost 8 ton
z dvigalom znamke TICO, minimalna nosilnost 1500 kg, maksimalna nosilnost 3500 kg.

Začetna cena je 80.000 din

Dražba bo 7. febr. 1975 ob 9. uri v prostorih OLES Postojna. Licitanti morajo pred začetkom licitacije vplačati pri blagajni podjetja 10 odst. garancijski znesek od izklicne cene.

Ogled tovornega avtomobila je mogoč vsak dan od 8. do 14. ure.
803

UNIS ROG
tovarna dvokoles
LJUBLJANA
Trubarjeva c. 72

razpisuje

JAVNO ODPRODAJO
osnovnih sredstev:

tovorni avto TAM 2000,
leto izdelave 1965, prevoženih 118189 km, sedaj nevozen, izklicna cena 7000.— din

IMV combi 1600 Super B,
leto izdelave 1970, prevoženih 142846 km, sedaj nevozen, izklicna cena 12000.— din

Javna prodaja bo v sredo, dne 5. 2. 1975 ob 12. uri na dvorišču tovarne.

Ogled osnovnih sredstev bo v torek od 11. do 13. ure in uro pred prodajo na dvorišču tovarne. Ponudniki morajo pred javno prodajo položiti 10 odst. varščino izklicne cene avtomobilov. Kupnino plačate pred prevozom.
795

KOVINOSERVIS
LJUBLJANA
Rudnik III/2

objavlja delovna mesta za:

KLJUČAVNIČARJE in DELAVCE za priučitev ključavničarske stroke.
814

Komisija za kadre in sistemizacijo
Šolskega centra v Ajdovščini

razpisuje
delovno mesto

UČITELJA
za slovenski jezik,
profesor

Mesto je razpisano od 3. februarja 1975 do konca šolskega leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Solski center Ajdovščina, Cesta 5. maja št. 7, Ajdovščina.
810

Komisija za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu
vzgojnovarstvenega zavoda
»CICIBAN«
LJUBLJANA
Šarhova 29

objavlja
naslednja delovna mesta

za nedoločen čas, s polnim delovnim časom

1. administratorja
POSEBNI POGOJI:
— 2-letna administrativna šola
— 3 leta delovnih izkušenj
— poskusno delo 2 meseca

2. nekvalificirane delavke v pralnici
POSEBNI POGOJI:
— zaželena osnovna šola
— poskusno delo 1 mesec

za določen čas, s polnim delovnim časom:

1. 2 varuhinj
POSEBNI POGOJI:
— osnovna šola
— urejena osebnost, veselje za delo z otroki
— poskusno delo 1 mesec

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom pošljite na gornji naslov v osmih dneh od dneva objave. Nastop dela takoj oziroma po dogovoru.
812

Kmetijska zadruga Rače

objavlja naslednja prosta delovna mesta za:

1. VODJO KOMERCIALE
pogoj: dokončana višja komercialna ali agronomska šola, ali srednja od navedenih z nekaj prakse

2. POSLOVODJO TRGOVINE RAČE z reprodukcijskim materialom
pogoj: dokončana srednja šola, ali visoko kvalificiran trgovec, ali trgovski pomočnik z najmanj 5 let prakse

3. KMETIJSKEGA POSPEŠEVALCA za kooperacijo
pogoj: dokončana visoka ali višja agronomska šola, ali srednja po možnosti z nekaj prakse

4. PRVEGA POMOČNIKA v trgovini Rače z repro materialom
pogoj: trgovski pomočnik z vsaj 3 leta prakse

Vsa delovna mesta so prosta, nastop dela je mogoč takoj oz. po dogovoru.

Pismene vloge z dokazili o izobrazbi pošljite najkasneje do 15. 2. 1975.
804

Odbor za medsebojne odnose OZD

SANOLABOR, Ljubljana, p. o.
Cigaletova 9

objavlja prosta delovna mesta za:

1. **VODJO tajništva**
2. **REFERENTA v uvozu**
3. **SALDAKONTISTA**
4. **ADMINISTRATORJA**

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

pod točko 1.:
— visoka ali višja šolska izobrazba
— tri leta delovnih izkušenj na enakih ali podobnih delovnih mestih

pod točko 2.:
— visoka ali srednja šolska izobrazba
— zunanjetrgovinska registracija
— aktivno znanje enega svetovnega jezika
— 2 leti delovnih izkušenj v zunanji trgovini

pod točko 3.:
— srednja šolska izobrazba
— dve leti knjigovodske prakse

pod točko 4.:
— srednja šolska izobrazba
— znanje strojepisja

Podrobne informacije dobite v tajništvu podjetja ali po telefonu št. 311-260.

Objava velja do 15. 2. 1975.
809

Dr. ROMAN

To so zgodbe o zdravnikih, ki svojo lastno srečo žrtvujejo za življenje soljudi.

Pridejo pa trenutki, ko se ne morejo več upirati lastnim čustvom in takrat . . .

Spoznajte te ljudi, čutite z njimi, berite DR. ROMANE.

Rokometna zveza Slovenije, Ljubljana
Celovška 25

objavlja prosto delovno mesto

ADMINISTRATORJA

POGOJ: srednja strokovna izobrazba, znanje strojepisja — dvomesečno poskusno delo.

Ne glede na razpisane pogoje lahko za delovno mesto administratorja sprejmemo delavca, ki je seznanjen in zainteresiran za delo pri rokometu.

Nastop službe je mogoč takoj.

Prijave sprejema Rokometna zveza Slovenije 15 dni od dneva objave v časopisu.
799

Gradbeno podjetje
»UNIVERSAL«
LJUBLJANA
Glonarjeva 8

objavlja
prosti delovni mesti za:

RAZDELILKO hrane
v jedilnici
POGOJ: priučena delavka v kuhinji ali gostinski stroki

ČISTILKO
za samski dom v dopoldanskem času

Pismeno ponudbo pošljite na gornji naslov ali se osebno zglasite v upravi podjetja. Delo lahko nastopite takoj.
797

MAGAZZINI AL MERCATO TRST
Via Carducci 43
(nasproti pokrite tržnice)
● zavese, odeje, pregrinjala, rjuhe, namizni prti itd.
V NADSTROPJU — KONFEKCIJA
● hlače, krila, srajce, trikotaža
● jopiči, plašči, dežni plašči
KAKOVOST — ODLIČNE CENE!
OBIŠČITE NAS!

Osnovna šola Tone Seliškar
Cerklje ob Krki

razpisuje prosti delovni mesti:

1. UČITELJA
za delo v oddelku PB od 5. do 8. razreda

2. UČITELJA
za delo v oddelku PB od 1. do 4. razreda
(s seminarji MOM)

Obe mesti sta razpisani za nedoločen čas.

Rok prijave je 15 dni po objavi. 815

Po kratki in hudi bolezni nas je v najlepših letih življenja za vedno zapustil naš dragi sin, brat, stric in svak

LADO MILANOVIČ

pilot

Pogreb bo v soboto, dne 1. februarja 1975, ob 12. uri iz Nikolajeve mrliške vežice na Žalah

Žalujoči:
mama in oče, sestri Stana in Mira, brata Niko in Miro z družinami

Ljubljana, Gorenja vas, Brežice, 29. januarja 1975

Dekanat Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani
sporoča, da je tragično preminila slušateljica I. letnika

ANICA RENKO

Pogreb bo v Litiji, dne 31. januarja 1975, ob 16. uri

Ohranili jo bomo v trajnem spominu

Dekan:
Prof. dr. Ivan Turk

Pretreseni sporočamo, da nas je po zahrbtni bolezni zapustil naš dolgoletni sodelavec

LADO MILANOVIČ

raznašalec časopisa »Delo«

Ohranili ga bomo v spominu kot vestnega in marljivega sodelavca

ČGP »DELO« Podružnica Ljubljana

HUDA BOLEZEN JE IZTRGALA IZ NAŠE SREDINE VESTNO SODELAVKO

NEŽKO DORNIK

POGREB BO V PETEK, 31. JANUARJA 1975, OB 15.30 V NJENEM DOMAČEM KRAJU V REČICI PRI LAŠKEM

GOSTINSKO PODJETJE SAVINJA — LAŠKO

Prometno podjetje S A P — LJUBLJANA

razpisne komisije v TOZD

razpisujejo
naslednja prosta vodilna delovna mesta:

V TOZD MEHANIČNI OBRAT

1. VODJO splošnega oddelka
2. VODJO tehničnega oddelka
3. RAČUNOVODJO

POGOJI:

pod 1.: najmanj višja strokovna izobrazba pravne ali druge primerne stroke in 3 leta delovnih izkušenj
pod 2.: višja strokovna izobrazba strojne ali druge ustrezne stroke, 5 let delovnih izkušenj pri vzdrževanju cestno motornih vozil
pod 3.: višja strokovna izobrazba ekonomske stroke in 3 leta delovnih izkušenj ali srednja strokovna izobrazba ekonomske stroke in 5 let delovnih izkušenj samostojnega dela na računovodskih opravilih

V TOZD AVTOŠPEDICIJA

1. VODJO splošnega oddelka
2. VODJO komercialnega oddelka
3 .VODJO tehničnega oddelka
4. VODJO analitsko-kontrolnega oddelka
5. VODJO medkrajevnega prometnega oddelka
6. VODJO mednarodnega prometnega oddelka
7. RAČUNOVODJO

POGOJI:

pod 1.: višja izobrazba pravne ali druge ustrezne stroke in 3 leta delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih
pod 2.: višja izobrazba prometne ali komercialno-ekonomske smeri, aktivno znanje 1 svetovnega jezika, zunanjetrgovinska registracija, 3 leta uspešnih delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih ali srednja izobrazba prometne ali ekonomsko-komercialne smeri, aktivno znanje 1 svetovnega jezika, zunanjetrgovinska registracija, najmanj 5 let uspešnih delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih v dejavnosti cestnega prometa
pod 3.: višja izobrazba strojne stroke in 3 leta delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih, ali srednja izobrazba strojne stroke in 5 let uspešnih delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih v delavnicah za vzdrževanje cestno motornih vozil
pod 4.: višja izobrazba prometne ali ekonomsko-komercialne smeri in 3 leta delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih ali srednja izobrazba cestno prometne ali ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih
pod 5.: višja izobrazba prometne ali ekonomsko-komercialne smeri in 3 leta delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih ali srednja izobrazba prometne ali ekonomske smeri in 5 let uspešnih delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih v dejavnosti cestnega prometa
pod 6.: višja izobrazba prometne ali ekonomsko-komercialne smeri in 3 leta delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih ali srednja izobrazba cestno prometne ali ekonomske smeri, znanje 1 svetovnega jezika in 5 let uspešnih delovnih izkušenj na vodilnih ali vodstvenih delovnih mestih v cestnem transportu
pod 7.: višja izobrazba ekonomske stroke in 3 leta delovnih izkušenj samostojnega dela v računovodskem poslovanju ali srednja izobrazba ekonomske stroke in najmanj 5 let uspešnih delovnih izkušenj samostojnega dela v računovodskem poslovanju

V TOZD AVTOBUSNI PROMET

1. POMOČNIKA DIREKTORJA
2. VODJO splošnega oddelka
3. VODJO tehnično-prometnega oddelka
4. VODJO prometno-komercialnega oddelka
5. RAČUNOVODJO

POGOJI:

pod 1.: višja strokovna izobrazba pravne ali druge ustrezne stroke in in 3 leta delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih ali srednja strokovna izobrazba ustrezne stroke in 5 let uspešnih delovnih izkušenj na ustreznih vodilnih delovnih mestih v turizmu ali prometu in zunanjetrgovinska registracija
pod 2.: visoka izobrazba pravne stroke in 3 leta delovnih izkušenj ali višja strokovna izobrazba pravne ali druge ustrezne stroke in 5 let delovnih izkušenj
pod 3.: višja strokovna izobrazba cestno prometne ali druge ustrezne tehniške stroke in 3 leta delovnih izkušenj ali srednja strokovna izobrazba cestno prometne ali druge ustrezne tehniške stroke in 5 let delovnih izkušenj v cestnem prometu
pod 4.: višja izobrazba komercialne ali cestno prometne stroke in 3 leta uspešnih delovnih izkušenj ali srednja strokovna izobrazba cestno-prometne stroke in 5 let uspešne prakse na vodstvenih ali vodilnih mestih v cestnem prometu in zunanjetrgovinska registracija
pod 5.: višja strokovna izobrazba ekonomske stroke in 3 leta delovnih izkušenj ali srednja strokovna izobrazba ekonomske stroke in 5 let delovnih izkušenj samostojnega dela v računovodskem poslovanju in zunanjetrgovinska registracija

V TOZD TOVORNI PROMET

1. VODJO splošnega oddelka
2. VODJO prometnega oddelka
3. VODJO tehničnega oddelka
4. RAČUNOVODJO

POGOJI:

pod 1.: visoka izobrazba pravne stroke ali višja izobrazba pravne stroke in 5 let delovnih izkušenj
pod 2.: najmanj srednja strokovna izobrazba cestno prometne stroke in 5 let delovnih izkušenj v cestnem prometu
pod 3.: najmanj srednja strokovna izobrazba strojno-tehnične stroke, 5 let delovnih izkušenj v tehnični službi za vzdrževanje motornih vozil
pod 4.: najmanj srednja strokovna izobrazba ekonomske stroke in 5 let delovnih izkušenj samostojnega dela v računovodskem poslovanju.

Za vsa razpisana delovna mesta je kot pogoj, da ima kandidat moralne in politične kvalitete, ki zagotavljajo pravilen odnos do samoupravne socialistične družbe, ter sposobnosti za razvijanje samoupravnih odnosov s polno odgovornostjo do dela in delovnih ljudi.

Kandidati naj predložijo pismene vloge, potrdila o nekaznovanju, da niso v preiskavi, dokaz o strokovni izobrazbi ter dosedanji zaposlitvi razpisni komisiji SAP Ljubljana — kadrovski oddelek Savska cesta 2 — v 20 dneh od dneva razpisa osebno ali poštno priporočeno.

Stanovanja niso zagotovljena. 801

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da nam je umrla

Marija Ferm

RIBCE 27

Pogreb bo v petek, 31. 1. 1975, ob 16. uri v Moravčah

Odhod iz hiše žalosti bo ob 14.30

Žalujoči:
mož Anton, nečak, nečakinje in drugo sorodstvo

Ribče, dne 29. jan. 1975

V 85. letu starosti je dotrpela svojo življenjsko pot naša ljubljena in srčno dobra mama in stara mama

Ivanka Milavec

roj. Ivančič

Pogreb naše ljube mame bo v soboto, 1. februarja 1975 ob 15. uri na pokopališču v Postojni

Za njo žalujejo:
sin Janko, hčerka Marija, snahi Meri in Alda, zet Bogomil, vnuki Dušan, Vesna, Breda in Oskar ter drugo sorodstvo

Postojna, Koper, Ilirska Bistrica, 30. jan. 1975

V neizmerni žalosti sporočamo, da je v 70. letu starosti, po kratki in hudi bolezni, nenadoma preminil, naš dobri in nenadomestljivi mož, ate in stari ate

ALOJZ MIKLIČ

upokojeni rudarski obratovodja rudnika Kanižarica

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne 1. februarja 1975, ob 15. uri iz hiše žalosti v Trebnjem, Ulica heroja Slaka 21, na pokopališče v Trebnjem

Prosimo tihega sožalja

Žalujoči:
neutolažljiva žena Angela, hčerka Božena z možem Stanetom, vnukinja Alenka, družine Miklič, Pevec, Golob in drugo sorodstvo

Trebnje, Škofljica, Ljubljana, dne 30. januarja 1975

Umrl je v 88. letu starosti naš oče, ded in praded

Bogomir Prapotnik

nekdanji brivski mojster

Pogreb bo v soboto, 1. februarja 1975, ob 11. uri iz Frančiškove mrliške vežice na Žalah

Sin Stefan z ženo in hči Zlata por. Herrmann z družino

Ljubljana, Frankfurt, 30. januarja 1975

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo, da je v 80. letu starosti umrl naš dragi mož, oče, stari oče, praded, brat in stric

Alojz Jesih

upokojenec

Od njega se bomo poslovili v soboto, dne 1. 2. 75 ob 13. uri izpred Andrejeve vežice na Žalah

Žalujoči:
žena Karolina, otroci Alojz, Filip, Bogo, Slavka, Anita, Ljuba z družinami ter drugo sorodstvo

Ljubljana, Maribor, Beograd, Milano, 29. 1. 75

Umrla je naša draga

TILI KOY

Od nje se bomo poslovili izpred hiše žalosti v soboto, 1. februarja 1975, ob 15.30

Žalujoče družine:
Lunaček, Lovrenčič, Majcen, Cvar in drugi sorodniki ter prijatelji

Loški potok, 30. januarja 1975

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustila naša mama, stara mama, babica in prababica

Jožefa Bavdež

Od nje se bomo poslovili v petek, 31. 1. 1975 ob 16. uri izpred hiše žalosti na pokopališče v Šentvidu pri Stični

Žalujoči:
sin Lojze z ženo, sestra Mici, vnuki Marjan z družino, Ani z družino, in drugo sorodstvo

Šentvid pri Stični, Ljubljana, Tržič, Trebnje, dne 29. jan. 1975

Potrta od žalosti sporočam, da me je prezgodaj zapustil moj mož

Franc Bajc

Pogreb pokojnega bo v soboto, 1. februarja 1975, ob 14. uri izpred Jakobove mrliške vežice na Žalah

Žalujoči:
žena Pepca, nečak Stanko z družino in drugo sorodstvo

Ljubljana, 29. januarja 1975

Zahrbtna bolezen nam je mnogo prezgodaj iztrgala našo drago ženo, mamico, hčerko in sestro

MILENO TRIBUŠON

rojeno PETRIČ

Od nje se bomo poslovili v ponedeljek, dne 3. februarja 1975, ob 16. uri na viškem pokopališču

Do pogreba leži v Antonovi vežici na Žalah

Žalujoči:
mož Ludvik, sinko Igor, mama, brat Jože z družino, sestra Tončka z družino in družine Petrič, Matelič, Bandelj ter drugo sorodstvo

Ljubljana, Koper, 30. januarja 1975

Delovna skupnost Pedagoške akademije v Ljubljani
sporoča žalostno vest, da nas je zapustila naša

ERNA ŠIKIČ

vodja referata za študentske zadeve v pokoju

Poslovili se bomo od nje v petek, 31. januarja 1975, ob 16.30 iz Petrove mrliške vežice na Žalah

Njeno neutrudno, požrtvovalno in odlično delo bo ostalo v našem trajnem spominu in zapisano v temeljne kamne naše ustanove

Delovna skupnost
Pedagoške akademije v Ljubljani

V 81. letu nas je zapustil naš ljubljeni atek

Franci Lajovic

obrtnik v pokoju

Žara bo položena v petek, dne 31. januarja 1975, ob 16.30 v kapelico na pokopališču v Litiji

Pogreb bo v soboto, dne 1. februarja 1975, ob 16. uri na domačem pokopališču

Žalujoči:
hčerki Mica in Polonca Hönigsfeld, zet Hugo, vnukinja Marjanca in sestra Pavla Končar, brata dr. Ladi in Janko v imenu vsega sorodstva

Litija, Ljubljana, 29. januarja 1975

Zadnje vesti

Naša delegacija v Luando

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug). — Danes je v glavno mesto Angole, Luando odpotovala jugoslovanska delegacija, ki se bo udeležila slovesnosti ob formiranju začasne koalicijske angolske vlade 4. februarja, ki ga proslavljajo kot dan vstaje za osvoboditev Angole. Delegacijo vodi Ivan Kukoč, član IK predsedstva CK ZKJ.

Jakša Petrić obiskal Kurta Waldheima

ZDRUŽENI NARODI, 30. jan. (Tanjug) — Jugoslovanski stalni predstavnik pri OZN Jakša Petrić je obiskal generalnega sekretarja Kurta Waldheima, s katerim se je v prisrčnem ozračju dlje časa pogovarjal o dejavnosti ZN, o položaju na Bližnjem vzhodu, na Cipru in v Indokini. Kot se je zvedelo, sta se Petrić in Waldheim pogovarjala tudi o morebitnih korakih za mirno rešitev kriz na teh območjih, ker dosedanji trud ne kaže napredka. Generalni sekretar ZN se je v pogovoru z jugoslovanskim ambasadorjem zanimal tudi za bližnje akcije neuvrščenih dežel.

Grški parlamentarci v Beogradu

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug) — Nocoj je na uradni obisk prispela delegacija grškega parlamenta, ki jo vodi član parlamenta in član stranke nove demokracije Njanjas. Vodja grške delegacije je izjavil uredniku Tanjuga, da so vsi člani delegacije zelo zadovoljni, ker so prišli v Jugoslavijo. Izrazil je tudi upanje, da bodo predstavniki novega grškega parlamenta sodelovali na drugi medparlamentarni konferenci o evropski varnosti in sodelovanju.

Grčija ni članica medparlamentarne unije, ker je to članstvo izgubila med vlado vojaške hunte, ko ni imela parlamenta. V krogih jugoslovanske delegacije se je zvedelo, da bo Jugoslavija na jutrišnji prvi seji predlagala, naj bi na konferenci v Beogradu sodelovali tudi predstavniki grškega parlamenta.

Izginilo letalo s 37 potniki

CARIGRAD, 30. jan. (Reuter) — Turško letalo s 37 potniki in štirimi člani posadke je izginilo nocoj po ponesrečenem poskusu, da bi pristalo na carigrajskem letališču »Jesilkoje«. Turški minister za telekomunikacije Ozbek je izjavil, da je letalo najverjetneje padlo v morje ali bližnje jezero.

Po izjavi letaliških oblasti je letalo tipa »Fohker 28«, ki je letelo na liniji Smirna—Carigrad, skušalo pristati na letališču. Ker se mu to ni posrečilo, je letalo naredilo krog nad letališčem in izginilo neznano kam.

Železniška nesreča

KALKUTA 30 jan. (Reuter). — V železniški nesreči na postaji Ultadanga, približno 5 kilometrov od Kalkute, je izgubilo življenje 23 ljudi, 100 pa jih je poškodovanih. Nesreča se je pripetila, ko se je poštni vlak zaletel v potniškega, ki je čakal na postaji.

Libanonski premier sprejel Arafata

BEJRUT, 30. jan. (UPI). — Libanonski premier Solh je danes sprejel voditelja Palestincev Arafata. Razpravljala sta o koordinaciji libanonsko-palestinske akcije pred sestankom sveta arabske lige za obrambo. Na sestanku, ki bo na zahtevo Libanona 5. februarja v Kairu, bodo obravnavali probleme, ki so povezani z najnovejšimi napadi Izraela na južni Libanon, ter možnosti, da bi arabske države pomagale Libanonu.

PA ŠE TO

DELEGAT SE MOTI — »Borba« piše o delegatu iz okolice Novega Bečeja, ki je na neki jesenski seji občinske skupščine takole dejal:

»Te papirje sem, veste, začel prebirati. Nekaj razumem, večinoma nič, toda zdaj, čez zimo, ko ne bo dela na polju, bom vse to skrbno prebral od A do Ž.«

Delegat je v svoji nepoučenosti preprosto mislil, da so »materiali«, ki so mu jih poslali za eno samo sejo, namenjeni njegovemu celotnemu družbenopolitičnemu delu.

Boj proti inflaciji zahteva varčnost

ZIS je sprejel program dela za pripravo dokumentov o razvoju ter prvi osnutek programa akcije varčevanja

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug). — Kakor je sporočil zvezni komite za informacije, je ZIS na današnji seji pod predsedstvom Berislava Šeferja sprejel program dela za pripravo dokumentov o dolgoročnem, srednjeročnem in letnem družbenem načrtu razvoja Jugoslavije. Proučil je tudi več vprašanj s področja gospodarske politike, družbenopolitičnega sistema in odnosov naše države s tujino ter ratificiral več mednarodnih sporazumov.

V skladu z resolucijo skupščine SFRJ o temeljih skupne politike gospodarskega in socialnega razvoja SFRJ v letu 1975 so na seji sprejeli prvi osnutek programa akcije varčevanja kot podlago za uskladitev dokončnega besedila.

Resolucija skupščine SFRJ določa, da bomo letos izvajali politiko vsestranskega varčevanja, povečali produktivnost, zboljšali gospodarjenje in smotrno uporabljali družbena sredstva. Sprejeti osnutek programa akcije poudarja, da je varčevanje trajna zahteva družbenega in gospodarskega razvoja in napredka, ki je zdaj še posebno aktualna v boju za stabilizacijo in proti inflaciji. Kot sledi iz tega dokumenta, pomeni varčevanje predvsem čimvečjo, boljšo in bolj racionalno proizvodnjo, po kateri povprašuje domači in tuji trg, ter nasploh bolj racionalno razpolaganje z naravnim bogastvom ter minulim in živim delom, hkrati pa zavrnitev vsake miselnosti in ravnanja, ki bi se sklicevalo na varčevanje, a bi zametavalo dobro in gospodarsko zdravo poslovanje, zapostavljalo delitev po delu in delovnem prispevku, slabilo poslovno zainteresiranost, zlasti pa proizvodno dejavnost, ter s tem vodilo k nizki produktivnosti.

Predvideno je, da bodo zveze sindikatov, gospodarske zbornice, organi družbeno političnih skupnosti in drugi udeleženci pri dogovarjanju sprejeli na podlagi uskladenega skupnega okvirnega programa svoje programe varčevanja. Usklajevanje dejavnosti vseh družbenih faktorjev pri uresničevanju programa varčevanja bi imelo skrbi nedavno ustanovljeni koordinacijski odbor pri predsedstvu zvezne konference SFRJ.

ZIS je sprejel predlog zakona o ratifikaciji mednarodne konvencije o zatiranju in kaznovanju zločinov apartheida.

Bijedić sprejel Stanovnika

Sekretar ekonomske komisije OZN se je pogovarjal tudi z M. Minićem

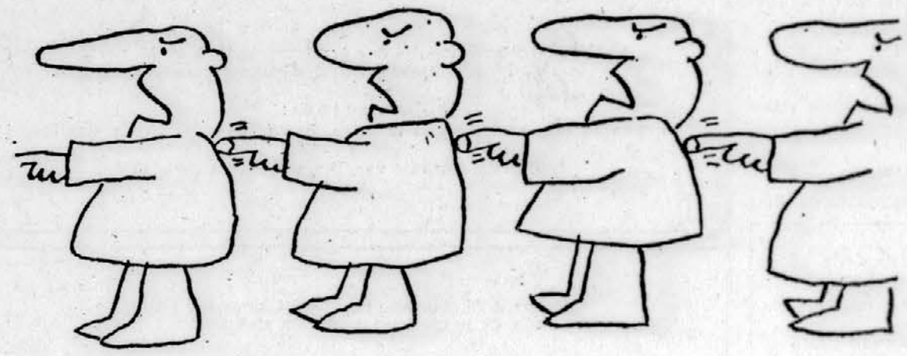
BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug) — Predsednik zveznega izvršnega sveta Džemal Bijedić je sprejel danes izvršnega sekretarja ekonomske komisije organizacije združenih narodov za Evropo Janeza Stanovnika. Med pogovorom sta podrobneje izmenjala mnenja o sedanjem gospodarskem položaju v svetu in izgledih za nadaljnja gibanja v mednarodnem gospodarskem sodelovanju. Ugodno sta ocenila dosedanje sodelovanje med Jugoslavijo in ekonomsko komisijo OZN na raznih področjih. Posebej sta poudarila potrebo po nadaljnji krepitvi tega sodelovanja, upoštevajoč da se priprave za konferenco o evropski varnosti in sodelovanju bližajo sklepni fazi.

Janeza Stanovnika je danes sprejel tudi podpredsednik ZIS in zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić.

Šeljepin v ZRN

BONN, 30. januarja (AFP) — Predsednik sovjetskih sindikatov Aleksandar Šeljepin bo te dni, verjetno že jutri, obiskal ZRN.

OGLEDALO

— Zakaj se ne držiš družbenega dogovora o formiranju cen?

Z. BLAŽIĆ — Borba

Po ustavni smeri

Izvršni odbor gospodarske zbornice Jugoslavije o preobrazbi zborničnega sistema — Vloga združenega dela

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug) — Z današnjo sejo izvršnega odbora gospodarske zbornice Jugoslavije, na kateri so sprejeli teze za izdelavo zakona o združevanju v gospodarsko zbornico Jugoslavije, se je začela javna razprava o ustavni preobrazbi zborničnega sistema. Sklenili so, da mora biti razprava končana do sredine marca, ko bodo začeli pripravljati osnutek tega zakona, statut zbornice in druge akte, ki so nujni za ustavno preobrazbo zbornice in zborničnega sistema.

V prihodnje se zbornica ne sme ukvarjati sama v sebi, izpopolnjevanjem organizacije in delovnih metod in podobno, ampak z vsebinsko preobrazbo, je v uvodni besedi poudaril predsednik zbornice Ilija Vakić, ko je razlagal smisel in pomen preobrazbe zborničnega sistema. Zbornica se mora vključiti v nove družbenoekonomske odnose vpeljane z ustavo in uveljavljene z dokumenti 10. kongresa ZKJ. To pomeni, je dejal Vakić, ne samo, da govorimo, naj bo združeno delo nosilec dogovorov in reševanja, ampak to, da bo združeno delo to tudi zares v zbornici. Prihodnjo zbornico in ves zborničnl sistem je treba namreč videti kot asociacijo, ki ni nad gospodarstvom, marveč bo odsev samoupravno organiziranega dela. To bo mesto, kjer se bodo organizacije združenega dela sporazumevale in dogovarjale ali pa prevzemale od govornost za svoje delo.

Člani izvršnega odbora so brez obširnejše razprave sprejeli predlog dogovora o uresničevanju razvojne politike v tem letu med GZS in ZIS. S tem dogovorom so jasno izražen okvirni odnosi med GZS in ZIS in vsakega organa v svoji funkciji na vseh ustih področjih dejavnosti in nalog, ki bodo v tem letu ostvarjale možnosti, da se bo samoupravno organizirano gospodarstvo pred OZD neposredno izražalo v zborničnem sistemu.

Dalje so sprejeli akcijski program za družbeno varčevalno akcijo. Ustanovili so tudi odbor, ki bo spremljal izvajanje tega programa. V nadaljevanju pa so pogojno sprejeli tudi družbeni dogovor o razvoju surovinske baze, preskrbovanju domače predelovalne industrije in cenah koncentrata svinca in cinka, izdelkov na podlagi teh kovin ter družbeni dogovor o razvoju, preskrbi domačega tržišča, cenah in prometu blaga ter izdelkov iz bakra in njegovih zlitin. Okrog teh dogovorov je nastal spor, ki se nanaša na vprašanje, kako v teh dogovorih urediti cene kovin in v kolikšni meri je treba pri znavati vpliv tako imenovanih svetovnih cen. Sklenili so, da se morajo pristojni predstavniki o tem dogovoriti do 15. februarja letos.

Sirija v ospredju

Sirski general v Moskvi - Sovjetski odmevi na Sadatov obisk v Parizu - Pred obiskom Andreja Gromika v Kairu

OD NAŠEGA MOSKOVSKEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 30. jan. — Sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko se bo, kot so tu danes uradno objavili, mudil na prijateljskem obisku v Siriji od 1. do 3. februarja, torej pred odhodom v Kairo. Tri dni pred Gromikovim odhodom v Damask pa je v Moskvo prispel načelnik generalštaba sirske vojske general Šehabi. V sovjetsko-sirskih pogovorih bo bližnjevzhodna strategija potemtakem v ospredju kar najbrž ni brez povezave s pravkar končanim obiskom egiptovskega predsednika v Parizu.

Sovjetski tisk je Sadatovemu obisku posvetil bolj skop prostor in le vojaški list »Krasnaja zvezda« je omenil, da se je »Francija odločila prodati Egiptu določeno sodobno orožje«. So pa možnosti, vojaškega dogovarjanja na kratko omenili drugi sovjetski listi ob Sadatovem prihodu v Pariz, kar pomeni, da so francosko pot egiptovskega predsednika v Moskvi skrbno spremljali.

Resda je bilo že nekaj časa opaziti, da daje SZ v oskrbovanju s sodobnim orožjem prednost Siriji pred Egiptom, kar je nedavno potrdil predsednik Sadat. Vendar pa se je ta težnja po novem letu oz. po odhodu egiptovskega zunanjega ministra Fahmija in Gamasija iz Moskve še okrepila.

Nenadni prihod načelnika sirskega generalštaba Šehabija v Moskvo to potrjuje. Včeraj je imel Šehabi pogovore z načelnikom sovjetskega generalštaba armadnim generalom Kulikovom »o vprašanjih obojestranskega interesa«, kot piše »Krasnaja zvezda« oz. o nadaljnjem vojaškem sodelovanju. Vsekakor je moč pričakovati, da bo SZ na egiptovsko odločitev k drugim virom vojaške ga oskrbovanja odgovorila s povečano vojaško pomočjo Siriji ter ji s tem omogočila večjo operativno neodvisnost od Egipta.

To pa nikakor ne pomeni, da je SZ »dvignila roke od Egipta«. Posredno daje nam reč SZ — z nenehnim podarjanjem svoje gospodarske pomoči pri egiptovski izgradnji — ves čas vedeti, da so njeni interesi vezani na Egipt dolgoročno in da se ji ne namerava odpovedati. Vendar pa Gromiko v Kairu ne bo imel lahkega dela. V zraku Bližnjega vzhoda namreč že visi nova Kissingerjeva turneja.

TIT DOBERŠEK

Iskrice

Ločitev je odločitev sodnika, ki ni videl igre.

ROBERT LEMBKE, nemški igralec

Napačna teorija ne more biti nikoli tako nevarna kot dobra teorija v napačnih rokah.

GABRIEL LAUB, nemški politik

Nihče na svetu ne ukrade toliko kakor inflacija.

GISCARD D'ESTAING, francoski predsednik

Avtobus v prepad

QUITO, 30. januarja (AFP) — V avtobusni nesreči blizu jezera Agrio v Ekvadorju je izgubilo življenje 22 potnikov, 14 pa so jih hudo ranjenih prepeljali v bolnišnico. Avtobus je zgrmel v 300 metrov globok prepad.

Tekstil za sveže meso

Meja z Italijo: lani 2,2 naših in 5,6 milijona italijanskih potnikov

KOPER, 30. jan. — Na območju carinarnice Koper (mejni prehodi Škofije, Lazaret, Socerb, Osp, Plavja, Kaštelir, Campore, Cerej) je lani v okviru maloobmejnega prometa vstopilo in izstopilo 2.231.449 naših državljanov in 5.660.512 italijanskih potnikov. Jugoslovani so »uvozili« raznega blaga za 343 milijonov 500 tisoč dinarjev, »izvozili« pa za 48 milijonov 160 tisoč dinarjev. Italijani so kupili pri nas za 97 milijonov raznega blaga, preko meje pa so k nam prinesli za 16 milijonov blaga.

Pri plačilnih sredstvih so podatki naslednji: Jugoslovani so odnesli v Italijo 311 milijonov dinarjev in okoli 520 milijonov lir. Italijani so prinesli k nam 16 milijonov dinarjev in 750 milijonov lir — vse po približnih izračunih.

Jugoslovani so se prepeljali čez mejo s 514 tisoč avtomobili, Italijani pa z dvema milijonoma 182 tisoč osebnimi vozili. Zanimive so podrobnosti vnosov in iznosov. Jugoslovani so prenesli čez mejo največ tekstilnega blaga (za okoli 157 milijonov 196 tisoč dinarjev). Sledi gradbeni material: keramične ploščice, cement, gradbeno železo in drugo, skupaj za 142 milijonov 559 tisoč dinarjev. Na tretjem mestu maloobmejnega »uvoza« je drobno potrošno blago (pralni praški, plastificirane mreže, v prvem polletju hrana za piščance). Tega blaga so vnesli za 32 milijonov 216 tisoč dinarjev. Na četrtem mestu so prehrambeni artikli (testenine, sadje, riž, mesni izdelki). Tega je za 11 milijonov 533 tisoč dinarjev.

Jugoslovanski koristniki maloobmejnega prometa so prenesli v Italijo največ svežega mesa (za 22 milijonov dinarjev). Vina je bilo za 7 milijonov, jedilnega olja za 6 milijonov, žganja pa za 4 milijone in pol.

Italijani so prinesli k nam prehrambenih artiklov za 8 milijonov, tekstila (kavbojke, majice, srajce) pa za 7 milijonov. Odnesli so največ prehrambenih artiklov — za 76 milijonov. Od tega je bilo največ svežega mesa (37 milijonov) in mesnih izdelkov (10 milijonov in pol). Sledi zelenjava, vino in jedilno olje. Bencina in motornega olja so Italijani kupili pri nas za 20 milijonov.

MARJAN TOMŠIČ

Bumedien o naftni krizi

Vojaška intervencija bi lahko povzročila veliko zla — O cenah

PARIZ, 30. jan. (AFP) — Alžirski predsednik Bumedien ni mnenja, da bi ZDA lahko z vojaško intervencijo urejale naftno krizo, kljub temu pa bi lahko, kot meni, povzročile veliko zla. ZDA žive v preteklosti, če si predstavljajo, da lahko danes gospodujejo svetu oziroma če mislijo, da bi njihov napad na katero od arabskih držav ne naletel na odgovor, je dejal Bumedien v intervjuju, ki ga je danes objavil francoski list L'Humanite Dimanche.

Alžirski predsednik je posebej poudaril, da cena nafte ni vzrok današnji krizi v svetu, temveč da je korenine treba iskati v inflaciji. Zdajšnja kriza ni nastala po naključju, temveč gre v bistvu za vpliv latentne evolucije, v kateri je nafta le ena od okoliščin. Izhod so le novi odnosi med razvitimi in državami v razvoju.

Pomen vrha neuvrščenih v Colombu

Skupno sporočilo po obisku zambijskega predsednika v Sri Lanki

NEW DELHI, 30. jan (Tanjug) — Zambijski predsednik dr. Kenneth Kaunda in ministrska predsednica Sri Lanke Sirimavo Bandaranaike sta v skupnem sporočilu, objavljenem ob koncu obiska predsednika Kaunde v Sri Lanki opozorila na pomen prihodnjega zasedanja najvišjih predstavnikov neuvrščenih držav, ki bo septembra prihodnjega leta v Colombu. Sporočilo poudarja, da bo na tem zasedanju treba posvetiti posebno pozornost mednarodnim gospodarskim problemom spričo težav, na katere zadevajo države v razvoju.

Zambija in Sri Lanka potrjujeta svojo popolno privrženost neuvrščeni politiki.

Nimeiri obišče Irak

KARTUM, 30. jan. (Tanjug) — Sudanska tiskovna agencija »Sunaa« poroča, da bo sudanski predsednik Nimeiri kmalu obiskal Irak. O tem sta se včeraj sporazumela Kartum in Bagdad. Iraški podpredsednik Mohi Edin je obiskal Sudan lani novembra, sudanski podpredsednik pa se je mudil v Iraku maja lani.

Omejitve za nove doseljence

Bavarska deželna vlada spodbuja zaposlovanje domačih brezposelnih

BONN, 30. jan. (Tanjug) — Bavarska deželna vlada je sprejela sklep, da bo prepovedala nadaljnje priseljevanje tujih delavcev v mesta in okraje, kjer odstotek tujcev, vštevši člane njihovih družin, presega 12 odstotkov od skupnega števila prebivalcev.

Kdaj bo začel veljati ta sklep, še ni znano, domnevajo pa, da bo to 1. marca. Preloved se bo nanašala na mesta München, Ingolstadt, Fürth, Nürnberg in Augsburg in še na nekatere okraje. Več kot 12 odstotkov tujcev je za zdaj samo v Münchnu (18,2 odstotka). Novi predpis pa bi se nanašal tudi na omenjena mesta in okraje zato, ker ni dovolj družbene infrastrukture (stanovanj, otroških vrtcev, šol) ali pa je ta infrastruktura ogrožena zaradi velikega dotoka tujcev.

Napovedujejo, da omejitev priseljevanja tujcev utegnejo uvesti tudi v deželah Baden Württenberg in Hamburg in v Zahodnem Berlinu, če bodo deželne vlade med sabo dosegle sporazum, pa tudi z zvezno vlado v Bonnu. To je prvič, da v ZR Nemčiji sprejemajo tovrstne predpise.

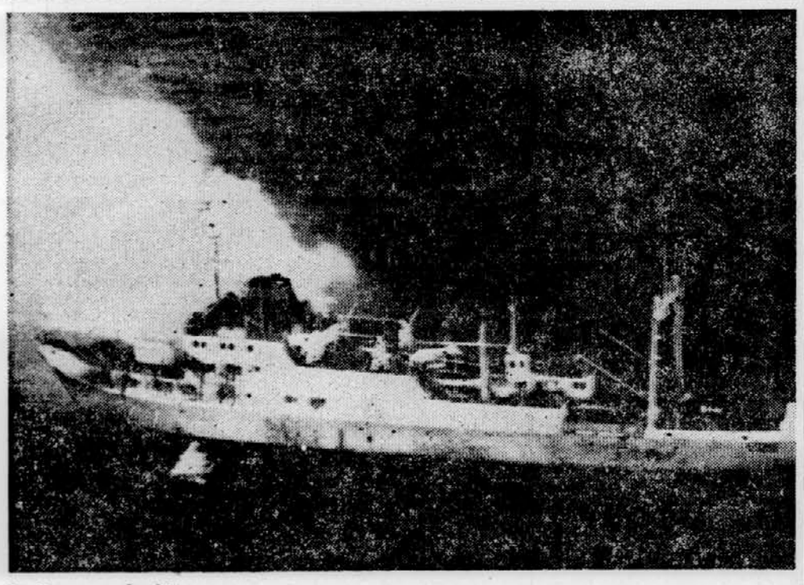
Zvezna vlada v Bonnu in deželne vlade v ZR Nemčiji so že sprejele več ukrepov, katerih namen je, da se zmanjša število tujih delavcev v zahodnonemškem gospodarstvu.

Imenovanje v ZSZZ

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug) — Zvezni izvršni svet je imenoval za pomočnika zveznega sekretarja za zunanje zadeve Mirka Ostojića, dosedanjega veleposlanika v zveznem sekretariatu za zunanje zadeve Mirko Ostojić je bil med drugim jugoslovanski veleposlanik v Braziliji in Libiji, zvezni sekretar za informacije in glavni urednik sarajevskega »Oslobođenja«.

Posojilo

KUVAJT, 30. jan. (MAP) — Kuvajtski sklad za gospodarski razvoj arabskih držav je dodelil Maroku in Alžiriji 8 milijonov dolarjev posojila za financiranje telefonskih zvez med državama.

Požar na ladji

NORVEŠKO MORJE, 30. jan. (UPI) — Skoraj 80 kilometrov severno od otočja Faroe je izbruhnil požar na sovjetski ladji za predelavo rib. Na ladji je bilo kakih 50 mornarjev in delavcev; najprej so poskušali pogasiti požar, vendar jim kasneje ni kazalo drugega, kot da so se rešili na rešilnih čolnih. Čez nekaj časa so prihitele na pomoč okoliške ladje in odvlekle močno poškodovano ladjo (Berezina) do najbližjega pristanišča.

Telefoto: UPI

Oddelek za krajo avtomobilov

MILANO, 30 jan (AFP). — Prejšnje leto s v Milanu ukradli 35.000 avtomobilov, od tega so jih 23.000 našli in vrnili lastnikom. Policijsko sporočilo pravi, da skupna škoda, ki je nastala s krajo, znaša približno 30 milijard lir. V večini primerov ukradene avtomobile uporabljajo za organiziranje vlomov ali pa te avtomobile prodajajo po delih. Milanska policija je sklenila ustanoviti poseben oddelek, ki se bo ukvarjal samo s krajami avtomobilov. Namen tega je preprečiti, da se ta nevaren pojav ne bi še bolj razbohotil.

Mornar shodil

PEKING, 30. jan (Tanjug). — Prve korake s prišto nogo je včeraj napravil jugoslovanski mornar Branko Kalabrić iz okolice Šibenika, nad katerim so kitajski kirurgi pred osmimi meseci in pol izvedli redko in zapleteno operacijo.

Mornarju Kalabriću, ki še nima 20 let, je bila noga odrezana v nesreči, ki se je pripetila na njegovi ladji »Moša Pijade«, ki je bila zasidrana v kitajskem pristanišču Čing Vang Tao. Zaradi nagle intervencije rešetalcev, ki so s posebnim vojaškim letalom Kalabrića prepeljali v Peking in tam izvedli operacijo, ki je trajala 7 ur, so mornarja rešili. Od takrat je pod stalno skrbjo in obkrožen s pozornostjo in prijateljstvom medicinskega osebja pekinške mestne bolnišnice. Včerajšnji dan in dovoljenje zdravnikov, da lahko postopoma stopi na prišito nogo, je mladi mornar pričakal z izjemnim zadovoljstvom. Poročajo, da Branko Kalabrić dobiva številna pisma iz Jugoslavije.

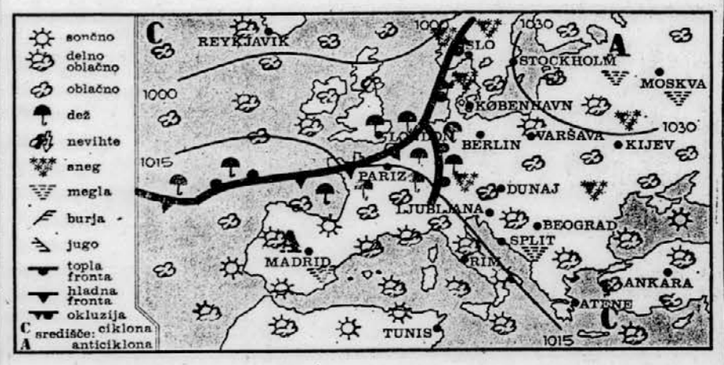
JE LISICA LAJALA?

Januar je za nami, topel in nežen, kot že zlepa ne. Povprečna januarska temperatura je navadno 1 ali 2 stopinji pod ničlo, letos pa se bo gotovo potikala tam okoli 3 ali 4 stopinje nad ničlo. Snega v nižinah nismo videli niti za vzorec, še v gorah ga merijo le v skopih centimetrih.

Kako se bo zima odločila za naprej? Vsi ljudski pregovori najavljajo, da zima nič ne odpusti. Če je prizanesljiva januarja, bo zamahnila z repom, če ne prej, pa marca ali celo aprila. Javiti bi se nam moral kdo, ki je slišal januarja lajati lisico, kajti »če prosinca zelo lisica laja, še huda zima nastaja«. V Ljubljani nismo slišali lisice lajati ne malo ne zelo, tako da ne moremo povedati, kako bo še z letošnjo zimo. Sicer pa tudi meteorologi ne.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda SR Slovenije

Prognostična karta za 31. januar 1975 ob 7. uri

Vreme in temperatura
30. januarja 1975

kraji	vreme ob 13. uri	stopinj
Ljubljana	oblačno	5
Planica	rahlo dežuje	3
Brnik	rahlo dežuje	5
Kredarica	v oblakih	—5
Maribor	rahlo dežuje	3
Sl. Gradec	dež s snegom	1
Celje	rahlo dežuje	4
Novo mesto	oblačno	6
Portorož	jasno	10
Reka	oblačno	10
Pulj	oblačno	11
Hvar	oblačno	12
Dubrovnik	oblačno	10
Zagreb	rahlo dežuje	6
Beograd	oblačno	6
Sarajevo	oblačno	0
Titograd	pretežno oblačno	13
Skopje	pretežno oblačno	8
Celovec	—	—
Gradec	—	—
Dunaj	jasno	5
Benetke	jasno	10
Milano	jasno	10
Genova	—	—
München	dežuje	8
Zürich	—	—
Rim	pretežno oblačno	13
Pariz	oblačno	13
Berlin	pretežno oblačno	6
Stockholm	oblačno	1
Moskva	oblačno	—3

VREMENSKA SLIKA: Greben visokega zračnega pritiska se nad Alpami krepi, nad zahodno Evropo pa že slabi. Nad naše kraje še doteka s severozahodnimi vetrovi toplejši in vlažen zrak, ki povzroča oblačnost.

NAPOVED ZA PETEK:
SLOVENIJA: Deloma jasno bo z zmerno oblačnostjo. Najnižje nočne temperature bodo med —1 in 3, v Primorju 6, najvišje dnevne med 6 in 11 stopinjami Celzija.

V soboto je pričakovati od zahoda ponovno poslabšanje vremena.

JUGOSLAVIJA: V južnih krajih bo deloma jasno, drugod zmerno do pretežno oblačno, v severnih krajih manjše padavine.

SNEŽNE RAZMERE

KRANJSKA GORA: kopno, drsališče odprto

VELIKA PLANINA: 2 cm

KRVAVEC: 10 do 20 cm, smuka možna ob dveh vlečnicah

KOMNA: 35 cm, tovorna žičnica obratuje

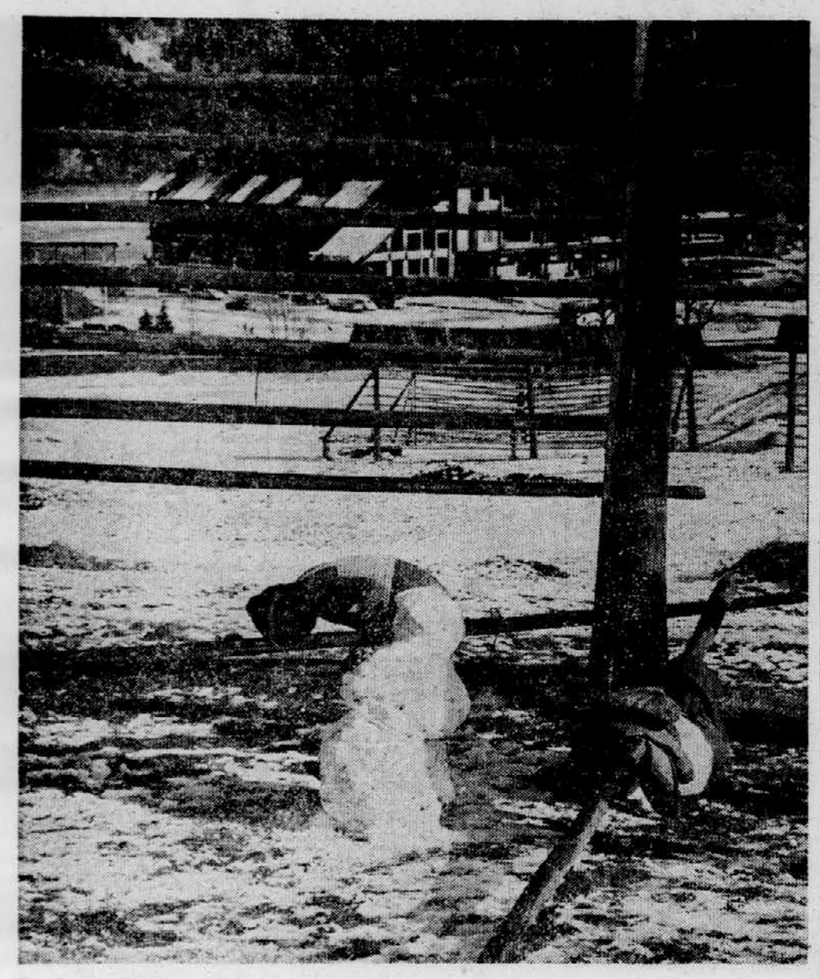
KANIN: 60 do 300 cm snega, delno oblačno, ne piha

KALIČ: 8 cm novega snega, vlečnice ne obratujejo

SORICA: okrog 45 cm snega

MALA KOPA: 20 do 30 cm, vlečnica ne obratuje

RIBNIŠKA KOČA: smuka možna, vlečnica obratuje

Prvi sneženi mož

KRANJSKA GORA, 30. jan. O miljonski izgubi zaradi tega, ker ni snega, ne kaže izgubljati besed. Na včerajšnjem sprehodu po znameniti Kranjski gori, ki kaže gola pobočja levo in desno, smo videli prvega letošnjega sneženega moža, narejenega iz kranjskogorskega snega. Iz nekaj milimetrskih sneženih padavin sta otroka iz Zagreba po debeli uri in pol z največjo muko postavila sneženega moža. Toda sonce, ki te dni že toplo greje, je takoj načelo edinega snežaka . . .

Foto: M. Kunšič

Letošnji kranjski načrti

Po nekajletnem obdobju zatišja je lani gospodarstvo v kranjski občini znova močneje zaživelo — Tudi letos pričakujejo hitro rast svoje proizvodnje

KRANJ, 30. jan. — V Kranju so dali v javno razpravo osnutek družbenega načrta občine za letošnje leto, s katerim si začrtujejo naloge in cilje v gospodarstvu in družbenih dejavnostih ter v samoupravnem družbenopolitičnem organiziranju. O osnutku bodo prihodnji teden razpravljali vsi trije zbori občinske skupščine, kasneje pa tudi drugi organi in skupnosti

Kot ugotavljajo sestavljalci družbenega načrta, razvoj in rezultati v lanskem letu niso najboljša dediščina za korak naprej. Kljub temu menijo, da z usmeritvijo skupnosti na nekaj poglavitnih nalog, lahko v kranjski občini dosežejo nadaljnji družbeno ekonomski in družbeno politični napredek.

Po nekajletnem obdobju zatišja je gospodarstvo v kranjski občini lani znova močneje zaživelo. Tudi letos pričakujejo hitro rast obsega proizvodnje in produktivnosti dela. K temu bodo precej pripomogle nove proizvodne zmogljivosti, v katere v zadnjem času vlagajo precejšnje naložbe.

Lani so za nove objekte in stroje porabili blizu 600 milijonov dinarjev. Letos nameravajo v industriji vložiti v proizvodne zmogljivosti 375 milijonov dinarjev. Iskra gradi novo tovarno na Laborah, Gorenjski tisk pa na Primskovem, V Exotermu in Savi bodo povečali sedanje proizvodne prostore, v Tekstilindusu, IBI in Planiki pa bodo zamenjali stare stroje. Večje investicije planirajo še v prometu, kjer bo Creina gradila nove obratne prostore, na Brniku pa bodo zgradili skladišče in podaljšali vzletno stezo. V kmetijsko živilskem kombinatu imajo namen zgraditi nov hlev za krave molznice in obnoviti sedanjega v Hrastju ter zgraditi sortirnico krompirja.

Nova vlaganja v gospodarstvo so seveda povezana z zaposlovanjem novih delavcev. Prav to pa je postal eden najtežjih problemov kranjske občine. Lansko 5-odstotno in letošnje planirano 4-odstotno povečanje števila zaposlenih močno presega republiško povprečje. Ker gre v precejšnji meri na račun priseljevanja ljudi od drugod, občutno vpliva na družbeni standard vseh občanov.

Dobri obeti so v Kranju letos pri novih stanovanjih. Lani so zgradili 346 družbenih stanovanj, letos pa bo vseljenih kar dvakrat toliko. Vendar pa z novimi stanovanji zaostaja gradnev spremljajočih objektov, predvsem novih vzgojno varstvenih in šolskih prostorov. Pomembna pridobitev za kranjske občane bodo tudi novi prostori v zdravstvenem domu, ki bodo izboljšali delovne razmere osnovne in specialistične zdravstvene službe.

L. STRUŽNIK

V Trbovljah imajo vodo na obroke

Če v kratkem ne bo dežja, bodo nastopile še hujše redukcije

TRBOVLJE, 30. jan. — Oskrba s pitno vodo se je na območju Trbovelj zaradi nadaljevanja sušnega obdobja spet občutno poslabšala. V podjetju Komunala so bili prisiljeni uvesti nove redukcije. Tako imajo trboveljski porabniki le trikrat na dan vodo: od 5. do 8. ure, od 12. do 16. ure in od 20. do 23. ure. Druge ure so sušne. Redukcija velja za gospodinjstva in industrijo. Le bolnišnici zagotavljajo vodo ves dan.

Če v kratkem ne bo dežja (sneg ne bi pomagal), bodo v Trbovljah nastopile še hujše redukcije vode. Gravitacijski izviri dajejo zdaj le še okoli 25 litrov vode v sekundi. V tem mesecu so še imeli moč 34 litrov v sekundi. Normalno pa so dajali 50 do 65 litrov vode na sekundo.

V Mitovškovem slapu je zdaj le še toliko vode, da jo imajo porabniki vsaj v odpiralnih terminih. Tri ekipe Komunale so stalno na delu, kontrolirajo oskrbo z vodo in regulirajo pritoke vode, skratka skrbe, da v odpiralnih časih priteče voda do vseh porabnikov.

V Komunali opozarjajo, da je treba s pitno vodo zelo varčevati, sicer se bodo pojavile v oskrbi nove motnje. Prepovedano je pranje avtomobilov.

P. BURKELJC

Nova trgovina

ZGORNJE GORJE, 30. jan. — V prihodnjih dneh bodo dokončali v Zg. Gorjah novo trgovino »Market« Zg. Gorje«, ki ga gradi trgovsko podjetje Špecerija z Bleda. Trgovina bo sodobno urejena in bo obsegala 240 m² površine, tako da bo lahko zadostila vsem potrebam občanov v Zg. Gorjah in okolici.

Z gradnjo trgovine pa bo urejen tudi gasilni dom in vsa okolica. Ves obsežen prostor v središču te vasice bo na novo asfaltiran. Uredili so kanalizacijo in vse komunalne naprave, ki jih do zdaj ni bilo.

Nova planinska skupina

TRBOVLJE, 30. jan. — Dijaki tehniške elektro in strojne šole v Trbovljah so ustanovili na lastno pobudo, ob sodelovanju predstavnikov planinskega društva Trbovlje, svojo planinsko skupino. Na ustanovnem sestanku, na katerem je bilo navzočih 53 dijakov, so izvolili svoje vodstvo, mentorja in se dogovorili o izvajanju sprejetega programa. Matično društvo, to je planinsko društvo Trbovlje, bo nudilo novoustanovljeni skupini vso možno pomoč.

T. L.

Pot k sodelovanju

V sevniških OZD Jutranjka in Lisca bodo proučili možnosti za povezovanje — Dosledno uresničevanje ustave

SEVNICA, 30. jan. — Včeraj so se sestali sekretarji komitejev občinskih konferenc ZK posavske in zasavske regije ter skupaj s sekretarjema obeh medobčinskih svetov ZK in predstavniki OZD Jutranjka in Lisca Sevnica obravnavali doseženo stopnjo pri uresničevanju ustavnih sprememb, zlasti možnosti povezovanja in združevanja konfekcijske in tekstilne industrije v slovenskem in jugoslovanskem prostoru.

Prišlo naj bi namreč do sodelovanja in povezovanja organizacij združenega dela Novoteks Novo mesto, Labod Novo mesto, Beti Metlika, Rog Novo mesto ter Lisca in Jutranjka Sevnica. Združen bi lažje povečevali število zaposlenih, dosegali višjo stopnjo razvoja in dolgoročno stabilnost ob racionalni uporabi družbenih proizvajalnih sredstev, smotrnejše vključevanje v mednarodno delitev dela in povečanje obsega proizvodnje. V razpravi so zlasti osvetlili možnosti povezovanja OZD Jutranjka in Sevnica, ki imata svoje TOZD v posavskih in zasavskih občinah, tako na Senovem, Krmelju, Zagorju, Hrastniku in Brežicah.

V primeru združitve v SOZD bi imeli možnosti skupnih vlaganj, poenotenje tehnologije, raziskovanje tržišča, finančna sredstva bi lahko združevali preko interne banke, skrbeli za enotno kadrovsko politiko in specializirano priučevanje delavcev, skupno vzdrževalno službo in strojni park ter obdelavo podatkov. V pripravah na povezovanje naj osnovne organizacije ZK in sekretarji svetov obeh OZD takoj poskrbijo za oblikovanje stališč o organiziranosti TOZD, pri čemer se morajo zavzemati hkrati za obnavljanje članstva predvsem iz vrst neposrednih proizvajalcev in mladine. Na konferencah ZK naj sprejmejo konkretne delovne programe ter ocenijo stopnjo uresničevanja ustavnih sprememb. Zlasti komunisti v Jutranjki morajo z lastno akcijo doseči taka razmerja, ki bodo privedla k doslednemu uresničevanju ustave v praksi. V obeh OZD bodo izvolili komisije, ki bodo proučile možnosti povezovanja. Predvsem komunisti v Jutranjki naj zagotove delitev dohodka na nivoju sedanjih TOZD, ne pa v okviru celotne OZD. Če naj zastavljena akcija čim hitreje uspe, ji bodo morali dati podporo tudi komitejt občinskih konferenc in druge družbenopolitične organizacije v občinah, kjer so TOZD sevniške Jutranjke in Lisce.

VLADO PODGORŠEK

Izšel je »Mladi rudar«

TRBOVLJE — Te dni je izšla prva letošnja številka glasila Mladi rudar, ki ga izdajajo učenci Rudarskega šolskega centra pri Zasavskih premogovnikih — Trbovlje, TOZD RSC v Zagorju. V njem je objavljenih vrsto zelo zanimivih prispevkov, tako na primer povzetek razgovora Josipa Vidmarja, predsednika SAZU, ki ga je imel ob lanskem dnevu republike z vajenci oziroma učenci šolskega centra v Zagorju, nadalje spomini na brigadirsko življenje; objavljenih je tudi vrsta pesmi, ki so jih napisali rudarski vajenci, nekaj prispevkov se nanaša na šport, objavljena je tudi mala anketa o filmski vzgoji, itd.

Kam v kino

TRBOVLJE — Izjemna priložnost za mlade gledalce, saj sta jim namenjena oba filma prihodnjega tedna (seveda tudi odraslim ni treba ostajati doma). Prednost bi dali ameriškemu filmu proizvodnih dedičev Walta Disneya **»Črnobrada pošast«**, ki zabavno, ob dobri igri Petra Ustinova, pripoveduje o težavah ukletega srednjeveškega gusarja, ki mora sredi naših dni opraviti vsaj eno dobro delo. Domači film **»Proti Kingu«** govori o nasilju najstnikov nad otroki in o prizadevanjih otrok, da bi si priborili pravico do sproščenega življenja.

NOVO MESTO — **»Krvavi lov«** je western o ugrabitvi, ljubezni in maščevanju, ki ga zaradi dosledne krutosti mladim odsvetujemo. **»Močnejši od mafije«** je akcijsko razgiban film o spopadu policije z mafijo in o metodah, ki jih uporabljata obe strani. Pravijica ni, najmlajši naj ne hodijo v kino.

KRANJ — Filmov je npovedanih toliko, da vseh niti videti ne bo mogoče. Zato vsaj nekaj opozoril. **»Moj prijatelj Ben«** je film, ki naj ga mladi in najmlajši ne zamudijo, kajti Ben, prijatelj mladega filmskega junaka je — medved. **»Pozejdonova avantura«** je napeta pripoved o velikem brodolomu in prizadevanjih za rešitev vsaj peščice potnikov luksuzne ladje. **»Bitka za Port Arthur«** je špektakularno delo o rusko-japonski vojni in veliki japonski pomorski zmagi. **»Detektiv Mc Q«** je policijski film z Johnom Waynom, **»87. policijska postaja«** je iste zvrsti, njene junake poznamo tudi iz televizijske nadaljevanke. Ker je ob številnih filmih pač treba opraviti selekcijo, odsvetujemo izgubo časa, ki bi jo prinesel ogled hongkonškga **»Nepremagljivega boksarja«**. Napetih obračunov je dovolj tudi v ameriškem **»Los Amigos«**, v katerem igra vedno zanimivi Anthony Quinn. **»Moškost«**, tipična sicilijanska komedija, je za odrasle. Mladi si lahko ogledajo še **»Tarzanov izziv«**.

JESENICE — Najlepši dogodek bo srečanje z dobrim, starim slovenskim filmskim začetkom **»Na svoji zemlji«**. Za mlade je lepa angleška drama o krivicah, ki jih prestaja mlad osamljen fant **»Deček in sokol«** (znan tudi kot »Kes«). Odlični sta še komedija **»Le kje je sedma četa«** in mladostna ljubezenska zgodba **»Suzana in Jeremy«**.

STANKA GODNIČ

Zakaj tako?

Ostali pri željah

Že večkrat smo slišali, da novomeški ribiči z nemalo mero zavisti gledajo na ribiče iz sosednjih krajev, ki poleg namakanja trnkov poznajo še kakšno drugo dejavnost. Večji poudarek dajejo družbenemu življenju, ne poudarjajo toliko ribiškega individualizma, ki je postal tudi škodljiv. Pred leti so ribiči iz Žužemberka z lastnimi prispevki in delom ob Krki zgradili lep ribiški dom, ki pa je zaradi nesmiselnih nesporazumov med ljudmi, ki so delali in garali, zdaj premalo izkoriščen. Če že omenjamo Žužemberčane, potem ne smemo pozabiti tudi na Brežičane, Senovčane in druge, ki so tudi zgradili lepe ribiške objekte.

Kot sem že omenil se enake želje pojavljajo tudi med ribiči v Novem mestu, ki pa niso še prišli dlje od želja. Čeprav bi se verjetno tudi ta problem v Novem mestu dal rešiti. Opozorim naj na stari Seidlov mlin v Novem mestu, ki ga že več let jemlje in se bo kmalu podrl. Kaj ga ne bi uspeli urediti novomeški ribiči? S tem bi ubili dve muhi hkrati. Novo mesto bi rešili madeža, ki bode v oči; drugič pa bi prišli do družbenega objekta, ki ga po zatrjevanju nekaterih tako potrebujejo.

SLAVKO DOKL

Vinogradi skupaj

Skupni jezik metliške kmetijske zadruge z vinogradniki — Uspešnost komasacije vinogradov na Plešivici

METLIKA, 30. jan. — Pred letom dni je metliška kmetijska zadruga prva v naši republiki uspešno izvedla komasacijo vinogradov. Na Plešivici so zadružni stroji razorali vinograde 116 lastnikov, ki so imeli prej svoje parcelice na različnih mestih. Po končani obnovi pa je dobil vsak svoj vinograd na enem mestu in ga sedaj mnogo laže in hitreje obdeluje in še s stroji si lahko pomaga. Tako je postal nekaterim kruh vinogradnikov mnogo lažji.

Pri delitvi parcel je zadruga z vinogradniki hitro našla »skupni jezik«. Tako je postala Plešivica primer, kako je mogoče s sodelovanjem med zadrugo in vinogradniki izboljšati vinogradništvo. Pri vsem tem pa si je metliška kmetijska zadruga pridobila še veliko zaupanje med kmeti, ki sedaj nanjo ne gledajo več z nezaupljivimi očmi.

Po uspešno izvedeni komasaciji vinogradov na Plešivici so se za obnovo vinogradov in združevanje vinogradniških parcel pričeli zanimati tudi vinogradniki v drugih krajih metliške občine. In zadruga je tudi njim priskočila na pomoč. Tako so že obnovili tri hektare vinogradov v Vidošičih, sedaj pa obnavljajo pet hektarov vinogradov v Železnikih pri Draščičih. Kako veliko je zanimanje vinogradnikov do zadruge, kaže prav primer v Vidošičih. Tu si je tri hektare vinogradov dvajset lastnikov razdelilo v pičlih tridesetih minutah. Prej so imeli svoje parcele na različnih krajih, sedaj pa imajo svoj vinograd na enem mestu.

Vsi obnovljeni vinogradi pa bodo seveda zelo primerni za strojno obdelovanje. Zato vinogradniki v sodelovanju s kmetijsko zadrugo že resno razmišljajo o ustanovitvi vinogradniške strojne skupnosti, ki bi bila prva v občini. S skupnimi stroji bi obdelovali vinograde, vzdrževali poti in se skupaj organizirali tudi pri prodaji grozdja ali vina.

B. PODOBNIK

Litijski učenci za Prešernov dan

Na Stavbah recital mladinske poezije — Razstava šolskih glasil

LITIJA, 30. jan. — Osnovna šola Dušan Kveder-Tomaž bo letos še posebno slovesno počastila 8. februar-slovenski kulturni praznik.

Tako bo v petek, 7. februarja, ob 11.30 v dvorani na Stavbah recital mladinske poezije, ki ga pripravljajo člani literarnega krožka šole, ob sodelovanju glasbene šole Litija. V drugem delu te prireditve pa bo nastopil prvič za litijske učence priznani umetnik pantomime Andres Valdes iz Ljubljane.

Popoldne istega dne pa bo ob 15. uri v prostorih osnovne šole Dušan Kveder-Tomaž odprta razstava literarnih glasil slovenskih osnovnih šol, ki jo šola pripravlja ob sodelovanju s slovenskim šolskim muzejem. Na otvoritveni slovesnosti bo poleg mladinskega pevskega zbora osnovne šole nastopila znana slovenska umetnica-harfistka Pavla Uršič.

Razstava slovenskih šolskih glasil bo odprta tudi v soboto, 8. februarja, od 9. do 16. ure.

M. DJUKIĆ

Zazidalni načrt Krope, Kamne gorice

Občani so nanju že dali svoje pripombe — Premišljene odločitve

Občani Krope in Kamne gorice so le dočakali zazidalne načrte za svoje vasi, saj so jih že nekaj let zahtevali na zborih. Tako bodo prihodnji teden o njih razpravljali na radovljiški občinski skupščini in verjetno tudi sprejeli. Zazidalna načrta sta bila razgrnjena lani poleti in nanju so dali občani nemalo pripomb. Te so nato na Zavodu za urbanizem na Bledu že obdelali in dali tudi ustrezne odgovore.

Zazidalna načrta bosta omogočila v teh krajih povečano stanovanjsko gradnjo.

Urejevanje Krope in Kamne gorice, ki imata toliko bogatih in zanimivih spomenikov in stavb, res ni lahko saj je treba uskladiti stare spomenike, res bogate stavbe z novimi sodobnejšimi potrebami in zahtevami občanov. In to je bil tudi razlog, da so pač morali malo dalj čakati, saj so odločitve težke in zahtevajo daljših razprav. Kaj hitro se lahko spremeni zunanji izgled teh dveh vasi z nepremišljenimi gradnjami in to verjetno le v njihovo škodo.

B. B.

Šola za mlade drsalce

BLED, 30. jan. — TD Bled je med šolskimi počitnicami pripravilo na drsališču na Bledu drsalno šolo. Trajala bo deset dni in to zjutraj od 8. do 10. ure in popoldne od 13. do 14. ure. Člani podmladka TD Bled imajo to šolo zastonj ostali pa naj bi plačali po 10 din na uro.

B. B.

Kako do šol in vrtcev?

V črnomaljski občini naj bi občinska konferenca SZDL proučila možnosti za razpis referenduma za samoprispevek občanov za gradnjo šol in vrtcev

ČRNOMELJ, 30. jan. — »Potrebe po gradnji vrtcev, šol in telovadnic v črnomaljski občini so zelo velike, denarja za vlaganje v te namene pa ni,« je med drugim povedal Tone Marentič, sekretar občinske konference SZDL. O tem je na zadnji lanski seji razpravljala tudi občinska skupščina in predlagala občinski konferenci SZDL naj le-ta proučí možnost razpisa samoprispevka občanov, ki bi ga namenili za gradnjo šol in vrtcev v občini.

Otroci iz črnomaljske občine zares nimajo enakih pogojev za šolanje kot njihovi vrstniki v razvitejših slovenskih občinah. Zato bi bilo najbrž res prav, da se te razlike, če ne že povsem odpravijo, vsaj zmanjšajo. V občini bi morali kmalu zgraditi nova vrtca v Črnomlju in na Vinici, v Semiču ga namreč že gradijo, zgraditi bi morali nov center srednjih šol, če hočejo zagotoviti razvoj srednjega šolstva. Razen tega pa so velike potrebe tudi pri dograjevanju osnovnih šol in gradnji telovadnic. Dograditi bo treba osnovni šoli na Vinici in Črnomlju ter zgraditi telovadnice v Črnomlju, na Vinici, v Dragatušu, Starem trgu in v Adlešičih. Vse to je zelo potrebno, saj je v občini v vrtcih le 7,4 odstotka predšolskih otrok. Razen tega bo treba okrepiti dejavnost malih šol, povečati število oddelkov podaljšanega bivanja učencev v šolah in pričeti z uvajanjem celodnevnega bivanja otrok v šolah.

Vse to pa bi stalo po sedanjih cenah okrog 40 milijonov dinarjev. Vsaj petino tega denarja bomo morali zbrati v občini. Kako, za zdaj še ne vemo. SZDL bo preučila vse možnosti, z občani se bomo pogovorili tudi o možnosti razpisa samoprispevka. Tega v občini pričakujemo več let za javna komunalna dela, iztekel pa se bo v 1977. letu. Če bi se odločili za še en samoprispevek, bi marsikaj v šolstvu uredili. Zavedati se namreč moramo, da je najbolje, če se zanesemo na lastne moči, kajti to je najbolj zanesljiva pot k razvoju«, je končal sekretar občinske konference SZDL Tone Marentič.

B. PODOBNIK

Coca-Cola in nagrade

takoj lahko dobite brezplačno Coca-Colo, ko boste pod zamaški našli narisano steklenico

Oddajte zamašek z narisano steklenico v vaši prodajalni in dobili boste v zamenjavo za navojni zamašek-litrsko Coca-Colo, za kronski zamašek pa Coca-Colo 0,25 l.

Z ostalimi označenimi zamaški sestavite COCA-COLA in lahko boste prejeli:

SREČNI DOBITNIKI ŽREBANJA

Žrebanje je bilo 27. januarja 1975

1. **avtomobil volkswagen buggy** — Jure Geršič, 64248 Lesce, Cesta na lipce 4
2. **volkswagen 1200** — Glavonjić Verica, 32000 Čačak, učitelja Marinovića 9
3. **motor jawa 350** — Mihael Svagan, 41020 Novi Zagreb, Trnsko 30 b
4. **barvni televizor** — Radoslav Lazić, 11060 Zemun, Hercegovačka 20 a
5. **stereo gramofon** — Krupski Božidar, Zagreb, Hercegovski put 30
6. **pomivalni stroj** — Postić Željko, 51300 Delnice, ul. V. Bubnja 19-2
7. **pony bicikel** — Živanović Vesna, 11040 Beograd, Novi Beograd 3, bulevar 102-13
8. **magnetofon na kasete** — Nikolovsko Cveido, ul. 124 štev. 12, Tetovo

Žrebanje bo vsakih 14 dni.

Zberite 8 zamaškov steklenic Coca-Cole 0,25 l. s črkami

COCACOLA

ali 2 zamaška litrske steklenice z oznakama COCA COLA

100.000 kronskih in 25.000 navojnih zamaškov z nagrado brezplačne Coca-Cole bomo poslali na tržišče do 24. 2. 1975.

Izžrebani dobitniki morajo nagrade prevzeti najkasneje do 1. 5. 1975.

Vsako žrebanje je posebno kolo v katerem se izžreba po ena od vseh nagrad. Imena dobitnikov bodo objavljena v dnevnih časopisih 4 dni po vsakem žrebanju.

Žrebanja bodo 27. 1., 10. 2. in 24. 2. 1975.

In jih pošljite s svojim priimkom, imenom in naslovom na:

Nagradna igra Coca-Cola
41000 Zagreb
Poštni predal 746

VSE ZAMAŠKE IZ VSAKEGA KOLA HRANIJO DO POSEBNEGA PRESENEČENJA

Coca-Cola REG. ZAŠČ. ZNAK

Nagradno igro organizira SLOVIN Ljubljana - TOZD Slovin-Genex Beograd i TOZD Slovin-Genex Zagreb

Zadnje vesti

Naša delegacija v Luando

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug). — Danes je v glavno mesto Angole, Luando odpotovala jugoslovanska delegacija, ki se bo udeležila slovesnosti ob formiranju začasne koalicijske angolske vlade 4. februarja, ki ga proslavljajo kot dan vstaje za osvoboditev Angole. Delegacijo vodi Ivan Kukoč, član IK predsedstva CK ZKJ.

Jakša Petrić obiskal Kurta Waldheima

ZDRUŽENI NARODI, 30. jan. (Tanjug) — Jugoslovanski stalni predstavnik pri OZN Jakša Petrić je obiskal generalnega sekretarja Kurta Waldheima, s katerim se je v prisrčnem ozračju dlje časa pogovarjal o dejavnosti ZN, o položaju na Bližnjem vzhodu, na Cipru in v Indokini. Kot se je zvedelo, sta se Petrić in Waldheim pogovarjala tudi o morebitnih korakih za mirno rešitev kriz na teh območjih, ker dosedanji trud ne kaže napredka. Generalni sekretar ZN se je v pogovoru z jugoslovanskim ambasadorjem zanimal tudi za bližnje akcije neuvrščenih dežel.

Grški parlamentarci v Beogradu

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug) — Nocoj je na uradni obisk prispela delegacija grškega parlamenta, ki jo vodi član parlamenta in član stranke nove demokracije Njanjas. Vodja grške delegacije je izjavil uredniku Tanjuga, da so vsi člani delegacije zelo zadovoljni, ker so prišli v Jugoslvijo. Izrazil je tudi upanje, da bodo predstavniki novega grškega parlamenta sodelovali na drugi medparlamentarni konferenci o evropski varnosti in sodelovanju.

Grčija ni članica medparlamentarne unije, ker je to članstvo izgubila med vlado vojaške hunte, ko ni imela parlamenta. V krogih jugoslovanske delegacije se je zvedelo, da bo Jugoslavija na jutrišnji prvi seji predlagala, naj bi na konferenci v Beogradu sodelovali tudi predstavniki grškega parlamenta.

Pomoč ZDA Čilu?

BUENOS AIRES, 30. jan. (Prensa Latina). — Obisk ameriškega generala Georgea Wallacea v Čilu ocenjujejo v Argentini kot znamenje, da bodo ZDA dale čilski vojaški hunti novo pomoč. General Wallace, podsekretar v obrambnem ministrstvu in posebej zadolžen za Latinsko Ameriko, si bo med 10-dnevnim obiskom v Čilu ogledal več garnizij in podjetij. Doslej se je že sestal z več funkcionarji vojaške hunte.

Železniška nesreča

KALKUTA 30 jan. (Reuter). — V železniški nesreči na postaji Ultadanga, približno 5 kilometrov od Kalkute, je izgubilo življenje 23 ljudi, 100 pa jih je poškodovanih. Nesreča se je pripetila, ko se je poštni vlak zaletel v potniškega, ki je čakal na postaji.

Libanonski premier sprejel Arafata

BEJRUT, 30. jan. (UPI). — Libanonski premier Solh je danes sprejel voditelja Palestincev Arafata. Razpravljala sta o koordinaciji libanonsko-palestinske akcije pred sestankom sveta arabske lige za obrambo. Na sestanku, ki bo na zahtevo Libanona 5. februarja v Kairu, bodo obravnavali probleme, ki so povezani z najnovejšimi napadi Izraela na južni Libanon, ter možnosti, da bi arabske države pomagale Libanonu.

PA ŠE TO

DELEGAT SE MOTI — »Borba« piše o delegatu iz okolice Novega Bečeja, ki je na neki jesenski seji občinske skupščine takole dejal:

»Te papirje sem, veste, začel prebirati. Nekaj razumem, večinoma nič, toda zdaj, čez zimo, ko ne bo dela na polju, bom vse to skrbno prebral od A do Z.«

Delegat je v svoji nepoučenosti preprosto mislil, da so »materiali«, ki so mu jih poslali za eno samo sejo, namenjeni njegovemu celotnemu družbenopolitičnemu delu.

Boj proti inflaciji zahteva varčnost

ZIS je sprejel program dela za pripravo dokumentov o razvoju ter prvi osnutek programa akcije varčevanja

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug). — Kakor je sporočil zvezni komite za informacije, je ZIS na današnji seji pod predsedstvom Berislava Šeferja sprejel program dela za pripravo dokumentov o dolgoročnem, srednjeročnem in letnem družbenem načrtu razvoja Jugoslavije. Proučil je tudi več vprašanj s področja gospodarske politike, družbenopolitičnega sistema in odnosov naše države s tujino ter ratificiral več mednarodnih sporazumov.

V skladu z resolucijo skupščine SFRJ o temeljih skupne politike gospodarskega in socialnega razvoja SFRJ v letu 1975 so na seji sprejeli prvi osnutek programa akcije varčevanja kot podlago za uskladitev dokončnega besedila.

Resolucija skupščine SFRJ določa, da bomo letos izvajali politiko vsestranskega varčevanja, povečali produktivnost, zboljšali gospodarjenje in smotrno uporabljali družbena sredstva. Sprejeti osnutek programa akcije poudarja, da je varčevanje trajna zahteva družbenega in gospodarskega razvoja in napredka, ki je zdaj še posebno aktualna v boju za stabilizacijo in proti inflaciji. Kot sledi iz tega dokumenta, pomeni varčevanje predvsem čimvečjo, boljšo in bolj racionalno proizvodnjo, po kateri povprašuje domači in tuji trg, ter nasploh bolj racionalno razpolaganje z naravnim bogastvom ter minulim in živim delom, hkrati pa zavrnitev vsake miselnosti in ravnanja, ki bi se sklicevalo na varčevanje, a bi zametavalo dobro in gospodarsko zdravo poslovanje, zapostavljalo delitev po delu in delovnem prispevku, slabilo poslovno zainteresiranost, zlasti pa proizvodno dejavnost, ter s tem vodilo k nižki produktivnosti.

Predvideno je, da bodo zveze sindikatov, gospodarske zbornice, organi družbeno političnih skupnosti in drugi udeleženci pri dogovarjanju sprejeli na podlagi usklajenega skupnega okvirnega programa svoje programe varčevanja. Usklajevanje dejavnosti vseh družbenih faktorjev pri uresničevanju programa varčevanja bi imel na skrbi nedavno ustanovljeni koordinacijski odbor pri predsedstvu zvezne konference SFRJ.

ZIS je sprejel predlog zakona o ratifikaciji mednarodne konvencije o zatiranju in kaznovanju zločinov apartheida.

Bijedić sprejel Stanovnika

Sekretar ekonomske komisije OZN se je pogovarjal tudi z M. Minićem

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug) — Predsednik zveznega izvršnega sveta Džemal Bijedić je sprejel danes izvršnega sekretarja ekonomske komisije organizacije združenih narodov za Evropo Janeza Stanovnika. Med pogovorom sta podrobneje izmenjala mnenja o sedanjem gospodarskem položaju v svetu in izgledih za nadaljnja gibanja v mednarodnem gospodarskem sodelovanju. Ugodno sta ocenila dosedanje sodelovanje med Jugoslavijo in ekonomsko komisijo OZN na raznih področjih. Posebej sta poudarila potrebo po nadaljnji krepitvi tega sodelovanja, upoštevajoč da se priprave za konferenco o evropski varnosti in sodelovanju bližajo sklepni fazi.

Janeza Stanovnika je danes sprejel tudi podpredsednik ZIS in zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić.

Šeljepin v ZRN

BONN, 30. januarja (AFP) — Predsednik sovjetskih sindikatov Aleksandar Šeljepin bo te dni, verjetno že jutri, obiskal ZRN.

OGLEDALO

— Zakaj se ne držiš družbenega dogovora o formiranju cen?

Z. BLAŽIĆ — Borba

Po ustavni smeri

Izvršni odbor gospodarske zbornice Jugoslavije o preobrazbi zborničnega sistema — Vloga združenega dela

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug) — Z današnjo sejo izvršnega odbora gospodarske zbornice Jugoslavije, na kateri so sprejeli teze za izdelavo zakona o združevanju v gospodarsko zbornico Jugoslavije, se je začela javna razprava o ustavni preobrazbi zborničnega sistema. Sklenili so, da mora biti razprava končana do sredine marca, ko bodo začeli pripravljati osnutek tega zakona, statut zbornice in druge akte, ki so nujni za ustavno preobrazbo zbornice in zborničnega sistema.

V prihodnje se zbornica ne sme ukvarjati sama v seboj, izpopolnjevanjem organizacije in delovnih metod in podobno, ampak z vsebinsko preobrazbo, je v uvodni besedi poudaril predsednik zbornice Ilija Vakić, ko je razlagal smisel in pomen preobrazbe zborničnega sistema. Zbornica se mora vključiti v nove družbenoekonomske odnose vpeljane z ustavo in uveljavljene z dokumenti 10. kongresa ZKJ. To pomeni, je dejal Vakić, ne samo, da govorimo, naj bo združeno delo nosilec dogovorov in reševanja, ampak to, da bo združeno delo to tudi zares v zbornici. Prihodnjo zbornico in ves zborničnl sistem je treba namreč videti kot asociacijo, ki ni nad gospodarstvom, marveč bo odsev samoupravno organiziranega dela. To bo mesto, kjer se bodo organizacije združenega dela sporazumevale in dogovarjale ali pa prevzemale odgovornost za svoje delo.

Člani izvršnega odbora so brez obširnejše razprave sprejeli predlog dogovora o uresničevanju razvojne politike v tem letu med GZJ in ZIS. S tem dogovorom so jasno izražena okvirni odnosi med GZJ in ZIS in vsakega organa v svoji funkciji na vseh ustih področjih dejavnosti in nalog, ki bodo v tem letu ostvarjale možnosti da se bo samoupravno organizirano gospodarstvo pred OZD neposredno izražalo v zborničnem sistemu.

Dalje so sprejeli akcijski program za družbeno varčevalno akcijo. Ustanovili so tudi odbor, ki bo spremljal izvajanje tega programa. V nadaljevanju pa so pogojno sprejeli tudi družbeni dogovor o razvoju surovinske baze, preskrbovanju domače predelovalne industrije in cenah koncentrata svinca in cinka, izdelkov na podlagi teh kovin ter družbeni dogovor o razvoju, preskrbi domačega tržišča, cenah in prometu blaga ter izdelkov iz bakra in njegovih zlitin. Okrog teh dogovorov je nastal spor, ki se nanaša na vprašanje, kako v teh dogovorih urediti cene kovin in v kolikšni meri je treba pri znavati vpliv tako imenovanih svetovnih cen. Sklenili so, da se morajo pristojni predstavniki o tem dogovoriti do 15. februarja letos.

Sirija v ospredju

Sirski general v Moskvi - Sovjetski odmevi na Sadatov obisk v Parizu - Pred obiskom Andreja Gromika v Kairu

OD NAŠEGA MOSKOVSKEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 30. jan. — Sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko se bo, kot so tu danes uradno objavili, mudil na prijateljskem obisku v Siriji od 1. do 3. februarja, torej pred odhodom v Kairo. Tri dni pred Gromikovim odhodom v Damask pa je v Moskvo prispel načelnik generalštaba sirske vojske general Šehabi. V sovjetsko-sirskih pogovorih bo bližnjevzhodna strategija potemtakem v ospredju kar najbrž ni brez povezave s pravkar končanim obiskom egiptovskega predsednika v Parizu.

Sovjetski tisk je Sadatovemu obisku posvetil bolj skop prostor in le vojaški list »Krasnaja zvezda« je omenil, da se je »Francija odločila prodati Egiptu določeno sodobno orožje«. So pa možnosti, vojaškega dogovarjanja na kratko omenili drugi sovjetski listi ob Sadatovem prihodu v Pariz, kar pomeni, da so francosko pot egiptovskega predsednika v Moskvi skrbno spremljali.

Resda je bilo že nekaj časa opaziti, da daje SZ v oskrbovanju s sodobnim orožjem prednost Siriji pred Egiptom, kar je nedavno potrdil predsednik Sadat. Vendar pa se je ta težnja po novem letu oz. po odhodu egiptovskega zunanjega ministra Fahmija in Gamasija iz Moskve še okrepila.

Nenadni prihod načelnika sirskega generalštaba Šehabija v Moskvo to potrjuje. Včeraj je imel Šehabi pogovore z načelnikom sovjetskega generalštaba armadnim generalom Kulikovom »o vprašanjih obojestranskega interesa«, kot piše »Krasnaja zvezda« oz. o nadaljnjem vojaškem sodelovanju. Vsekakor je moč pričakovati, da bo SZ na egiptovsko odločitev k drugim virom vojaške ga oskrbovanja odgovorila s povečano vojaško pomočjo Siriji ter ji s tem omogočila večjo operativno neodvisnost od Egipta.

To pa nikakor ne pomeni, da je SZ »dvignila roke od Egipta«. Posredno daje nam reč SZ — z nenehnim podarjanjem svoje gospodarske pomoči pri egiptovski izgradnji — ves čas vedeti, da so njeni interesi vezani na Egipt dolgoročno in da se ji ne namerava odpovedati. Vendar pa Gromiko v Kairu ne bo imel lahkega dela. V zraku Bližnjega vzhoda namreč že visi nova Kissingerjeva turneja.

TIT DOBERŠEK

Iskrice

Ločitev je odločitev sodnika, ki ni videl igre.

ROBERT LEMBKE, nemški igralec

Napačna teorija ne more biti nikoli tako nevarna kot dobra teorija v napačnih rokah.

GABRIEL LAUB, nemški politik

Nihče na svetu ne ukrade toliko kakor inflacija.

GISCARD D'ESTAING, francoski predsednik

Avtobus v prepad

QUITO, 30. januarja (AFP) — V avtobusni nesreči blizu jezera Agrio v Ekvadorju je izgubilo življenje 22 potnikov, 14 pa so jih hudo ranjenih prepeljali v bolnišnico. Avtobus je zgrmel v 300 metrov globok prepad.

Bumedien o naftni krizi

Vojaška intervencija bi lahko povzročila veliko zla — O cenah

PARIZ, 30. jan. (AFP) — Alžirski predsednik Bumedien ni mnenja, da bi ZDA lahko z vojaško intervencijo urejale naftno krizo, kljub temu pa bi lahko, kot meni povzročile veliko zla. ZDA žive v preteklosti, če si predstavljajo, da lahko danes gospodujejo svetu oziroma če mislijo, da bi njihov napad na katero od arabskih držav ne naletel na odgovor, je dejal Bumedien v intervjuju ki ga je danes objavil francoski list L'Humanite Dimanche.

Alžirski predsednik je posebej poudaril, da cena nafte ni vzrok današnji krizi v svetu, temveč da je koreni ne treba iskati v inflaciji. Zdajšnja kriza ni nastala po naključju, temveč gre v bistvu za epilog latentne evolucije, v kateri je nafta le ena od okoliščin. Izhod so le novi odnosi med razvitimi in državami v razvoju.

Omejitve za nove doseljence

Bavarska deželna vlada spodbuja zaposlovanje domačih brezposelnih

BONN, 30. jan. (Tanjug) — Bavarska deželna vlada je sprejela sklep, da bo prepovedala nadaljnje priseljevanje tujih delavcev v mesta in okraje, kjer odstotek tujcev, vštevši člane njihovih družin, presega 12 odstotkov od skupnega števila prebivalcev.

Kdaj bo začel veljati ta sklep, še ni znano, domnevajo pa, da bo to 1. marca. Prepoved se bo nanašala na mesta München, Ingolstadt, Fürth, Nürnberg in Augsburg in še na nekatere okraje. Več kot 12 odstotkov tujcev je za zdaj samo v Münchnu (18,2 odstotka). Novi predpis pa bi se nanašal tudi na omenjena mesta in okraje zato, ker ni dovolj družbene infrastrukture (stanovanj, otroških vrtcev, šol) ali pa je ta infrastruktura ogrožena zaradi velikega dotoka tujcev.

Napovedujejo, da omejitev priseljevanja tujcev utegnejo uvesti tudi v deželah Baden Württenberg in Hamburg in v Zahodnem Berlinu, če bodo dežele vlade med sabo dosegle sporazum, pa tudi z zvezno vlado v Bonnu. To je prvič, da v ZR Nemčiji sprejemajo tovrstne predpise.

Zvezna vlada v Bonnu in deželne vlade v ZR Nemčiji so že sprejele več ukrepov, katerih namen je, da se zmanjša število tujih delavcev v zahodnonemškem gospodarstvu.

Tekstil za sveže meso

Meja z Italijo: lani 2,2 naših in 5,6 milijona italijanskih potnikov

KOPER, 30. jan. — Na območju carinarnice Koper (mejni prehodi Škofije, Lazaret, Socerb, Osp, Plavja, Kaštelir, Campore, Cerej) je lani v okviru maloobmejnega prometa vstopilo in izstopilo 2.231.449 naših državljanov in 5.660.512 italijanskih potnikov. Jugoslovani so »uvozili« razna blaga za 343 milijonov 500 tisoč dinarjev, »izvozili« pa za 48 milijonov 160 tisoč dinarjev. Italijani so kupili pri nas za 97 milijonov razna blaga, preko meje pa so k nam prinesli za 16 milijonov blaga.

Pri plačilnih sredstvih so podatki naslednji: Jugoslovani so odnesli v Italijo 311 milijonov dinarjev in okoli 520 milijonov lir. Italijani so prinesli k nam 16 milijonov dinarjev in 750 milijonov lir — vse po približnih izračunih.

Jugoslovani so se prepeljali čez mejo s 514 tisoč avtomobili, Italijani pa z dvema milijonoma 182 tisoč osebnimi vozili. Zanimive so podrobnosti vnosov in iznosov. Jugoslovani so prenesli čez mejo največ tekstilnega blaga (za okoli 157 milijonov 194 tisoč dinarjev). Sledi gradbeni material: keramične ploščice, cement, gradbeno železo in drugo, skupaj za 142 milijonov 559 tisoč dinarjev. Na tretjem mestu maloobmejnega »uvoza« je drobno potrošno blago (pralni praški, plastificirane mreže, v prvem polletju hrana za pišcance). Tega blaga so vnesli za 32 milijonov 216 tisoč dinarjev. Na četrtem mestu so prehrambeni artikli (testenine, sadje, riž, mesni izdelki). Tega je za 11 milijonov 533 tisoč dinarjev.

Jugoslovanski koristniki maloobmejnega prometa so prenesli v Italijo največ svežega mesa (za 22 milijonov dinarjev). Vina je bilo za 7 milijonov, jedilnega olja za 6 milijonov, žganja pa za 4 milijone in pol.

Italijani so prinesli k nam prehrambenih artiklov za 8 milijonov, tekstila (kavbojke majice, srajce) pa za 7 milijonov. Odnesli so največ prehrambenih artiklov — za 76 milijonov. Od tega je bilo največ svežega mesa (37 milijonov) in mesnih izdelkov (10 milijonov in pol). Sledi zelenjava, vino in jedilno olje. Bencina in motornega olja so Italijani kupili pri nas za 20 milijonov.

MARJAN TOMŠIČ

Pomen vrha neuvrščenih v Colombu

Skupno sporočilo po obisku zambijskega predsednika v Sri Lanki

NEW DELHI, 30. jan (Tanjug) — Zambijski predsednik dr. Kenneth Kaunda in ministrska predsednica Sri Lanke Sirimavo Bandaranaike sta v skupnem sporočilu, objavljenem ob koncu obiska predsednika Kaunde v Sri Lanki opozorila na pomen prihodnjega zasedanja najvišjih predstavnikov neuvrščenih držav, ki bo septembra prihodnjega leta v Colombu. Sporočilo poudarja, da bo na tem zasedanju treba posvetiti posebno pozornost mednarodnim gospodarskim problemom spričo težav, na katere zadevajo države v razvoju.

Zambija in Sri Lanka potrjujeta svojo popolno privrženost neuvrščeni politiki.

Nimeiri obišče Irak

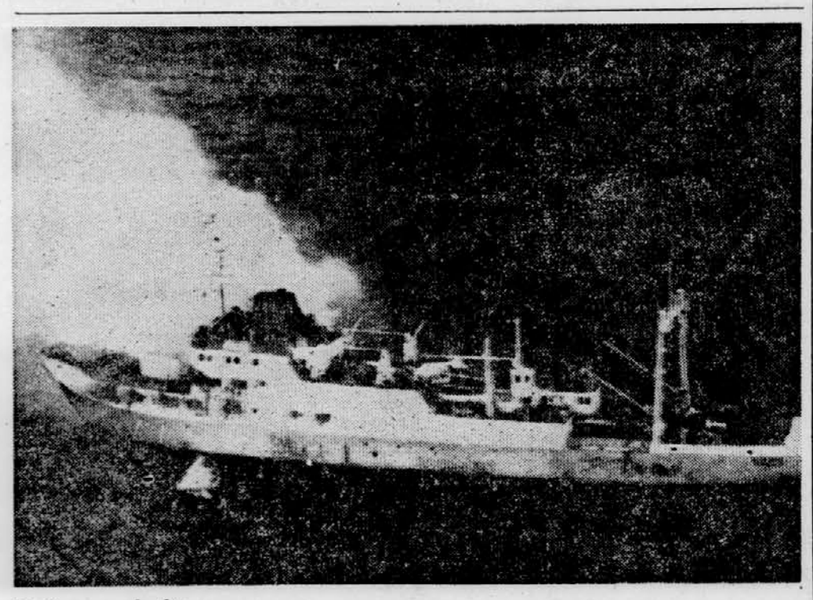
KARTUM, 30. jan. (Tanjug) — Sudanska tiskovna agencija »Sunaa« poroča, da bo sudanski predsednik Nimeiri kmalu obiskal Irak. O tem sta se včeraj sporazumela Kartum in Bagdad. Irački podpredsednik Mohi Edin je obiskal Sudan lani novembra, sudanski podpredsednik pa se je mudil v Iraku maja lani.

Imenovanje v ZSZZ

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug) — Zvezni izvršni svet je imenoval za pomočnika zveznega sekretarja za zunanje zadeve Mirka Ostojica, dosedanjega veleposlanika v zveznem sekretariatu za zunanje zadeve Mirko Ostojić je bil med drugim jugoslovanski veleposlanik v Braziliji in Libiji, zvezni sekretar za informacije in glavni urednik sarajevskega »Oslobođenja«.

Posojilo

KUVAJT, 30. jan. (MAP) — Kuvajtski sklad za gospodarski razvoj arabskih držav je dodelil Maroku in Alžiriji 8 milijonov dolarjev posojila za financiranje telefonskih zvez med državama.

Požar na ladji

NORVEŠKO MORJE, 30. jan. (UPI) — Skoraj 80 kilometrov severno od otočja Faroe je izbruhnil požar na sovjetski ladji za predelavo rib. Na ladji je bilo kakih 50 mornarjev in delavcev; najprej so poskušali pogasiti požar, vendar jim kasneje ni kazalo drugega, kot da so se rešili na rešilnih čolnih. Čez nekaj časa so prihitele na pomoč okoliške ladje in odvlekle močno poškodovano ladjo (Berezina) do najbližjega pristanišča.

Telefoto: UPI

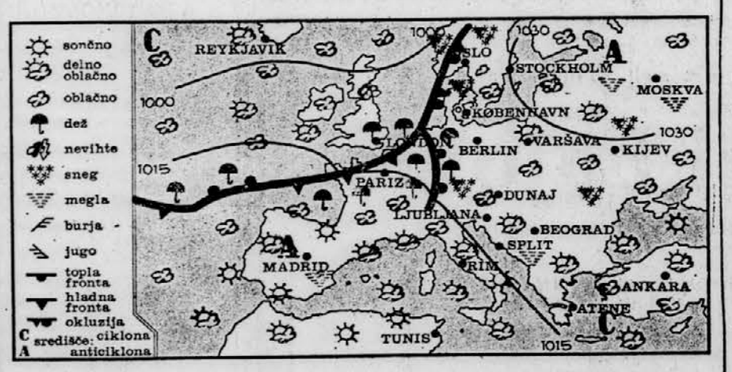
JE LISICA LAJALA?

Januar je za nami, topel in nežen, kot že zlepa ne. Povprečna januarska temperatura je navadno 1 ali 2 stopinji pod ničlo, letos pa se bo gotovo potikala tam okoli 3 ali 4 stopinje nad ničlo. Snega v nižinah nismo videli niti za vzorec, še v gorah ga merijo le v skopih centimetrih.

Kako se bo zima odločila za naprej? Vsi ljudski pregovori najavljajo, da zima nič ne odpusti. Če je prizanesljiva januarja, bo zamahnila z repom, če ne prej, pa marca ali celo aprila. Upati bi se nam moral kdo, ki je slišal januarja lajati lisico, kajti »če prosinca zelo lisica laja, še huda zima nastaja«. V Ljubljani nismo slišali lisice lajati ne malo ne zelo, tako da ne moremo povedati, kako bo še z letošnjo zimo. Sicer pa tudi meteorologi ne.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda SR Slovenije

Prognostična karta za 31. januar 1975 ob 7. uri

VREMENSKA SLIKA: Greben visokega zračnega pritiska se nad Alpami krepi, nad zahodno Evropo pa že slabi. Nad naše kraje še doteka s severozahodnimi vetrovi toplejši in vlažen zrak, ki povzroča oblačnost.

NAPOVED ZA PETEK:

SLOVENIJA: Deloma jasno bo z zmerno oblačnostjo. Najnižje nočne temperature bodo med —1 in 3, v Primorju 6, najvišje dnevne med 6 in 11 stopinjami Celzija.

V soboto je pričakovati od zahoda ponovno poslabšanje vremena.

JUGOSLAVIJA: V južnih krajih bo deloma jasno, drugod zmerno do pretežno oblačno, v severnih krajih manjše padavine.

Vreme in temperatura

30. januarja 1975

kraji	vreme ob 13. uri	stopinj
Ljubljana	oblačno	5
Planica	rahlo dežuje	3
Brnik	rahlo dežuje	5
Kredarica	v oblakih	—5
Maribor	rahlo dežuje	3
Sl. Gradec	dež s snegom	1
Celje	rahlo dežuje	4
Novo mesto	oblačno	6
Portorož	jasno	10
Reka	oblačno	10
Pulj	oblačno	11
Hvar	oblačno	12
Dubrovnik	oblačno	10
Zagreb	rahlo dežuje	6
Beograd	oblačno	6
Sarajevo	oblačno	0
Titograd	poloblačno	13
Skopje	poloblačno	8
Celovec	—	—
Gradec	—	—
Dunaj	jasno	5
Benetke	jasno	10
Milano	jasno	10
Genova	—	—
München	dežuje	8
Zürich	—	—
Rim	poloblačno	13
Pariz	oblačno	13
Berlin	poloblačno	6
Stockholm	oblačno	1
Moskva	oblačno	—3

SNEŽNE RAZMERE

KRANJSKA GORA: kopno, drsališče odprto

VELIKA PLANINA: 2 cm

KRVAVEC: 10 do 20 cm, smuka možna ob dveh vlečnicah

KOMNA: 35 cm, tovorna žičnica obratuje

KANIN: 60 do 300 cm snega, delno oblačno, ne piha

KALIČ: 8 cm novega snega, vlečnice ne obratujejo

SORICA: okrog 45 cm snega

MALA KOPA: 20 do 30 cm, vlečnica ne obratuje

RIBNIŠKA KOČA: smuka možna, vlečnica obratuje

Oddelek za krajo avtomobilov

MILANO, 30. jan (AFP). — Prejšnje leto so v Milanu ukradli 35.000 avtomobilov, od tega so jih 23.000 našli in vrnili lastnikom. Policijsko sporočilo pravi, da skupna škoda, ki je nastala s krajo, znaša približno 30 milijard lir. V večini primerov ukradene avtomobile uporabljajo za organiziranje vlomov ali pa te avtomobile prodajajo po delih. Milanska policija je sklenila ustanoviti poseben oddelek, ki se bo ukvarjal samo s krajami avtomobilov. Namen tega je preprečiti, da se ta nevaren pojav ne bi še bolj razbohotil.

Mornar shodil

PEKING, 30. jan (Tanjug). — Prve korake s prizadeto nogo je včeraj napravil jugoslovanski mornar Branko Kalabrić iz okolice Šibenika, ki so mu kitajski kirurgi pred osmimi meseci in pol izvedli redko in zapleteno operacijo.

Mornarju Kalabriću, ki še nima 20 let, je bila noga odrezana v nesreči, ki se je pripetila na njegovi ladji »Moša Pijade«, ki je bila zasidrana v kitajskem pristanišču Čing Vang Tao. Zaradi nagle intervencije reševalcev, ki so s posebnim vojaškim letalom Kalabrića prepeljali v Peking in tam izvedli operacijo ki je trajala 7 ur, so mornarja rešili. Od takrat je pod stalno skrbjo in obkrožen s pozornostjo in prijateljstvom medicinskega osebja pekinške mestne bolnišnice. Včerajšnji dan in dovoljenje zdravnikov, da lahko postopoma stopi na prizadeto nogo, je mladi mornar pričakal z izjemnim zadovoljstvom. Poročajo, da Branko Kalabrić dobiva številna pisma iz Jugoslavije.

PTUJ

Kurentom na pot

Kurentovanje je vsekakor osrednji turistični dogodek ptujske občine, prav nič narobe pa ni, če porečemo, da je to slovenski dogodek, ki privablja v starodavni Ptuj tisoče obiskovalcev. Peščica posameznikov, članov folklornega in turističnega društva si že 16 let (ena prireditev je zaradi slabega vremena odpadla) prizadeva spraviti kurentovanje pod streho.

Ne bi mogli reči, da so pri organizaciji osamljeni, kajti ptujske delovne organizacije vselej priskočijo na pomoč, vendar pa ostaja nedoročen delež gostincev, turističnih agencij, skratka tistih, ki znajo ob podobnih priložnostih kovati denarce. Skoraj nerazumljivo je, da slovenske turistične agencije vabijo na oglede veliko manj zanimivih in kvalitetnih prireditev, medtem ko se kurentovanju izogibajo, največkrat z izgovori, da ni dovolj zanimanja. Kako iz trte izvit je ta izgovor najbolj potrjujejo desettisoči obiskovalci, ki vsako leto na pustno nedeljo romajo proti Ptuju.

Seveda bi morali narediti več Ptujčani sami, kajti namen in želje, da bi kurentovanje zares postalo slovenska prireditev, niso dovolj. Razmisliti bo treba, ali je enodnevni shod najboljši magnet za širše občinstvo. Prav nič ne bi bilo narobe, če bi se različni dogodki vrstili teden dni, seveda pa to zahteva več kot ljubiteljsko delo.

V poldrugem desetletju so z organizirano akcijo uspeli ohraniti stare običaje s Ptujskega in Dravskega polja ter Haloz in Slovenskih goric, kar je v pridobitniškem obdobju tudi pomembno, saj je obstajala bojazen, da bodo zanimivi folklorni motivi utonili v pozabo. Nikakor pa ne uspevajo z namero, da bi na kurentovanju prikazali tudi običaje iz drugih slovenskih pokrajin, kajti vsakdo hoče imeti svojo skupino ob pustnem času doma. Plotovi prav gotovo niso tako visoki in trdni, da bi jih z dogovori med prireditelji pustovanj, karnevalov in podobnih prireditev ne mogli premakniti, če je to v širšem slovenskem interesu.

DANILO UTENKAR

oglašujte v dnevniku DELO

Televizorji iz Gorenja

VELENJE, 30. jan. — TGO Gorenje je lanj izdelala 60 tisoč televizorjev, od tega kar 20 tisoč barvnih. Po vrednosti je to ena četrtina jugoslovanske proizvodnje televizorjev. Letos bodo proizvodnjo barvnih televizorjev podvojili (že lani je prišlo iz Gorenja približno 75 odstotkov jugoslovanskih barvnih televizorjev), črnobelih pa bodo proizvedli za 10 tisoč več. Letos bodo svojo proizvodnjo tudi popestrili z dvema novima televizorjema: črnobelim »elektronik 920« in barvnim »elektronik 961«.

Uspehi carinikov

Na slovesnosti ob 30-letnici carinske službe so orisali delo in uspehe carinarnice Maribor — Odlikovanja

MARIBOR, 30. jan. — Na slovesnosti ob 30-letnici obstoja carinske službe v SFRJ je upravnik carinarnice Maribor Mirko Weingerl orisal delo in prizadevanja carinske službe.

Mariborska carinarnica je samo lani poleg ostalega deloma ocarinila nekaj manj kot 650.000 ton uvoznega in izvoznega blaga. Istočasno pa so na mariborski carinarnici in njenih izpostavah poskrbeli za carinski nadzor nad 2,800.000 tonami blaga, ki so ga carinili pri drugih carinarnicah ali pa je bilo na poti skozi našo državo. Če upoštevamo, da je za kamion ali prikolico potrebno deset dolžinskih metrov cestišča, potem so carinski delavci na mednarodnem prehodu Šentilj pregledali skoraj petkratno strnjeno kolono cestnih tovornih vozil od Maribora do Beograda, vse to pa ob zelo intenzivnem cestnem potniškem prometu.

V preteklem letu so delavci carinarnice Maribor z izpostavami preprečili ali odkrili več kot 2000 primerov poskusov tihotapstva in drugih carinskih prekrškov.

Podpredsednica mariborske občinske skupščine Brigita Kuharjeva je izročila zaslužnim delavcem carine odlikovanja predsednika republike. Red dela s srebrnim vencem so prejeli: Franc Kukovec, Anica Bobek-Maher in Danica Volarič, medaljo dela Marija Eferl, Radomir Mišić, Aleksander Veličković, Ljubomir Vukovič in Nikola Vučelić.

Upravnik carinarnice Mirko Weingerl pa je izročil zastopniku UJV Maribor plaketo carinske službe, ki jo je podelil ZIS za izredne zasluge pri sodelovanju in odkrivanju kaznivih tihotapskih dejanj in za plodno delo pri kontroli potniškega in avtomobilskega prometa.

M. K.

Priprave na gasilsko tekmovanje

MARIBOR, 30. jan. — Na zavodu za gasilsko in reševalno službo v Mariboru se bodo v soboto sestali predsedniki in mladinski referati iz 22 občinskih gasilskih zvez severovzhodne Slovenije. Razpravljali bodo o pripravah za tekmovanje gasilcev-pionirjev Slovenije in Hrvatske.

F. H.

Negova: Prizidek gasilskega doma

Gasilsko društvo v Negovi si želi rešiti pereči problem prostorov za sestajanje in prireditve. V tem kraju namreč ni nobene primerne dvorane za sestanke in prireditve. Zato so se gasilci odločili, da bodo naredili prizidek k sedanjemu gasilskemu domu. Pri tem bodo pomagali občani.

F. K.

Jubilejna slavja

V soboški občini pripravljajo ob 30-letnici osvoboditve številne prireditve — Osrednja proslava bo v Soboti

MURSKA SOBOTA, 30. jan. — Praznovanju 30-letnice osvoboditve po vsej domovini se bo pridružila tudi soboška občina, kjer bo 18. maja v Murski Soboti osrednja proslava na prostem. To so sklenili na današnji razširjeni seji odbora za proslave pri občinski konferenci SZDL.

Ta manifestacija bo množična tako po izvajalcih, kot po udeležbi, saj bodo na njej prispevali svoj delež kulturniki, borci, mladina in drugi, udeležilo pa naj bi se je kakšnih deset tisoč občanov. Uvod v to prireditev bo zbor prve prekmurske čete in prekmurske brigade, pripadniki teritorialnih enot pa bodo predstavili svojo obrambno pripravljenost.

Organizatorji letošnjih proslav in prireditev, ki jih bodo v soboški občini posvetili obletnici osvoboditve in bodo trajale skozi vse leto, bodo s posebnim poudarkom prikazali pot tega območja od začetka ljudske vstaje pa vse do današnjih dni. Tako bodo z umetniško besedo, z dokumentarnimi razstavami in drugimi prireditvami obogatile svoje programe — se veda brez posebnih dodatnih stroškov — tudi razne kulturne inštitucije, društva, šole, kolektivi in drugi.

Pri izbiri vseh prireditev v jubilejnem letu osvoboditve pa bodo, so poudarili, upoštevali samo utemeljene zgodovinske in revolucionarne mejnike ter že tradicionalne spominske svečanosti, kot so tek mladosti v središču Murske Sobote, pohod mladine po partizanskih poteh Pomurja, tekmovanje mladih na temo »NOB v Pomurju« in druge.

Kulturne prireditve in dokumentarne razstave o zaključnih operacijah in osvoboditvi, o »redči republiki v Prekmurju leta 1919«, o napredni revolucionarni in kulturni pisani besedi od leta 1941 do danes in druge bodo obogatili letos tudi z drugimi kulturnimi manifestacijami. Med njimi naj omenimo samo jugoslovanski bienale male plastike v Murski Soboti, kjer bo letos tudi srečanje pihalnih godb iz občin severovzhodne Slovenije.

V praznovanje se bodo, so dejali, vključili razen šol, krajevnih skupnosti in drugih tudi delovni kolektivi, med katerimi jih bo več proslavilo tudi pomembne delovne zmage. Tako bodo tudi v merilu občine proslavili otvoritev novih proizvodnih obratov tovarne »Mura«, podjetje »Lesna predelava«, otvoritev novih predelovalnih obratov mesne industrije KIK Pomurka, kot posebno pridobitev pa so označili ureditev sodobnega obrata družbene prehrane v občinskem središču.

BORO BOROVIČ

Tisočak za zgodbo iz Ptuja

Uredništvo Ilustriranega tednika Dela (ITD), ki je prejšnji teden v Idriji zelo uspešno začelo s svojo najnovejšo akcijo »ITD bralec — novinar«, bo danes od 14. do 18. ure, uradovalo v gostilni »Pri pošti« na Lackovi 6 v Ptuju. Zbirali bodo prispevke, ki jih bodo napisali Ptujčani in okoličani. Vsi prispevki bodo objavljeni v časniku ITD, najboljšega pa bodo nagradili s 1000 dinarji. Vsak, ki bo letečemu uredništvu ITD prinesel napisan članek ali zgodbo, ki bo kakorkoli v zvezi s Ptujem in okolico, pa bo dobil zelo lepo značko, na kateri piše »Bralec ITD — novinar«.

Uredništvo ITD vabi vse Ptujčane in okoličane, da se s svojimi prispevki od 14. do 18. ure zglasijo v gostilni »Pri pošti«. Nagrado sto starih tisočakov bo dobil sicer samo eden, značko pa vsak, ki bo sodeloval ...

Izobraževanje kmečkih žensk

V Pomurju pripravljajo širšo izobraževalno akcijo na podeželju

MURSKA SOBOTA, 30. januarja — Konferenca za družbeno aktivnost žensk pri občinski konferenci SZDL je v znamenju priprav na letošnji mednarodni dan žensk pripravila tudi letos program izobraževanja žensk na podeželju. Predsednica te konference Katica Vinčec je posebej poudarila vlogo socialistične zveze pri iskanju poti za zboljšanje položaja kmečkih žensk

Ker dobiva kmetijstvo tudi v Pomurju čedalje večjo veljavo, so v soboški občini poskrbeli tudi za bogat program strokovnega izobraževanja žensk. Tako bodo že jutri pripravili v kmetijskem šolskem centru v Rakičanu seminar, ki bo uvod v širše izobraževalno delo s kmečkimi ženskami. Na jutrišnjem seminarju bodo strokovnjaki seznanili povečini mlade kmetice z vlogo kmečke ženske na kmetiji in v gospodinjstvu, posebej pa jih bodo poučili o zdravi prehrani.

B. B.

Šola z imenom Lackovega odreda

Predlagajo odlikovanje avstralskemu državljanu Ralphu Churchesu

MARIBOR, 30. jan. — Sekretariat odbora Lackovega odreda je razpravljal o programu dela za leto 1975 in podprl pobudo družbenopolitičnih organizacij in predstavnikov šole v Kamnici pri Mariboru, da bi novo šolo v Kamnici poimenovali po Lackovemu odredu. Dogovorili so se, da bodo ob tej priložnosti organizirali v Kamnici tudi zbor borcev in aktivistov Lackovega odreda.

Sklenili so, da bodo predlagali pristojnim organom, naj bi avstralskemu državljanu Ralphu Churchesu podelili odlikovanje predsednika republike. Ta avstralski državljan je skupaj s partizani organiziral leta 1944 iz okolice Fale pobeg okoli 90 zavezniških vojakov iz nemškega ujetništva. O tem dogodku in o novi Jugoslaviji piše tudi knjigo. Pred leti se je v Mariboru sestal z borci Lackovega odreda in drugih partizanskih enot, ki so delovale na Kozjaku in Pohorju.

M. K.

BIBLIOBUS

Knjiga k ljudem

Kaj pravijo o mariborski potujoči knjižnici ljudje v podeželskih krajih

Ko je lani sredi novembra prvič zapeljal bibliobus mariborske potujoče knjižnice v podeželske kraje, si v Mariborski knjižnici niso obetali tolikšnega odziva bralcev na podeželju. Vsakih 14 dni ob istem dnevu in uri obišče bibliobus 31 krajev mariborske, lenarške ter slovenskobistriške občine. Bibliobus je nenehno na poti, knjižnico pa vodi višji knjižničar Ernest Vodopivec, šofer pa je Anton Stipić. V dobrih dveh mesecih in pol imata vpisanih 1185 bralcev knjig, ki so si sposodili več kot 2300 knjig. Vožnjo bibliobusa po Slovenskih goricah smo te dni izkoristili za pogovor z občani, ki so govorili o pomenu in vplivu knjižnice na življenje na podeželju.

Milan Gros, upokojenec iz Kaniže: »Knjige imam rad že od mladih nog. Ko sem delal še v mlinu, žal nisem imel dosti časa za branje, medtem ko sedaj v pokoju precej berem. Še pred tremi meseci sem hodil po knjige v mariborsko knjižnico. Sedaj pa si vsakih 14 dni ob prihodu bibliobusa sposodim knjige. Najraje berem zgodovinska dela. Ob ustanovitvi potujoče knjižnice je podeželje dobilo boljši stik s knjižnico.«

Valter Flaško, varilec iz Sladkogorske: »Znano je, da v Sladkem vrhu nimamo knjižnice, v kateri bi si občani lahko sposojali knjige. Prav zaradi tega sem bil posebej vesel, ko se je tudi pri nas pojavila potujoča knjižnica. V njej najdem vedno zanimive kvalitetne knjige, čeprav sem doslej že prebral okoli 600 knjig, od zgodovinskih do leposlovnih. V potujoči knjižnici vedno znova najdem zanimive knjige, ki me zanimajo.«

Mitja Novačan, predmetni učitelj v Velki: »Kot učitelj se še posebej zanimam za preteklost, ki jo opisujejo knjige. Zato najraje prebiram zgodovino NOB. Prav je, da tudi v naš slovenjegoriški kraj prihaja potujoča knjižnica. Lahko rečem, da je mariborska knjižnica dosegla svoj cilj, saj je knjigo približala ljudem. Vrsta občanov sicer nikoli ne bi prišla do dobre knjige, iz katere se lahko marsikaj nauči.«

BESEDILO IN SLIKE: IVO ŠENVETER

Šola za mlade drsalce

BLED, 30. jan. — TD Bled je med šolskimi počitnicami pripravilo na drsališču na Bledu drsalno šolo. Trajala bo deset dni in to zjutraj od 8. do 10. ure in popoldne od 13. do 14. ure. Člani podmladka TD Bled imajo to šolo zastonj ostali pa naj bi plačali po 10 din na uro.

B. B.

Regulacija Trboveljščice

TRBOVLJE, 30. jan — Območna vodna skupnost Ljubljanica—Sava, je že koncem minulega leta pričela z regulacijo potoka Trboveljščice med Leninovim trgom in naseljem Dom in vrt, ob pomožnem igrišču ŠD Rudar. Regulacijo na tem območju, dolgem okrog 100 m, bodo morali dokončati letos, T. L.

Kam v kino

MARIBOR — Samo za odrasle gledalce velja povabilo v filmsko gledališče, kjer je na sporedu sicer zelo dober, a tudi zelo krut, neprizanesljiv western **»Plavi vojak«** (kot repriza, a vreden ponovnega ogleda). Ljubitelji westernov bodo tudi drugače prišli na svoj račun, saj je zanje pripravljen še **»Rdeči oblak nad Riatom«**, zgodba o miroljubnem šerifu, ki pa se mora nasilju zoperstaviti z nasiljem. Temo maščevanja obravnava tudi western **»Tihi maščevalec«** iz italijanske proizvodnje in zaradi krutih prizorov bi bilo dobro pred filmoma mlade gledalce obvarovati. Naj se rajši nasmejijo ameriški komediji **»Najbolj divja dirka«**, v kateri Jerryju Lewisu druguje Dean Martin v pripetljajih okrog konjskih dirk in stav. **»Dillinger«**, posnet po resničnem junaku in okoliščinah tridesetih let, sodi med boljše kriminalke ameriške proizvodnje; iz kriminalnega v akcijsko — pustolovski žanr pa se premika **»Shaft v Afriki«**, ki ima sicer plemenit cilj (preprečevanje sodobnih oblik trgovanja s temnopolto delovno silo), pa dokaj grobo akcijo.

CELJE — Mladim in starim priporočamo ekranizacijo popularnega Scottovega romana **»Ivanhoe«**, ki je postala spektakularna filmska zgodovinska freska. Francoski **»O. K. šef«** je duhovita parodija na gangsterske filme, **»Roparji vlaka«** so zabaven ameriški western, ki se posmehuje klasičnemu pravilu zvrsti, da je ženska vzvišena nad sleherni sum. **»Cincinnati Kid«** sicer diši po westernu, v resnici pa je pustolovski film o hazarderju, v katerem igra vrsta znanih in dobrih igralcev od Steva McQuina do veterana Edwarda G. Robinsona.

MURSKA SOBOTA — Največ pozornosti kaže prihodnje dni posvetiti odličnemu in odločno angažiranemu italijanskemu filmu o nedovoljenih metodah policije **»rPciskava je končana, pozabi«**. Za prijatelje vojaških filmov je četrti del sovjetskega mamutskega filma **»Osvoboditev Evrope«**. Kriminalka o poklicnem morilcu in o pasti, v katero se je zapletel, je ameriški **»Pogreb v Los Angelesu«**. Odločno bolj priporočamo sicer malce melodramatično, a lepo in dobro odigrano zgodbo o današnjem ameriškem zakonskem paru **»Peter in Tilka«**.

STANKA GODNIČ

Celjski proračun je „pretesen“

Ob predvidenih 76,5 milijona dohodkov je zahtevkov 111 milijonov

CELJE, 30. jan. — V celjski občini načrtujejo letos nekaj nad 76,5 milijonov din proračunskih dohodkov, zahtevki porabnikov pa presegajo 111 milijonov din. V prihodnjih dneh naj bi dohodke uskladili z dovoljeno porabo.

Kot je pokazala včerajšnja razprava izvršnega sveta občinske skupščine v tej zvezi, je največji problem, da se proračunski dohodki vsako leto zmanjšujejo za 2 odstotka, potrebe pa so vedno večje.

Izvršni svet je menil, da bodo iz proračuna dejansko lahko financirali le državno upravo, narodno obrambo in družbeno politične organizacije, pri čemer ne bo mogoče zagotoviti za 56 odstotkov več denarja za občinsko upravo, kolikor predvidevajo v republiki.

Med drugim se bo skoraj gotovo treba odreči nekaterim negospodarskim investicijam, delu obveznosti občine do sofinanciranja srednjega šolstva.

DRAGO HRIBAR

Novi prostori mariborske carinske pošte

Poslej odpošiljatelji ne bodo več nosili pošiljk v pritličje

MARIBOR, 30. jan. — Carinska pošta Maribor 2 se je preselila v nove prostore v novem prizidku v prvem nadstropju in začela danes poskusno delati. Upravnik TOZD pošte Maribor 2 Karl Podgorelec je našemu sodelavcu povedal, da so novi prostori pridobitev za odpošiljatelje poštnih pošiljk v tujino. Pošiljke bodo po pregledu carinika lahko zdaj oddali pri sosednjem okencu. Doslej pa je bilo tako, da so morali iz prvega nadstropja v dosedanjih prostorih nositi pošiljke v pritličje na sprejemni oddelek.

V dosedanjih prostorih carinske pošte bodo namestili sodobno opremo za notranji transport, 350 poštnih predalov in uredili kartacijo dostavnega oddelka. Tako bodo zboljšali poslovanje in ustvarili boljše delovne pogoje za zaposlene.

M. K.

POHORSKI KAMNOLOMI

Težaštvo v zatonu

Pri »Ingmagu« bodo težavno delo »pruharjev« prevzeli stroji v novih obdelovalnih dvoranah - Rast proizvodnje

»Pruharjem«, kot pravijo delavcem v pohorskih kamnolomih na Josipdolu, Cezlaku in Oplotnici, se obetajo boljši časi. V obdobju do leta 1980 bodo številna težaška opravila zamenjali mehanizirani postopki v novih obdelovalnih halah, povečali bodo proizvodnjo, posledica tega pa bo tudi boljši standard delavcev, ki so doslej vztrajali pri težkem delu navzlic dohodkom, ki so bili vse prej kot primerno plačilo za »pruharsko« delo.

Konec minulega leta so pri Ingmagu sestavili obsežen sanacijski program, ki predvideva odpravo težaškega dela, ki ga bodo nadomestili stroji, načrtuje 80 odstotno povečanje proizvodnje in dohodka ter zgraditev dveh novih predelovalnih hal v Josipdolu in Oplotnici.

Že junija letos bodo v Josipdolu in Oplotnici zastavili delo pri graditvi dveh s sodobno mehanizacijo opremljenih obdelovalnih hal. Do junija prihodnje leto bodo prostorne (več kot 2000 kvadratnih metrov) proizvodne hale opremili z žerjavi ter drugimi stroji (večji del bo novih) za obdelavo in rezanje granita. Takrat bo tudi stekla poskusna proizvodnja, s polno paro pa bodo v novih prostorih začeli delati leta 1977.

Celotna investicija bo veljala 17 milijonov dinarjev. Kolektiv je že zaprosil za kredite LB, skupne rezerve SRS, nekaj pa bodo prispevali tudi sami. V 280 članskem kolektivu tudi načrtujejo, da bi s povečano dinamiko proizvodnje (v letih do 1980 se bo zvišala za 80 odstotkov) vse kredite odplačali do konca leta 1981.

V Josipdolu tudi računajo, da s prodajo granitnih plošč vseh vrst, robnikov, profilov, nagrobnih spomenikov in drugih izdelkov prihodnjega leta ne bodo imeli težav kot je bil primer lani in leta prej.

Poleg tega, da računajo na povečanje plasmaja izdelkov na domačem trgu, pričakujejo, da se bo čez leto spet odprlo tržišče v Avstriji, ZRN, Švici ter v ZDA. V Josipdolu pravijo, da bodo stremeli za tem, da bi izvoz kar se da povečali in bodo na primer že letos izvozili 40 do 45 odstotkov vse proizvodnje v vrednosti 21 milijonov dinarjev.

Ob pogumno zastavljenih proizvodnih načrtih pa pri Ingmagu razmišljajo tudi o povezovanju. Za predlagano združitev s koroškimi gradbenimi podjetji v Josipdolu niso navdušeni, in menijo, da vidijo boljše perspektive v povezovanju s sorodnimi slovenskimi podjetji.

IVAN PRAPROTNIK

Pogrebi danes

● MARIBOR — Rudi Ošlovnik, 50-letni upokojenec, ob 13.30 uri; Janez Firbas, 84-letni upokojenec, ob 14. uri; Jože Vodopivec, 57-letni upokojenec, ob 14.30 uri.

Coca-Cola in nagrade

takoj lahko dobite brezplačno Coca-Colo, ko boste pod zamaški našli narisano steklenico

Oddajte zamašek z narisano steklenico v vaši prodajalni in dobili boste v zamenjavo za navojni zamašek-litrsko Coca-Colo, za kronski zamašek pa Coca-Colo 0,25 l.

Z ostalimi označenimi zamaški sestavite COCA-COLA in lahko boste prejeli:

SREČNI DOBITNIKI ŽREBANJA

Žrebanje je bilo 27. januarja 1975

1. avtomobil volkswagen buggy — Jure Geršič, 64248 Lesce, Cesta na lipce 4
2. volkswagen 1200 — Glavonjić Verica, 32000 Čačak, učitelja Marinovića 9
3. motor jawa 350 — Mihael Svagan, 41020 Novi Zagreb, Trnsko 30 b
4. barvni televizor — Radoslav Lazić, 11080 Zemun, Hercegovačka 20 a
5. stereo gramofon — Krupski Božidar, Zagreb, Hercegovski put 30
6. pomivalni stroj — Postić Željko, 51300 Delnice, ul. V. Bubnja 19-2
7. pony bicikel — Živanović Vesna, 11040 Beograd, Novi Beograd 3, bulevar 102-13
8. magnetofon na kasete — Nikolovsko Cveido, ul. 124 štev. 12, Tetovo

Zberite 8 zamaškov steklenic Coca-Cole 0,25 l. s črkami

COCACOLA

ali 2 zamaška litrske steklenice z oznakama COCA COLA

100.000 kronskih in 25.000 navojnih zamaškov z nagrado brezplačne Coca-Cole bomo poslali na tržišče do 24. 2. 1975.

Izžrebani dobitniki morajo nagrade prevzeti najkasneje do 1. 5. 1975.

VSE ZAMAŠKE IZ VSAKEGA KOLA HRANIJO DO POSEBNEGA PRESENEČENJA

Coca-Cola REG. ZAŠČ. ZNAK

Žrebanje bo vsakih 14 dni.

Vsako žrebanje je posebno kolo v katerem se izžreba po ena od vseh nagrad. Imena dobitnikov bodo objavljena v dnevnih časopisih 4 dni po vsakem žrebanju.

Žrebanja bodo 27. 1., 10. 2. in 24. 2. 1975.

in jih pošljite s svojim priimkom, imenom in naslovom na:

Nagradno igro organizira SLOVIN Ljubljana - TOZD Slovin-Genex Beograd i TOZD Slovin-Genex Zagreb

Zlata—Norveżanki

Začetek IV. evropskega mladinskega prvenstva v alpskih disciplinah v Mayerhofnu - Med našimi Čerpesova 19.

MAYERHOFEN, 30. jan. (Po telefonu) — S smukom za dekleta se je danes začelo IV. evropsko mladinsko prvenstvo v alpskih disciplinah. V prvi disciplini so imele največ uspeha Norveżanke, ki imajo poleg zlate kolajne še dve mesti med prvo deseterico. Med Jugoslovankami je bila najboljša Mariborčanka Ilka Čerpes, ki se je uvrstila na 19. mesto.

Za današnje tekmovanje je bilo značilno slabo vreme s sneženjem na štartu in dežjem na cilju. Kakor je zadnje dni v Mayerhofnu primanjkovalo snega, ga je sedaj preveč, saj ga vsak dan zapade 30 cm.

Proga je bila dolga 2270 m s 450 m višinske razlike in 17 kontrolnimi vrati. Bila je srednje hitra, s tehnično precej zahtevna. Štartalo je 48 tekmovalk iz 12 držav.

Rezultati: 1. Fjeldstad (Nor) 1:43,44, 2. Petautsching (A) 1:42, 21, 3. Motta (It) 1:42,27, 4. De Agostini (Svi) 1:42,39, 5. Söllner (A) 1:42,68, 6. Hehle (Nor) 1:43, 44, 7. Dahlum (Nor) 1:43,93, 8. Braun (Svi) 1:44,87, 9. Brazzoli (It) 1:45,03, 10. Bieler (It) 1:45,09.

Uvrstitev Jugoslovank: 19. Čerpes 1:47,92, 25. Urh 1:49,81, 28. Črešnar 1:51,29, 38. Križaj 1:55,57.

Jutri bo na evropskem prvenstvu na sporedu velesalom za dekleta in smuk za fante. Danes so tekmovalci opravili samo eno vožnjo. Najhitrejši je bil Veith iz ZRN, ki je tudi največji favorit za jutrišnjo zlato kolajno. Med Jugoslovani je bil najboljši Tone Kozelj, ki je zaostal za pet sekund. Sicer pa bodo od naših jutri štartali v smuku še Križaj, Popenko, Pašovič, Rečnik in A. Hözl.

Proga za smuk je tehnično zelo zahtevna, ima številne zavoje in valove. FILIP GARTNER

Posvetovanje danes

LJUBLJANA — Posvetovanje izvršnega odbora skupščine telesnokulturne skupnosti SR Slovenije s predsedniki izvršnih odborov v telesnokulturnih skupnostih v občinah, obali in mestu Ljubljani, ki bi moralo biti v torek, 4. februarja, bo že danes, v petek, 31. t. m. ob 15.30 v prostorih RK SZDL, Ljubljana, Komenskega 7.

Tudi ml. pionirji in pionirke na Soriški planini

ŠKOFJA LOKA — V organizaciji SD Železniki je bil na Soriški planini veleslalom za kategorizacijo ml. pionirjev in pionirk. Nastopilo je 108 tekmovalcev iz 19 slovenskih klubov in R. Končarja iz Zagreba.

Na 700 m dolgi progi z višinsko razliko 190 m so med 31 vrati, ki jih je postavil Filip Gartner, z napravo Heuner namerili naslednje čase — ml. pionirke: 1. Ravnihar 49,93, 2. Likozar (obe Transturist) 51,66, 3. Zupančič 52,49, 4. Jerman (obe Ol) 52,86, 5. Macarol (Akad.) 52,96, 6. Blažič (Tr) 53,69, 7. Porenta (Transt.) 55,39, 8. Ševeńkar 57,08, 9. Kramarič (obe Branik) 57,56, 10. Pust (Trigl.) 58,66; ml. pionirji: 1. Flajs (Mat) 49,28, 2. Macarol (Akad.) 49,66, 3. Piko (Črna) 50, 27, 4. Gruden (Transt.) 50,34, 5. Sorli (Trigl.) 50,78, 5. Dornig (Ol) 51,19, 7. Kragl (Izl) 51,71, 8. Bezek (Medv) 53,13, 9. Česar (Izl) 53,16, 10. Klakočer (Izl) 53,28.

P. POKORN

HOKEJ NA LEDU

SKUPINA A-1

Jesenice : Medvešček 6:0 (1:0, 0:0, 5:0)

SKUPINA A-2

Partizan : Slavija 4:4 (3:2, 0:2, 1:0)

SKUPINA B

Spartak : Triglav 6:3 (1:0, 4:3, 1:0)

MLADINSKO PRVENSTVO SFRJ

Vardar : Celje 4:3 (1:1, 0:1, 3:1)

Prvo SGP Primorje

AJDOVŠČINA — V hotelu Planika je bila zaključna slovesnost ob koncu delavskih športnih iger občine Ajdovščina za leto 1974. Zmagovalcem so podelili diplome, priznanja in pokale. V skupni razvrstitvi je zmagalo SGP Primorje, ki je zbralo 631 točk, druga je bila Tekstina s 605, tretji Mlinotest s 593, itd. D. BAVČAR

G. Thöni dobil slalom

Pomembna zmaga italijanskega smučarja za svetovni pokal

ARGENTIERES, 30. jan. — V tem francoskem zimovišču blizu Chamonixa je bil danes moški slalom v okviru tekmovanja Arlberg-Kandahar. Italijan Gustav Thöni je dobil pomembno zmago v tekmovanju za svetovni pokal, razen tega pa ima s prvim mestom v slalomu tudi odlične možnosti v kombinaciji.

Italijanov najboljši nevarni tekmec v boju za svetovni pokal, Avstrijec Franz Klamer se je uvrstil v slalomu pod 30. mesto, tako da mu tudi še preostajajo možnosti za kombinacijo, ki pa jih je težko primerjati s Thönijevimi, ki je v zadnjem času v odličnji tudi na progah za smuk.

Proga je bila mehka, kar je pred tekmovanjem zapadel nov sneg. Tako je imela količkor toliko izenačene razmere na progi le prva skupina.

Rezultati: 1. G. Thöni (It) 102, 11 (53, 32, 48,79), 2. Stenmark (Sved) 103,30 (54,10, 49,20), 3. Hinterseer (A) 103,31 (54,09, 49, 22), 4. Neurether (ZRN) 103,50, 5. Ochoa (Špa) 103,90, 6. Hauser (A) 104,03, 7. Schlager (ZRN) 104,16, 8. Radici (It) 104,65, 9. Derezinski (Polj) 105,23 in 10. Adgate (ZDA) 105,50.

SMUČARSKI SKOKI

Skakalci včeraj na pot

LJUBLJANA, 30. jan. — Jugoslovanski smučarji skakalci, ki bodo nastopili na predolimpijskem tekmovanju v Seefeldu, so zjutraj odpotovali iz Ljubljane. Pod vodstvom zveznega trenerja Ludvika Zajca bodo na tekmi sodelovali Norčič, Demšar, Stefančič in Zupan. Doma pa je ostala naša najboljša tekačica Milena Kordež.

Vodja naše ekipe v Seefeldu je sekretar SZJ Sveta Dragović.

Iz dela TTKS Velenje

VELENJE — V prostorih skupščine občine Velenje so se pred dnevi zbrali novo izvoljeni delegati TTKS na prvi redni seji. Šejo je vodil predsednik IO Bogomir Travner, ki je predvsem poudaril, da bo v tem letu treba doseči napredek tudi na športnem področju v velenjski občini. Vendar pa pričakujejo, da bo delo naletelo na ovire, predvsem zaradi finančnih težav. Člani so se zavzeli, da bi stopnja prispevka iz OD ostala ista kot lani. Ta naj bi bila 0,51 %, kar znaša 4,16 milijona dinarjev. Med drugim so sprejeli tudi sklep, da bodo iz rezervnega sklada financirali udeležbo dveh velenjskih plezalcev, ki se bosta udeležila vzpona na Kavkaz s slovensko odpravo.

Novo izvoljeni predsednik TTKS Velenje je Anton Pečovnik, predsednik IO pa je Bogomir Travner. L. OSTERŠEK

Rodnina in Zajcev tretjič zapored

V Köbenhavnu podelili prve kolajne na EP v umetnostnem drsanju

KÖBENHAVN, 30. jan. — Prvi skupni večer letošnjega evropskega prvenstva v umetnostnem drsanju je prinesel kolajne SZ in NDR. Po pričakovanju sta med 13 dvojicami že tretjič zapored zmagala odlična Irina Rodnina in Aleksander Zajcev. Srebrno kolajno sta si zasluženo priborila prvaka NDR Romy Kermer in Rolf Österreich, bron pa njuna rojaka Manuela Gross-Uwe Kagelmann.

Tako je po dolgih letih SZ v tej priviačni disciplini prejela samo eno kolajno. Lanskoletna dobitnika Smirnova-Ulanov sta namreč sedaj člana revije, njuna nameščnika Leonidova in Bogoljubov pa sta kljub želo težkemu in elegantnemu programu za las ušla bronasti kolajni. Tretja dvojica SZ — lanskoletnih zmagovalcev zagrebškega tekmovanja Gorškova in Ševalovskega pa se je v teh dveh tekmovalnih dnevih nenehno držala smola. Napake in spodrsljaji so se vrstili tako v kratkem kot v prostem programu. Sicer pa tudi zmagovalca Rodnina in Zajcev nista bila tako zelo brezhibna, kot so to od njiju pričakovali strokovnjaki. Irina je napravila hujšo napako pri dvojnem axlu, kar je dejansko vplivalo na ostalo izvedbo. Najbolj blesteča in brezhibna v težki, a še ne tako gladko in suvereno izpeljani izvedbi sta bila vsekakor dobitnika srebrne kolajne Kermer-Österreich. Izredno pa sta ugajala tudi njuna rojaka, mladi par Stolfing-Kempe, ki se mu je uspelo uvrstiti na 7. mesto. Sicer pa se rezultati po obveznem delu tudi v končni lestvici niso spremenili, z eno samo izjemo: švicarska prvaka Künzle sta morala 4. mesto prepustiti boljšima — Leonidovi in Bogoljubovu.

Včeraj popoldne so tudi moški nadaljevali s tekmovanjem v drugi disciplini — kratkih programih. V tem sta bila najuspešnejša Anglež Curry in tekmovalec SZ Kovaljev, ki se je v kombinaciji prvobili na 1. mesto pred rojakom Sergeja Volkova — zmagovalca po obveznih likih. Vrstni red je za zdaj torej: Kovaljev, Volkov in Curry. Odločitev bo znana po nastopu v prostih programih.

Po dveh obveznih plesih, ki so jih plesni pari odvozili včeraj popoldne, prepričljivo vodita svetovna in evropska prvaka Pachomova in Gorškov. Tako kot lani jima sledijo: angleška dvojica Green-Taylor ter 2 para SZ — Liničuk-Karponosov in Moisejeva-Minjenkov.

S tekmovanjem v obveznih likih je pričelo tudi 26 posameznic med katerimi je tudi naša državna prvakinja Helena Gazvoda.

REZULTATI: moški (obvezni in kratki program): 1. Kovaljev 128, 29 (11,5), 2. Volkov (oba SZ) 127,55 (18,0), 3. Curry (V. Br.) 125,68 (25,5), 4. Ovčinikov (SZ) 122,36 (38,5), 5. Vajda (Madž) 121,32 (44,5); pari, končni vrstni red: 1. Rodnina-Zajcev (SZ) 141,86 (9,0), 2. Kermer-Österreich (NDR) 139,85 (18,0) 3. Gros-Kaczelmann (NDR) 135,41 (33,0), 4. Leonidova-Bogoljubov (SZ) 134,38 (36,0), 5. Karin in Kristian Künzle (Švica) 132,89.

Z vsemi prvaki 74

Na predolimpijskih tekmah v klasičnem smučanju v Seefeldu zastopniki 19 držav, tudi naši: Kalan in Skakalci

SEEFELD, 30. jan. (telex). — Udeležbe na predolimpijskih preizkušnjah v klasičnem smučanju ni mogoče preseči: med tekmovalci in tekmovalkami iz 19 držav so tudi vsi svetovni prvaki iz Faluna 1974. V tekih torej Magnusson (Švéd.) Myrmo (No), in Grimmer (NDR) ter štafeta NDR, med ženskami Kulakova (SZ) in sovjetska četverka, v skokih Hans-Georg Aschenbach (NDR) in v kombinaciji njegov rojak Wehling. In še več: celo med nosilci kolaju iz Faluna ne bo manjkal nihče.

Nič čudnega tedaj, če je naš najboljši tekač Filip Kalan včeraj vnovič potožil: »Kakšna konkurenca! Na štartu bo več ko 100 tekačev. Vrh vsega pa še tako težavna proga.«

In trener Alojz Kerštajn ni mogel drugega kot priklimovati: »Proga je zares imenitno pripravljena, toda izredno težavna. Sami vzponi in hudi smuki! Takorekoč niti mesta ni na njej, ko bi si bilo mogoče vsaj malo oddahniti. In kako skrbno jo pripravljajo. Potem ko je čez noč zapadel sneg, so jo s posebnim ratrakom v hipu znova »vlili« v sneg, kar dve smučini hkrati.«

Danes pa so prireditelje čakale še dodatne težave. Čez noč je namreč zapadel nov sneg, ki ga je pa dopoldanski dež nato precej zbil, zlasti pa je seveda slabo vplival na razpoloženje tekmovalcev. A trening — tako v smučini kot tudi na skakalnici — zaradi tega ni zastal.

Na skakalnici so se poskusili že tako rekoč vsi favoriti, med katerimi so doslej skočili najdlje Avstrijec Karl Schnabl, njegov zahomski rojak Hans Millonig, Sovjet Susilkov in Hans-Georg Aschenbach — vsi 77 m. Skakalnica je seveda daleč najbolj znana domačinom, ki so na njej že decembra dlje časa trenirali, ni pa neznana tudi Jugoslovanom, ki so decembra tudi že vadili na njej in skupaj s Poljaki in domačini tudi nastopili na eni izmed tekem na njej. Seveda pa to ni zadosten razlog, da bodo tokrat pravzaprav prišli na tekmo kot — zadnji!

V hotelu Regina, kjer naj bi bila nastanjena naša reprezentanca, je namreč že skoraj 24 ur velik preplah: Jugoslovanske ekipe — z izjemo Kalana in Kerštajna — namreč ni na pregled. Javljeno je bilo, da bo dopotovala najkasneje v sredo zvečer, v hotelu so pripravili večerjo, toda naših ni bilo še tudi ne v četrtek opoldne. Tako je šel po zlu trening, seveda pa tudi ni jasno, kdo bo sploh nastopil.

O tem trener Kerštajn: »Našo tekačico Mileno Kordež sem za petkov tek na 10 km prijavil, čeprav niti ne vem, ali bo dopotovala oziroma ali bo sploh prišla katera izmed naših tekmovalk. Toda mislil sem si pač, da je pametno, prijaviti jo, ker je referent za teke Tone Ilmke iz Ramsaua svetoval smučarski zvezi Jugoslavije, naj pošlje v Seefeld tudi eno tekmovalko. In razočaranje bi bilo seveda veliko, če bi dopotovala, pa ne bi mogla nastopiti . . .«

Tako je Milena Kordež med 44 najboljšimi tekmovalkami iz vsega sveta izžrebana s štartno številko 25 . . .

EVGEN BERGANT

Veliko zanimanje

Travnik in Vlašić sta nared za jubilejno 30. državno prvenstvo v klasičnih smučarskih disciplinah - Lep odziv

LJUBLJANA. — V zimsko-športnem rekreacijskem središču Babanovac na Vlašiću nad Travnikom bo od 6. do 9. februarja letos 30. — jubilejno — državno prvenstvo v klasičnih smučarskih disciplinah, tudi v klasični kombinaciji, in državno prvenstvo v skokih za mlajše in starejše mladince. To bo doslej največje tekmovanje v tem kraju sploh in zanj je veliko zanimanje.

»Pričakujemo zares lep obisk gledalcev od blizu in daleč,« je povedal predsednik častnega prireditvenega odbora, predsednik skupščine Travnik Ivica Blažević. »Vsi bi radi videli naše najboljše smučarske tekače, zares enkratno pa je tudi zanimanje za smučarske skoke na novozgrajeni 60 m skakalnici. Tudi tekmovalci sami so jubileju posvetili veliko pozornost; čeprav je do prvenstva še nekaj dni, jih je že veliko na Vlašiću, med njimi tudi približno 50 skakalcev; vsi izkoriščajo ugodne snežne razmere za sklepne treninge pred odločilnimi boji za naslove.«

Skakalci so domala vsi pohvalili novo skakalnico, delo konstruktorja inž Janeza Goriška iz Ljubljane; njihov vtis je, da je ena izmed najboljših pri nas, tako so vsaj zagotovili domačinom. Ker je za skoke izjemno zanimanje, je prireditelj na sinočnjem sestanku sklenil, da bo skakalnico izročil namenu za lavno tekmo že v nedeljo, 2. februarja (10.30), nastopili pa bodo nekateri člani—reprezentanti ter ml. in st. mladinci, ki se bodo v nedeljo, 9. februarja potem pomerili še za naslove.

»Potrudili smo se, da smo pripravili res dostojne proge za državno prvenstvo. Snega imamo dovolj, približno pol metra. Planinski domovi na Santičih, Galici in Devečanih ter smučarski dom in hotel Babanovac so pripravljeni za sprejem tekmovalcev in gostov, med katerimi bodo tudi reprezentanti Kosova in Vojvodine, približno 150 postelj, če pa bo treba, bodo nekateri udeleženci stanovali tudi v Travniku, od koder je do tekmovališč uro vožnje z avtobusom (32 km). Seveda smo mislili tudi na prireditve ob prvenstvu, tako da bo poskrbljeno tudi za sprostitev po napornih tekmovanjih,« je povedal še Ivica Blažević.

Sporedi prvenstva predvideva, da bo slovesen začetek v četrtek, 6. II. na Vlašiću (13.30), ob 14. uri pa bo že prva tekma — tek članov na 30 km. Dan pozneje bodo skoki za kombinacijo (10.00), v soboto, 8. II. ob 9.30 pa teki posameznikov in posameznic; na sporedu bodo tele discipline: člani 15 km, ml. člani 15 km, st. mladinci 10 km, ml. mladinci 5 km, članice 10 km, st. mladinke 5 km in ml. mladinke 5 km. Na sklepni dan jubilejnega prvenstva, v nedeljo, 9. II. bodo tekmovanja štafet (ob 9.00): članov 3 x 10 km, ml. članov 3 x 10 km, st. mladincev 3 x 5 km, ml. mladincev 3 x 5 km, članic 3 x 5 km, st. mladink 3 x 5 km in ml. mladink 3 x 3 km. Prvenstvena skakalna tekma za ml. in st. mladince bo ob 10.30, razglasitev rezultatov in podelitev nagrad pa ob 14. uri.

»Travnik in Vlašić sta nared za doslej največje tekmovanje v klasičnih disciplinah; vsi si želimo, da bi bilo 30. državno prvenstvo popoln uspeh,« je pogovor sklenil predsednik Ivica Blažević. H. U.

Izredne možnosti Zadarčanov

Naši košarkarski prvaki izgubili z Ignisom le s 85:91 (42:46)

VARESE — Pred 5000 gledalci sta se v prvi tekmi 3. kola pokala evropskih prvakov pomerila favorita četrtfinalne skupine A. Po izredni tekmi je Ignis premagal ekipo Zadra za 6 točk, kar daje našim prvakom lepe možnosti, da z zmago v povratni tekmi v Zadru osvojijo prvo mesto v skupini.

Zadar je izredno začel in peterka — Čosić, Richards, Djerdja, Perinčić in Ostarčević je še sredi prvega dela vodila za 8 točk. Šele v 13. minuti je Ignis prvič izenačil in dobil polčas. Zadrčani so v nadaljevanju še enkrat povedli s 54:52, toda izredni Morse je nato zadel vse, kar je vrgel in Ignis je v 27. minuti povedel z 90:73. V finišu so nato Zadrčani le spet zmanjšali razliko.

Koše za Zadar so dosegli: Perinčić 6, Richards 16, Djerdja 18, Čosić 17, Jeruk 2, Ostarčević 22 in Skroče 2; za Ignis pa največ Morse 42 in Bisson 20.

C. zvezda : CSKA 102:91 (52:42)

BEOGRAD — V povratni tekmi 2. kola četrtfinalne skupine A tekmovanja za evropski pokal pokalnih zmagovalcev so Beograjčani zasluženo premagali Bolgare. Prvo tekmo v Sofiji je tudi dobila C. zvezda s 75:72 in tako osvojila drugi par točk v svoji skupini. Največ košev za zmagovalce so dosegli Kapičić 27, Živković 26 in Slavnić 20, za poražence pa Pejčev 30 in Bogdanov 19.

NAMIZNI TENIS

Savnik: »Vsi smo v formi«

MARIBOR — Pred odhodom na svetovno namiznoteniško prvenstvo v Kalkuto je ŽNTK Maribor organiziral razgovor novinarjev z mariborskim igralcem Miranom Savnikom. Mladi Mariborčan je najprej povedal, da so bile priprave tokrat res odlično organizirane, tako da so prav vsi reprezentanti v odlični formi. O sebi je dejal, da je spet imel smolo pri žrebu, ker bo že v 2. kolu naletel na prvaka Kitajske.

NOGOMET

Poraz Beograda

TUNIS, 30. jan. — V prijateljski mednarodni nogometni tekmi je reprezentanca Tunizije premagala Beograd s 3:1 (2:0). Edini zadetek za goste je v 30. minuti dosegel Zec

Pred hokejskim derbijem

Matadorja

Reči hokejskemu vratarju matador, je malo ekscentrično. Če zadevo premislimo, to ni kaka posebnost. Vratar je ključna osebnost pri hokeju.

Tako kakor matador biku konča življenje, tako tudi vratar odloči hokejsko tekmo. Zlasti, če pomislimo na dva vratarja, člana reprezentance, 35-letnega Janeza Albrehta-Sano in 31-letnega Rudija Kneza-Micko, sicer klubska konkurenta, v reprezentanci prijatelja, je ta triditev upravičena.

Nasploh se mi kažeta kot posebneža, zakaj veterana sta. »Sana« je najstarejši reprezentant, »Micka« pa z nekaterimi drugimi »drugi«.

Sedimo v zimskem vrtu. Neobvezno modrujemo o hokeju.

Bele figure zma »Sana«. (Tako ga vsi kličejo, pa še sam ne ve, zakaj in odkdj).

Sele zadnja tri leta je reprezentant, prej je bil rezerva Galetu, čeprav je hokejski vratar že od 1963, rokometni pa deset let dlje. No, tisto, da je reprezentant tri leta, skorajda ne bo držalo, saj je decembra 1965 skupaj s Korantarjem branil prijateljsko tekmo z mlado reprezentanco SZ, ker je imel Gale prst

NASPROTNIKA, A PRIJATELJA — Rudi Knez (levo) ter Janez Albreht. Foto: Busić

v mavcu. Torej, bogata zgodovina in vztrajnost, se zdita lastnosti vitkega, mirnega, redkolasega Ljubljančana.

»Dobro,« reče čisto sproščeno, ko ga vprašam, kako se je počutil, ko je takorekoč vso kariero presedel na klopi za rezerve. »Vedel sem, da bom dober, ko bom premagal Galeta.«

— To je bila vztrajnost, potrpljenje? Kdo drug bi že obupal?

»Hokej mi je bil všeč. Za slavo sem bil že prestar. Slavo ima rad človek pri osemnajstih in ne pri trideseth.«

— Zlobniki pravijo: Čim starejši je »Sana«, tem boljši je. In bo kar držalo. Kako to?

»Z leti postaneš boljši. Dokler nisem branil tekem, sem bil igralec za trening. Dokler nisem branil stalno tekem, me je tekma ‚pokončala'. Zdaj sem bolj ‚varen'.«

— In koliko let boste še branili?

»Dokler me mladi ne bodo spodrinili. Leta pri tem športu sploh niso pomembna. Refleksi niso nič počasnejši; z leti si pridobiš več izkušenj, za branjenje porabiš manj gibov, ker jih racionaliziraš.«

— Kaj pa konkurenca s Knezom?

Knez, mirno sedeč, bere časopis, malce dvigne pogled, naju pogleda, kot bi želel ugotoviti, če sva še živa, in jame prebirati drugo stran.

»Midva z Micko nisva konkurenta.«

— Kako, da nista?

»Ve se, kdo je prvi,« reče Albreht in nadaljuje: »Če Knezu ne bi šlo, pa sem že toliko navajen menjavat, da mi ga ne bi bilo strah menjat.«

Ondan sta bila Knez in Albreht različno razpoložena: Rudi je branil slabše kot sicer (nekateri so za celo krivili za remi in s tem mislili na tretji gol, »krompir«). Janez pa je bil krivec, da nemara Jeseničani niso slavili. Zato pogovor teče tudi o tem.

— Kako se vratar počuti tedaj, ko »požre krompir«, kakor rečemo žargonsko? Kaj čuti pri tem?

»Pravi vratar nikdar ne bo trdil za svojega partnerja, da ga je polomil. To tretjo kibici in tako imenovani strokovnjaki.«

— Zakaj?

»Zato, ker vratar vidi situacijo s popolnoma drugimi očmi kakor igralec s klopi in gledalec s tribune.«

— V čem se razlikuje njegov zorni kot?

»Strel od daleč, z modre črte je za publiko in ‚strokovnjake' lahka zadeva. Toda za vratarja je dovolj, da kdo samo malo ovira ali da je malo pokrit in strel postane izredno nevaren.«

— S tem potemtakem zagovarjate vratarski stan?

»Ne, nikakor. Ampak vem, kaj se to pravi, saj se kaj takega lahko meni zgodi kdaj drugič . . .«

Ravno ko sva končala tekmo z Albrehtom, je bil Rudi na voljo. Čisto miren, še malo bolehen, kajti gripa mu ni prizanesla, je mirno čakal, kaj neki naj pove.

»Za vratarja je dobro, če je čimveč med vratnicami, da ima za sabo čimveč iger. Če ne treniraš, zgubiš psihično zanesljivost,« je njegova razlaga dobre forme.

Jasno je tod zraven še psihološka pripravljenost. Te včasih Knezu manjka.

»Kaj vem, kako bi rekel, kaj je psihična pripravljenost? . . . Potrebuješ zaupanje vase.«

Te Knez kdaj tudi nima. Ne opravičuje se zaradi tega, ampak pridá, da včasih tudi zaradi tega, ker ga obramba spravlja v matne položaje . . .

— Kako pride do takih izbruhov?

»Čisto podzavestno.«

— Na zunaj, s trlhun je videti, kot da to počnete nalašč?

»Ne. Na zunaj je tako videti, ampak tega ne delam nalašč.«

Ko premišljujem — se spominjam Knezovih »predstav« — je tega kriv morda strah, ki ga je najbrž nekaj v vsaki podzavesti vratarja, zlasti hokejskega, kjer ploščica šviga mimo glave z več deset kilometri na uro, kdaj pa kdaj pristane tudi v ogradi . . .

»Ne sme te biti strah!« je odločen Knez.

— Čeprav več, da ima nekdo mocan strel?

»Tega sploh ne smeš opaziti. Če je vratarja strah, potem ni v formi, potem ni treniran. Tedaj je bolje, da ne greš v vrata.« Vmešа se »Sana« in dé, da »vratarja ni nikoli strah«.

Knez torej priznava strah, ker pravi, da ga ne »sme biti strah«, za Albrehta strahu sploh ni . . .

Sicer se redkokdaj zgodi, da je »Micka« rezerva, vendar je. Kako je kaj tedaj?

»Enako je, kot če si v vratih. Ves čas si z igro, ker lahko vskočiš v vsakem trenutku . . . Bolj si nervozen, če sediš na klopi, kot če si na ledu. Takrat misliš, da bo gol vsakič, ko nasprotnik napada . . .«

Se naprej mirno govori Knez. Malo debelejši je videti, kakor med svetovnim prvenstvom lani. Torej ni treniral kaj preveč, si mislim. No, pa razsodim, da je že moral, saj je bil na ljubljanskem derbiju z Olimpijo, ko je bilo 3:0 za Jesenice, nepremagljiv . . . Da, pa njegov klubski konkurent Marjan Zbontar brani, kadar brani, vedno bolje. Pa glasno mislim, da je blizu že »Mickin« sestop z reprezentativnega in klubskega trona . . .

»Ko bo eden boljši, bom jenjal,« pravi. »In videti je, da drugega še dolgo ne bo. Pa še v vojsko mora« (misli na Zbontarja — op. p.). »Sploh ne razumem, da mladih vratarjev ni več pri nas, saj jih je povsod po svetu precej . . . Za klub je hitro dober mlad vratar, za reprezentanco pa ne . . . Naj kar dajo dva mlada! Bodo že videli, kaj bo potlej. Reprezentančni vratar potrebuje več koncentracije. V 12 dnevih je treba odigrati sedem tekem . . .«

Naša matadorja se ne dasta. Ko razmišljata, kako bo kaj na SP v Sapporu, Rudi pove, da ga moti, da se z reprezentanco preveč eksperimentira, češ da bi bilo treba že zdaj dokončno določiti ekipo in jo igravati . . .

»Sana« o tem ne razmišlja, enakih misli pa sta o uvrstitvi naših na Japonskem — peti do tretji . . .

Čeprav je mogoče reči, da sta v najboljl stalni dobri formi izmed vseh reprezentantov, pravita: »Najma forma je delo trenerja. In če bo trener dobro delal, bova midva v formi.«

»Koliko bo priprav?«, vpraša Knez. »Stirinajst dni.« odgovori Šana. »Čisto dostl«, rečeta in razgovora z matadorjema je konec.

Na vrsti je spanje. Popoldne imata junaka reprezentančni trening . . .

M. BRUN

Po domačih krajih

LJUBLJANA — Strelci občine Ljubljana Moste-Polje so končali 4. in 5. kolo ligaškega tekmovanja. Doseženi so bili naslednji rezultati: IV. kolo: Železničar II — Bine Grajzer 2888:2746, Vida Pregarc II — Gradis Kovinar 2819: 2616; V. kolo: Gradis Kovinar — Železničar I 2377:3133, Vida Pregarc I — Vida Pregarc II 3150: 2565.

Vodi Železničar I. s 6 točkami, kolikor jih ima tudi Vida Pregarc I. D. K.

ŠAH

Ljubojević prekinil

ORENSE, 30. jan. — V 12. kolu mednarodnega šahovskega turnirja je Ljubojević prekinil partijo s Kubancem Garcio.

Drugi rezultati: Bellon : Jernando 1:0, Quinteros : Pomar remi, Gheorghiu : Rodrigues remi, Larsen : Lombardy prek., del Corral : Cardoso prek., Andersson : Tarjan prek., Durao : Keene prek. V nadaljevanju prekinjene partije je Larsen remiziral s Keenom.

Vrstni red: Larsen 8 (1), Quinteros, Gheorghiu 8, Andersson 7,5 (1), Ljubojević 7 (1), Pomar 7, Lombardy 6,5 (1), Garcia 6 (1) itd.

Skromna prednost Trsta

NOVA GORICA — V 2. krogu šahovske interlige so igrali takole: Gorica : Piran 2,5:3,5, Tolmin : Idrija 1:5, Nova Gorica : Trst 2:4, Pordenone : Videm 2:4, Sežana : Tržič 4,5:1,5, Ilirska Bistrica 3:3, Tržič : Čedad 3,5:2,5; 4. kolo — Idrija : Sežana 4:2, Nova Gorica : Tržič 4,5:1,5, Ilirska Bistrica : Piran 2,5:3,5, Tolmin : Čedad 3,5:2,5, Gorica : Videm 2,5:3,5, Pordenone : Trst 2,5:3,5

Vrstni red: Trst 17, Idrija 16,5, Piran 13,5, Ilirska Bistrica 13, Videm 12,5, Nova Gorica 12, Gorica in Pordenone 11, Tolmin 10, Sežana 9,5, Čedad in Tržič 9.

Naslednji dve koli bosta 23. februarja v Trstu. S. KOVAČ

Maribor — brzopotezni prvak

MARIBOR — Na brzopoteznem prvenstvu šahovske podzveze Maribor je zmagala ekipa Maribora I. s 34 točkami. Slede Maribor II. 19, Kovinar 18,5, Slov. Bistrica 9,5 in Fram 6 točk. Ker je bila prijavljena ena sama ekipa mladink, je le-ta igrala med mladinci, seveda izven konkurence, in dosegla 7,5 točke.

Z. V.

24 udeležencev na mladinskem prvenstvu

MARIBOR — Na mladinskem prvenstvu mariborske šahovske podzveze, na katerem sodeluje 24 igralcev iz šestih klubov, je stanje po 4. kolu naslednje:

Supančič, Mitrović, Žganec po 3,5 točke, Kirbiš, Kužič, B. Kolar po 2,5 itd. Tekmovanje se nadaljuje danes. Z. V.

Gligorić vnovič zmagal

WIJK AAN ZEE, 29. jan. — Rezultati 13. kola mednarodnega šahovskega turnirja: Langeweg : Sosonko 1:0, Gligorić : Donner 1:0, Hübner : Kuypers 1:0, Timman : Kavalek remi, Geller : Smejkal remi, Ree : Browne remi, Hort : Portisch prek., Furman : Popov prek. V nadaljevanju prekinjenih partij iz prejšnjega kola je Kuypers premagal Furmana, partiji Browne — Langeweg in Portisch — Timman pa sta se končali remi.

Vrstni red: Hort 9 (1), Portisch 8,5 (1), Gligorić, Kavalek in Smejkal 8, Sosonko, Furman, Geller in Hübner 7 itd.

Na turnirju mednarodnih mojstrov je Bukić remiziral z vodilnim Dvoreckim.

Pihajlićeva je na ženskem turnirju izgubila z Vörecijevo in remizirali prekinjeno partijo z Vreeknovo.

KEGLJANJE

Konstruktor : Celje 7.598 : 7.211

MARIBOR — Domači kegljači so prepričljivo, z razliko 387 kegljev premagali goste iz Celja v prvenstvenem dvoboju republiške lige.

KONSTRUKTOR 7598: Amer 1001, Mlakar 997, Žnidaršič 976, Leskovšek 974, Kermel 946, Kalanj 945, Pečovnik 904, Bajeri 855.

CELJE 7211: Tisovec 953, Vanovšek 941, Lapan 922, Lubej 890, Žavski 884, Grilanc 881, Lešek 879, Srot 861.

J. KALANJ

PADALSTVO

Padalci na pot

LESCE — V soboto, dne 1. febr. bo odšla na pot padalska reprezentanca SFRJ. Udeležili se bodo 3. svetovnega pokala PARAŠKI, ki bo od 1. do 8. februarja v Corvari (Italija). Na pot bodo odšli Janez Šolar, Miha Zupan, Pavel Ješe, Maks Humar, Branko Hrast in Srečko Medven. Trener ekipe je Drago Bunčić, vodja ekipe pa Franci Primožič.

To je že tretje tekmovanje PARAŠKI, ki se ga udeležuje reprezentanca SFRJ. Ekipa se je pripravljala v Lescah, kjer so trenirali skoke na cilj, in na smučiščih v Avstriji. Na treningu so dosegali dobre rezultate, zato lahko od njih pričakujemo tudi dobre uvrstitve.

Ekipa je imela tudi pregledno tekmovanje v skokih na cilj in v smučanju. Najbolje sta bila uvrščena Janez Šolar in Srečko Medven, ki imata tudi največ možnosti od naših za dobro uvrstitev v kombinaciji. Drugi tekmovalci pa imajo možnosti za dobre uvrstitve v posameznih disciplinah.

ROKOBORBA

Nadaljevanje prvenstva v II. ZL-zahod

LJUBLJANA — Rokoborske ekipe, ki tekmujejo v drugi zvezni ligi — zahod, bodo v nedeljo (2. II.) nadaljevale svoje prvenstvo. V VIII. kolu drugega — spomladanskega dela se bodo pomerili tile pari: Maribor — Slijeme, Istarski borac — Metalac, Lokomotiva — Podravka in Olimpija — Gospić.

V prvem — jesenskem delu so se ekipe razvrstile takole: 1. Slijeme 13, 2. Istarski borac 11, 3. Olimpija 10, 4. Maribor 6, 5. Metalac 5, 6. Podravka 5, 7. Gospić 3 in 8. Lokomotiva 3.

Start drugega dela v hrvatsko-slovenski ligi bo šele 9. februarja, para pa sta: Prvomajska — Sisak in Poreč — Partizan (Lenart), Partizan (Grosuplje) pa je prost. Vrstni red po prvem delu prvenstva je bil: 1. Prvomajska 6, 2. Poreč 6, 3. Sisak 4, 5. Partizan (Lenart) 4 in 5. Partizan (Grosuplje) 0.

NOVO NA TUJEM

NEW YORK — Znanega ameriškega atleta Ricca Wohlhuterja, dvakratnega svetovnega prvaka na 880 jardov (1:44,1) in 1000 m (2:13,9), so proglasili za najboljšega atleta v letu 1974. Naslednja mesta zavzemajo: Bolding, Foster, Jenner idr.

Rezultati

LJUTOMER — Nadaljevanje občinske lige: Grlava : Lukavci 5:1, Branoslavci : Grlava 2:5, Cezanjevci : Lukavci 5:1, Kamenščak : Branoslavci 1:5, Grlava : Ljutomer 4:3; vrstni red: Cezanjevci 14, Grlava 12, Ljutomer 10, Kamenščak, Lukavci, Branoslavci po 4, itd. F. P.

LJUTOMER — Občinsko prvenstvo za člane (38) in članice (6): moški — Rajnar (Grlava), Babič (Cezanjevci), T. Ficko (Ljutomer); ženske — M. Ficko (Kamenščak), Kreft (Grlava), Čeh (Kamenščak), meške dvojice — Rajnar-Bunderl (Grlava), Razlag-Babič (Cezanjevci) in Ficko-Stanko (Ljutomer). F. P.

Gugolj predaval v Mariboru

MARIBOR — Na seminarju za nogometne trener

Zadnje vesti

Naša delegacija v Luando

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug). — Danes je v glavno mesto Angole, Luando odpotovala jugoslovanska delegacija, ki se bo udeležila slovesnosti ob formiranju začasne koalicijske angolske vlade 4. februarja, ki ga proslavljajo kot dan vstaje za osvoboditev Angole. Delegacijo vodi Ivan Kukoč, član IK predsedstva CK ZKJ.

Jugovzhodna Azija ima omejen pomen

WASHINGTON, 30. jan. (AP). — Novi predsednik zunanjepolitičnega odbora ameriškega senata John Sparkman je izjavil, da je jugovzhodna Azija območje, ki ima omejen pomen za varnost ZDA. Po njegovem mnenju morata vladi v Južnem Vietnamu in Kambodži zdaj bolj kot kdajkoli doslej sami najti poti za politične rešitve na tem območju.

Ameriški podjetniki v Alžiriji

ALŽIR, 30. jan. (APS). — Delegacija ameriških podjetnikov se mudi na obisku v Alžiriji. V njej je 68 podjetnikov in industrialcev, med njimi tudi generalni direktor družbe Ford. Delegacija bo danes odpotovala v Maroko, pred tem pa je že obiskala nekatere bližnjevzhodne države. Namen obiska je navezati tesnejše stike s temi državami.

Pomoč ZDA Čilu?

BUENOS AIRES, 30. jan. (Prensa Latina). — Obisk ameriškega generala Georgea Wallacea v Čilu ocenjujejo v Argentini kot znamenje, da bodo ZDA dale čilski vojaški hunti novo pomoč. General Wallace, podsekretar v obrambnem ministrstvu in posebej zadolžen za Latinsko Ameriko, si bo med 10-dnevnim obiskom v Čilu ogledal več garnizij in podjetij. Doslej se je že sestal z več funkcionarji vojaške hunte.

Železniška nesreča

KALKUTA 30 jan. (Reuter). — V železniški nesreči na postaji Ultadanga, približno 5 kilometrov od Kalkute, je izgubilo življenje 23 ljudi, 100 pa jih je poškodovanih. Nesreča se je pripetila, ko se je poštni vlak zaletel v potniškega, ki je čakal na postaji.

Libanonski premier sprejel Arafata

BEJRUT, 30. jan. (UPI). — Libanonski premier Solh je danes sprejel voditelja Palestincev Arafata. Razpravljala sta o koordinaciji libanonsko-palestinske akcije pred sestankom sveta arabske lige za obrambo. Na sestanku, ki bo na zahtevo Libanona 5. februarja v Kairu, bodo obravnavali probleme, ki so povezani z najnovejšimi napadi Izraela na južni Libanon, ter možnosti, da bi arabske države pomagale Libanonu.

Aretacije v Venezueli

BUENOS AIRES, 30. jan. (Tanjug). — Venezuelska policija je sporočila, da so aretirali 16 ljudi, ki so osumljeni, da so omogočili pobeg 23 poveljnikom venezuelskega gverilskega gibanja. Gverilci so prejšnji teden pobegnili iz centralnega zapora v Karakasu. Policija je sporočila, da se je v Venezuelo naskrivaj vrnil glavni poveljnik oboroženih sil za nacionalno osvoboditev Douglas Bravo, ki je odšel v tujino po porazu te ključne gverilske armade v Venezueli.

PA ŠE TO

DELEGAT SE MOTI — »Borba« piše o delegatu iz okolice Novega Bečeja, ki je na neki jesenski seji občinske skupščine takole dejal:

»Te papirje sem, veste, začel prebirati. Nekaj razumem, večinoma nič, toda zdaj, čez zimo, ko ne bo dela na polju, bom vse to skrbno prebral od A do Ž.«

Delegat je v svoji nepoučenosti preprosto mislil, da so »materiali«, ki so mu jih poslali za eno samo sejo, namenjeni njegovemu celotnemu družbenopolitičnemu delu.

Boj proti inflaciji zahteva varčnost

ZIS je sprejel program dela za pripravo dokumentov o razvoju ter prvi osnutek programa akcije varčevanja

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug). — Kakor je sporočil zvezni komite za informacije, je ZIS na današnji seji pod predsedstvom Berislava Šeferja sprejel program dela za pripravo dokumentov o dolgoročnem, srednjeročnem in letnem družbenem načrtu razvoja Jugoslavije. Proučil je tudi več vprašanj s področja gospodarske politike, družbenopolitičnega sistema in odnosov naše države s tujino ter ratificiral več mednarodnih sporazumov.

V skladu z resolucijo skupščine SFRJ o temeljih skupne politike gospodarskega in socialnega razvoja SFRJ v letu 1975 so na seji sprejeli prvi osnutek programa akcije varčevanja kot podlago za uskladitev dokončnega besedila.

Resolucija skupščine SFRJ določa, da bomo letos izvajali politiko vsestranskega varčevanja, povečali produktivnost, zboljšali gospodarjenje in smotrno uporabljali družbena sredstva. Sprejeti osnutek programa akcije poudarja, da je varčevanje trajna zahteva družbenega in gospodarskega razvoja in napredka, ki je zdaj še posebno aktualna v boju za stabilizacijo in proti inflaciji. Kot sledi iz tega dokumenta, pomeni varčevanje predvsem čimvečjo, boljšo in bolj racionalno proizvodnjo, po kateri povprašuje domači in tuji trg, ter nasploh bolj racionalno razpolaganje z naravnim bogastvom ter minulim in živim delom, hkrati pa zavrnitev vsake miselnosti in ravnanja, ki bi se sklicevalo na varčevanje, a bi zametavalo dobro in gospodarsko zdravo poslovanje, zapostavljalo delitev po delu in delovnem prispevku, slabilo poslovno zainteresiranost, zlasti pa proizvodno dejavnost, ter s tem vodilo k nizki produktivnosti.

Predvideno je, da bodo zveze sindikatov, gospodarske zbornice, organi družbeno političnih skupnosti in drugi udeleženci pri dogovarjanju sprejeli na podlagi uskladenega skupnega okvirnega programa svoje programe varčevanja. Usklajevanje dejavnosti vseh družbenih faktorjev pri uresničevanju programa varčevanja bi imel na skrbi nedavno ustanovljeni koordinacijski odbor pri predsedstvu zvezne konference SFRJ.

ZIS je sprejel predlog zakona o ratifikaciji mednarodne konvencije o zatiranju in kaznovanju zločinov apartheida.

Bijedić sprejel Stanovnika

Sekretar ekonomske komisije OZN se je pogovarjal tudi z M. Minićem

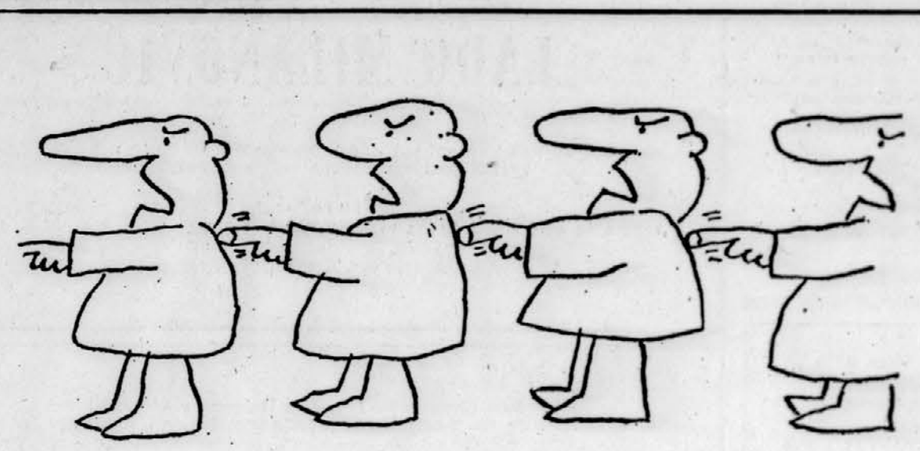
BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug) — Predsednik zveznega izvršnega sveta Džemal Bijedić je sprejel danes izvršnega sekretarja ekonomske komisije organizacije združenih narodov za Evropo Janeza Stanovnika. Med pogovorom sta podrobneje izmenjala mnenja o sedanjem gospodarskem položaju v svetu in izgledih za nadaljnja gibanja v mednarodnem gospodarskem sodelovanju. Ugodno sta ocenila dosedanje sodelovanje med Jugoslavijo in ekonomsko komisijo OZN na raznih področjih. Posebej sta poudarila potrebo po nadaljnji krepitvi tega sodelovanja, upoštevajoč da se priprave za konferenco o evropski varnosti in sodelovanju bližajo sklepni fazi.

Janeza Stanovnika je danes sprejel tudi podpredsednik ZIS in zvezni sekretar za zunanje zadeve Miloš Minić.

Šeljepin v ZRN

BONN, 30. januarja (AFP) — Predsednik sovjetskih sindikatov Aleksandar Šeljepin bo te dni, verjetno že jutri, obiskal ZRN.

OGLEDALO

— Zakaj se ne držiš družbenega dogovora o formiranju cen?

Z. BLAŽIĆ — Borba

Po ustavni smeri

Izvršni odbor gospodarske zbornice Jugoslavije o preobrazbi zborničnega sistema — Vloga združenega dela

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug) — Z današnjo sejo izvršnega odbora gospodarske zbornice Jugoslavije, na kateri so sprejeli teze za izdelavo zakona o združevanju v gospodarsko zbornico Jugoslavije, se je začela javna razprava o ustavni preobrazbi zborničnega sistema. Sklenili so, da mora biti razprava končana do sredine marca, ko bodo začeli pripravljati osnutek tega zakona, statut zbornice in druge akte, ki so nujni za ustavno preobrazbo zbornice in zborničnega sistema.

V prihodnje se zbornica ne sme ukvarjati sama v sebi, izpopolnjevanjem organizacije in delovnih metod in podobno, ampak z vsebinsko preobrazbo, je v uvodni besedi poudaril predsednik zbornice Ilija Vakić, ko je razlagal smisel in pomen preobrazbe zborničnega sistema. Zbornica se mora vključiti v nove družbenoekonomske odnose, vpeljane z ustavo in uveljavljene z dokumenti 10. kongresa ZKJ. To pomeni, je dejal Vakić, ne samo, da govorimo, naj bo združeno delo nosilec dogovorov in reševanja, ampak to, da bo združeno delo to tudi zares v zbornici. Prihodnjo zbornico in ves zborničnl sistem je treba namreč videti kot asociacijo, ki ni nad gospodarstvom, marveč bo odsev samoupravno organiziranega dela. To bo mesto, kjer se bodo organizacije združenega dela sporazumevale in dogovarjale ali pa prevzemale ali govornost za svoje delo.

Člani izvršnega odbora so brez obširnejše razprave sprejeli predlog dogovora o uresničevanju razvojne politike v tem letu med GZJ in ZIS. S tem dogovorom so jasno izražen okvirni odnosi med GZJ in ZIS in vsakega organa v svoji funkciji na vseh ustih področjih dejavnosti in nalog, ki bodo v tem letu ostvarjale možnosti, da se bo samoupravno organizirano gospodarstvo pred OZD neposredno izražalo v zborničnem sistemu.

Dalje so sprejeli akcijski program za družbeno varčevalno akcijo. Ustanovili so tudi odbor, ki bo spremljal izvajanje tega programa. V nadaljevanju pa so pogojno sprejeli tudi družbeni dogovor o razvoju surovinske baze, preskrbovanju domače predelovalne industrije in cenah koncentrata svinca in cinka, izdelkov na podlagi teh kovin ter družbeni dogovor o razvoju, preskrbi domačega tržišča, cenah in prometu blaga ter izdelkov iz bakra in njegovih zlitin. Okrog teh dogovorov je na stal spor, ki se nanaša na vprašanje, kako v teh dogovorih urediti cene kovin in v kolikšni meri je treba pri znavati vpliv tako imenovanih svetovnih cen. Sklenili so, da se morajo pristojni predstavniki o tem dogovoriti do 15. februarja letos.

Sirija v ospredju

Sirski general v Moskvi - Sovjetski odmevi na Sadatov obisk v Parizu - Pred obiskom Andreja Gromika v Kairu

OD NAŠEGA MOSKOVSKEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 30. jan. — Sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko se bo, kot so tu danes uradno objavili, mudil na prijateljskem obisku v Siriji od 1. do 3. februarja, torej pred odhodom v Kairo. Tri dni pred Gromikovim odhodom v Damask pa je v Moskvo prispel načelnik generalštaba sirske vojske general Šehabi. V sovjetsko-sirskih pogovorih bo bližnjevzhodna strategija potemtakem v ospredju kar najbrž ni brez povezave s pravkar končanim obiskom egiptovskega predsednika v Parizu.

Sovjetski tisk je Sadatovemu obisku posvetil bolj skop prostor in le vojaški list »Krasnaja zvezda« je omenil, da se je »Francija odločila prodati Egiptu določeno sodobno orožje«. So pa možnosti, vojaškega dogovarjanja na kratko omenili drugi sovjetski listi ob Sadatovem prihodu v Pariz, kar pomeni, da so francosko pot egiptovskega predsednika v Moskvi skrbno spremljali.

Resda je bilo že nekaj časa opaziti, da daje SZ v oskrbovanju s sodobnim orožjem prednost Siriji pred Egiptom, kar je nedavno potrdil predsednik Sadat. Vendar pa se je ta težnja po novem letu oz. po odhodu egiptovskega zunanjega ministra Fahmija in Gamasija iz Moskve še okrepila.

Nenadni prihod načelnika sirskega generalštaba Šehabija v Moskvo to potrjuje. Včeraj je imel Šehabi pogovore z načelnikom sovjetskega generalštaba armadnim generalom Kulikovom »o vprašanjih obojestranskega interesa«, kot piše »Krasnaja zvezda« oz. o nadaljnjem vojaškem sodelovanju. Vsekakor je moč pričakovati, da bo SZ na egiptovsko odločitev k drugim virom vojaškega oskrbovanja odgovorila s povečano vojaško pomočjo Siriji ter ji s tem omogočila večjo operativno neodvisnost od Egipta.

To pa nikakor ne pomeni, da je SZ »dvignila roke od Egipta«. Posredno daje nam reč SZ — z nenehnim podarjanjem svoje gospodarske pomoči pri egiptovski izgradnji — ves čas vedeti, da so njeni interesi vezani na Egipt dolgoročno in da se jim ne namerava odpovedati. Vendar pa Gromiko v Kairu ne bo imel lahkega dela. V zraku Bližnjega vzhoda namreč že visi nova Kissingerjeva turneja.

TIT DOBERŠEK

Iskrice

Ločitev je odločitev sodnika, ki ni videl igre.

ROBERT LEMBKE, nemški igralec

Napačna teorija ne more biti nikoli tako nevarna kot dobra teorija v napačnih rokah.

GABRIEL LAUB; nemški politik

Nihče na svetu ne ukrade toliko kakor inflacija.

GISCARD D'ESTAING, francoski predsednik

Avtobus v prepad

QUITO, 30. januarja (AFP) — V avtobusni nesreči blizu jezera Agrio v Ekvadorju je izgubilo življenje 22 potnikov, 14 pa so jih hudo ranjenih prepeljali v bolnišnico. Avtobus je zgrmel v 300 metrov globok prepad.

Tekstil za sveže meso

Meja z Italijo: lani 2,2 naših in 5,6 milijona italijanskih potnikov

KOPER, 30. jan. — Na območju carinarnice Koper (mejni prehodi Škofije, Lazaret, Socerb, Osp, Plavja, Kaštelir, Čampore, Cerej) je lani v okviru maloobmejnega prometa vstopilo in izstopilo 2.231.449 naših državljanov in 5.660.512 italijanskih potnikov. Jugoslovani so »uvozili« razno blaga za 343 milijonov 500 tisoč dinarjev, »izvozili« pa za 48 milijonov 160 tisoč dinarjev. Italijani so kupili pri nas za 97 milijonov razno blaga, preko meje pa so k nam prinesli za 16 milijonov blaga.

Pri plačilnih sredstvih so podatki naslednji: Jugoslovani so odnesli v Italijo 311 milijonov dinarjev in okoli 520 milijonov lir. Italijani so prinesli k nam 16 milijonov dinarjev in 750 milijonov lir — vse po približnih izračunih.

Jugoslovani so se prepeljali čez mejo s 514 tisoč avtomobili, Italijani pa z dvema milijonoma 182 tisoč osebnimi vozili. Zanimive so podrobnosti vnosov in iznosov. Jugoslovani so prenesli čez mejo največ tekstilnega blaga (za okoli 157 milijonov 194 tisoč dinarjev). Sledi gradbeni material: keramične ploščice, cement, gradbeno železo in drugo, skupaj za 142 milijonov 559 tisoč dinarjev. Na tretjem mestu maloobmejnega »uvoza« je drobno potrošno blago (pralni praški, plastificirane mreže, v prvem polletju hrana za piščance). Tega blaga so vnesli za 32 milijonov 216 tisoč dinarjev. Na četrtem mestu so prehrambeni artikli (testenine, sadje, riž, mesni izdelki). Tega je za 11 milijonov 533 tisoč dinarjev.

Jugoslovanski koristniki maloobmejnega prometa so prenesli v Italijo največ svežega mesa (za 22 milijonov dinarjev). Vina je bilo za 7 milijonov, jedilnega olja za 6 milijonov, žganja pa za 4 milijone in pol.

Italijani so prinesli k nam prehrambenih artiklov za 8 milijonov, tekstila (kavbojke, majice, srajce) pa za 7 milijonov. Odnesli so največ prehrambenih artiklov — za 76 milijonov. Od tega je bilo največ svežega mesa (37 milijonov) in mesnih izdelkov (10 milijonov in pol). Sledi zelenjava, vino in jedilno olje. Bencina in motornega olja so Italijani kupili pri nas za 20 milijonov.

MARJAN TOMSIČ

Bumedien o naftni krizi

Vojaška intervencija bi lahko povzročila veliko zla — O cenah

PARIZ, 30. jan. (AFP) — Alžirski predsednik Bumedien ni mnenja, da bi ZDA lahko z vojaško intervencijo urejale naftno krizo, kljub temu pa bi lahko, kot meni, povzročile veliko zla. ZDA žive v preteklosti, če si predstavljajo, da lahko danes gospodujejo svetu oziroma če mislijo, da bi njihov napad na katero od arabskih držav ne naletel na odgovor, je dejal Bumedien v intervjuju, ki ga je danes objavil francoski list L'Humanite. Di manche.

Alžirski predsednik je posebej poudaril, da cena nafte ni vzrok današnji krizi v svetu, temveč da je korenine treba iskati v inflaciji. Zdajšnja kriza ni nastala po naključju, temveč gre v bistvu za epilog latentne evolucije, v kateri je nafta le ena od okoliščin. Izhod so le novi odnosi med razvitimi in državami v razvoju.

Pomen vrha neuvrščenih v Colombu

Skupno sporočilo po obisku zambijskega predsednika v Sri Lanki

NEW DELHI, 30. jan (Tanjug) — Zambijski predsednik dr. Kenneth Kaunda in ministrska predsednica Sri Lanke Sirimavo Bandaranaike sta v skupnem sporočilu, objavljenem ob koncu obiska predsednika Kaunde v Sri Lanki opozorila na pomen prihodnjega zasedanja najvišjih predstavnikov neuvrščenih držav, ki bo septembra prihodnjega leta v Colombu. Sporočilo poudarja, da bo na tem zasedanju treba posvetiti posebno pozornost mednarodnim gospodarskim problemom spričo težav, na katere zadevajo države v razvoju.

Zambija in Sri Lanka potrjujeta svojo popolno privrženost neuvrščeni politiki.

Nimeiri obišče Irak

KARTUM, 30. jan. (Tanjug) — Sudanska tiskovna agencija »Sunaa« poroča, da bo sudanski predsednik Nimeiri kmalu obiskal Irak. O tem sta se včeraj sporazumela Kartum in Bagdad. Iraški podpredsednik Mohi Edin je obiskal Sudan lani novembra, sudanski podpredsednik pa se je mudil v Iraku maja lani.

Omejitve za nove doseljence

Bavarska deželna vlada spodbuja zaposlovanje domačih brezposelnih

BONN, 30. jan. (Tanjug) — Bavarska deželna vlada je sprejela sklep, da bo prepovedala nadaljnje priseljevanje tujih delavcev v mesta in okraje, kjer odstotek tujcev, vštevši člane njihovih družin, presega 12 odstotkov od skupnega števila prebivalcev.

Kdaj bo začel veljati ta sklep, še ni znano, domnevajo pa, da bo to 1. marca. Prepoved se bo nanašala na mesta München, Ingolstadt, Fürth, Nürnberg in Augsburg in še na nekatere okraje. Več kot 12 odstotkov tujcev je za zdaj samo v Münchnu (18,2 odstotka). Novi predpis pa bi se nanašal tudi na omenjena mesta in okraje zato, ker ni dovolj družbene infrastrukture (stanovanj, otroških vrtcev, šol) ali pa je ta infrastruktura ogrožena zaradi velikega dotoka tujcev.

Napovedujejo, da omejitev priseljevanja tujcev utegnejo uvesti tudi v deželah Baden Württenberg in Hamburg in v Zahodnem Berlinu, če bodo deželne vlade med sabo dosegle sporazum, pa tudi z zvezno vlado v Bonnu. To je prvič, da v ZR Nemčiji sprejemajo tovrstne predpise.

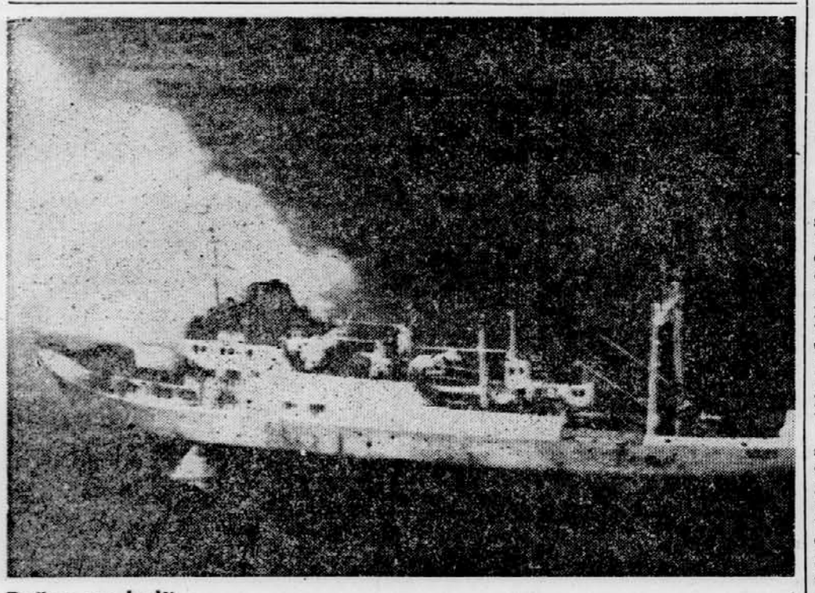
Zvezna vlada v Bonnu in deželne vlade v ZR Nemčiji so že sprejele več ukrepov, katerih namen je, da se zmanjša število tujih delavcev v zahodnonemškem gospodarstvu.

Imenovanje v ZSZZ

BEOGRAD, 30. jan. (Tanjug) — Zvezni izvršni svet je imenoval za pomočnika zveznega sekretarja za zunanje zadeve Mirka Ostojića, dosedanjega veleposlanika v zveznem sekretariatu za zunanje zadeve. Mirko Ostojić je bil med drugim jugoslovanski veleposlanik v Braziliji in Libiji, zvezni sekretar za informacije in glavni urednik sarajevskega »Oslobođenja«.

Posojilo

KUVAJT, 30. jan. (MAP) — Kuvajtski sklad za gospodarski razvoj arabskih držav je dodelil Maroku in Alžiriji 8 milijonov dolarjev posojila za financiranje telefonskih zvez med državama.

Požar na ladji

NORVEŠKO MORJE, 30. jan. (UPI) — Skoraj 80 kilometrov severno od otočja Faroe je izbruhnil požar na sovjetski ladji za predelavo rib. Na ladji je bilo kakih 50 mornarjev in delavcev; najprej so poskušali pogasiti požar, vendar jim kasneje ni kazalo drugega, kot da so se rešili na rešilnih čolnih. Čez nekaj časa so prihitele na pomoč okoliške ladje in odvlekle močno poškodovano ladjo (Berezina) do najbližjega pristanišča.

Telefoto: UPI

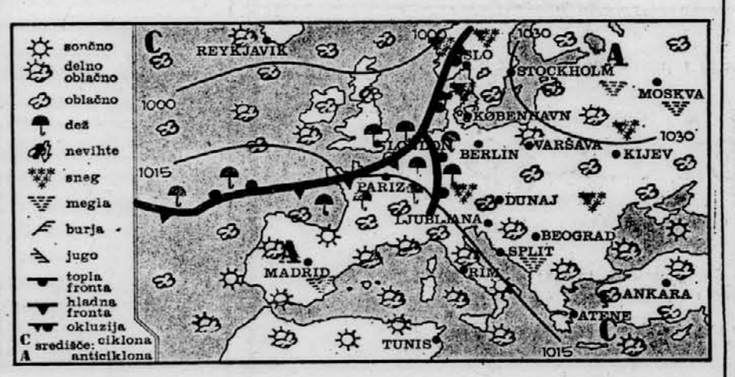
JE LISICA LAJALA?

Januar je za nami, topel in nežen, kot že zlepa ne. Povprečna januarska temperatura je navadno 1 ali 2 stopinji pod ničlo, letos pa se bo gotovo potikala tam okoli 3 ali 4 stopinje nad ničlo. Snega v nižinah nismo videli niti za vzorec, še v gorah ga merijo le v skopih centimetrih.

Kako se bo zima odločila za naprej? Vsi ljudski pregovori najavljajo, da zima nič ne odpusti. Če je prizanesljiva januarja, bo zamahnila z repom, če ne prej, pa marca ali celo aprila. Javiti bi se nam moral kdo, ki je slišal januarja lajati lisico, kajti »če prosinca zelo lisica laja, še huda zima nastaja«. V Ljubljani nismo slišali lisice lajati ne malo ne zelo, tako da ne moremo povedati, kako bo še z letošnjo zimo. Sicer pa tudi meteorologi ne.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda SR Slovenije

Prognostična karta za 31. januar 1975 ob 7. uri

VREMENSKA SLIKA: Greben visokega zračnega pritiska se nad Alpami krepi, nad zahodno Evropo pa že slabi. Nad naše kraje še doteka s severozahodnimi vetrovi toplejši in vlažen zrak, ki povzroča oblačnost.

NAPOVED ZA PETEK: SLOVENIJA: Deloma jasno bo z zmerno oblačnostjo. Najnižje nočne temperature bodo med —1 in 3, v Primorju 6, najvišje dnevne med 6 in 11 stopinjami Celzija.

V soboto je pričakovati od zahoda ponovno poslabšanje vremena.

JUGOSLAVIJA: V južnih krajih bo deloma jasno, drugod zmerno do pretežno oblačno, v severnih krajih manjše padavine.

Vreme in temperatura 30. januarja 1975

kraji	vreme ob 13. uri	stopinj
Ljubljana	oblačno	5
Planica	rahlo dežuje	3
Rnik	rahlo dežuje	5
Kredarica	v oblakih	—5
Maribor	rahlo dežuje	3
Sl. Gradec	dež s snegom	1
Celje	rahlo dežuje	4
Novo mesto	oblačno	6
Portorož	jasno	10
Reka	oblačno	10
Pulj	oblačno	11
Hvar	oblačno	12
Dubrovnik	oblačno	10
Zagreb	rahlo dežuje	6
Beograd	oblačno	6
Sarajevo	oblačno	0
Titograd	poloblačno	13
Skopje	poloblačno	8
Celovec	—	—
Gradec	—	—
Dunaj	jasno	5
Benetke	jasno	10
Milano	jasno	10
Genova	—	—
München	dežuje	8
Zürich	—	—
Rim	poloblačno	13
Pariz	oblačno	13
Berlin	poloblačno	6
Stockholm	oblačno	1
Moskva	oblačno	—3

SNEŽNE RAZMERE

KRANJSKA GORA: kopno, drsališče odprto

VELIKA PLANINA: 2 cm

KRVAVEC: 10 do 20 cm, smuka možna ob dveh vlečnicah

KOMNA: 35 cm, tovorna žičnica obratuje

KANIN: 60 do 300 cm snega, delno oblačno, ne piha

KALIČ: 8 cm novega snega, vlečnice ne obratujejo

SORICA: okrog 45 cm snega

MALA KOPA: 20 do 30 cm, vlečnica ne obratuje

RIBNIŠKA KOČA: smuka možna, vlečnica obratuje

Oddelek za krajo avtomobilov

MILANO, 30 jan (AFP). — Prejšnje leto s v Milanu ukradli 35.000 avtomobilov, od tega so jih 23.000 našli in vrnili lastnikom. Policijsko sporočilo pravi, da skupna škoda, ki je nastala s krajo, znaša približno 30 milijard lir. V večini primerov ukradene avtomobile uporabljajo za organiziranje vlomov ali pa te avtomobile prodajajo po delih. Milanska policija je sklenila ustanoviti poseben oddelek, ki se bo ukvarjal samo s krajami avtomobilov. Namen tega je preprečiti, da se ta nevaren pojav ne bi še bolj razbohotil.

Mornar shodil

PEKING, 30. jan. (Tanjug). — Prve korake s prišito nogo je včeraj napravil jugoslovanski mornar Branko Kalabrić iz okolice Šibenika, nad katerim so kitajski kirurgi pred osmimi meseci in pol izvedli redko in zapleteno operacijo.

Mornarju Kalabriću, ki še nima 20 let, je bila noga odrezana v nesreči, ki se je pripetila na njegovi ladji »Moša Pijade«, ki je bila zasidrana v kitajskem pristanišču Čing Vang Tao. Zaradi nagle intervencije reševalcev, ki so s posebnim vojaškim letalom Kalabrića prepeljali v Peking in tam izvedli operacijo, ki je trajala 7 ur, so mornarja rešili. Od takrat je pod stalno skrbjo in obkrožen s pozornostjo in prijateljstvom medicinskega osebja pekinške mestne bolnišnice. Včerajšnji dan in dovoljenje zdravnikov, da lahko postopoma stopi na prišito nogo, je mladi mornar pričakal z izjemnim zadovoljstvom. Poročajo, da Branko Kalabrić dobiva številna pisma iz Jugoslavije.

TOLMIN

Obmejno sodelovanje

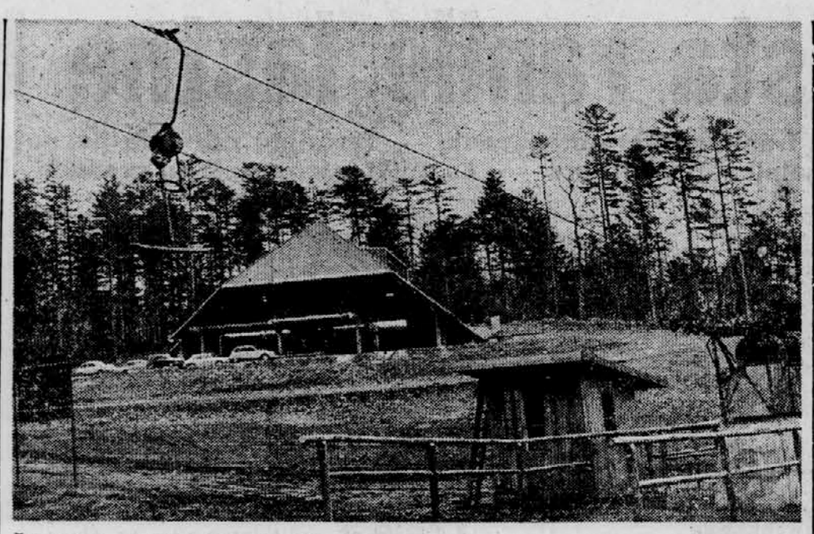
Po novi ustavi tudi mednarodna politika ni več le domena poklicnih diplomatov, ampak slehernega občana, predvsem pa obmejnih prebivalcev. Ob stikih s tujci in tujino je treba večkrat biti poleg uglajenosti tudi previden, prebrisan ali pretehtano spreten. Eden od pogojev za takšno ravnanje naših ljudi je vsekakor pravočasna obveščenost o tem, kaj se dogaja v mednarodni areni.

Tako so menili pred kratkim na sestanku mednarodnih komisij pri političnih organizacijah in tolminski občinski skupščini, ko so obravnavali gradivo o mednarodnem sodelovanju Slovenije s sosednimi deželami za sejo republiške skupščine. Interes v obmejnih občinah za hitrejši razvoj obmejnih naselij in za pravočasno obveščanje o mednarodnih dogajanjih je večji kot v notranjosti domovine. Obmejnim prebivalcem so dnevno dostopne (s pomočjo tujega tiska, radia in televizije) popačene resnice o Jugoslaviji, soočajo se s tujo, proti naši državi nastrojeno propagando. Res je, da so sestanki v obmejnih občinah o mednarodnih vprašanjih, ki jih je pripravila strokovna služba republiške skupščine, pokazali presenetljivo dobro poznavanje sodobnih mednarodnih razmer, njihovega ozadja in podrobnosti, pa vendar ni dovolj, če se nanje spozna peščica občinskih politikov in gospodarstvenikov.

Kot rečeno, v mednarodno življenje ne posegajo le poklicni diplomati, ampak vsi delovni ljudje, ki imajo veljavne potne liste, športniki, delovne organizacije, kulturne ustanove, različna društva in podobno. Če nam v teh stikih zmanjka ponosa, si tujci hitro razlagajo, češ eno je uradna politika, drugo pa so ljudje.

Podružbljanje mednarodne politike se kaže kot nujnost tudi zaradi sedanjih sosedskih in mednarodnih dogodkov, ki takšno usmeritev zahtevajo. Na tolminskem sestanku so opozorili, da nobena obmejna občina ne more biti imuna do tega, kar se dogaja pri sosedih. Obkroža nas pač svet, poln nasprotij in kriz, kot posledica boja za napredek in krčevite obrambe starega.

PETER POTOČNIK

Že prva sezona nespodbudna

POSTOJNA, 30. jan. — Kalič, notranjski smučarski turistični center že samuje, saj snega ni, gostov pa zato tudi ne. Nove vlečnice, ki so jih postavili lani, ne morejo niti preizkusiti in prva sezona turističnemu hotelskemu podjetju Postojnska jama iz Postojne, ki je zgradilo kališki smučarski center, kajpada ne kaže posebnih obetov. Foto: J. Petrovčič

Izpit solidarnosti

Zastoji pri določanju obremenitev skupne in splošne porabe v letošnjem letu — Boj razvitih in nerazvitih

TOLMIN, 30. jan. — Kaže da se pri dogovarjanju za sprejem družbenega dogovora o obsegu in sestavi skupne in splošne porabe za letos bije boj med razvitejšimi in manj razvitimi občinami v Sloveniji. Razvite občine namreč zagovarjajo manjše obremenjevanje gospodarstva kot je doslej dogovorjeno, ker lahko z manjšimi stopnjami obremenitev osebnih dohodkov zaposlenih pokrijejo delo družbenih dejavnosti, medtem ko je v manj razvitih občinah odeja za te dejavnosti prekratka.

To so poudarili na seji tolminskega izvršnega sveta, ko so ocenjevali predlog obeh družbenih dogovorov. Denar za solidarnostno pokrivanje obveznosti posameznih interesnih skupnosti ne zadostuje za delo teh skupnosti v manj razvitih občinah, čeprav naj bi po dosedanjih predlogih za šolstvo združevali v solidarnostni sklad 0,90 odstotka od osebnih dohodkov, za socialno skrbstvo 0,16, za kulturo 0,26 in podobno. Kaže pa, da so po dosedanjih razpravah v občinah in v republiki še na začetku poti za sprejem obeh družbenih dogovorov o porabi za letos, ki naj bi ju podpisali sredi februarja ter da so v dosedanje razprave premalo ali skoraj nič vključevali TOZD, od koder se bodo te dejavnosti od osebnih dohodkov zaposlenih plačevale.

Vsekakor pa te razprave, pa naj bodo v TOZD ali na občinskih ravneh, ne smejo biti lokalistične, da bi videli le lastne lokalne potrebe in ne celovitosti družbene skupnosti. To pomeni, da bi v razvitih občinah videli vse svoje potrebe in ne solidarnostne pomoči kot enega od temeljev za delovanje družbe. Ker pa je bilo tega v dosedanjih razpravah premalo, so zadeve dokaj zapletene, saj tudi sedaj še ni povsem jasno, kako bomo lahko letos plačevali družbene dejavnosti. Morda bo o teh vprašanjih položaj jasnejši v začetku februarja, ko bodo v Sloveniji pripravili regijske posvete o splošni in skupni porabi za letos.

P. POTOČNIK

Odpravili nevaren ovinek

ŠEMPETER, 30. jan. — Cesto Goriške fronte proti Volčji dragi v dolžini kakih 200 m so razširili v tripasovno cesto in s tem odpravili dokaj nevaren ovinek pri mostu, ki vodi preko Vrtojbice. Promet je skozi Šempeter zelo gost, še posebno ob koncih. Na tem delu ceste je bilo že več prometnih nesreč, celo smrtnih. Poleg ceste in ovinka urejajo tudi pločnike, da bodo pešci varnejši. Nasproti bencinske črpalke (proti Volčji dragi) urejajo avtobusno izogibališče, kjer bo kasneje avtobusna postaja. Promet krožnega avtobusa bodo preusmerili po Vrtojbenski cesti, mimo stanovanjskih blokov nazaj, na cesto Goriške fronte, da se le-ta ne bo obračal v centru in oviral že tako gost avtomobilski promet. Rekonstrukcijo ceste je financiral republiški cestni sklad, pločnikov pa KS. Dela opravlja Cestno podjetje Gorica. K. L.

Postopno do sečoveljskega letališča

Investitor — portoroški Zavod za turizem — Pretehtana naložba

PIRAN, 30. jan. — Razprava in pogovori o dokončni ureditvi sečoveljskega letališča se že nekaj let vlečejo kot jara kača, pa vendar iz te moke doslej ni bilo kruha. Sečoveljsko letališče naj bi po načrtih v turistični ponudbi. Portoroža zavzemalo vidnejše mesto in na pogovoru v Piranu, ki ga je sklical predsednik piranske občine Ivan Bažec, ni bilo nič drugače. Spet smo slišali zagotovila, da bomo sečoveljsko letališče uredili po etapah, da bomo sedanjo stezo s 700 podaljšali na 900 metrov. Do aprila prihodnje leto nameravajo urediti ploščad za letala, manjšo letališko zgradbo z vsemi potrebnimi napravami, bencinsko črpalko, hangarje za letala. Tako bi naj po načrtih letališče, ki si je že pridobilo registracijo za polete domačih letal, urejali postopoma v naslednjih nekaj letih. Investitor, portoroški Zavod za turizem, namerava vsako leto vložiti v Sečovlje po dva milijona din.

Septembra in oktobra bo v Sečovljah prvo evropsko padalsko prvenstvo in zdaj je enkratna priložnost, da letališče dokončno uredijo. Povpraševanje od zunaj po prostoru za jadralce, za padalska tekmovanja, za turistične polete, za pristajanje manjših poslovnih letal je tolikšno, da ne bo kasneje težko dobiti tudi privolitve in pogojev za mednarodni status sečoveljskega letališča.

Z. DEBENJAK

Leto varstva kulturnih spomenikov

Piran: projekti Zavoda za spomeniško varstvo v okviru teme UNESCO

PIRAN, 30. jan. — Leto 1975 je UNESCO razglasil za leto varstva kulturnih spomenikov, vodilna tema pa naj bi bila spomeniška območja. Tega se v svojem programu drži tudi medobčinski zavod za spomeniško varstvo iz Pirana, ki je za letos v sodelovanju z urbanisti pripravil nekaj večjih spomeniško-varstvenih posegov.

Sem gre šteti predvsem izdelavo sanacijskega načrta za Piran, ki ga zavod pripravlja v sodelovanju s koprskim Invest birojem.

Obetajo se ureditvena dela v Obzidni ulici pri Vojkovem nabrežju, pa morda še v ne. katerih drugih delih mestnega jedra. V okvir letošnje teme UNESCA sodi poleg tega tudi študijska obdelava Koštabone kot primera značilne istrske vasi, ki jo bodo do po vsej verjetnosti začeli že spomladi.

V teku so tudi restavracijska dela na koprskih obzidnih vratih pri Prešernovem trgu, le-tega pa bodo morda že kmalu na novo tlakovali in uredili komunalne objekte, tako da bo to prvi spomeniško urejeni trg v Kopru. Prav tako se za letos obeta restavracija gotske stavbe na Gramscijevem trgu.

Na poseg restavratorjev čaka tudi poslopje glasbene šole in stanovanjska stavba v Kreljevi ulici, v Piranu pa nameravajo urediti Prvomajski trg in odkupiti kmečko hišo v Ravni, kjer naj bi uredili etnografsko domačijo.

B. JEŽ

Bogata žetev knjižnice

Koper: pomanjkanje prostorov in kadrov ovira njeno veliko aktivnost

KOPER, 30. jan. — Koprska osrednja knjižnica, ki je nastala z združitvijo ljudske, študijske ter potujoče knjižnice, je postala izredno aktiven kulturni center. Njeno živahno delovanje potrjujejo številne prireditve, razstave in kulturni večeri. Razstava o Srečku Kosovelu, ki so jo pripravili v Slovenskem Gradišču je našla velik odmev.

Vedno več je vasi, ki bi želele podobne razstave organizirati tudi v svojem kraju. Iz razgovora z ravnateljem osrednje knjižnice Koper Andrejem Jelačinom smo zvedeli, da s pomočjo TIS pripravljajo posebno obliko kulturnih dejavnosti, to je ure pravljic. Namenjene naj bi bile otrokom, predvsem v tistih krajih na podeželju, kjer nimajo otroških vrtcev.

Številne zunanje aktivnosti koprske knjižnice so zelo povečale obisk v njenih prostorih. Vedno več je učencev, ki morajo čakati na prazen stol v čitalnici, knjižnico pa ne pesti samo stiska s prostori, primanjkuje ji tudi kadrov. Poudariti je treba, da zdaj plačujejo dolg za kar 20-letno obdobje, ko niso vložili nobenih sredstev za popravilo prostorov, za nakup nove opreme in podobno. Odločili so se, da bodo poprosili nekatera podjetja za pomoč pri nakupu opreme in novih knjig. Sredstva, ki jih dobiva knjižnica, ne zadoščajo za njeno delo in potrebe.

M. R.

Temperament v svetlobi in barvi

Pahljača istrskih hiš samouka A. Hrvatina v koprskem gledališču

KOPER, 30. jan. — V avli koprskega gledališča razstavlja svoje slike samouk Arduin Hrvatin iz Šmarij. Hrvatin se je s to razstavo prvič javno predstavil občinstvu. Po poklicu učitelj likovnega in tehničnega pouka, ki uči na podeželskih šolah že dobrih deset let, je z izrednim občutkom znal prisluhniti arhitekturi in življenjskemu utripu istrskih vasi.

Njegove slike v olju prikazujejo detajle iz številnih istrskih vasi in zaselkov. Osnovna značilnost Hrvatinovih slik je temperament in kontrast v barvah. Čutiti je silovito ustvarjalno hotenje in ostro opredeljevanje svetlih ter temnih tonov. Slike delujejo zaradi tega dramatično in tridimenzionalno.

Hrvatin je pronicnil v samo bit istrske arhitekture, neometane stene, kamen položen na kamen brez vmesne malte — vse to deluje kot mozaik ali celo kot relief, iz podob diha toplina in obilica sonca.

M. T.

Uresničevanje delegatskega sistema

Idrija: komite občinske konference o predlogih novega statuta SZDL

IDRIJA, 30. jan. — Uvodoma so na sinočnji seji komiteja občinske konference člane komiteja seznanili s predlogi novega statuta SZDL Slovenije ter z nujnostjo organiziranosti SZDL v občini v duhu ustave — kot mehanizma, ki omogoča uresničevanje neposrednega in delegatskega načina odločanja delovnih ljudi.

Na sestanku so sprejeli tudi zaključni račun za lansko leto in predračun za letos, ko bodo predvidoma v občinski organizaciji ZK zbrali 530.000 dinarjev. V sredini februarja bodo za člane komiteja, sekretarje organizacij ZK in predsednike komisij pri občinski konferenci ZK pripravili dvodnevni seminar, na katerem bodo obravnavali uresničevanje ustave, naloge ZK v družbeni dejavnosti in splošnem ljudskem odporu, stabilizacijo gospodarstva, idejno in kadrovsko krepitev ZK ter metode političnega dela v ZK.

P. P.

Kam v kino

KOPER — Najlepše filmsko doživetje prihodnjih dni bo srečanje s filmom francoskega režiserja Bernarda Paula **»Lepotec«**. Z velikim občutkom za človeško toplino posneto delo pripoveduje o ljubezni med mlado delavko — sindikalistko in zdomcem, ki pade v nemirih stavke. Večer domačega filma bodo napolnili ne preveč uspešni **»Partizani«** Stola Jankovića. Veliko gledalcev se bo najbrž odločilo za ponoven ogled čapove **»Vesne«**. Mladim bo povedala, kako smo zastavili slovensko filmsko komedijo — zakaj nismo znali nadaljevati, najbrž ne bo pojasnila. Tudi film **»Doktor detektiv«** sodi med solidna, ogleda vredna dela kriminalne zvrsti. Junak — zdravnik raziskuje skrivnostne dogodivščine, povezane s smrtjo mladega dekleta. Vodijo k največjemu zlu naših dni, k mamilom. **»Postaja Komančev«** je western italijanske proizvodnje, glavno vlogo pa igra Franco Nero. Nič posebnega.

NOVA GORICA — Med filmi, ki bodo prišli na spored, skrbi eden za smeh, drugi resni naše misli. Smeh je zaupan ameriškemu komiku Jerryju Lewisu, ki komajda rešuje vse zadrege, povezane z varstvom treh dojenčkov v filmu **»Idealna dojilja«**. Francoski film **»Vse v redu«** (poznamo ga tudi pod naslovom »Stanje redno«) se vrača v leta alžirskega osvobodilnega gibanja in z veliko mero kritičnosti kaže umazano vlogo francoske vojske v dušenju odpora.

ŠEMPETER — **»Potovanja z mojo tetko«** je ameriški film, ki bo veselil stare in mlade ljubitelje napetih, nepričakovanih zasukanih pripovedi. Poleg **»Idealne dojilje«** bo v domačem kinematografu (le za odrasle gledalce) na sporedu še komedija **»Orgije«**, ki si dovolj duhovito privošči seksualno revolucijo, kakor jo doživljajo (ali bi jo radi doživljali) že odrasli ljudje.

STANKA GODNIČ

Prvi »koraki«

KOPER, 30. jan. — Koprsko glasbeno šolo obiskuje letos 350 učencev. Zaradi pomanjkanja učilnic so morali prvič v 25 letih obstoja omejiti vpis. Zanimanje za šolo je namreč iz leta v leto naraščalo in zdaj so želje že prerasle možnosti. Ker je stavba koprske glasbene šole stara in ne ustreza sodobnim načelom pouka, bi jo morali čim prej adaptirati. Za preureditev se borijo že več let, vendar jim doslej še ni uspelo dobiti potrebnih sredstev.

Foto: MARJAN TOMSIČ

Samouprava s pridržki

Zaradi nerazumljivih notranjih sporov in nenačelne pomoči od zunaj v Kmetijski zadrugi Lucija še vedno niso organizirani po načelih nove ustave

Na obalnem območju, pa bržkone tudi v Sloveniji je KZ Lucija menda edina, ki je od ustanovitve do danes obdržala vsaj v naslovu kmetijsko-zadružniški značaj. Razen z lastno kmetijsko proizvodnjo in s kooperacijo se ukvarja tudi s prodajo kmetijskih pridelkov ter z ribištvom. V več kot petindvajsetih letih obstoja gmotno ni bila nikoli ogrožena, imela pa je prej skromne kot širokopotezne razvojne načrte.

Med delovnimi organizacijami obalnega območja, ki so organizirane na TOZD, pa je KZ Lucija edina, ki doslej še vedno ni konstituirana po načelih nove ustave. Notranji spori in nenačelna »pomoč« od zunaj so privedli celo tako daleč, da se je s primerom ukvarjalo republiško ustavno sodišče, vmes pa je moral poseči tudi republiški samoupravni branilec.

Želja po čistih računih

Jeseni 1973. leta so se v KZ Lucija odločili, da se bodo navzlic različnim dejavnostim, v katerih se v vsaki zase da meriti gospodarski uspeh, organizirali kot enovita organizacija. Kot hladna prha na ta sklep pa je prišla decembra leta 1973 odločitev kolektiva delovne enote Vrtnarstvo, da ustanovijo svoj TOZD. Pripravili so analizo, v kateri so izračunali, da imajo vse pogoje za ekonomsko samostojno poslovanje. K temu jih je pripeljalo tudi dejstvo, da se je Vrtnarstvo vsa leta čutilo porinjeno ob stran in v neenakopravnem položaju z drugimi enotami.

Druge enote so spodbijale pravico kolektiva Vrtnarstva, da bi se samoupravno organiziral v TOZD. Očitali so jim, da so se s tem hoteli izogniti odgovornosti za nastali spor pri nasadu 15 hektarov vinogradov. KZ Lucija se je obrnila na republiško ustavno sodišče, da presodi, če je odločitev kolektiva Vrtnarstvo skladna z ustavnimi določili. V pritožbi so med drugim navedli, da delovna enota nima pogojev za ekonomsko samostojno poslovanje, češ da je od leta 1962 do 1971 stalno poslovala z izgubo, leta 1972 in 1973 pa je bila aktivna, ker so dobili izreden dohodek iz občinskega sklada.

Ustavno sodišče je maja 1974. leta ugotovilo, da sklep kolektiva Vrtnarstvo o ustanovitvi TOZD ni protiustaven, medsebojna razmerja pa morajo urediti s samoupravnim sporazumom. S tem naj bi bila zadeva končana. Začela pa se je zapletati. Navzlic temu, da so eni kot drugi trdili, da jim gre za čiste račune, pa se nekateri v KZ Lucija in tudi izven nje niso mogli spoprijazniti s tem.

Pred petnajstimi leti so v Sečoveljski dolini z veliko težavo arondirali okoli 200 hektrov kmetijskih površin. Okoli 120 hektrov obdeluje enota Vrtnarstvo, okoli 80 hektarov pa enota Sadjarstvo, ki je imela s tem vedno dober dohodek. Organiziranje Vrtnarstva v TOZD seveda terja tudi organiziranje drugih dejavnosti po istem načelu.

V občini so ustanovili posebno komisijo, ki naj bi s takim ali drugačnim »prepričevanjem« v Vrtnarstvu zaposlene privedla do tega, da bi se odrekli ustanovitvi TOZD, to je samoupravnim pravicam. Zaposleni v TOZD Vrtnarstvo pa so odločno vztrajali pri svojem.

Če ne zlepa, pa zgrda

Pravzaprav je težko razumljivo: delavci Vrtnarstva so zahtevali čiste račune, da bi lahko videli, koliko v resnici zaslužijo in s tem tudi kako gospodarijo, drugi deli KZ Lucija pa so naslanjali svoje nasprotovanje na bojazen, da bodo morali plačevati izgubo za Vrtnarstvo. Delavci tega TOZD pravijo, da so sadike in druge pridelke morali dajati ceneje in da se je njihov dohodek zaradi slabe organiziranosti pravzaprav izkazoval prek trgovine. Načelo čistega računa, ki ga omogoča TOZD, bi v tem primeru enim in drugim dalo jasen odgovor.

Lani poleti so najprej suspendirali vodjo enote Vrtnarstvo, namesto njega pa postavili drugega, ki je ukrepal po svoje. Po mnenju članov TOZD Vrtnarstvo je to povzročilo škodo, ki jim jo očitajo.

Ko so vsi člani kolektiva Vrtnarstvo vztrajali pri svojem sklepu, so dobili lepega dne odločbe, da so premeščeni v druge enote, vodja TOZD pa je bil drugič suspendiran. S tem ko ne bi imela TOZD nobenega zaposlenega, bi seveda prenehala obstojati. Od enajstih članov so se štirje temu pokorili, sedem pa jih je ostalo na svojih dotedanjih delovnih mestih.

Decembra lani so se v okviru KZ Lucija konstituirale še druge enote v skupno TOZD, ki šteje okoli 110 zaposlenih. Na zboru delovnih ljudi so sklenili prepovedati, da bi TOZD Vrtnarstvo lahko na naročilnice KZ Lucija prevzemala kakršnokoli blago, semena, umetna gnojila, hkrati pa so jim tudi zapretili, da ne bo denarja za osebne dohodke.

Po nezakoniti odločbi o premestitvi delavcev TOZD Vrtnarstvo je posegel vmes republiški samoupravni branilec in zahteval, da omogočijo TOZD Vrtnarstvo normalno delo. Videti pa je, da se je tudi po tem nadaljevalo.

Ob pomoči občinskih organov so zdaj le prišli tako daleč, da so pripravili osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi organizacije združenega dela. V vzdušju medsebojnega nezaupanja, očitkov, nespoštovanja samoupravne odločitve so seveda tudi določila sporazuma lahko polna nevarnih čeri.

Bržkone je ekonomsko in tudi organizacijsko težko sprejemljivo, da imata dve temeljni organizaciji združenega dela isti predmet poslovanja in da se spet drobi nekdaj arondirano zemljišče v Sečoveljski dolini. Toda, če so se odločili delavci Vrtnarstva za svoj TOZD, je celotni KZ Lucija v prid, če se ta TOZD dobro razvija. Zato je nerazumljivo nasprotovanje, ki ustvarja vzdušje, v katerem je sodelovanje silа otežkočeno.

GUSTAV GUZEJ

Zakaj tako?

Kmetu na grbo

Po prvem odstavku 44. člena statuta skupnosti zdravstvenega varstva Nova Gorica, ki deluje tudi za ajdovsko in tolminsko občino, zdravstveni delavci ne bodo več opravljali brezplačnih (beri: malo plačanih) zdravstvenih storitev kmečkim zavarovancem, ki do konca minulega leta niso poravnali prispevkov za zdravstveno varstvo.

To je kratka vsebina okrožnice, ki jo je strokovna služba zdravstvene skupnosti poslala na teren 9. decembra lani, zdravstveni delavci pa bi jo naj začeli izvajati ob koncu prihodnjega meseca. Njena vsebina ni tako nedolžna kot se kaže na prvi pogled. S tem ukrepom so predvsem prizadeti ostareli kmetje. Mnogi med njimi niti ne vedo, da prispevke za zdravstveno varstvo pobira strokovna služba zdravstvenega zavarovanja in ne občinska davčna služba, kjer jim pobirajo prispevke za starostno zavarovanje. Grožnja kmečkim zavarovancem pa spreminja obvezno zdravstveno zavarovanje v prostovoljno, po načelu: daj — dam. Med »grešniki«, ki jih navaja strokovna služba zdravstvene skupnosti, je največ starih grč, ki so na listah občinskih socialnih podpirancev in imajo vso pravico do solidarnostne pomoči zdravstvenega varstva. Le-to pa zaradi svoje starosti in bolehnosti najbolj potrebujejo.

P. P.

Nobena propagandna akcija za slovensko tržišče ne more brez oglasov v časopisih in revijah, ki jih izdaja »DELO«.

Coca-Cola in nagrade

takoj lahko dobite brezplačno Coca-Colo, ko boste pod zamaški našli narisano steklenico

Oddajte zamašek z narisano steklenico v vaši prodajalni in dobili boste v zamenjavo za navojni zamašek litrsko Coca-Colo, za kronski zamašek pa Coca-Colo 0,25 l.

Z ostalimi označenimi zamaški sestavite COCA-COLA in lahko boste prejeli:

Žrebanje bo vsakih 14 dni.

SREČNI DOBITNIKI ŽREBANJA

Žrebanje je bilo 27. januarja 1975

1. **avtomobil volkswagen buggy** — Jure Geršič, 64248 Lesce, Cesta na lipce 4
2. **volkswagen 1200** — Glavonjić Verica, 32000 Čačak, učitelja Marinovića 9
3. **motor jawa 350** — Mihael Svagan, 41020 Novi Zagreb, Trnsko 30 b
4. **barvni televizor** — Radoslav Lazić, 11080 Zemun, Hercegovačka 20 a
5. **stereo gramofon** — Krupski Božidar, Zagreb, Hercegovski put 30
6. **pomivalni stroj** — Postić Željko, 51300 Delnice, ul. V. Bubnja 19-2
7. **pony bicikel** — Živanović Vesna, 11040 Beograd, Novi Beograd 3, bulevar 102-13
8. **magnetofon na kasete** — Nikolovsko Cveido, ul. 124 štev. 12, Tetovo

Zberite 8 zamaškov steklenic Coca-Cole 0,25 l. s črkami

COCA COLA

ali 2 zamaška litrske steklenice z oznakama COCA COLA

100.000 kronskih in 25.000 navejnih zamaškov z nagrado brezplačne Coca-Cole bomo poslali na tržišče do 24. 2. 1975.

Izžrebani dobitniki morajo nagrade prevzeti najkasneje do 1. 5. 1975.

VSE ZAMAŠKE IZ VSAKEGA KOLA HRANIJO DO POSEBNEGA PRESENEČENJA

Coca-Cola REG. ZAŠČ. ZNAK

Vsako žrebanje je posebno kolo v katerem se izžreba po ena od vseh nagrad. Imena dobitnikov bodo objavljena v dnevnih časopisih 4 dni po vsakem žrebanju.

Žrebanja bodo 27. 1., 10. 2. in 24. 2. 1975.

In jih pošljite s svojim primkom, imenom in naslovom na:

Nagradna igra Coca-Cola 41000 Zagreb Poštni predal 746

Nagradno igro organizira SLOVIN Ljubljana - TOZD Slovin-Genex Beograd i TOZD Slovin-Genex Zagreb